

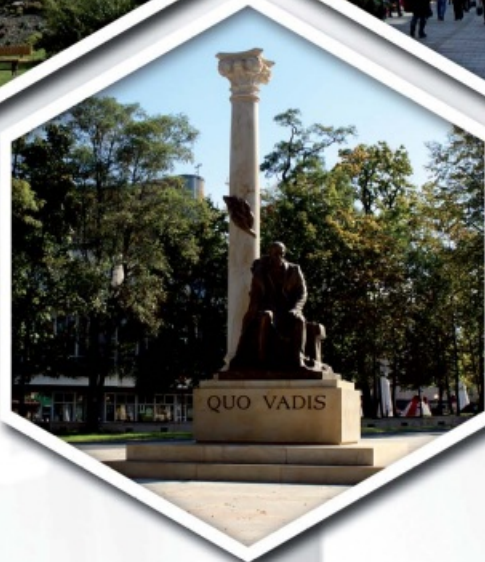

Urząd Statystyczny
w Kielcach

Sytuacja społeczno-gospodarcza

KIELC w latach 2004-2009

Kielce, listopad 2010

Nadzór merytoryczny:
LIDIA JAROSZ

**Opracowanie,
grafika, skład komputerowy
i elektroniczna wersja publikacji:**

Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

PROSIMY O PODANIE ŹRÓDŁA PRZY PUBLIKOWANIU DANYCH US

ISBN 978-83-89612-27-4

Przedmowa

Przekazuję Państwu publikację „Sytuacja społeczno-gospodarcza Kielc w latach 2004-2009”. Opracowanie zawiera obszerny zestaw informacji statystycznych o podstawowych aspektach funkcjonowania miasta i życia jego mieszkańców. Stanowi kompendium wiedzy o zjawiskach społecznych, gospodarczych, kulturalnych, finansach publicznych, ośrodkach wspierania przedsiębiorczości i wykorzystaniu funduszy unijnych.

Prezentowane informacje z badań statystycznych wzbogacono o instytucjonalne źródła pozastatystyczne. Dla potrzeb opracowania wykorzystano dane dotyczące miast Polski Wschodniej (Rzeszów, Lublin, Białystok i Olsztyn).

Przekazując do rąk Państwa niniejsze wydawnictwo składam wszystkim urzędom i instytucjom serdeczne podziękowanie za współpracę i przekazane materiały. Wyrażam nadzieję, że publikacja okaże się cennym i przydatnym źródłem informacji o mieście Kielce.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Kielcach
Lidia Jarosz

Kielce, listopad 2010 r.

Preface

I present You the publication „Socio-economic situation of Kielce in the years 2004-2009”. The elaboration consists of wide range of statistical information concerning fundamental aspects of functioning of the city and life of its residents. It constitutes the compendium of knowledge about social, economic and cultural phenomena as well as public finance, centres of entrepreneurs’ support and use of European Union funds.

The presented information from statistical surveys were enriched by non-statistical institutional sources. For the needs of the elaboration data concerning cities of Eastern Poland were used (Rzeszów, Lublin, Białystok i Olsztyn).

Presenting You this publication I would like to express my gratitude to all offices for cooperation and given materials. I hope that the publication will become the valuable and useful source of information about the city of Kielce.

*Director
of the Statistical Office in Kielce
Lidia Jarosz*

Kielce, November 2010

SPIS TREŚCI

	Str.
Przedmowa	3
Uwagi ogólne	10
Uwagi metodyczne	12
Wstęp	22
Położenie	23
Ludność	24
Rynek pracy – pracujący i zatrudnieni	31
Bezrobocie	36
Świadczenia społeczne	40
Mieszkania	43
Infrastruktura techniczna	49
Transport	58
Bezpieczeństwo publiczne	59
Ochrona zdrowia	62
Edukacja	66
Kultura i sport	74
Turystyka	78
Finanse publiczne	80
Finanse przedsiębiorstw i nakłady	83
Podmioty	84
Ośrodki wspierania przedsiębiorczości	87
Targi Kielce	91
Fundusze unijne	93
Podsumowanie	98

TABLICE

1. Ludność według płci i wieku	100
2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	101
3. Urodzenia	102
4. Ruch naturalny ludności	102
5. Prognoza ludności	103
6. Pracujący według sektorów ekonomicznych (PKD 2007) i płci w osobach	104
7. Przeciętne zatrudnienie według sekcji PKD 2007 w osobach	105
8. Bezrobocie rejestrowane	106
9. Bezrobotni niepełnosprawni rejestrowani	107

10. Drogi publiczne	108
11. Pojazdy samochodowe i ciągniki	108
12. Biblioteki publiczne	109
13. Muzea	109
14. Galerie sztuki	110
15. Teatry i instytucje muzyczne	110
16. Kina stałe	110
17. Domy i ośrodki kultury, kluby	111
18. Kluby sportowe	111
19. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania	112
20. Podmioty gospodarki narodowej według PKD 2004	114
21. Podmioty gospodarki narodowej w 2009 r. według PKD 2007	115
22. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących	116
23. Podmioty gospodarki narodowej według formy prawnej	116
24. Wyniki finansowe przedsiębiorstw według PKD 2004	117
25. Wyniki finansowe przedsiębiorstw według PKD 2007	118
26. Dochody budżetu miasta według rodzajów	119
27. Dochody budżetu miasta według działów	120
28. Wydatki budżetu miasta według rodzajów	121
29. Wydatki budżetu miasta według działów	122

MAPY

Użytkowanie terenu	123
Udział osób mieszkających w odległości mniejszej niż 300m od parku miejskiego w ogólnej liczbie ludności.....	124
Gęstość zaludnienia.....	125
Struktura płci i wieku mieszkańców.....	126
Wskaźnik obciążenia demograficznego	127
Liczba zgonów w roku na 1000 mieszkańców	128
Napływ ludności wg poprzedniego miejsca zamieszkania (Polska).....	129
Odływ ludności wg nowego miejsca zamieszkania (Polska).....	130
Osoby korzystające z pomocy społecznej.....	131
Udział osób pobierających świadczenia opiekuńcze w ogólnej liczbie ludności.....	132
Udział osób pobierających zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby w ogólnej liczbie ludności	133
Udział osób pobierających zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie ludności	134
Udział osób pobierających zasiłek stały dla osoby w rodzinie w ogólnej liczbie ludności	135
Udział osób pobierających zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie ludności	136
Liczba nieruchomości, dla których wydane zostały pozwolenia na budowę na 1000 nieruchomości.....	137
Udział domów jednorodzinnych w ogólnej liczbie lokali mieszkalnych.....	138
Liczba przystanków komunikacji miejskiej na 1000 mieszkańców	139
Liczba mieszkańców przypadających na jeden przystanek komunikacji miejskiej.....	140

Dostępność przystanków komunikacji miejskiej	141
Udział osób, które mają niedostateczną dostępność do przystanków komunikacji miejskiej.....	142
Długość sieci komunikacji publicznej.....	143
Długość dróg w przeliczeniu na 1000 zarejestrowanych pojazdów samochodowych.....	144
Liczba przypadków przemocy w rodzinie na 1000 mieszkańców	145
Liczba pożarów na 1000 mieszkańców	146
Dostępność placówek medycyny ogólnej	147
Dostępność placówek medycyny ratunkowej	148
Dostępność placówek pediatrycznych.....	149
Dostępność placówek stomatologicznych	150
Rozkład przestrzenny firm	151
Gęstość ścieżek rowerowych	152
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w roku 2006.....	153
Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich, samorządowych oraz parlamentu RP i UE na przestrzeni lat 2004-2009	154

ZDJĘCIA

Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach	155
Pałac Tomasza Zielińskiego w Kielcach.....	155
Rezerwat Przyrody Kadzielnia.....	156
Rezerwat skalny im. Jana Czarnockiego (Ślichowice).....	156
Centrum Onkologii w Kielcach.....	157
Szpital Kielecki im. Świętego Aleksandra	157
Parking wielopoziomowy przy Urzędzie Miasta w Kielcach.....	158
Ulica Sienkiewicza w Kielcach.....	158
Amfiteatr Kadzielnia.....	159
Kieleckie Centrum Kultury	159
Stadion Miejski – Arena Kielc (Stadion Korony Kielce).....	160
Hala Legionów.....	160
Targi Kielce	161
Nowa hala wystawiennicza Targi Kielce.....	161
Budowa nowej siedziby Filharmonii Świętokrzyskiej	162
Przebudowa Rynku w Kielcach	162

CONTENTS

	Str.
Preface	3
General notes	10
Methodological notes	12
Introduction	22
Location	23
Population	24
Labour market – employed persons.....	31
Unemployment.....	36
Social benefits.....	40
Dwellings.....	43
Technical infrastructure.....	49
Transport.....	58
Public safety	59
Health care.....	62
Education.....	66
Culture and sport	74
Tourism.....	78
Public finance.....	80
Finances of enterprises and outlays	83
Entities	84
Centres of entrepreneurs' support	87
Targi Kielce	91
European Union funds	93
Summary.....	98

TABLES

1. Population by sex and age	100
2. Population in working and non-working age	101
3. Births	102
4. Vital statistics	102
5. Population projection	103
6. Employed persons by economic sectors (PKD 2007) and sex in persons	104
7. Average paid employment by PKD 2007 sections in persons.....	105
8. Registered unemployment	106
9 Registered disabled unemployed persons	107

10. Public roads.....	108
11. Road vehicles and tractors	108
12. Public libraries	109
13. Museums	109
14. Art galleries	110
15. Theatres and music institutions	110
16. Fixed cinemas	110
17. Cultural centres and establishments, clubs	111
18. Sport clubs	111
19. Collective tourist accommodation establishments	112
20. Entities of national economy by PKD 2004	114
21. Entities of national economy in 2009 by 2007	115
22. Entities of national economy by predicted number of employed persons	116
23. Entities of national economy by legal form	116
24. Financial results of enterprises by PKD 2004	117
25. Financial results of enterprises by PKD 2007	118
26. Revenue of city budget by type	119
27. Revenue of city budget by division	120
28. Expenditure of city budget by type.....	121
29. Expenditure of city budget by division	122

MAPS

Land use.....	123
Share of persons living closer than 300 m from municipal park in total number of population	124
Population density	125
Structure of population by sex and age	126
Demographic burden index	127
Number of deaths in year per 1000 population.....	128
Population inflow by previous place of residence (Poland).....	129
Population outflow by new place of residence (Poland)	130
Persons benefiting from social assistance.....	131
Share of persons receiving nursing benefit in total number of population	132
Share of persons receiving temporary benefit due to long illness in total number of population	133
Share of persons receiving temporary benefit due to unemployment in total number of population.....	134
Share of persons receiving permanent benefit for person in the family in total number of population	135
Share of persons receiving temporary benefit due to disability in total number of population	136
Number of properties, for which the building permits were issued per 1000 properties	137
Share of one-dwelling buildings in total number of dwellings	138
Number of stops of urban transport per 1000 population	139
Number of persons per 1 stop of urban transport.....	140
Accessibility of stops of urban transport	141

Share of persons, who have insufficient accessibility to stops of urban transport	142
Length of public transport network	143
Length of roads per 1000 registered road vehicles	144
Number of accidents of violence in family per 1000 population	145
Number of fires per 1000 population	146
Accessibility to general medicine establishments	147
Accessibility to emergency medicine establishments	148
Accessibility to paediatric establishments	149
Accessibility to dental establishments	150
Spatial distribution of enterprises	151
Density of cycle roads	152
Voting turnout in local self-government elections in 2006	153
Voting turnout in presidential, local self-government as well as election to parliaments of the Republic of Poland and EU in the years 2004-2009	154

PHOTOS

Palace of Cracow Bishops in Kielce	155
Tomasz Zieliński Palace in Kielce	155
Kadzielnia Nature Reserve	156
Jan Czarnocki Rock Reserve (Ślichowice)	156
Oncology Centre in Kielce	157
Saint Alexander Kielce Hospital	157
Multilevel parking next to City Hall in Kielce	158
Sienkiewicza Street in Kielce	158
Kadzielnia Amphitheatre	159
Kielce Cultural Centre	159
Municipal Stadium – Arena Kielc (Stadium of Korona Kielce)	160
Legiony Hall	160
Targi Kielce	161
New exhibition hall of Targi Kielce	161
Building site of new seat of Świętokrzyska Philharmonics	162
Reconstruction of the Square in Kielce	162

UWAGI OGÓLNE

1. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej - Statistical Classification of Economic Activities in the European community - NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007 w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004 wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. W efekcie w PKD 2007 wyróżnia się m. in. 21 sekcji i 88 działów, wobec 17 sekcji i 62 działów w PKD 2004. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, który obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
3. Dane zamieszczone w publikacji podano w podziale według:
 - a) **sektorów własności:**
 - **sektor publiczny** - grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - **sektor prywatny** - grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność za-graniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
4. Dane według sekcji PKD oraz w podziale administracyjnym opracowano - jeśli nie zaznaczono inaczej - tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i po-działów terytorialnych.
5. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
6. **Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) - według stanu w dniu 30 VI.
7. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - nie obejmują jednostek budżetowych resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych i administracji.
8. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

9. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI - PKD 2007

skrót	sekcje	pełna nazwa
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych		Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia		Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości		Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca		Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

ZNAKI UMOWNE

- kreska „-” - oznacza, że zjawisko nie wystąpiło
- znak „x” - oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
- znak „Δ” - oznacza, że nazwa została skrócona w stosunku do obowiązującej klasyfikacji

Uwaga: Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych rubrykach sumy tablic mogą nie zachodzić zgodności matematyczne”.

UWAGI METODYCZNE

1. **Dane demograficzne** opracowano na podstawie:
 - a) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (od 2006 r. ponad 3 miesiące) na terenie gminy, a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie, a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - b) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - c) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - d) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.
2. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 - 64 lata, dla kobiet 18 – 59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność **w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18 – 44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni - 45 - 64 lata, kobiety - 45 - 59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.
3. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przyrost rzeczywisty ludności stanowi sumę przyrostu naturalnego i salda migracji.

Migracje wewnętrzne są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju:

 - na pobyt stały – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały,
 - na pobyt czasowy – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (od 2006 r. ponad 3 miesiące).

Migracje zagraniczne (zewewnętrzne) są to wyjazdy poza granicę kraju zamieszkania, a tym samym przyjazdy do danego kraju.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

Saldo migracji jest to różnica między napływem i odpływem ludności.
4. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; obejmują:
 - a) zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór),
 - b) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie: właścicieli i współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce), podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - d) agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów;
 - e) członków rolniczych spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych).

5. Dane dotyczące **pracujących i zatrudnionych według stanu** w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w głównym miejscu pracy.
6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) w przeliczeniu na pełne etaty.
7. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne.
8. Pojęcie **bezrobotnego** obejmuje osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy) albo innej pracy zarobkowej, nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych (wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym), zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:
 - a) ukończyły 18 lat;
 - b) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna - 65 lat;
 - c) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia innej pracy zarobkowej, nie pobierają: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego;
 - d) nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych lub nie podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
 - e) nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
 - f) nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności;
 - g) nie uzyskują miesięcznego przychodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia za pracę z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
 - h) nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
 - i) nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
 - j) nie pobierają, po ustaniu zatrudnienia, świadczenia szkoleniowego.
9. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
10. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.
11. **Świadczenia pomocy społecznej** dzieli się na pieniężne (zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy) i niepieniężne (pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, ubranie, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej). Rodzaje świadczeń pomocy społecznej oraz i tryb ich udzielania reguluje ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami.
12. **Mieszkanie** jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych (przedpokój, łazienka, garderoba, spiżarnia i inne), do którego prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni, bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.
13. **Izba** jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się zarówno pokoje jak i kuchnie spełniające

powyższe kryteria. Nie uznaje się za izbę - bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia - przedpokoju, łazienki, spiżarni, werandy itp.

14. **Powierzchnia użytkowa** jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoju, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania służących mieszkalnemu i gospodarczemu potrzebom mieszkańców. Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zalicza się powierzchni: balkonów, loggi, antresoli, pralni, strychów, piwnic, garaży itp.
15. Informacje o **zasobach mieszkaniowych, powierzchni użytkowej mieszkań oraz izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.
16. Informacje o efektach obejmują:
 - **budownictwo spółdzielcze** – realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami spółdzielni;
 - **budownictwo komunalne (gminne)** – realizowane w całości z budżetu gminy; głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym;
 - **budownictwo zakładowe** – realizowane przez zakłady pracy sektora publicznego i prywatnego, z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów;
 - **budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem** – dotyczy mieszkań oddanych do użytku przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku.
 - **budownictwo społeczne czynszowe** – realizowane przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego;
 - **budownictwo indywidualne** – realizowane przez osoby fizyczne (prowadzące i nie prowadzące działalności gospodarczej), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem;
17. Informacje o **urządzeniach komunalnych** dotyczą urządzeń **czynnych** i prezentowane są według lokalizacji obiektów.
18. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych (tzw. sieci rozdzielczej) bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej) oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.
19. Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano bez odbiorców z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.
20. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** nie obejmują gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **zużyciu energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat.
21. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych

i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348) z późniejszymi zmianami.

Dane dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

- 22. Drogi publiczne**, na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838), dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi (poza krajowymi i wojewódzkimi) stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym, stanowiące uzupełniającą sieć dróg (poza krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi) służącą miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

- 23.** Prezentowane dane dotyczące **bezpieczeństwa publicznego** dotyczą:
- przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
 - orzeczeń sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.
- 24. Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.
- 25. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.
- 26.** Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.
- Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.
- Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.
- 27.** Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy w głównym miejscu pracy. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.
- Lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarki, położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy.
- 28.** Dane o **zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie samodzielne oraz poradnie wchodzące w struktury ZOZ, zlokalizowane poza ich siedzibami. Udzielone porady podaje się w zakresie ww. zakładów.
- 29. Porady udzielone** przez lekarzy i lekarzy dentyków w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi i z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych oraz z poradami udzielonymi przez lekarzy i lekarzy dentyków prowadzących praktykę lekarską.
- 30.** Informacje o **szpitalach** podano łącznie z filiami szpitali ogólnych (do 2004 r. określane jako zamiejscowe oddziały szpitalne); oznacza to, że filie te nie są wykazane jako odrębne zakłady.
- Dane o **łóżkach** w szpitalach i zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.
- Od 2008 r. dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** obejmują miejsca (łóżka i inkubatory) dla noworodków w oddziałach neonatologicznych. Nie wlicza się tych miejsc na oddziałach dziennego pobytu. Do 2003 r. dane obejmowały również łóżka na oddziałach szpitalnych przy stacjach pogotowia ratunkowego i innych samodzielnych oddziałach.

31. Na podstawie ustawy z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410), dane dotyczące **ratownictwa medycznego** i pomocy doraźnej obejmują jednostki zgłoszone do systemu ratownictwa (m.in. zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, izby przyjęć, lotnicze pogotowie ratunkowe) oraz udzielone świadczenia zdrowotne przez zespoły ratownictwa medycznego i lotnicze pogotowie ratunkowe w nagłych przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia (z wyjątkiem zachorowań) w miejscu zdarzenia.
32. Dane o **aptekach** nie obejmują aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach, w sanatoriach.
33. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zmianami).
W roku szkolnym 1999/2000 w miejsce dotychczasowych ośmioletnich szkół podstawowych powstały sześciolatte szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa. Od roku szkolnego 2002/2003 funkcjonuje system szkół ponadgimnazjalnych, obejmujący: 2-3 letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych - 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające oraz specjalne szkoły przysposabiające do pracy. Dotychczasowe szkoły ponadpodstawowe ujęto odpowiednio w ponadgimnazjalnych zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących oraz technikach.
34. W związku ze stopniowym wprowadzaniem reformy ustroju szkolnego, obok szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum), działają jeszcze - do czasu zakończenia cyklu kształcenia - szkoły ponadpodstawowe (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) oraz ich oddziały będące w strukturze szkół ponadgimnazjalnych (część szkół ponadpodstawowych została prze-kształcona w szkoły ponadgimnazjalne).
35. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych), policealnych oraz szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjalnych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych).
36. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.
37. Szkoły i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz (z wyjątkiem szkół wyższych) niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej. Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne (do roku szkolnego 2004/05 – państwowe i niepaństwowe); uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i szkolnictwa Wyższego.
38. **Szkolnictwo dla dzieci i młodzieży** obejmuje:
- 1) **szkoły podstawowe** (łącznie ze specjalnymi), do których zalicza się kształcenie realizowane w:
 - a) szkołach sportowych i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkołach filialnych (bez szkół specjalnych),
 - c) „małych szkołach” (bez szkół specjalnych), organizowane od roku szkolnego 2001/02, prowadzące klasy I-III dla uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do szkół (głównie ze względu na znaczną odległość od miejsca zamieszkania),
 - d) szkołach artystycznych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej.Od 1 IX 2004 r. dzieci w wieku 6 lat zobowiązane są do rocznego przygotowania w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi).
 - 2) **gimnazja** (łącznie ze specjalnymi), spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
 - 3) **szkoły ponadpodstawowe** (łącznie ze specjalnymi), które obejmuje:
 - a) szkoły zasadnicze (zawodowe),
 - b) szkoły średnie:
 - licea ogólnokształcące,
 - zawodowe: licea i technika, licea zawodowe oraz - bez szkół specjalnych - licea techniczne;

- 4) szkoły ponadgimnazjalne** (łącznie ze specjalnymi), obejmujące kształcenie realizowane w:
- zasadniczych szkołach zawodowych,
 - liceach ogólnokształcących,
 - uzupełniających liceach ogólnokształcących - od roku szkolnego 2004/05,
 - liceach profilowanych - od roku szkolnego 2002/03,
 - technikach,
 - technikach uzupełniających - od roku szkolnego 2004/05 ,
 - ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe,
 - specjalnych szkołach przysposabiających do pracy - od roku szkolnego 2004/05.
- 39. Szkoły policealne** - kształcące w formie dziennej, wieczorowej lub zaocznej, które obejmują:
- policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
 - nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata; bez szkół specjalnych), prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich,
 - kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.
- 40. Szkoły dla dorosłych** - kształcące w formie dziennej i wieczorowej oraz zaocznej, obejmują:
- szkoły podstawowe;
 - gimnazja;
 - szkoły ponadpodstawowe realizowane w:
 - zasadniczych (zawodowych),
 - średnich:
 - liceach ogólnokształcących dla dorosłych,
 - szkołach zawodowych dla dorosłych: liceach i technikach, liceach zawodowych;
 - szkoły ponadgimnazjalne:
 - zasadnicze szkoły zawodowe,
 - licea ogólnokształcące,
 - uzupełniające licea ogólnokształcące,
 - licea profilowane,
 - technika,
 - technika uzupełniające.
- 41. Szkoły wyższe** realizują kształcenie w systemie studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych eksternistycznych. Od roku szkolnego 2006/07 dotychczasowe systemy studiów zostały zastąpione formami studiów: stacjonarnymi (dienne) i niestacjonarnymi (wieczorowe, zaoczne eksternistyczne).
Informacje z zakresu szkolnictwa wyższego:
- podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwenci otrzymują tytuł licencjata;
 - obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
 - nie obejmują Polaków studiujących za granicą;
 - absolwenci studiów magisterskich otrzymują tytuł magistra, absolwenci wyższych studiów zawodowych tytuł zawodowy inżyniera lub licencjata. Absolwenci wykazani są w roku kalendarzowym.
- Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.
- 42. Szkoły specjalne** organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno wychowawczych lub w zakładach opieki zdrowotnej.
- 43. Placówki wychowania przedszkolnego** są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zalicza się:
- przedszkola,
 - oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych.
- Od roku szkolnego 2008/09 wychowanie przedszkolne może być prowadzone również w takich formach jak: zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

Od roku 2007/08 dane są zbierane i gromadzone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i udostępniane Głównemu Urzędowi Statystycznemu. Informacja ta nie dotyczy danych ze szkolnictwa wyższego. Dane te pochodzą z badań pełnych realizowanych przez GUS.

44. Uczniów i absolwentów w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży podaje się od roku szkolnego 2002/03 łącznie z uczniami i absolwentami oddziałów tych szkół będących w strukturze szkół ponadgimnazjalnych. Uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla dorosłych podaje się łącznie z uczniami oddziałów tych szkół będących w strukturze szkół ponadpodstawowych.
45. Dane dotyczące:
 - 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podaje się według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach - na koniec poprzedniego roku szkolnego;
 - 2) szkół wyższych — prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku szkolnego.
46. Dane, poza szkołami wyższymi i dla dorosłych, prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.
47. Absolwenci eksterni od roku szkolnego 2001/02 występują w szkołach ponadpodstawowych (zasadniczych i średnich zawodowych) dla młodzieży, policealnych oraz w szkołach dla dorosłych (podstawowych, gimnazjach i ponadpodstawowych).
48. **Współczynnik skolaryzacji brutto** to wyrażony procentowo stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi.
49. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.
50. Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.
51. **Muzea** to instytucje kultury, które gromadzą, rejestrują, konserwują i przechowują oraz udostępniają publiczności w formie wystaw dobra i wytwory kultury w zakresie sztuki, wiedzy, techniki i przyrody oraz prowadzą działalność naukową, oświatową i popularyzatorską (m.in. poprzez prowadzenie działalności wydawniczej).
52. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.
53. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.
54. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.
Jednostki pogrupowano wyodrębniając:
 - a) działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
 - b) działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musi-calowe podano łącznie z operetkowymi),
 - c) działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.
55. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).
56. **Termin turystyka** - zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki – obejmuje czynności osób podróżujących w celach innych niż podjęcie pracy zarobkowej, tj. głównie w celach wypoczynkowych, służbowych, religijnych itp. i pozostających poza swoim codziennym środowiskiem nie dłużej niż 1 rok.
57. W publikacji zastosowano następującą klasyfikację obiektów noclegowych turystyki:
 - a) **hotel** – to obiekt hotelarski zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów;
 - b) **motel** – to obiekt hotelarski zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych;
 - c) **pensjonat** – to obiekt hotelarski, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym pożywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami.

Hotele, motele i pensjonaty muszą posiadać stałe urządzenie grzewcze i przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od ich wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii: najwyższa - 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.

Do **pozostałych obiektów** zaliczono obiekty: domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, kwatery agroturystyczne oraz inne obiekty wykorzystane dla turystyki.

- 58. Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.
- 59. Dane o miejscach noclegowych** wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.
- 60. Placówki gastronomiczne** w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.
- 61. Finanse publiczne** obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowi ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142) poz. 1592, z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 03, poz. 1966) z późniejszymi zmianami,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 VI 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 IX 2004 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 209, poz. 2132) z późniejszymi zmianami,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 VI 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 107, poz. 726) z późniejszymi zmianami.

- 62. Dochody i wydatki budżetu miasta na prawach powiatu** uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

- 63. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływu z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) otrzymane z funduszy celowych,
 - c) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 4) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

- 64. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:
- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
 - wydatki na zakup materiałów i usług,
 - dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
 - wydatki na obsługę długu,
 - wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.
- 65.** Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.
- 66. Wyniki finansowe przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002, Nr 76, poz. 694 z późniejszymi zmianami).
- Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
- Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.
- 67. Przychody z całokształtu działalności** (kwoty otrzymane i należne) obejmują:
- przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
 - przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
 - pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
 - przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.
- 68. Wynik finansowy na działalności gospodarczej** jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.
- 69. Wynik finansowy brutto** (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.
- 70. Wynik finansowy netto** (zysk lub strata) otrzymany po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.
- 71.** Relacje ekonomiczne przedstawione oblicza się następująco:
- wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
 - wskaźnik rentowności obrotu:**
 - brutto jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - netto jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
 - wskaźnik płynności finansowej:**
 - I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz od 2002 r. krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

72. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

73. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiedniej sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).
74. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).
75. Dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** obejmują podmioty zarejestrowane w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, z wyłączeniem osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

WSTĘP

Celem opracowania jest ukazanie miasta z perspektywy lat 2004-2009. Opracowanie przedstawia wielkość i różnorodność wymiarów, które stanowią o społeczno-gospodarczym funkcjonowaniu społeczności miasta Kielce. Publikacja zawiera spostrzeżenia i oceny poparte danymi statystycznymi.

Sześć lat w życiu i funkcjonowaniu miasta, pięć lat członkostwa w Unii Europejskiej to dobry dla porównań i ocen przedział czasowy.

Nasz rozwój – obok demokracji, autonomii i efektywności opanowała: innowacyjność, konkurencyjność i globalizacja. I tylko nowoczesna, innowacyjna praca ludzka i zachowania społeczne uświadamiają nam upływ czasu.

W obecnych czasach można zaobserwować nowe wzory zachowań społecznych, które powstają wskutek uwarunkowań sytuacyjnych i podmiotowych. Warunki pracy i życia wymuszają na człowieku kreatywność, innowacyjność, wszędzie tam, gdzie funkcjonuje on w zmiennym i złożonym środowisku, uczestnicząc w życiu zbiorowym.

Przedmiotem naszych rozważań jest miasto, jako podmiot zbiorowy.

W opracowaniu wzajemnie się przenikają **miasto innowacyjne** i **innowacyjność miasta**. Nie są to kategorie rozłączne, ale ich rozróżnienie ułatwi analizę zmian zachodzących w mieście.

Miasto innowacyjne to miasto zmieniające się wskutek reform państwa, prawa, administracji, Unii Europejskiej, sprzyjające interesom mieszkańców, stwarzające warunki dla ich aktywności, z przyjazną administracją i sposobem zarządzania, którego rozwój mierzony jest wieloma wskaźnikami,

Innowacyjność miasta to zmiany w mieście będące wynikiem aktywności jego mieszkańców, zarówno w sferze społecznej jak i sferze ekonomicznej i w zachowaniach społecznych.

Do opisu miasta potrzebne są kontrasty, konteksty i porównania. Dla potrzeb tego opracowania wykorzystane zostały dane dotyczące Regionu Wschodniego z następującymi miastami: Kielce, Rzeszów, Lublin, Białystok. Sytuację społeczno-gospodarczą Kielc pokazano z punktu widzenia pozycji gospodarczej regionu, wielkości miasta oraz dynamiki procesów rozwojowych, dlatego też do porównania z miastami podobnej wielkości wybrano również Olsztyn, pomimo jego przynależności do Regionu Północnego.

Opracowanie przedstawia następujące zagadnienia: położenie, ludność, podmioty gospodarcze, wyniki finansowe przedsiębiorstw, rynek pracy, bezrobocie, świadczenia społeczne, finanse publiczne, nakłady inwestycyjne, gospodarkę mieszkaniową, infrastrukturę techniczną, transport, ochronę zdrowia, edukację, kulturę i sport, turystykę, bezpieczeństwo publiczne, podnoszenie kwalifikacji, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, fundusze unijne i Centrum Targowe Kielce.

Omawiając sytuację społeczno-gospodarczą przedstawiono dane składające się na miasto innowacyjne, mierzone wieloma wybranymi wskaźnikami. Przedstawiono również wybrane czynniki aktywności mieszkańców, a więc te, które odpowiednio wykorzystane mogłyby sprzyjać szybszemu rozwojowi miasta i świadczyć o jego innowacyjności.

POŁOŻENIE

Kielce – miasto na prawach powiatu w południowo-centralnej Polsce, stolica województwa świętokrzyskiego. Jest siedzibą głównych instytucji rządowych i samorządowych województwa, instytucji kulturalnych i naukowych oraz podmiotów gospodarczych i usługowych.

Miasto o powierzchni 109,5 km² położone jest w Górach Świętokrzyskich. W granicach miasta znajdują się pasma gór: Kadzielniańskie, pokryte lasami bukowo - jodłowymi Dymińsko - Postłowickie, oraz zachodnia część Grzbietu Szydłótkowskiego. Na północy miasto sięga zalesionych Wzgórz Tumlińskich oraz Pasma Masłowskiego, na południowym zachodzie dochodzi do Zgórskich Gór. Najwyższe wzniesienie w Kielcach tworzy Góra Telegraf (408 m n.p.m.) leżąca w paśmie Dymińskim. Przez Kielce płynie rzeczka Silnica mająca swe źródła na południowym zboczu Góry Wierzejskiej, a wpadająca w pd.-zach. części miasta do Bobrzy, która wraz z innym dopływem - rzeczką Sufraganiec opływają miasto od zachodu.

Miasto charakteryzuje się znacznymi różnicami poziomów: od 260 do 400 m i jako jedyne w Europie posiada w swych granicach wielką różnorodność formacji geologicznych. Na terenie Kielc znajduje się pięć rezerwatów przyrody: Ślichowice, Kadzielnia, Wietrznia, Biesak (przyroda nieożywiona) oraz Karczówka - rezerwat krajobrazowy. Przy północnej granicy Kielc znajduje się rezerwat częściowy - Sufraganiec. Atrakcyjne położenie i dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych sprzyja aktywnemu wypoczynkowi. Do dyspozycji kielczan pozostają tereny do uprawiania kolarstwa górskiego, lotniarstwa, żeglarstwa, narciarstwa biegowego i zjazdowego oraz turystyki pieszej i rowerowej. Ponad 30 tras rozpoczyna się, przebiega, bądź kończy właśnie w mieście. W samych Kielcach działają 2 nowoczesne, naśnieżane stoki narciarskie, wytyczone są tu także trasy do biegania.

Kielce to gospodarcze oraz naukowe centrum regionu, silny ośrodek targowo-wystawienniczy i zagłębie budowlane o bogatych tradycjach. Swoje siedziby mają tu znane polskie firmy budowlane, działa bogato rozwinięta sieć handlowa oraz instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości. Wizytówką miasta są: drugi w Polsce ośrodek targowy – Targi Kielce oraz nowoczesne Centrum Laserowych Technologii Metali. Centralne położenie wraz z dobrą siecią połączeń drogowych i kolejowych umożliwia szybkie dotarcie do największych ośrodków miejskich Polski - do Krakowa, Warszawy, Łodzi czy na Śląsk.

Kielce to również ważny ośrodek kulturalny. Przez cały rok odbywają się tu liczne imprezy, przyciągające wielotysięczną publiczność. Potencjał kulturalny miasta wzmocniają muzea, teatry, filharmonia, galerie, kina i ośrodki takie jak Kieleckie Centrum Kultury, jeden z najnowocześniejszych w kraju obiektów, z trzecią co do wielkości obrotową sceną. Największe imprezy organizowane są na Kadzielni – wkomponowanym w skały amfiteatrze pod rozsuwanym dachem, mieszczącym ponad 5000 widzów. Ale miasto cały czas się rozwija i zmienia. W ciągu ostatnich lat, dzięki inwestowaniu w placówkę kultury, pomoc społeczną, infrastrukturę techniczną i sportową Kielce stały się przyjazne dla swoich mieszkańców.

LUDNOŚĆ

Kielce to największe miasto i stolica województwa, skupiająca 16,1% ludności Świętokrzyskiego. W latach 2004-2009 zmieniał się jego obraz – tak potencjału gospodarczego, jak i zachowań społecznych. Rosła rola Kielc jako ośrodka rozwoju przyciągającego młodych ludzi z całego regionu. Z kolei wielu mieszkańców emigrowało do pobliskich gmin, pobudzając gospodarkę i tworząc nowe miejsca pracy. Gminy te stały się zapleczem stolicy, coraz mocniej z nią związanymi. Świętokrzyskie pozostało jednak regionem o wysokim odpływie migracyjnym. Proces ten nie ominął także Kielc. I chociaż w ostatnich latach nastąpiło jego osłabienie, wpłynął na coroczne ubytki ludności miasta, mimo przełamania depresji urodzeniowej w 2006r. Prognozy przewidują nasilenie niekorzystnych zjawisk, co doprowadzi w najbliższym dwudziestolecu do jednej z wyższych w kraju depopulacji miasta.

Na koniec 2009 r. Kielce zamieszkiwało 204,8 tys. osób, tj. o 4,6 tys. mniej niż w 2004 r. (o 2,2%). Poza Kielcami tylko w Lublinie zanotowano spadek liczby ludności (o 1,8%), podczas gdy w pozostałych badanych miastach przybyło mieszkańców (najwięcej w Rzeszowie – o 8,6%). Liczba ludności na 1 km² wyniosła w stolicy 1868 i była niższa o 46 osób w porównaniu do 2004 r. Jednocześnie z ograniczaniem strat naturalnych i odpływu terytorialnego, skala ubytków rocznych w kolejnych latach systematycznie malała - od 0,6% do 0,1%.

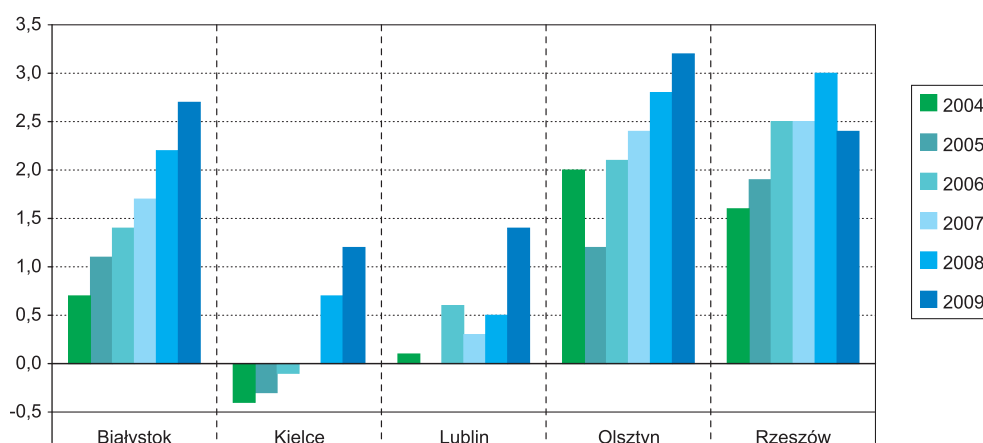
Ubytek liczby mężczyzn (o 2,8%) był większy niż kobiet (o 1,6%), co wpłynęło na proporcje obu płci – na 100 mężczyzn przypadło 112 kobiet wobec 110 pięć lat wcześniej. W województwie współczynnik feminizacji był wyraźnie niższy i utrzymał się na poziomie 105. Wartość współczynnika mocno różnicował wiek, przy czym przesunięciu uległy jego granice. Stała nadwyżka mężczyzn występowała wśród Kielczan w wieku do 25 lat, natomiast kobiet - powyżej 43 lat. W 2004 r. przedziały wynosiły odpowiednio: do 22 i powyżej 38 roku życia.

LUDNOŚĆ KIELC

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w tys.						
Ogółem	209,5	208,2	207,2	205,9	205,1	204,8
Mężczyźni	99,5	98,8	98,3	97,5	97,0	96,7
Kobiety	109,9	109,4	108,9	108,4	108,1	108,2
2004=100						
Ogółem	100,0	99,4	98,9	98,3	97,9	97,8
Mężczyźni	100,0	99,3	98,7	98,0	97,4	97,2
Kobiety	100,0	99,5	99,1	98,6	98,4	98,4

Stolica wraz z podmiejskimi gminami to obszary o najkorzystniejszym w województwie rozwoju ludnościowym. W Kielcach rok 2006 był ostatnim, w którym zaobserwowano ujemny przyrost naturalny utrzymujący się od końca lat 90-tych. W badanym okresie wartość wskaźnika w przeliczeniu na 1000 ludności oscylowała między minus 0,4‰ a 1,2‰. W porównywalnych ośrodkach pozostawał on dodatni i wyższy niż w Kielcach.

PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI

Przyczynami poprawy przyrostu naturalnego była zarówno rosnąca liczba urodzeń, jak i niska dynamika liczby zgonów. Zdecydowanie większe znaczenie miał pierwszy czynnik. Wyhamowanie depresji obserwowano do 2005 r., po czym nastąpiło jej przełamanie i sukcesywna wyżka liczby urodzeń – w stosunku do 2004 r. o 20,2%. W 2009 r. urodziło się w Kielcach 2,0 tys. dzieci, co oznaczało 10 urodzeń żywych na 1000 ludności wobec 8 przed pięciu laty. W województwie współczynnik urodzeń był podobny, ale jego wzrost mniejszy – 10 wobec 9.

Tendencja ta nie przyniesie jednak trwałej poprawy sytuacji. Nie oznacza bowiem boomu urodzeniowego. Jest jedynie echem wyżu demograficznego z pierwszej połowy lat 80-tych, a determinuje ją wejście w wiek najwyższej płodności kobiet urodzonych w latach 1979-1985. Niekorzystne pozostały przede wszystkim dwa czynniki: zmiany w liczbie i strukturze wieku kobiet oraz niski poziom płodności. W badanym pięcioleciu populacja kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat) zmniejszyła się o 9,4%, a jej udział wśród ogółu kobiet o 4,1 pkt procentowe - do 47,4%. Skala reprodukcji nadal nie gwarantuje stabilnego rozwoju demograficznego. Zapewnić go może współczynnik dzietności (obrazujący prostą zastępowalność pokolenia rodziców przez dzieci) na poziomie 2,10 - 2,15, a w Kielcach w 2009 r. osiągnął on 1,21. Dawało to zastępowalność aktualnego pokolenia matek przez córki jedynie w 59,9%. W województwie wskaźniki były wyższe i wyniosły odpowiednio: 1,33 i 64,3%, ale kształtowały się wyraźnie niżej niż średniokrajowe (1,40 i 67,8%).

WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI KIELC

WSPÓŁCZYNNIKI	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dzietności ogólnej.....	1,015	0,972	0,996	1,024	1,113	1,208
Reprodukcji brutto.....	0,481	0,461	0,482	0,484	0,560	0,599
Dynamiki demograficznej.....	0,949	0,965	0,987	0,999	1,083	1,130

Obecne trendy są następstwem wyraźnych zmian zachowań prorodzinnych, w tym szczególnie zachowań kobiet w wieku największej płodności (20-29 lat). Młodzi najpierw inwestują w siebie (w edukację, pracę), a potem w rodzinę. To efektem wyżu demograficznego lat 80-tych był znaczny wzrost liczby małżeństw - o 23,4% (do 1,3 tys. w 2009 r.). Zawierano je jednak w coraz późniejszym wieku - mediana wieku pierwszego związku mężczyzn w miastach regionu to 27,5 lat, a kobiet – 25,7 wobec 26,2 i 24,5 lat w 2004 r. Jednocześnie dynamicznie zwiększała się liczba rozwodów. Rosła ona w ciągu całego badanego okresu i na koniec 2009 r. była prawie 5,5-krotnie wyższa (277). Pomimo tego relacja rozwodów do nowo zawieranych małżeństw pozostała w Kielcach stosunkowo niska w porównaniu z innymi miastami – 206,3 w przeliczeniu na 1000 małżeństw. Jest to wynikiem większego konserwatywności mieszkańców tak w sferze obyczajowości, jak i mniejszej akceptacji tego zjawiska. Zmniejszył się o 2,5 pkt procentowego odsetek dzieci urodzonych w trakcie trwania małżeństwa – do 84,3%. W Świętokrzyskim udział urodzeń w formalnych związkach był wysoki – na poziomie 87,4% wobec 79,7% w kraju. Symptomaticznie przeobrażeń był również średni wiek urodzenia dziecka, który w ciągu pięciolecia zwiększył się o jeden rok i sięgnął 29,1 lat. Przeciętna matka w Świętokrzyskim była nieco młodsza i miała 27,9 lat (w kraju - 28,3 lat). Ponadto coraz mniej kobiet skłonnych było do posiadania więcej niż dwojga dzieci.

Zmiany w strukturze ludności według wieku

Struktura wieku ludności jest wypadkową uwarunkowań demograficznych i sytuacji ekonomiczno-gospodarczej każdego regionu, oddziałujących bezpośrednio na ruch naturalny i migracje ludności. Istotne zmiany zapoczątkowała obserwowana od końca lat 90-tych depresja urodzeniowa.

Znacznie zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży do 17 roku życia - na przestrzeni pięciu lat ubytek sięgnął 12,8% (w regionie – 13,7%). Generalnie, we wszystkich grupach wiekowych powyżej 3 roku życia (oprócz pięciolatek) obserwowano sukcesywny spadek ich liczby, przy czym największe jego natężenie wystąpiło wśród dzieci między 10 a 17 rokiem życia – od 20,4% do 28,8%. Sytuację tę łagodziła obserwowana od 2006 r. rosnąca subpopulacja dzieci w wieku 3 lat i mniej. W ciągu badanych lat przybyło ich 15,1%. W efekcie zmian nastąpiło zmniejszenie udziału grupy przedprodukcyjnej o ponad 1,9 pkt procentowych – do 15,7%. W województwie spadek ten był większy i wyniósł 2,7 pkt – do poziomu 18,5%.

ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI KIELC W WIEKU DO 24 LAT

GRUPY WIEKU W LATACH	2005	2006	2007	2008	2009
2004=100					
0-2.....	99,8	101,6	104,8	112,0	119,9
3-6.....	98,3	100,3	99,0	97,2	98,5
7-12.....	94,8	90,2	86,2	83,6	81,4
13-15.....	93,4	86,7	82,1	77,3	73,4
16-18.....	95,4	92,7	87,6	81,9	76,9
19-24.....	95,8	90,2	84,7	79,3	74,8

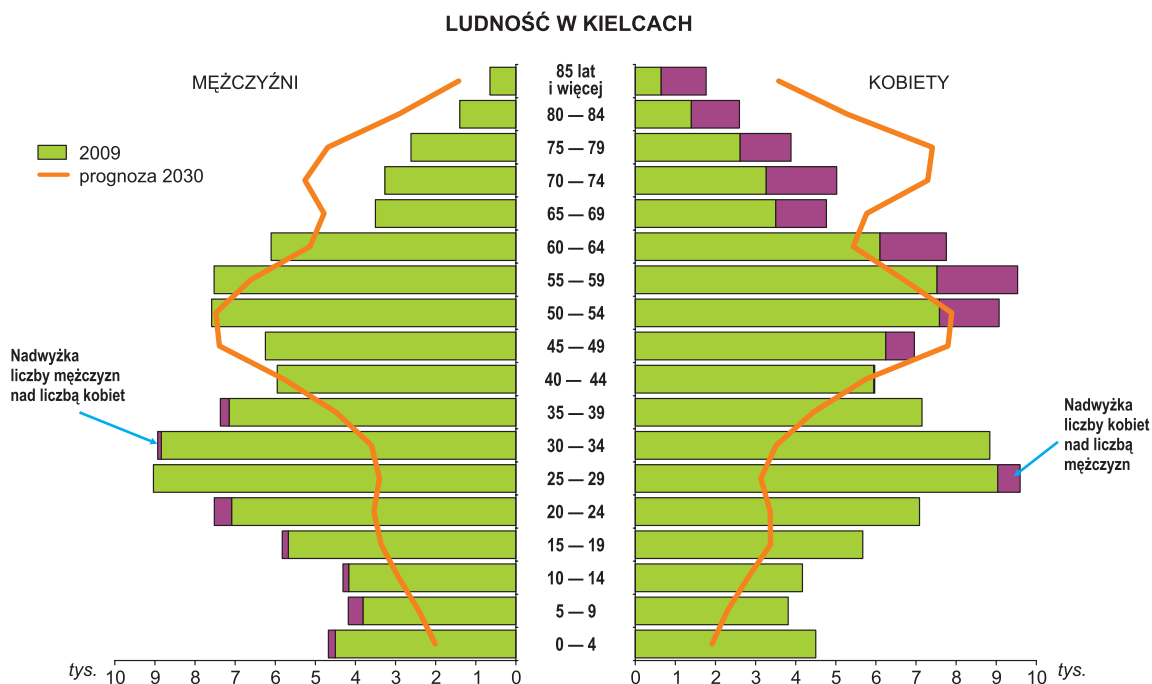
Z punktu widzenia wpływu sytuacji demograficznej na rynek pracy najbardziej interesująca jest populacja ludności w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata). W latach 2004-2009 udział aktywnych zawodowo mieszkańców miasta zmniejszył się o 1,0 pkt procentowy – do 66,1% (w województwie wzrósł o 1,6 pkt - do 63,5%). Ubytek ich liczby sięgnął 3,7%, przy czym liczebność mężczyzn zmniejszyła się o 1,9%, a kobiet – o 5,4%. Tylko lekkiemu pogorszeniu uległy wewnętrzne proporcje tej grupy, tj. osób w wieku mobilnym (18-44 lata) w stosunku do pracowników starszych, tj. w wieku niemobilnym. Jest ona istotna, biorąc pod uwagę, że większa elastyczność i potencjał zawodowy cechuje pracowników mobilnych. Podobnie jak pięć lat wcześniej na 10 osób w wieku niemobilnym przypadało ich blisko 17.

Ograniczenie liczebności głównej grupy ekonomicznej ludności warunkował nie tylko trend rozwoju ludnościowego. Utrzymująca się w Kielcach wysoka skala bezrobocia wskazująca na niewystarczające możliwości kreowania nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, skutkowało w wielu przypadkach decyzjami o emigracji.

LUDNOŚĆ KIELC WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

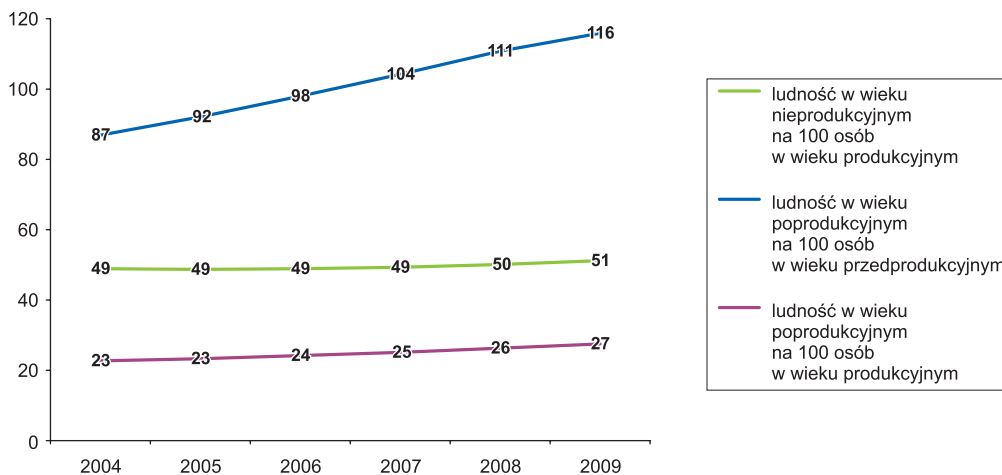
LUDNOŚĆ W WIEKU	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w tys.						
Przedprodukcyjnym	36,8	35,5	34,4	33,3	32,5	32,1
Produkcyjnym	140,6	140,1	139,2	137,9	136,7	135,5
mobilnym	85,9	84,9	84,3	83,5	82,9	82,5
niemobilnym	54,7	55,1	54,9	54,4	53,8	53,0
Poprodukcyjnym	32,0	32,7	33,7	34,7	36,0	37,2
w odsetkach ludności						
Przedprodukcyjnym	17,6	17,0	16,6	16,2	15,8	15,7
Produkcyjnym	67,1	67,3	67,2	67,0	66,6	66,1
mobilnym	41,0	40,8	40,7	40,6	40,4	40,3
niemobilnym	26,1	26,5	26,5	26,4	26,2	25,9
Poprodukcyjnym	15,3	15,7	16,2	16,8	17,5	18,2

Podobnie jak w kraju, malejąca liczba urodzeń zapoczątkowała proces demograficznego starzenia się społeczeństwa. Jego wyrazem był rosnący odsetek mieszkańców Kielc w wieku emerytalnym. Na przestrzeni pięciolecia zwiększył się on o 2,9 pkt procentowych - do 18,2% (w regionie – o 1,0 pkt). Liczebność grupy najstarszych wzrosła o 16,4%, w tym o 8,2% mężczyzn oraz o 20,4% kobiet.

Zmiany struktury pokoleniowej wpłynęły na relacje między poszczególnymi grupami wieku ekonomicznego ludności. Kierunek tych zmian obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego, tj. liczby osób w wieku przed- i poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście jego poziom zwiększał się w kolejnych latach do 51 (w regionie przeciwnie - małał z 61 do 57), przy czym następowała powolna zmiana proporcji wewnętrznych grup wiekowych. Zmniejszał się udział „obciążenia” populacją młodocianych (do 24), a rósł ludnością w wieku emerytalnym (do 27).

WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO

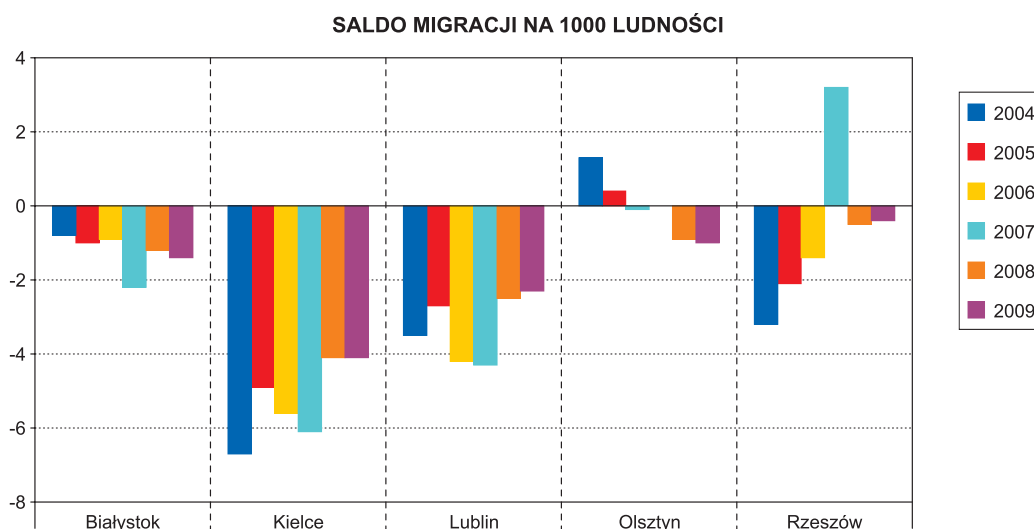

Poziom zaawansowania procesu starzenia się prześledzić można również w biologicznych grupach wieku, poprzez stosunek populacji osób w wieku 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży poniżej 15 roku życia. W stolicy zwiększył się on o ponad 1/5 - z 95 do 115 osób najstarszych przypadających na 100 najmłodszych. Tempo wzrostu wskaźnika było wysokie i w 2009 r. kształtował się on znacznie powyżej średniej w województwie (102). Mocno różnicowała go płeć. Wśród mężczyzn oscylował w granicach 73-87, podczas gdy wśród kobiet – 119-145. Przewaga kobiet najstarszych nad najmłodszymi notowana była w Kielcach już wcześniej, a obecnie stała się dominująca. W 2009 r. połowa kielczan przekroczyła 39,9 lat (w województwie – 38,9 lat), podczas gdy w 2004 r. było to 38,2 lat. Mediana wieku mężczyzn wyniosła 37,5 lat, a kobiet – 42,7 lat.

Migracje ludności

Czynnikami determinującym ogólną dynamikę rozwoju ludności oraz rozmieszczenie terytorialne są także migracje. Ich wielkość i kierunek wyznacza przede wszystkim poziom rozwoju gospodarczego i ekonomiczna sytuacja regionu. Kielce (podobnie jak województwo) odnotowały w badanym okresie zjawisko ciągłego, wysokiego odpływu ludności. Jednocześnie narastał problem emigracji zagranicznych. Statystyka ustala ich poziom na podstawie zmian stałego miejsca zameldowania, a takich poza granicę kraju było niewiele. Należy do nich jeszcze „dołączyć” nierejestrowaną rzeszę czasowych emigrantów, najczęściej młodych i wykształconych osób. Stąd rzeczywista skala tych wyjazdów była dużo wyższa niż podawały oficjalne źródła.

W badanym okresie poziom ujemnego salda migracji zmieniał się zgodnie z nasileniem przemieszczeń, jednak zauważalne różnice oscylowały w kierunku jego obniżki – granicznie z minus 6,7‰ do minus 4,1‰. W latach 2004-2009 pozostawał on jednak znacznie niższy niż w porównywanym miastach.

Utrzymało się wysokie natężenie ruchu wewnętrznego. Najczęściej w obrębie samego Świętokrzyskiego – 69,5 napływów oraz 65,0% odpływów. Wielu kielczan (ponad 1/2 odpływów) przeniósł się w ostatnich latach do pobliskich gmin, zasilając je ludnościowo. Kierunki wyjazdów poza region nie ulegały większym zmianom. Najczęściej emigranci osiedlali się w Mazowieckim oraz Małopolskim. Łącznie do tych województw kierowało się ponad 1/5 wszystkich osób corocznie opuszczających Kielce. Największą ruchliwość przestrzenną obserwowano w latach 2006-2007.

Migracje zagraniczne na pobyt stały odgrywały w Kielcach niewielką rolę, mimo, że ich skala rosła. Ubytek poza granicę kraju wyniósł w pięcioleciu zaledwie 352 osoby.

MIGRACJE LUDNOŚCI KIELC NA POBYT STAŁY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w liczbach bezwzględnych						
Napływ	1222	1239	1461	1453	1257	1310
Odptyw	2625	2268	2462	2625	1993	2138
Zameldowania z zagranicy	29	26	78	67	81	101
Wymeldowania za granicę	20	23	237	151	184	119
Saldo migracji (z zagranicą)	-1394	-1026	-1160	-1256	-839	-846
na 1000 ludności						
Napływ	5,8	5,9	7,1	7,1	6,1	6,4
Odptyw	12,5	10,9	11,9	12,7	9,7	10,5
Zameldowania z zagranicy	0,1	0,1	0,4	0,3	0,4	0,5
Wymeldowania za granicę	0,1	0,1	1,1	0,7	0,9	0,6
Saldo migracji (z zagranicą)	-6,7	-4,9	-5,6	-6,1	-4,1	-4,1

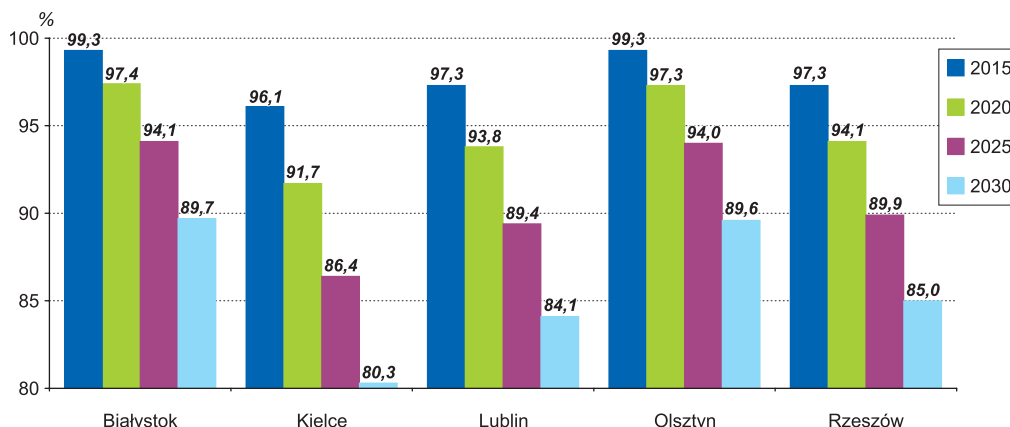
Przemieszczenia różnicowała płeć. Zachowując ogólną tendencję wskaźnik dla mężczyzn kształtował się pomiędzy minus 7,3‰ a minus 4,5‰, a dla kobiet – między minus 6,1‰ i minus 3,7‰.

Migrowali przede wszystkim ludzie młodzi, najczęściej w wieku 30-34 lata. Udział kobiet w ubytku migracyjnym sięgał 48,1%.

Prognoza ludności na lata 2010-2030

Kumulacja dotychczasowych trendów spowoduje sukcesywnie narastający w kolejnych latach spadek liczby urodzeń i wyraźne zmiany w strukturze ludności. Według prognoz procesy te będą następować w Kielcach szybciej niż w innych miastach. Na przestrzeni 21 lat ubędzie blisko 1/5 ludności tak kobiet, jak i mężczyzn. Zmniejszenie liczby ludności nasilać się będzie w kolejnych latach.

PROGNOZA ZMIAN LICZBY LUDNOŚCI
(2009 = 100)

Głównym czynnikiem depopulacji stolicy będzie wysoki spadek liczby urodzeń – blisko o połowę. Wpłynie on na dynamiczne obniżenie przyrostu naturalnego prawie do minus 10%. W porównywalnych miastach ubytek urodzeniowy oscylował będzie w przedziale 39-46%.

W konsekwencji nastąpi znaczne ograniczenie (o 40,4%) populacji dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia, a najbardziej dzieci do 2 lat - o 49,0%. Najwyższe tempo spadku wystąpi wśród osób pomiędzy 19 a 24 rokiem życia – aż o 53,6%. Ubywać będzie także Kielczan aktywnych zawodowo – o 32,5%. Jednocześnie przybywać będzie najstarszych mieszkańców (o 44,7%), co spowoduje wyraźną zmianę proporcji ekonomicznych grup wieku.

Zwiększenie udziału ludności w wieku emerytalnym sięgnie prawie 15 pkt procentowych. Zmniejszy się odsetek grupy przedprodukcyjnej - o blisko 4 pkt oraz osób w wieku aktywności zawodowej – o 11 pkt. Proces wpłynie niekorzystnie na kształtowanie się przedziałów wiekowych grupy produkcyjnej. Udział osób mobilnych spadnie o 14 pkt wobec ponad 3 pkt pracowników niemobilnych. Na 10 starszych pracowników przypadają będzie mniej o 6 osób w wieku mobilnym. „Obciążenie” grupy produkcyjnej ludnością w wieku nieprodukcyjnym zwiększy się o 29 osób, w tym populacją w wieku emerytalnym – o 30 osób przy mniejszym obciążeniu dziećmi i młodzieżą o 2 osoby. Za 21 lat w wieku emerytalnym znajdzie się co 3 mieszkańiec Kielc, podczas gdy obecnie był nim prawie co 6.

Dodatkowym, sukcesywnie rosnącym ubytkiem ludnościowym staną się emigracje. Przewiduje się, że do 2030 r. Kielce będą traciły od 800 do 1 tys. mieszkańców rocznie – łącznie populacja zmniejszy się o blisko 22 tys. osób. Saldo migracji przekroczy w końcowym okresie minus 6‰.

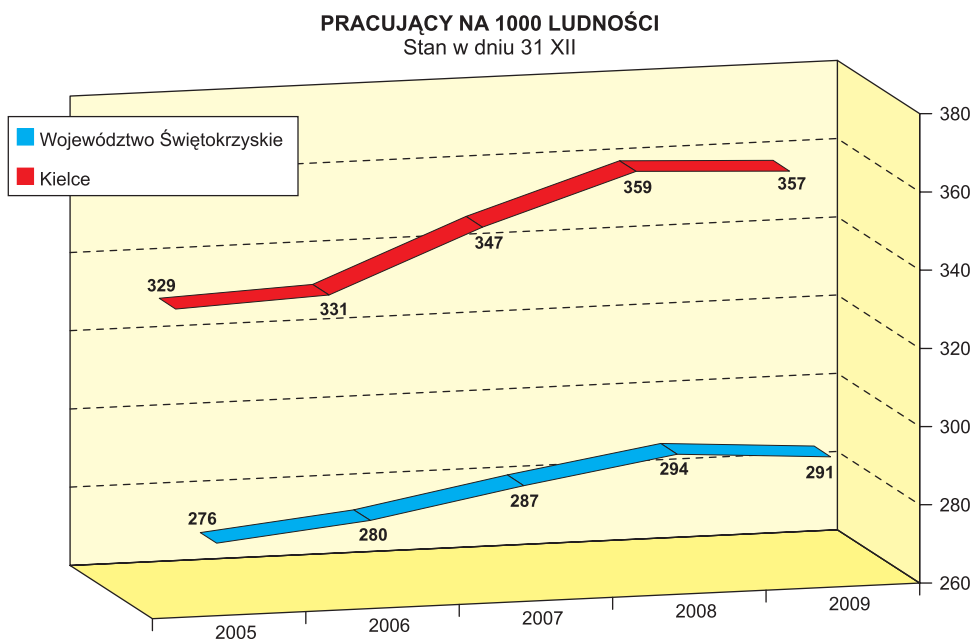
RYNEK PRACY – pracujący i zatrudnieni

Pracujący

Analizie poddano informacje o pracujących według faktycznego miejsca pracy, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, łącznie z osobami pracującymi w fundacjach, stowarzyszeniach, partiach politycznych, organizacjach społecznych, organizacjach pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, natomiast z wyłączeniem pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane o pracujących obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, a także osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów oraz członków spółdzielni produkcji rolniczej. W związku ze zmianami klasyfikacji PKD, jakie miały miejsce w ostatnim pięcioleciu do analizy przyjęto dane za lata 2005-2009.

Kielce są nowoczesnym, dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem o dużym potencjale. Miasto stanowi centrum administracyjne, sądownicze, gospodarcze, edukacyjne, kulturalne i turystyczne Ziemi Świętokrzyskiej, co wpływa na liczbę i strukturę pracujących.

W Kielcach po systematycznym wzroście liczby pracujących w latach 2005-2008, w 2009 r. odnotowano jej niewielki spadek. Podobne tendencje miały miejsce także w pozostałych miastach przyjętych do porównań, tj. w Białymstoku, Olsztynie i Rzeszowie. Jedynie w Lublinie populacja osób pracujących zwiększała się z roku na rok. Według stanu na 31 XII 2009 r. w Kielcach pracowały 73203 osoby, tj. 19,8% ogółu pracujących w województwie świętokrzyskim (w 2005 r. – 19,3%). Dynamika w omawianym okresie osiągnęła 106,7. Poza Kielcami niższą dynamikę odnotował tylko Olsztyn (102,1). Z kolei w pierwszej trójce uplasowały się Rzeszów (112,2), Białystok (111,2) oraz Lublin (110,5).

Biorąc pod uwagę liczbę pracujących przypadającą na 1000 mieszkańców, Kielce z wartością 357 pracujących uplasowały się na drugiej pozycji po Rzeszowie (454 pracujących). Nie mniej jednak wszystkie brane pod uwagę w rankingu miasta poza Lublinem, w ostatnim roku odnotowały zmniejszenie tego wskaźnika, przy czym najwyraźniejsze - Olsztyn (o 19 osób) i Rzeszów (o 14 osób).

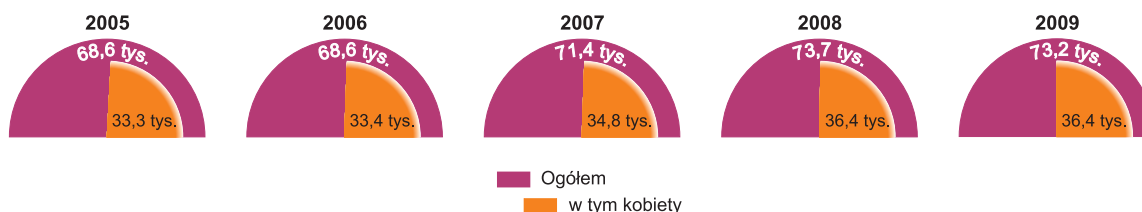
PRACUJĄCY W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW. Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący na 1000 mieszkańców miasta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	261	264	280	288	287
Kielce	329	331	347	359	357
Lublin	297	307	317	329	334
Olsztyn	342	350	363	364	345
Rzeszów	441	450	461	468	454

Wśród ogółu pracujących 49,8% stanowiły kobiety, przy czym udział pracujących pań rósł systematycznie co roku i w niedalekiej przyszłości osiągnie 50% populacji pracujących, a być może przekroczy tę granicę, tak jak miało to miejsce w Białymstoku (54,2%), Lublinie (52,3%) i Olsztynie (51,7%).

PRACUJĄCY W KIELCACH

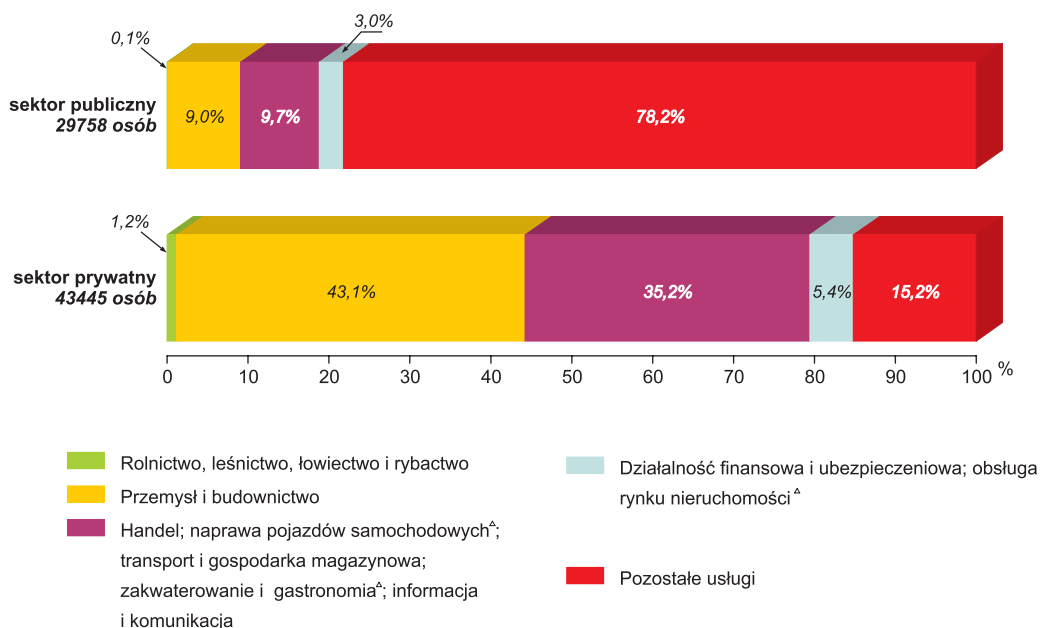
Stan w dniu 31 XII

Według stanu na koniec 2009 r. w sektorze prywatnym pracowało 43455 osób, tj. 59,3% ogółu pracujących w mieście. Na przestrzeni lat 2005-2009 udział ten wzrósł o 2,3 pkt proc., a liczebność populacji w tym sektorze zwiększyła się o 11,2%. W podmiotach sektora publicznego pracowało 29758 osób, czyli 40,7% omawianej zbiorowości. Z roku na rok zmieniają się nieco proporcje pomiędzy pracującymi w sektorze publicznym i prywatnym. Należy jednak podkreślić, że pomimo malejącego udziału rośnie liczba pracujących w sektorze publicznym. W 2005 r. w sektorze tym pracowało 29509 osób i w ciągu czterech lat ich liczba wzrosła do 29758 osób, tj. o 0,8%. Funkcje jakie pełni miasto determinują taki rozkład populacji według sektorów własności, a zwłaszcza tak wysoki udział sektora publicznego.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH W KIELCACH WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKTORÓW EKONOMICZNYCH W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

Kielce są ośrodkiem o charakterze usługowo-przemysłowym, przy czym według stanu na koniec 2009 r. sektor usługowy skupiał 70,0% pracujących (51245 osób), a przemysłowo-budowlany – 29,3% (21416 osób). Podobnie wysokim udziałem pracujących w sektorze produkcyjnym w Regionie Wschodnim może pochwalić się jedynie Rzeszów (28,9%). Nie mniej jednak na przestrzeni omawianego okresu udział sektora przemysłowo-budowlanego zmniejszył się o 1,0 pkt procentowy, a usługowego zwiększył o 1,3 pkt. Ponadto liczba osób pracujących w sektorze produkcyjnym wzrosła „jedynie” o 3,1%. Część sekcji usługowych osiągnęła natomiast znacznie wyższe wskaźniki.

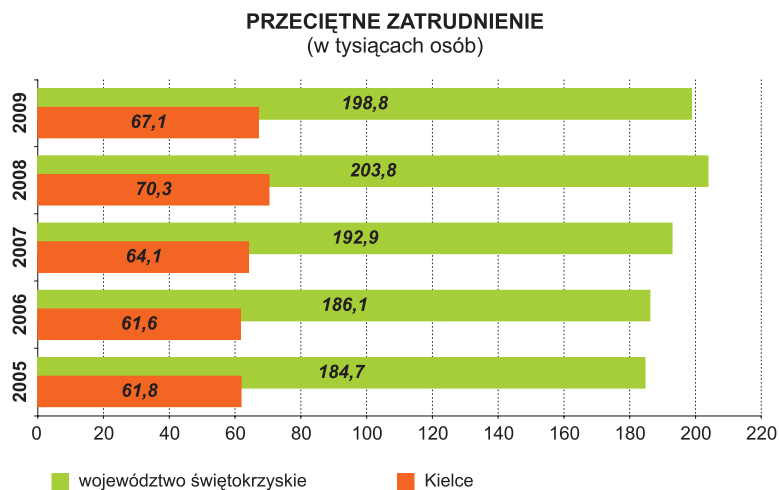
Łącznie w czterech sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja pracowało 18156 osób (24,8% ogółu pracujących), natomiast w sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości miało pracę 3243 osoby (4,4%). W pozostałych usługach pracowało 29846 osób (40,8%). Na uwagę zasługuje fakt, że właśnie w tej ostatniej grupie w największym stopniu zwiększyła się liczba pracujących w omawianym okresie, tj. o 10,3% podczas, gdy w pierwszej grupie sekcji o 8,1%, a w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości jedynie o 0,2%.

Niewielka grupa znalazła również miejsce pracy w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 542 osoby, tj. 0,7% pracujących w mieście. Liczebność tej części populacji pracujących zmalała o 23,8% w omawianym okresie.

Kieleckie firmy są największym pracodawcą w Świętokrzyskim. Kielce są jednostką terytorialną o najznaczniejszym potencjale gospodarczym w województwie. Świadczy o tym ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w mieście. Działo tu według stanu na koniec 2009 r. 26,5% ogółu jednostek gospodarczych województwa. W związku z powyższym faktem, w mieście stosunkowo łatwiej jest podjąć pracę czy rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Nie bez znaczenia są tu: odpowiednio rozwinięta infrastruktura, łatwiejszy dostęp do kluczowych instytucji i urzędów oraz większe możliwości nawiązywania kontaktów biznesowych. W województwie świętokrzyskim jedynie powiaty buski i pińczowski odnotowały niższy niż w Kielcach udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w populacji osób w wieku produkcyjnym, tj. 7,1% oraz 6,4% wobec 8,3%, natomiast spośród największych miast świętokrzyskich - tylko Sandomierz (7,9%). W grupie miast Regionu Wschodniego i Olsztyna, które zostały przyjęte do rankingu wskaźnik ten niestety był najwyższy w naszym mieście, ale optymizmem może napawać fakt, że na przestrzeni lat 2005-2009 to właśnie w Kielcach odnotowano największy spadek tego udziału (o 2,7 pkt proc.).

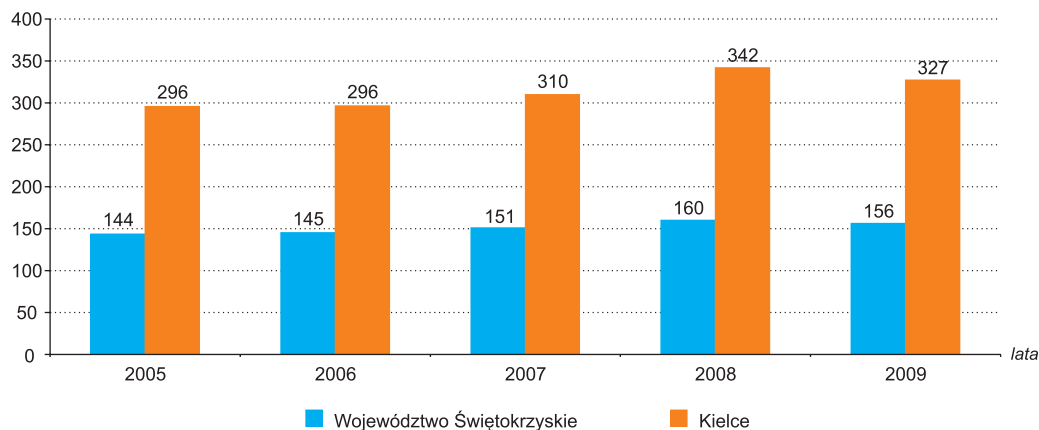
Przeciętne zatrudnienie

Analizie poddano podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób, z wyłączeniem zatrudnionych za granicą, w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Na przestrzeni lat 2005-2009 zatrudnienie w Kielcach zwiększyło się o 8,5% do 67059 osób. Udział w przeciętnym zatrudnieniu w województwie osiągnął 33,7% i w analizowanym okresie wzrósł o 0,2 pkt proc. W większym stopniu populacja zatrudnionych zwiększyła się jedynie w Lublinie (o 9,4%). Rzeszów odnotował 7,3% wzrost, natomiast pozostałe dwa miasta zanotowały zmniejszenie liczby pracowników najemnych, tj. Olsztyn o 10,0% i Białystok o 1,2%. Kieleckie firmy zwiększały zatrudnienie systematycznie z roku na roku na przestrzeni lat 2006-2008. Niestety w 2009 r. nastąpiło załamanie tej korzystnej tendencji i liczba pracowników została zmniejszona o 4,6%. Podobne załamanie trendu miało miejsce we wszystkich miastach przyjętych do rankingu, przy czym najwyraźniejsze było w Olsztynie (10,0%).

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZELICZENIU NA 1000 LUDNOŚCI

Przyjmując jako wskaźnik liczbę osób zatrudnionych przypadającą na 1000 mieszkańców miasta, Kielce prezentują się wyjątkowo korzystnie na tle miast wojewódzkich Regionu Wschodniego i Olsztyna. Biorąc pod uwagę, że populacja zatrudniona w Kielcach jest stosunkowo nieliczna (mniej osób pracuje tylko w Olsztynie) to obliczony wskaźnik (327 osób) pozwolił uplasować się Kielcom na 2 pozycji po Rzeszowie (430 osób), będącym liderem w tej kategorii.

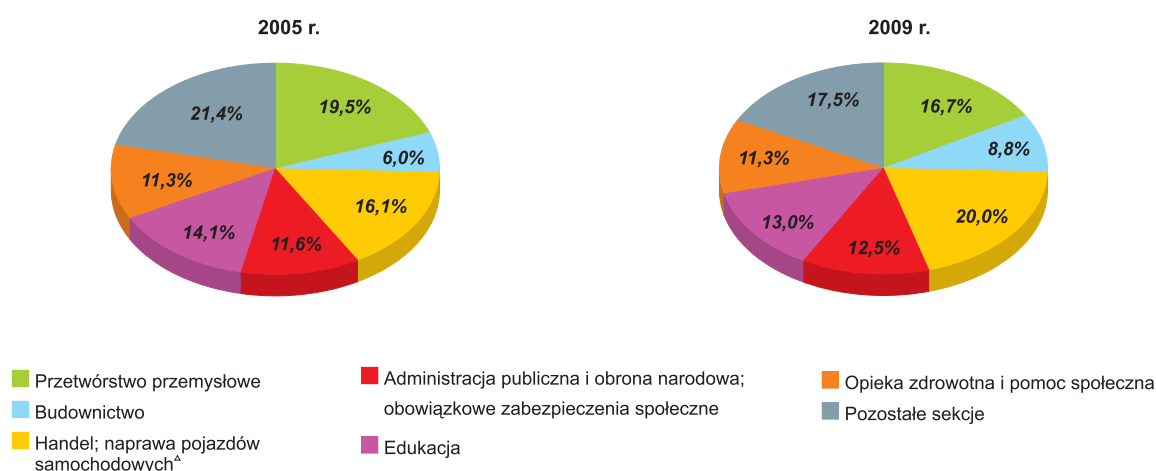
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne zatrudnienie na 1000 mieszkańców miasta				
	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	251	253	255	261	246
Kielce	296	296	310	342	327
Lublin	289	294	310	327	321
Olsztyn.....	359	371	372	355	319
Rzeszów	436	434	446	453	430

Większość badanej populacji zatrudniona była w sektorze prywatnym. W 2009 r. przeciętne zatrudnienie w tym sektorze wynosiło 39145 osób, co stanowiło 58,4% ogółu zatrudnionych w mieście i w porównaniu z 2005 r. wzrosło o 23,4%. Natomiast w sektorze publicznym przeciętna liczba zatrudnionych w 2009 r. ukształtowała się na poziomie 27915 osób i była o 7,3% niższa niż przed czterema laty.

Pomimo wahań stanu zatrudnienia, w Kielcach obserwowany jest ciągły wzrost poziomu wynagrodzeń (o 29,9% w analizowanym okresie, tj. z 2372,75 zł do 3082,94 zł). Podwyżki objęły podmioty z obydwu sektorów własności, nie mniej jednak w sektorze publicznym były znacznie wyższe niż w prywatnym (39,1% wobec 25,1%). Ponadto sektor publiczny nadal oferuje wyższe przeciętne wynagrodzenia niż prywatny (3586,62 zł wobec 2723,68 zł). Dochody z pracy najemnej są głównym źródłem utrzymania ludności, a ich wysokość w istotny sposób wpływa na proces przemieszczania się ludności i osiedlanie w miejscach, gdzie realnej możliwości zdobycia pracy towarzyszy perspektywa atrakcyjnej płacy. Tak jest również w przypadku Kielc i okolic, dla których firmy kieleckie są atrakcyjnymi finansowo pracodawcami. Skala wzrostu płac w Kielcach w omawianym okresie była co prawda niższa niż w województwie (32,0%), ale kieleckie wynagrodzenia kształtowały się na ponadprzeciętnym poziomie.

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE WEDŁUG SEKCJI PKD

Biorąc pod uwagę zatrudnienie według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, w Kielcach dominuje sześć sekcji, które w 2009 r. zatrudniały w sumie 82,5% z ogółu pracowników. Liderem są tu przedsiębiorstwa z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, które w 2009 r. przeciętnie zatrudniały 13435 osób. Na drugiej lokacie uplasowały się jednostki przetwórstwa przemysłowego (11220 osób), a kolejne miejsca zajęły placówki edukacyjne (8725 osób), jednostki administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (8404 osób), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (7584 osób) oraz budownictwa (5930 osób).

W omawianym okresie większość sekcji zwiększyło zatrudnienie, przy czym w największym stopniu miało to miejsce w zakwaterowaniu i gastronomii o 71,2%, budownictwie – o 60,9%, dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 47,2%, administrowaniu i działalności wspierającej – o 37,6%, handlu; naprawie pojazdów samochodowych – o 34,6% i działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – o 20,3%. Niestety sześć sekcji było zmuszonych ograniczyć zatrudnienie, tj. transport i gospodarka magazynowa – o 69,7%, pozostała działalność usługowa – o 33,7%, informacja i komunikacja – o 31,9%, działalność finansowa i ubezpieczeniowa – o 22,9%, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 10,8% oraz przetwórstwo przemysłowe – o 6,8%.

Na przestrzeni analizowanego okresu lat 2005-2009 obserwujemy na rynku pracy rosnącą rolę firm o usługowym profilu działalności. Najbardziej umocniła swoją pozycję największego pracodawcy sekcja handel; naprawy pojazdów samochodowych, która odnotowała wzrost udziału w rynku o 3,9 pkt proc. Zmniejszyła się natomiast udział miejsc pracy oferowanych przez jednostki przetwórstwa przemysłowego (o 2,7 pkt proc).

Wysokie wartości wskaźników określające ile osób zatrudnionych przypada na 1000 mieszkańców Kielc pozwalają bardzo pozytywnie określić ich aktywność zawodową, choć obraz ten nie do końca charakteryzuje wyłącznie obszar miasta i aktywność jego obywateli, ponieważ kieleccy przedsiębiorcy i instytucje sektora publicznego zatrudniają również osoby spoza Kielc. Nie mniej jednak można pozwolić sobie na sformułowanie wniosku, że zarówno Kielczanie, jak i mieszkańcy okolicznych gmin są osobami aktywnymi, i co więcej, miasto daje im możliwość spożytkowania tej energii, ponieważ ma do zaoferowania odpowiednie i zróżnicowane miejsca pracy. Największym i najważniejszym kapitałem dla każdej jednostki niezależnie od tego czy jest to jednostka terytorialna, czy gospodarcza jest kapitał ludzki. To ludzie, a dokładniej ich zdolności do organizacji, innowacyjności, pracy i ekspansji są siłą miasta i jego okolic. Kapitał ludzki jest gwarantem pomnażania majątku i rozwoju miasta, a także działających na jego terenie przedsiębiorstw. Kielce jako najważniejsze miasto województwa świętokrzyskiego są magnesem przyciągającym tego typu osoby.

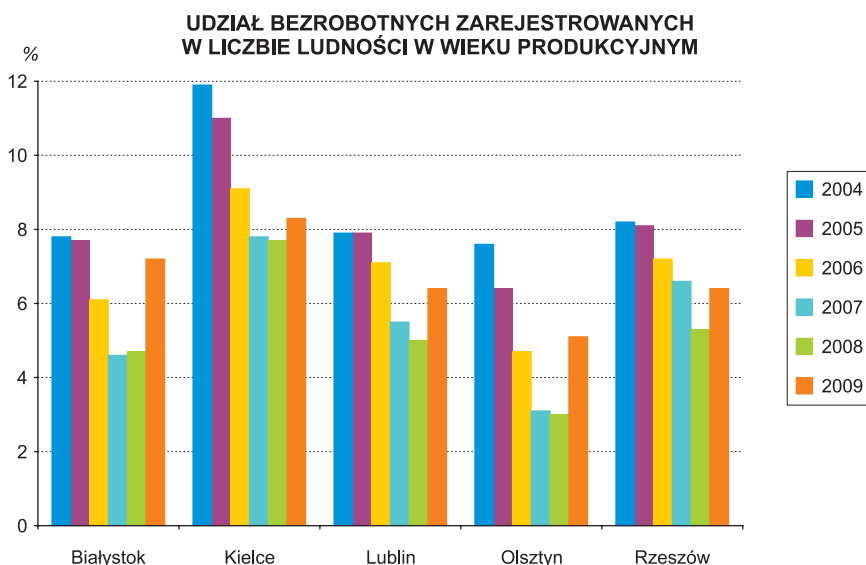
Kielce mają wiele do zaoferowania, zarówno swoim mieszkańcom, a także działającym tu firmom i potencjalnym inwestorom.

BEZROBOCIE

Od lat utrzymuje się trudna sytuacja na kieleckim rynku pracy. I chociaż na tle regionu jest to ośrodek przodujący, wielu mieszkańców poszukuje miejsc pracy, a stopa bezrobocia pozostaje wysoka.

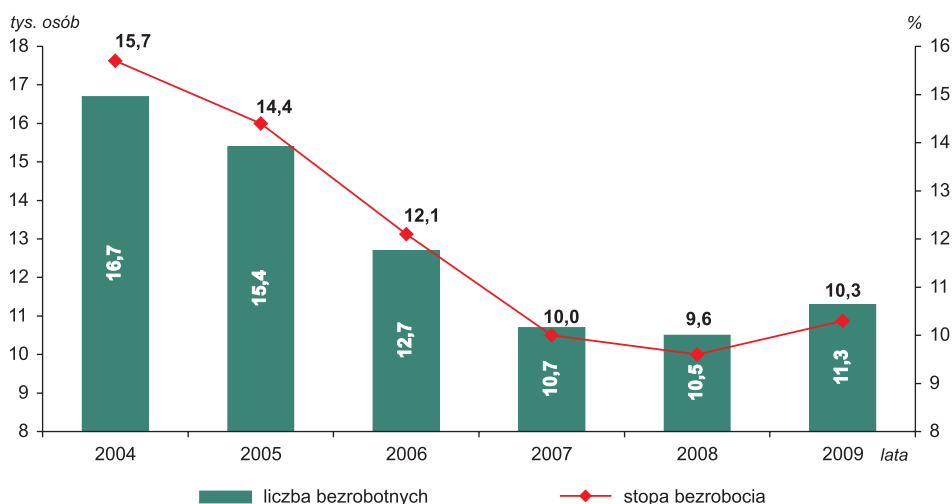
W latach 2004-2009 obserwowano jednak pozytywne tendencje. Na koniec 2009 r. zarejestrowanych było 11,3 tys. bezrobotnych, co stanowiło 13,5% populacji w województwie. Obniżka poziomu bezrobocia w Kielcach sięgnęła 32,5% i była najwyższa wśród porównywalnych miast, w których wynosiła od 7,1% w Białymstoku do 32,0% w Olsztynie. Na taki rozkład wpłynęły zmiany 2009 r. związane z kryzysem gospodarczym. Widoczne były na wszystkich rynkach pracy, chociaż przebiegały z różnym natężeniem. Wyhamowany został notowany od 2003 r. spadek bezrobocia. Wysoka zwyżka zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do 2008 r. nastąpiła w Olsztynie (o około 68%) oraz Białymstoku (o 54%) wobec 8% w Kielcach.

Niestety, mimo wyraźnej poprawy (o 3,6 pkt), utrzymał się w Kielcach wysoki udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – 8,3% (wśród mężczyzn – 8,6%, a kobiet – 8,1%). W innych miastach oscylował on od 5,1% w Olsztynie do 7,2% w Białymstoku.

Stopa bezrobocia na końcu 2009 r. ukształtowała się na poziomie 10,3%, tj. niższym o 5,4 pkt procentowe niż pięć lat wcześniej. Jeszcze do 2008 r. wskaźnik w Kielcach był najwyższy wśród badanych miast. Jednak w ostatnim roku podniósł się stosunkowo niewiele (o niecały pkt). W innych ośrodkach cechowała go kilkakrotnie wyższa dynamika, przede wszystkim w Białymstoku, w którym stopa osiągnęła 11,6% i była największa w bloku wschodnim.

LICZBA BEZROBOTNYCH ORAZ STOPA BEZROBOCIA W KIELCACH
Stan w dniu 31 XII

Zmieniła się struktura bezrobocia. Poszukujących pracy mężczyzn zaczęło ponownie przybywać przed dwoma laty, podczas gdy kobiet sukcesywnie ubywało i na koniec okresu dysproporcje spadku ich liczby były wyraźne - 28,6% wobec 36,3%. Skutkowało to zmniejszeniem udziału kobiet o 4,1 pkt procentowe (do 47,9%) i przełamaniem dotychczasowej dominacji.

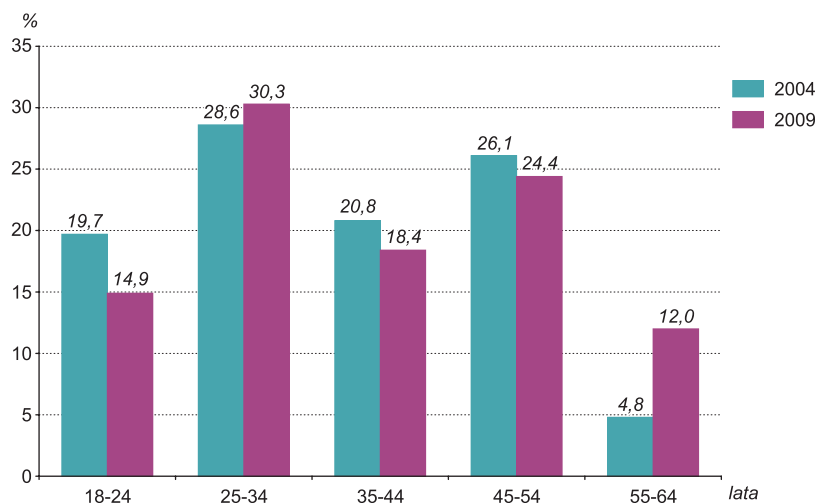
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI I OFERTY PRACY W KIELCACH (stan w dniu 31 XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w tys.						
Bezrobotni zarejestrowani.....	16,7	15,4	12,7	10,7	10,5	11,3
Mężczyźni.....	8,2	7,4	5,9	5,0	5,0	5,9
Kobiety.....	8,5	7,9	6,8	5,8	5,4	5,4
dotychczas niepracujący	4,4	4,2	3,1	2,5	2,7	2,6
posiadający prawo do zasiłku.....	2,9	1,5	1,3	1,0	1,0	1,5
oferty pracy.....	3,7	4,0	4,3	4,9	5,7	6,7
2004=100						
Bezrobotni zarejestrowani.....	100,0	91,8	75,8	64,2	62,6	67,5
Mężczyźni.....	100,0	89,9	71,9	60,5	61,0	71,4
Kobiety.....	100,0	93,6	79,7	67,8	64,2	63,7
dotychczas niepracujący	100,0	95,0	71,1	57,5	60,1	59,1
posiadający prawo do zasiłku.....	100,0	51,2	44,1	33,6	34,0	53,1
oferty pracy.....	100,0	106,7	113,7	130,4	151,7	178,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

Nie zmieniły się przedziały wiekowe najliczniejszych grup bezrobotnych. Stanowiły je osoby pomiędzy 25-34 oraz 45-54 rokiem życia, przy czym w 2009 r. notowano jeszcze spadek liczebności grupy starszej, ale już wzrost młodszej. Łącznie w pięcioleciu zmniejszyły się one odpowiednio o: 36,9% i 28,6%. Najbardziej spadła liczba bezrobotnych najmłodszych do 24 lat (o 49,0%) zmniejszając ich odsetek w strukturze wiekowej o 4,8 pkt. Szybko powiększała się natomiast liczba osób starszych, w wieku 55-64 lata – o 68,3%.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU
Stan w dniu 31 XII

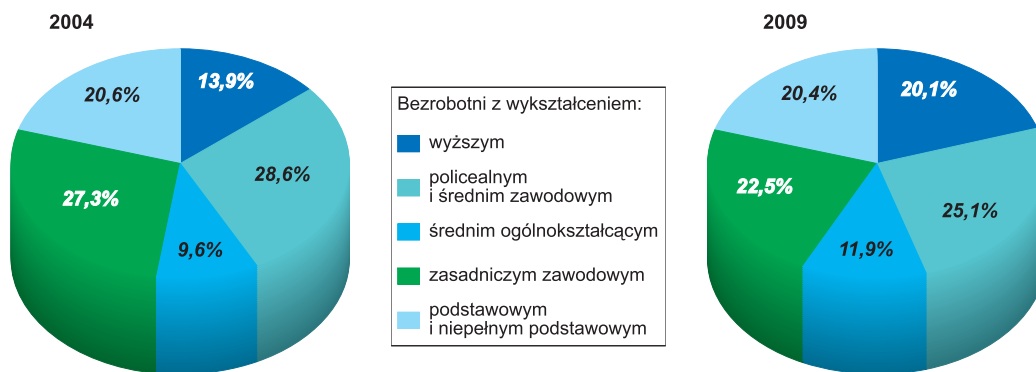
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

Kwalifikacje zawodowe coraz słabiej determinowały trudności w znalezieniu pracy. Największe problemy nadal miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym, ale ich odsetek zmniejszał się – z 55,9% do 47,6%. Niepokoił natomiast ciągle wzrost udziału bezrobotnych z wykształceniem wyższym – z 13,9 % do 20,1%. Oznaczał on, że dla tych osób brakowało ofert pracy, a to mogło skłaniać najbardziej kreatywne jednostki do emigracji.

Podobnie jak pięć lat wcześniej najwięcej poszukujących zatrudnienia nie posiadało doświadczenia zawodowego (23,1% w 2009 r.). Coraz trudniej było je znaleźć również osobom o niewielkim stażu – do 1 roku (15,4%) oraz w przedziale 1-5 lat (19,5%).

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

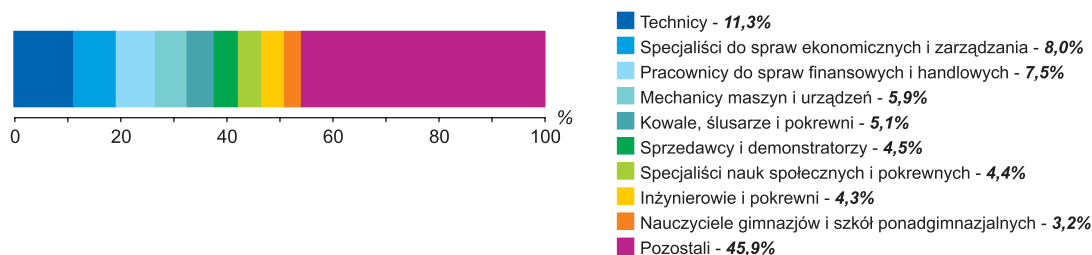

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

Za pozytywną tendencję uznać należy sukcesywne skracanie średniego czasu poszukiwania pracy. W całym okresie ubywało pozostających bez niej dłużej niż rok – w przedziale 12-24 miesiące o 53,4%, a ponad 24 miesiące o 57,7%. Odsetek tych osób zmniejszył się łącznie o 16,5 pkt procentowych – do 30,7 %. W końcowym roku już ponad 1/4 stanowili poszukujący pracy od 6 do 12 miesięcy, a 21,5% od 1-3 miesięcy, przy czym udział ostatniej z wymienionych grup zwiększył się aż o 8,3 pkt. Najmniej bezrobotnych pozostawało bez pracy 1 miesiąc i mniej – 10,2%.

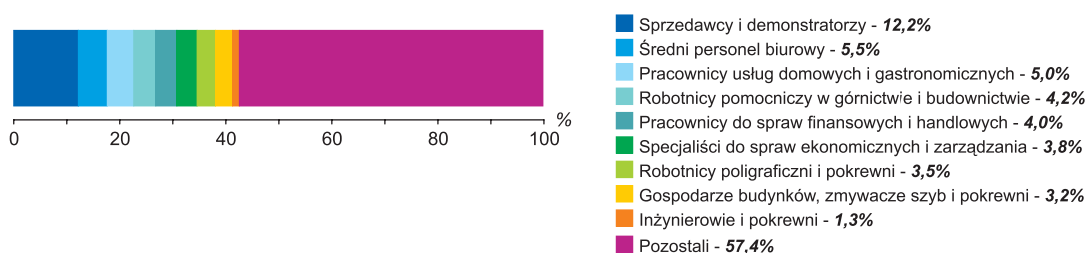
Do skrócenia okresu oczekiwania na pracę przyczyniła się zarówno rosnąca pula ofert pracy (o 78,9% - do 6,7 tys.), jak i wyraźne zwiększenie zakresu aktywnych programów rynku pracy (o 120,1% - dla 4,4 tys. Osób). W 2009 r. na działalność przeciwdziałania bezrobociu wydatковано w Kielcach 23,0 mln zł, co stanowiło 11,0% ogółu w województwie. Środki te przeznaczono przede wszystkim na: składki na ubezpieczenia społeczne (46,1%), podjęcie działalności gospodarczej (28,9%), refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy (15,1%) oraz prace interwencyjne (6,9%).

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH POSIADAJĄCYCH ZAWÓD W 2009 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

OFERTY PRACY ZGŁOSZONE W 2009 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

INICJATYWY PODEJMOWANE PRZEZ MIEJSKI URZĄD PRACY W KIELCACH NA RZECZ MIESZKAŃCÓW W 2009 R.

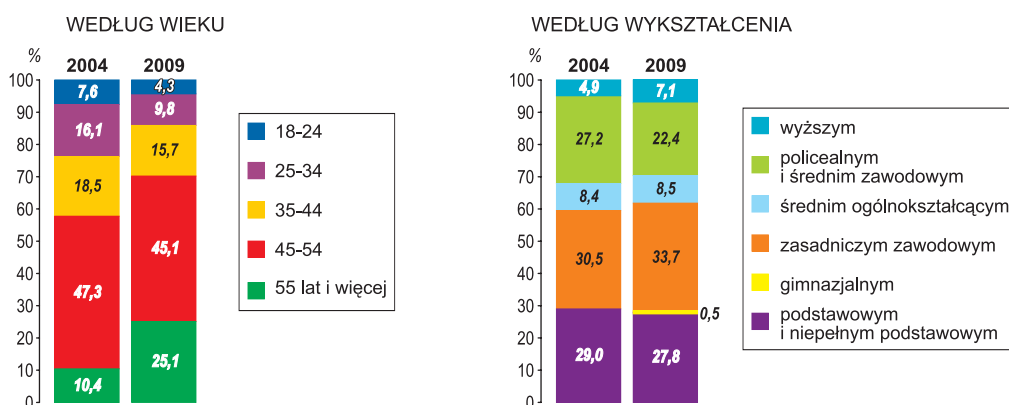
AKTYWNA FORMA	Liczba umów	Osoby korzystające
Refundacja z tytułu tworzenia dodatkowych miejsc pracy	150	201
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	414	414
Prace interwencyjne	13	18
Roboty publiczne	7	103
Prace społecznie użyteczne	2	186
Staże	2637	2637
Przygotowanie zawodowe	16	16
Studia podyplomowe	25	25
Szkolenia indywidualne	216	216
Szkolenia grupowe	43	673
Finansowanie egzaminów i licencji	6	6
Zwrot kosztów dojazdu	128	128
Opieka nad dzieckiem	7	7
Stypendia w czasie studiów	24	24
Stypendia za okres nauki	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce.

W szczególnie trudnej sytuacji znajdowali się bezrobotni niepełnosprawni. Mogli oni liczyć na zatrudnienie głównie w firmach prywatnych, najczęściej w formie subsydiowanej. Liczba pozostających bez pracy niepełnosprawnych po trzyletnim okresie spadku wzrosła raptownie i na koniec okresu była większa o 29,7% niż pięć lat wcześniej (820 osób).

Przybyło bezrobotnych niepełnosprawnych w wieku 35 lat i więcej. Tempo wzrostu liczebności zarejestrowanych zwiększało się wraz z wiekiem – od ponad 10% w grupie 35-44 lata do przeszło 212% w grupie 55 lat i więcej. Najczęściej poszukiwały pracy osoby pomiędzy 45 a 54 rokiem życia.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZAREJESTROWANYCH W KIELCACH

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach

Na każdym poziomie wykształcenia zwiększała się liczba bezrobotnych niepełnosprawnych – od 7,0% z policealnym i średnim zawodowym do 87,1% z wyższym. Największy udział stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym i podstawowym nieukończonym – łącznie 61,5%.

Wśród grupy niepełnosprawnych przeważały osoby z długim stażem pracy – od 10 do 20 lat (41,3%). W największym stopniu wzrosła liczba bezrobotnych wcześniej pracujących do 1 roku – aż o 118,8%. Ubyło jedynie osób bez stażu - o 13,7%.

Średni czas poszukiwania pracy przez osoby niepełnosprawne pozostał długi. Częściej niż co 4 bezrobotny pozostawał bez zatrudnienia powyżej 24 miesiące, a co 5 – od 6 do 24 miesięcy. Najmniej osób oczekiwało na nią niecały miesiąc – 8,4%.

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Przemianom społeczno-gospodarczym towarzyszą nieodłącznie problemy natury socjalnej. Z czasem zmienia się ich rodzaj i wymiar społeczny. Świadczenia społeczne stanowią bardzo ważną część polityki społecznej. Pomoc społeczną organizują głównie organy administracji rządowej i samorządowej na poziomie gmin poprzez miejskie ośrodki pomocy społecznej. Osobom zakwalifikowanym, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej udzielane są świadczenia w formie pieniężnej oraz rzeczowej.

Z pomocy społecznej korzysta coraz więcej mieszkańców miasta. Według informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach w 2009 r. w ramach zadań własnych i zleconych przyznano świadczenia dla 11,0 tys. osób (bez względu na ich formę, rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania). Z przyznanej pomocy skorzystało 8,8 tys. rodzin łącznie 20,4 tys. osób. Było to znacznie więcej niż w 2004 r. Świadczeniobiorców przybyło o 37,3%, rodzin objętych pomocą – o 39,0%, a osób – o 40,5%.

Liczba osób młodych (do 35 roku życia) pobierających świadczenia wahała się w kolejnych latach, a w 2009 r. było ich o 31,4% więcej niż pięć lat wcześniej. Sukcesywnie rosła natomiast pomoc przyznawana Kielczanom z dysfunkcją osoby niepełnosprawnej – łącznie o 44,0%.

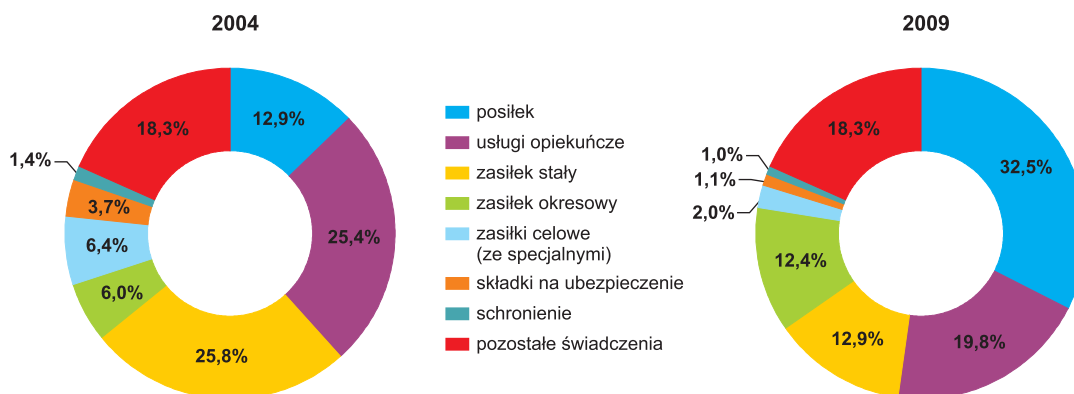
ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ W KIELCACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w liczbach bezwzględnych						
Korzystający, którym przyznano decyzją świadczenie	8016	9550	12135	11010	12626	11005
w tym:						
do 35 roku życia	1032	1159	1425	1309	1065	1356
z dysfunkcją osoby niepełnosprawnej	3169	3662	3981	4065	4443	4564
Na 1000 ludności	38	46	59	53	62	54
w odsetkach świadczeniobiorców						
Korzystający, którym przyznano decyzją świadczenie:						
do 35 roku życia	12,9	12,1	11,7	11,9	8,4	12,3
z dysfunkcją osoby niepełnosprawnej	39,5	38,3	32,8	36,9	35,2	41,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach

Rozdysponowano kwotę 38,6 mln zł, z czego 16,0% pokryto z budżetu Wojewody (w ramach zadań zleconych), a 84,0% pochodziło z budżetu miasta (realizacja zadań własnych, łącznie z dotacjami rządowymi). W porównaniu z 2004 r. kwota udzielonych świadczeń zwiększyła się o 185,3%. Na 1 korzystającego ze świadczeń przypadało 3505 zł, tj. ponad dwukrotnie więcej niż w roku bazowym.

STRUKTURA UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ^{a)}

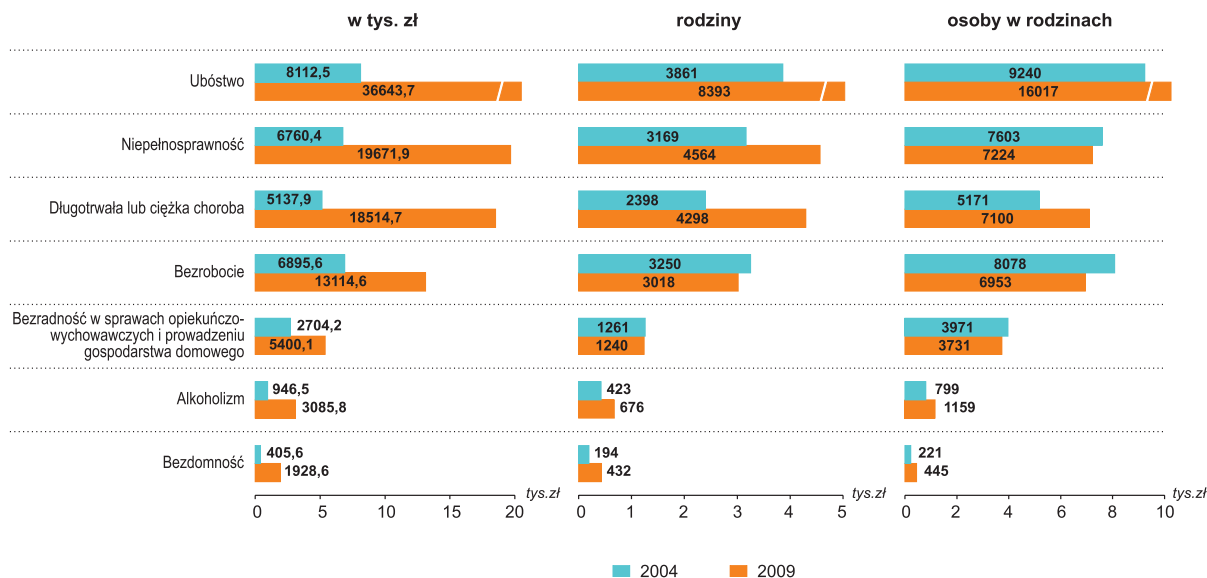
a Świadczenia własne i zlecone; bez świadczeń udzielonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach

Największe kwoty wydatkowano na dożywianie. Potrzeby te rosły dynamicznie, głównie z powodu ubóstwa. Przed dwoma laty przeznaczono na nie blisko połowę wartości świadczeń, a w 2009 r. - kwotę przeszło 7-krotnie wyższą niż w roku wyjściowym. Liczne były również fakty udzielenia pomocy w przypadku niepełnosprawności, długotrwałej choroby oraz bezrobocia.

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG WYBRANYCH POWODÓW

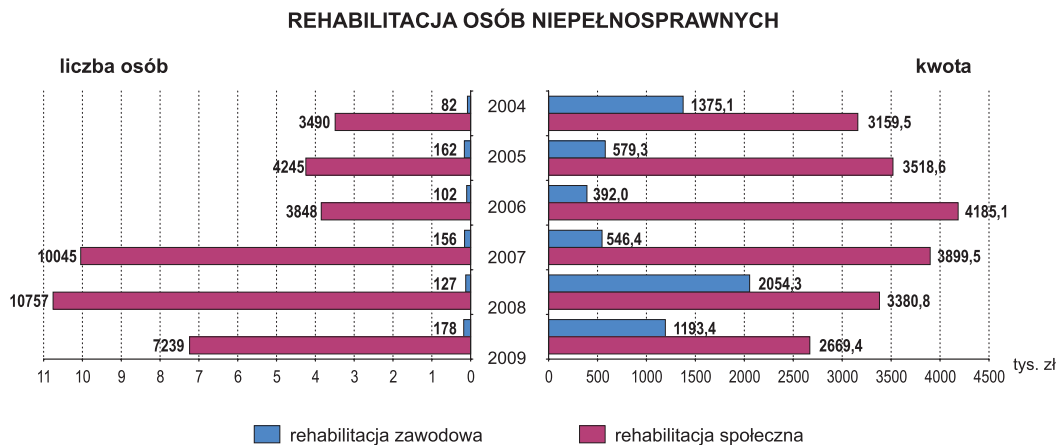
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach

W ramach zadań powiatu realizowanych przez MOPR w 2009 r. wydano 37,4 mln zł, z czego ponad 2,3 mln zł skierowano dla rodzin zastępczych, a 0,6 mln zł dla opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy itp. W porównaniu z 2004 r. świadczenia te wzrosły o 35,1%, przy czym dla rodzin zastępczych zwiększyły się o blisko 3%, a przeznaczone na życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem – spadły o ponad 37%.

Do zadań własnych miasta należy również finansowanie pobytu w domu pomocy społecznej. W 2009 r. odpłatność za pobyty wyniosła 6,7 mln zł i była o ponad 5,3-krotnie wyższa niż cztery lata wcześniej.

Więcej przeznaczono na placówki opiekuńczo-wychowawcze. Koszty utrzymania w obiektach wsparcia dziennego wrosły 7-krotnie i sięgały 987 tys. zł, a w całodobowych mieszkaniach chronionych – 8-krotnie (do 14,1 tys. zł). Dotacje miasta na wsparcie finansowe organizacji pozarządowych prowadzących placówki dla dzieci i młodzieży w wysokości 1,7 mln zł były 3,8 razy wyższe niż w 2004 r. Liczba tych organizacji zwiększyła się z 3 do 9.

W ostatnim roku mniejsze były natomiast wydatki na terapię osób niepełnosprawnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach

Jednym z istotnych zadań powiatu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Rosły wydatki na pomoc ofiarom przemocy – na przestrzeni trzech lat o 84,4% (do 929,4 tys. zł). Jednocześnie ograniczono finansowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy (o 29,9% - do 63,1 tys. zł), mniej wyniosły również interwencje kryzysowe (o 5,6% - 190,0 tys. zł).

Podsumowując, do mieszkańców Kielc skierowano świadczenia na łączną kwotę 75,9 mln zł (w 2004 r. – 41,2 mln zł), co stanowiło w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta 371 zł (w 2004 r. – 194 zł). Na 1 korzystającego (świadczeniobiorcę) przypadało 6901 zł (w 2004 r. – 5138 zł).

MIESZKANIA

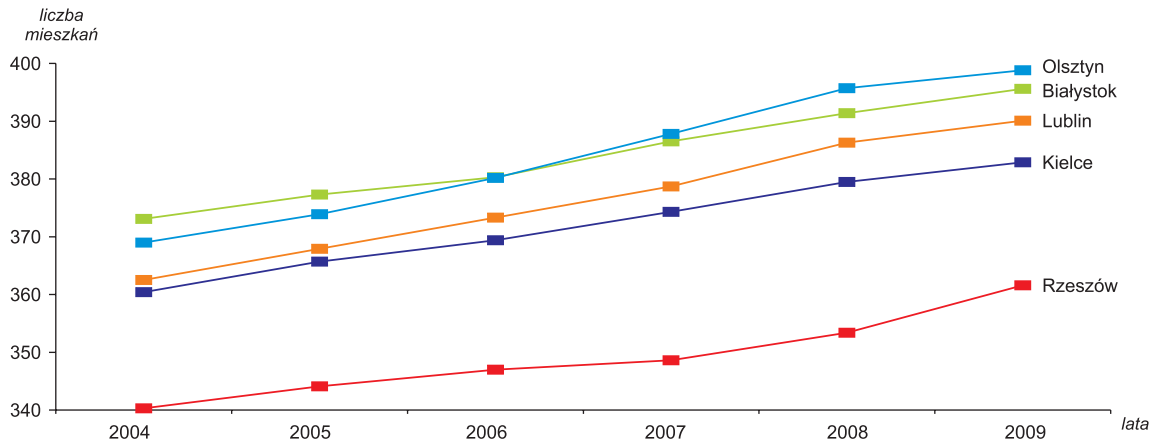
Obecny stan zasobów mieszkaniowych w Kielcach nadal jest w dużej mierze efektem budownictwa mieszkaniowego z lat 1946 – 1989 (w 2009 r. jego udział wyniósł około 68%). W okresie tym zdecydowanie dominowało tanie budownictwo masowe o obniżonym standardzie. Przekładało się to przede wszystkim na stosunkowo niewielką powierzchnię użytkową nowowybudowanych mieszkań wynoszącą przeciętnie około 40 m². W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego stulecia najbardziej dynamicznie rozwijało się przede wszystkim budownictwo mieszkaniowe typu spółdzielczego. Głównie dzięki niemu corocznie przybywało od około 1,5 tys. do około 2 tys. mieszkań. Budownictwo to najczęściej było realizowane na obrzeżach Kielc co przyczyniło się do powstania nowych osiedli mieszkaniowych. Należy odnotować, że wzrost substancji mieszkaniowej w Kielcach był zbliżony do występujących w tym czasie tendencji ogólnokrajowych. Od początku lat dziewięćdziesiątych w budownictwie mieszkaniowym obserwowany jest coraz większy wzrost udziału inwestorów indywidualnych oraz deweloperów, przy coraz bardziej słabnącej aktywności inwestycyjnej spółdzielczości mieszkaniowej.

O poprawie sytuacji mieszkaniowej najczęściej świadczy wzrost ogólnej liczby mieszkań i izb, a przede wszystkim wskaźnik wyrażony liczbą mieszkań na 1000 ludności. W latach 2004 – 2009 liczba mieszkań w Kielcach wzrosła o 3,9% (przeciętnie o około 500 rocznie), natomiast liczba izb o 4,3%. Pomimo tego, że w budowanych w ww. okresie mieszkaniach liczba izb jest większa, to w związku ze stosunkowo niskim ich przyrostem, przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie w latach 2004 – 2007 utrzymywała się na stałym poziomie tj. 3,32, a nieznaczny wzrost odnotowano dopiero w latach 2008 – 2009 – do 3,33. Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 ludności zwiększył się w 2009 r. w stosunku do 2004 r. z 360 do 383. Wynika to z powiększających się zasobów mieszkaniowych jak również, ze zmniejszającej się stopniowo liczby mieszkańców Kielc.

ZASOBY MIESZKANIOWE W KIELCACH W LATACH 2004 - 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba mieszkań w tys.	75,5	76,1	76,5	77,1	77,8	78,4
Liczba izb w tys.	250,7	252,8	254,4	256,3	259,2	261,4
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys m ²	4338,0	4383,0	4418,3	4459,3	4526,0	4576,0
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,32	3,32	3,32	3,32	3,33	3,33
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :						
1 mieszkania.....	57,5	57,6	57,7	57,9	58,1	58,3
na 1 osobę.....	20,7	21,1	21,3	21,7	22,1	22,3
Przeciętna liczba osób na:						
1 mieszkanie.....	2,77	2,73	2,71	2,67	2,63	2,61
1 izbę	0,84	0,83	0,81	0,80	0,79	0,78
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności.....	360,4	365,7	369,4	374,3	379,5	382,9

MIESZKANIA NA 1000 LUDNOŚCI WG MIAST WOJEWÓDZKICH

Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 ludności w latach 2004 – 2009 w Kielcach był wyraźnie wyższy niż w Rzeszowie i zarazem ukształtował się na poziomie zbliżonym do uzyskanego w Lublinie.

Jednym z czynników określających standard mieszkań jest przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. W ostatnich latach nastąpiła poprawa w tym zakresie na co wpływ miało wypadanie z użytkowania mieszkań starych, przy jednoczesnym wzroście powierzchni mieszkań wybudowanych po 1990 r. Choć roczny przeciętny wzrost powierzchni 1 mieszkania, znajdującego się w zasobach miasta Kielce był nieznaczny, to jednak w 2009 r. powierzchnia przeciętnego mieszkania wyniosła 58,3 m² wobec 57,5 m² w 2004 r. Wyraźne różnice w przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań są szczególnie widoczne w poszczególnych formach budownictwa mieszkaniowego w Kielcach zrealizowanego w ostatnich latach.

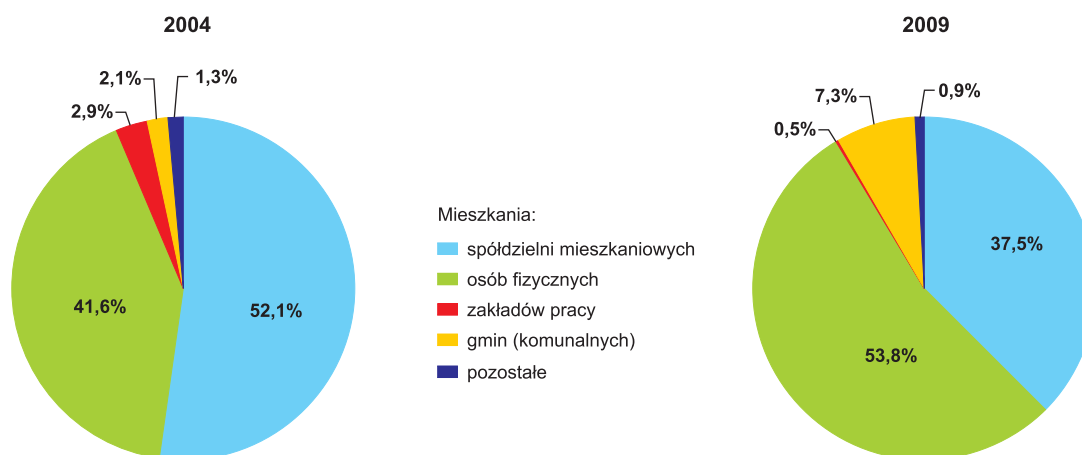
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA W OGÓLNYCH ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WEDŁUG MIAST WOJEWÓDZKICH

LATA	Kielce	Białystok	Lublin	Olsztyn	Rzeszów
2004	57,5	58,4	58,4	57,5	61,5
2005	57,6	58,6	58,5	57,6	61,7
2006	57,7	59,0	58,6	57,8	62,8
2007	57,9	59,2	58,9	57,9	63,3
2008	58,1	59,6	59,1	58,2	64,2
2009	58,3	59,9	59,3	58,3	64,7

Zasoby mieszkaniowe w Kielcach w 2009 r. w porównaniu z 2004 r. wykazały znacząco mniejsze przyrosty większości wskaźników w zestawieniu z danymi z miast wojewódzkich Regionu Wschodniego i Olsztyna. I tak w zakresie przyrostu liczby mieszkań i izb oraz średniej powierzchni użytkowej mieszkania, Kielce usytuowały się na piątym miejscu. Zaś pod względem ilości mieszkań oddanych do użytku na 1000 ludności i przeciętnej powierzchni 1 mieszkania uplasowały się na czwartej pozycji (wraz z Olsztynem). Korzystniejszą, drugą lokatę Kielce uzyskały we wzroście liczby izb w przeliczeniu na 1 mieszkanie.

W związku z nasilonym wykupem przez dotychczasowych lokatorów mieszkań, szczególnie w drugiej połowie dekady obecnego wieku, a także innych działań, w Kielcach w 2009 r. (w stosunku do 2004 r.) odnotowano spadek o 25,2% mieszkań spółdzielczych oraz o 82,5% mieszkań zakładów pracy. Zwiększyła się natomiast o 34,4% liczba mieszkań osób fizycznych. Na skutek zmian form prawnych mieszkań spółdzielczych, komunalnych i zakładowych nastąpiły znaczne zmiany w ich strukturze stosunków własnościowych. W 2009 r. największy udział w zasobach mieszkaniowych Kielc miały osoby fizyczne (53,8%), najmniejszy natomiast zakłady pracy (0,5%). W porównaniu z 2004 r. zmniejszył się odsetek mieszkań będących własnością spółdzielni mieszkaniowych oraz zakładów pracy – odpowiednio o 14,6 pkt proc. oraz o 2,4 pkt proc. Zwiększył się natomiast stan posiadania mieszkań własnościowych przez osoby fizyczne (o 12,2 pkt proc.).

STRUKTURA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH WG STOSUNKÓW WŁASNOŚCIOWYCH

W Kielcach najkorzystniejszą strukturę mieszkań pod względem powierzchni użytkowej miały w 2009 r. mieszkania osób fizycznych (67,4 m²) i spółdzielni mieszkaniowych (49,4 m²). Średnia wielkość mieszkań zakładowych i komunalnych wynosiła odpowiednio – 45,3 m² i 39,0 m².

ZASOBY MIESZKANIOWE W KIELCACH WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba mieszkań		2004=100	Struktura mieszkań w %		Średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	
	2004	2009		2004	2009	2004	2009
Mieszkania ogółem	75493	78464	103,9	100,0	100,0	57,5	58,3
w tym własność:							
spółdzielni mieszkaniowych.....	39336	29433	74,8	52,1	37,5	50,2	49,4
gmin (komunalne).....	1613	5713	354,2	2,1	7,3	34,1	39,0
zakładów pracy.....	2173	380	17,5	2,9	0,5	48,3	45,3
osób fizycznych	31392	42204	134,4	41,6	53,8	68,4	67,4

Zmiany, które zaszły w strukturze własności zasobów mieszkaniowych w Kielcach w latach 2004 - 2009 miały również miejsce w pozostałych miastach wojewódzkich Regionu Wschodniego i Olsztyna. W 2009 r. udziały procentowe mieszkań według form własności w ich ogólnych liczbach w Kielcach, Rzeszowie oraz Białymstoku są do siebie zbliżone. Natomiast w Olsztynie i w Lublinie wyraźnie różnią się, przede wszystkim znacząco większym odsetkiem mieszkań osób fizycznych, a zarazem mniejszym spółdzielni mieszkaniowych.

STRUKTURA MIESZKAŃ W MIASTACH WOJEWÓDZKICH WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kielce	Białystok	Lublin	Olsztyn	Rzeszów
	w % ogółu mieszkań				
Mieszkania ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym własność:					
spółdzielni mieszkaniowych	37,5	41,3	31,5	27,5	39,4
gmin (komunalnych)	7,5	6,3	6,6	8,5	6,8
zakładów pracy	0,5	0,6	0,5	0,3	0,4
osób fizycznych	53,8	49,6	60,0	62,1	52,5

Zmieniła się na korzyść struktura zaludnienia mieszkań. W latach osiemdziesiątych wskaźnik przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie w Kielcach kształtował się na poziomie około 3,5, natomiast w 2009 r. wyniósł on 2,6. Zmniejszyło się znacznie również zaludnienie izb, które w połowie lat osiemdziesiątych wynosiło około 1,1 wobec 0,8 w 2009 r. Wzrosła o 7,7% przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (wyrażona w m² na 1 osobę). Spośród ww. wskaźników w porównaniu z innymi miastami Regionu Wschodniego, tylko przeciętna liczba osób na 1 izbę, ułożyła Kielce na drugiej pozycji, natomiast w przypadku dwóch pozostałych wskaźników są to miejsca przedostatnie i ostatnie.

DYNAMIKA ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W MIASTACH WOJEWÓDZKICH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009				
	2004=100				
	Kielce	Białystok	Lublin	Olsztyn	Rzeszów
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkańca	94,2	94,0	93,5	92,6	94,2
Przeciętna liczba osób w 1 izbie	92,9	94,6	93,5	93,5	92,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	107,7	108,7	109,4	109,9	112,0

Na wartość użytkową mieszkań duży wpływ ma ich wyposażenie w instalacje techniczne i sanitarne. W Kielcach w 2009 r. do prawie 98% ogółu mieszkań podłączony był wodociąg. Z ustępu spłukiwanego korzystano w blisko 96% mieszkań, a w około 95% były urządzone łazienki. Stosunkowo nieźle przedstawiała się sytuacja pod względem wyposażenia mieszkań w centralne ogrzewanie, przy czym za pośrednictwem zbiorowego ogrzewania centralnego ogrzewane są głównie mieszkania spółdzielcze. Budynki stanowiące własność prywatną korzystają przede wszystkim z centralnego ogrzewania indywidualnego. W porównaniu z wymienionymi już instalacjami najslabiej wypada wyposażenie mieszkań w gaz sieciowy.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE WEDŁUG MIAST WOJEWÓDZKICH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009				
	Kielce	Białystok	Lublin	Olsztyn	Rzeszów
	w % ogółu mieszkań				
Wodociąg	97,7	99,2	98,7	100,0	98,9
Ustęp	95,7	97,0	96,0	98,8	97,6
Łazienka	94,6	96,4	93,9	97,8	97,5
Gaz z sieci	84,0	90,7	87,7	86,2	93,2
Centralne ogrzewanie	93,0	94,0	89,6	95,5	94,6

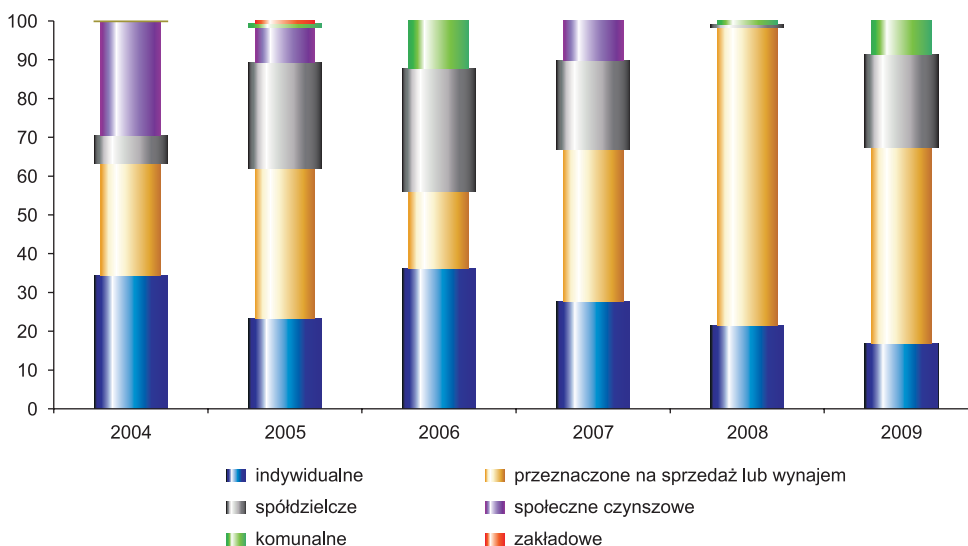
W latach 2004 – 2009 w Kielcach przekazano do użytkowania 3643 mieszkania. Spośród nich 3313, tj. 90,9% zrealizowano w 861 nowych budynkach, a pozostałe uzyskano z rozbudowy budynków mieszkalnych oraz przebudowy i adaptacji pomieszczeń niemieszkalnych.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W KIELCACH W LATACH 2004 – 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba mieszkań	503	726	442	578	768	626
Liczba izb	2239	2421	1736	2135	2943	2168
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	51851	50855	40510	46092	66349	50793
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	103,1	70,0	91,7	79,7	86,4	81,1

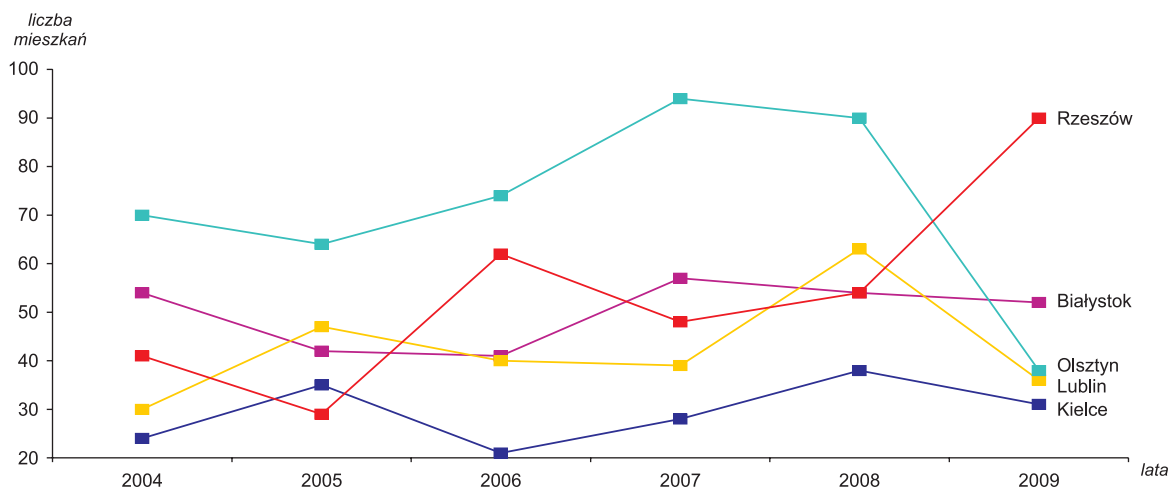
W strukturze oddawanych do użytkowania mieszkań, w Kielcach dominowało budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem. W latach 2004 – 2009 w tej formie budownictwa mieszkaniowego oddano 1649 mieszkań, tj. 45,3% ogółu mieszkań zrealizowanych w tym okresie. Drugą pozycję zajęło budownictwo indywidualne z 932 mieszkaniami, których udział wyniósł 25,6%. W omawianym okresie wybudowano mieszkania o łącznej powierzchni 306450 m² co w przeliczeniu na 1 mieszkanie oznacza jego powierzchnię na poziomie 84,1 m². W nowych zasobach mieszkaniowych właściwie nie ma mieszkań jednoizbowych, a do rzadkości należą dwuizbowe.

STRUKTURA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA W KIELCACH WG FORM BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO

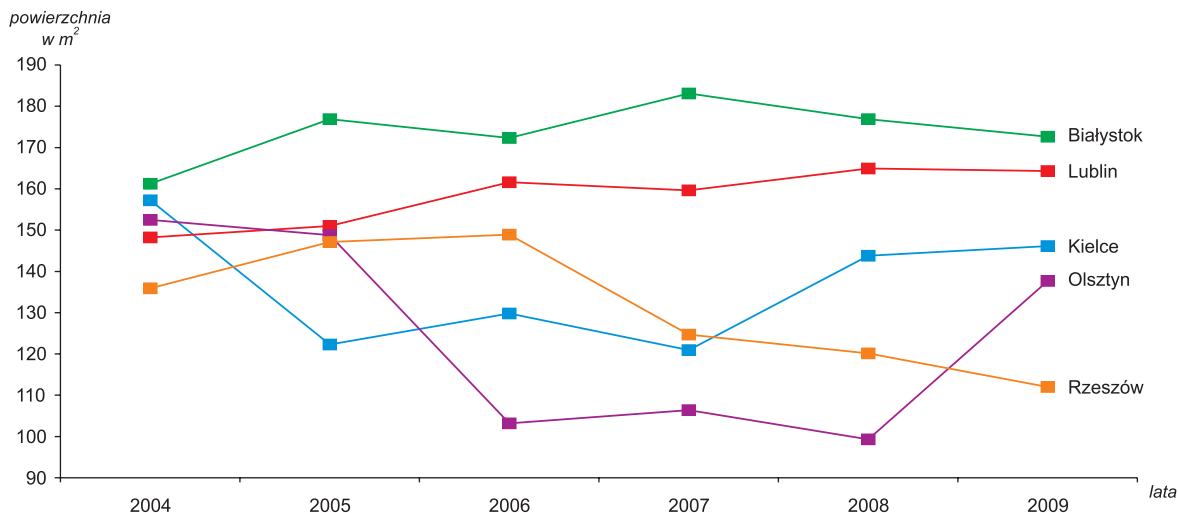
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2004 – 2009 w poszczególnych miastach wojewódzkich Regionu Wschodniego była dość zróżnicowana. Jednym z mierników intensywności budownictwa mieszkaniowego jest wskaźnik liczby mieszkań na 10000 ludności. Przedstawia on obiektywnie wielkość podaży mieszkań i zarazem możliwości zaspokojenia potrzeb ludności w tym zakresie w poszczególnych latach.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA NA 10000 LUDNOŚCI WG MIAST WOJEWÓDZKICH

O standardzie mieszkań przekazywanych do użytkowania w latach 2004 – 2009 w poszczególnych miastach w wojewódzkich może świadczyć przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Z poniższego wykresu wynika, że wielkość średniego mieszkania w kolejnych latach analizowanego okresu niejednokrotnie znacząco się różniła w miastach wojewódzkich Regionu Wschodniego (oraz Olsztyna).

**PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA ODDANEGO DO UŻYTKU W M²
WG MIAST WOJEWÓDZKICH**

W porównaniu z pozostałymi miastami wojewódzkimi Regionu Wschodniego i Olsztyna zasoby mieszkaniowe Kielc wykazują następujące różnice:

- Zasoby mieszkaniowe Kielc przeliczone na 1000 ludności w latach 2004 – 2009 ukształtowały się na poziomie wyższym niż w Rzeszowie i zarazem bardzo zbliżonym do odnotowanego w Lublinie.

- W zakresie przeciętnej powierzchni użytkowej (w m²) przypadającej na 1 mieszkanie (od 57,5 m² w 2004 r. do 58,3 m² w 2009 r.) Kielce osiągnęły poziom taki sam jak Olsztyn. W Lublinie i Białymstoku mieszkania były nieco większe, a w Rzeszowie wyraźnie większe.

- Wskaźnik określający liczbę osób na 1 izbę (tzw. zagęszczenie) w Kielcach przez sześć lat objętych analizą był wyższy niż w pozostałych miastach.

- Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie, wyrażająca tzw. zaludnienie, utrzymywała się w Kielcach na poziomie wyższym niż w Białymstoku, Lublinie i Olsztynie. W tym zakresie Kielce miały lepszą pozycję tylko od Rzeszowa.

- Pod względem wyposażenia mieszkań w instalacje, choć Kielce zbytnio nie odbiegały od poziomu w pozostałych miastach regionu, to jednak ogólnie zdecydowana większość wskaźników była nieco niższa.

- W strukturze własnościowej mieszkań w Kielcach w 2009 r. dominowały mieszkania osób fizycznych (53,8%), a w następnej kolejności ulokowały się mieszkania spółdzielcze (37,5%). Podobna sytuacja ukształtowała się w pozostałych miastach regionu wschodniego.

- Intensywność budownictwa mieszkaniowego mierzona liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 10000 mieszkańców w ciągu sześciu lat objętych analizą wahała się od 21 w 2006r. do 38 w 2008 r. i była najniższą w omawianym regionie.

- Kielce ulokowały się na trzeciej pozycji (po Białymstoku i Lublinie) w zakresie średniej powierzchni użytkowej mieszkań przekazanych do eksploatacji w latach 2004 – 2009.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest jednym z podstawowych czynników kształtujących konkurencyjność regionów. Im wyższy jest poziom rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarki. Dostępność do urządzeń infrastruktury technicznej warunkuje zarówno atrakcyjność osadniczą (zachęca do osiedlania się na danym obszarze ze względu na oferowaną wyższą jakość życia), jak i produkcyjną oraz inwestycyjną. Poziom rozwoju infrastruktury technicznej pozwala ocenić analiza stopnia wyposażenia obszaru w wodociągi, kanalizację, sieć gazową i energetyczną, ciepłownictwo oraz drogi (są to urządzenia techniczne użytku publicznego zorganizowane w systemach sieciowych).

Wodociągi

W 2009 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej w mieście Kielce wyniosła 312,9 km, tj. o 7,3 km więcej niż w 2004 r. Odsetek osób korzystających z wodociągu osiągnął 95,7% ogółu mieszkańców (wzrost o 0,6 pkt proc. na przestrzeni pięciu lat). Kielce są liderem w województwie świętokrzyskim pod względem stopnia zagęszczenia sieci wodociągowej. Na 100 km² przypadało jej w mieście 285,4 km, podczas gdy przeciętnie w województwie 103,7 km. Na przestrzeni analizowanych lat 2004-2009 zagęszczenie sieci w Kielcach wzrosło jedynie o 6,2 km. Jednak porównując nasze miasto z ośrodkami wojewódzkimi Regionu Wschodniego i Olsztynem, gęstość sieci jest stosunkowo niska. Na koniec 2009 r. skromniej prezentował się pod tym względem jedynie Olsztyn (278,0 km). Na uwagę zasługuje fakt, że ośrodki o najniższym zagęszczeniu sieci w analizowanej grupie miast podejmowały najwięcej wysiłków aby ten stan zmienić. Olsztyn zwiększył gęstość sieci o 19,4 km, a Lublin o 22,8 km.

SIEĆ WODOCIĄGOWA ROZDZIELCZA (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM². Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok	467,4	462,6	431,9	434,9	436,1	447,6
Kielce	279,2	272,4	274,3	282,6	284,6	285,4
Lublin	371,8	374,6	376,3	378,4	382,8	394,6
Olsztyn	258,6	263,5	265,0	267,7	276,6	278,0
Rzeszów	509,9	512,8	536,5	490,3	438,7	445,5

Inwestycje w infrastrukturę wodociągową są bardzo kosztowne i czasochłonne. Na przestrzeni pięciu lat nowe inwestycje podejmowane w mieście przez Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o. pochłonęły 2,6 mln zł, a przebudowy i modernizacje 4,9 mln zł.

ZREALIZOWANE NOWE INWESTYCJE W ZAKRESIE SIECI WODOCIĄGOWEJ PRZEZ „WODOCIĄGI KIELECKIE” SP. Z O.O.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wartość w zł	626690	61836	104884	852808	881729	82812
Długość w mb	1290	126	256	2011	908	144

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wodociągów Kieleckich Sp. z o.o.

ZREALIZOWANE PRZEBUDOWY I MODERNIZACJE W ZAKRESIE SIECI WODOCIĄGOWEJ PRZEZ „WODOCIĄGI KIELECKIE” SP. Z O.O.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wartość w zł	423432	2424443	1310142	315010	263610	145002
Długość w mb	462	3046	1533	362	412	64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wodociągów Kieleckich Sp. z o.o.

Pomimo wielu wysiłków 53 ulice w mieście są jedynie częściowo zwodociągowane, a 49 jest jeszcze pozbawionych tej infrastruktury.

Na przestrzeni analizowanego okresu, w Kielcach wzrósł stopień wykorzystania i eksploatacji sieci wodociągowej mierzony liczbą połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 km sieci – z 37,0 do 38,9. W grupie miast przyjętych do porównań, natomiast zmniejszył się lub pozostał na poziomie z 2004 r. Kielce jako jedyne zwiększyło zatem efektywność wykorzystania sieci – przy niewielkiej rozbudowie wzrosła intensywność jej eksploatacji.

POŁĄCZENIA PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W PRZELICZENIU NA 1 KM SIECI WODOCIĄGOWEJ.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	44,1	45,1	44,9	43,5	40,7	40,2
Kielce	37,0	35,6	38,0	37,5	38,1	38,9
Lublin	29,6	29,8	29,9	30,2	29,9	29,6
Olsztyn	28,8	28,2	27,9	27,6	26,8	26,6
Rzeszów	32,8	32,9	27,9	28,1	28,7	26,8

Miasto stara się lepiej gospodarować wodą. W 2009 r. na cele komunalno-bytowe wodociągi dostarczyły gospodarstwom domowym 8,1 tys. dam^3 wody wobec 12,2 tys. dam^3 w 2004 r., co oznacza spadek o 37,4%. Żadne z miast przyjętych do porównań nie osiągnęło tak wysokiego wyniku oszczędności. Wskaźnik zużycia, obrazujący sposób gospodarowania wodą w przeliczeniu na 1 mieszkańca, osiągnął w Kielcach w 2009 r. poziom 39,5 m^3 wobec 61,7 m^3 przed pięcioma laty (w Świętokrzyskim: 24,6 m^3 wobec 30,3 m^3). Spadek tego wskaźnika (z wysokiego poziomu w roku bazowym) jest zjawiskiem bardzo pozytywnym.

ZUŻYCIE WODY NA CELE KOMUNALNO-BYTOWE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W PRZELICZENIU NA 1 OSOBĘ (W M^3)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	35,6	35,1	34,8	34,7	34,4	34,0
Kielce	61,7	40,7	38,0	37,1	38,0	39,5
Lublin	40,4	39,3	38,8	38,5	38,3	37,4
Olsztyn	38,8	37,1	36,6	37,0	37,2	36,9
Rzeszów	43,0	43,3	39,7	40,5	39,7	39,6

Kanalizacja

Długość sieci kanalizacyjnej (rozdzielczej i kolektorów) w Kielcach w 2009 r. wyniosła 309,2 km (w 2004 r. – 288,2 km). Odsetek osób korzystających z kanalizacji osiągnął 89,0% ogółu mieszkańców miasta (wzrost o 1,5 pkt proc. na przestrzeni pięciu lat). Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej Kielce są liderem w województwie pod względem zagęszczenia siecią kanalizacyjną. W mieście na 100 km^2 przypadało 282 km sieci kanalizacyjnej, podczas gdy w województwie jedynie 26,0 km. Z kolei na tle miast przyjętych do porównań Kielce zaprezentowało się pod tym względem najskromniej, nie mniej jednak odnotowało największy po Lublinie wzrost zagęszczenia.

SIEĆ KANALIZACYJNA ROZDZIELCZA (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM^2 . Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	336,6	342,5	317,8	319,7	327,0	335,9
Kielce	263,3	258,0	262,7	267,4	271,0	282,0
Lublin	350,2	358,4	360,8	365,8	372,9	381,0
Olsztyn	289,0	295,5	297,0	288,0	293,6	293,9
Rzeszów	583,6	588,3	565,0	529,4	524,7	539,4

Pomimo tego, że miasto intensywnie pracuje nad poprawą uzbrojenia terenu w ten rodzaj infrastruktury, to kanalizacji sanitarnej nie posiadają mieszkańcy jeszcze 79 ulic. Inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej, podobnie jak wodociągowej należą do wysoce kosztownych.

INWESTYCJE W SIEĆ KANALIZACYJNĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wartość w zł	7559534	4541874	3853666	5175093	14421655	6322541

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce.

ZREALIZOWANE PRZEBUDOWY, MODERNIZACJE, RENOWACJE KANAŁÓW SANITARNYCH PRZEZ „WODOCIĄGI KIELECKIE” SP. Z O.O.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wartość w zł	890164	165000	120084	-	85458 ^a	87257 ^a
Długość w mb	1575	630	66	-	61 ^a	91 ^a

^a Wykonany nowy odcinek kanału sanitarnego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wodociągów Kieleckich Sp. z o.o.

Dane opisujące stopień wykorzystania i eksploatacji sieci kanalizacyjnej mają charakter mieszany. Sieć kanalizacyjna była rozbudowywana, o czym obok rosnącego wskaźnika zagęszczenia siecią świadczy większa ilość przyłączy do budynków przypadająca na 1 km sieci, ale jednocześnie malała ilość ścieków odprowadzonych zarówno w przeliczeniu na 1 km sieci, jak i na 1 mieszkańca. Mniejsza ilość odprowadzonych ścieków wiąże się z racjonalniejszym gospodarowaniem wodą, z większą oszczędnością mieszkańców.

POŁĄCZENIA PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W PRZELICZENIU NA 1 KM SIECI KANALIZACYJNEJ. Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok	31,8	32,0	32,3	32,7	45,5	45,5
Kielce	27,9	25,7	30,7	30,8	31,7	31,4
Lublin	19,2	19,2	19,2	19,3	19,2	19,0
Olsztyn	15,9	15,6	11,7	12,1	11,9	11,9
Rzeszów	25,6	25,4	23,1	22,3	20,6	18,5

Na przestrzeni lat 2004-2009 liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych przypadająca na 1 km sieci w mieście zwiększyła się o 3,5 i osiągnęła 31,4 w 2009 r. W skali województwa odnotowano skromniejszy wzrost, bo jedynie o 0,9 do 23,3. Spośród miast wojewódzkich Regionu Wschodniego i Olszyna, jedynie Białystok osiągnął na koniec 2009 r. wyższy wskaźnik (45,5) niż Kielce.

ŚCIEKI ODPROWADZONE W PRZELICZENIU NA 1 KM SIECI KANALIZACYJNEJ (W DAM³)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok	45,7	43,5	43,8	43,8	41,7	41,9
Kielce	51,1	38,4	36,4	34,7	33,5	33,2
Lublin	39,2	37,2	37,5	36,4	33,8	32,5
Olsztyn	39,9	38,0	37,5	38,5	38,1	37,2
Rzeszów	28,4	27,5	23,2	21,9	18,6	16,8

Z roku na rok maleje ilość odprowadzanych siecią kanalizacyjną ścieków. W Kielcach ilość ta uległa zmniejszeniu z 51,1 dam³/1 km sieci do 33,2. Kielce najmocniej po Rzeszowie ograniczyło ten wskaźnik w Regionie Wschodnim, tj. o 35,0% wobec 40,9%.

ŚCIEKI ODPROWADZONE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (W M³)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	49,5	47,9	48,2	48,6	47,3	48,9
Kielce	70,1	51,9	50,5	49,2	48,4	50,1
Lublin	56,8	55,3	56,3	55,7	52,9	52,2
Olsztyn	58,5	56,7	56,3	56,0	56,2	54,8
Rzeszów	56,0	54,6	54,7	53,8	52,0	51,2

Jeszcze wyraźniej można stwierdzić większą oszczędność mieszkańców w odprowadzaniu ścieków siecią kanalizacyjną, gdy porównujemy ilość odprowadzonych ścieków w przeliczeniu na osobę. Kielce w analizowanym okresie odnotowały zmniejszenie tego wskaźnika o 20,0 m³ do 50,1 m³. Żadne z pozostałych miast Regionu Wschodniego, ani Olsztyn nie osiągnęło podobnego wyniku.

Infrastruktura gazownicza

Do analizy przyjęto dane za lata 2004-2008, ponieważ za 2009 r. w chwili oddania publikacji do druku nie były jeszcze dostępne.

W 2008 r. w Kielcach długość sieci gazowej rozdzielczej wzrosła o 9,7 km w porównaniu z 2004 r. i osiągnęła 292,3 km. W przeliczeniu na 100 km² dało to średnią gęstość na poziomie 266,5 km wobec 258,2 km przed pięcioma laty. Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, Kielce jest najlepiej wyposażonym ośrodkiem w województwie świętokrzyskim, gdzie zagęszczenie siecią gazową kształtuje się na stosunkowo skromnym poziomie (28,0 km w 2009 r. wobec 26,5 km w 2004 r.). Porównując nasze miasto z ośrodkami wojewódzkimi Regionu Wschodniego oraz Olsztynem nasuwa się wniosek, że jest jeszcze wiele do zrobienia w zakresie wyposażenia Kielc w ten rodzaj infrastruktury. W 2008 r. w Kielcach z instalacji gazowej korzystał najmniejszy odsetek mieszkańców 83,8% (o 0,1 pkt proc mniej niż w 2004 r.). Rzeszów odnotował np. niemal dwukrotnie wyższy wskaźnik zagęszczenia siecią (509,6 km/1 km²), a z sieci gazowej korzysta 94,1% jego mieszkańców.

SIEĆ GAZOWA ROZDZIELCZA (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM². Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok.....	478,8	474,6	450,7	455,0	466,2
Kielce	258,2	259,8	264,8	265,7	266,5
Lublin	354,4	351,7	358,2	365,1	374,3
Olsztyn	278,9	300,7	305,0	313,1	320,4
Rzeszów	600,0	602,6	571,7	514,5	509,6

W omawianym okresie zwiększył się stopień wykorzystania i eksploatacji sieci gazowej mierzony liczbą połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 km sieci – o 0,6 do 28,1. Lepszy wynik pod tym względem odnotował tylko Białystok (wzrost o 1,5 również do 28,1).

POŁĄCZENIA PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH W PRZELICZENIU NA 1 KM SIECI GAZOWEJ. Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok.....	26,6	27,4	27,7	28,0	28,1
Kielce	27,5	28,3	27,9	27,9	28,1
Lublin	26,4	27,1	27,1	27,1	27,9
Olsztyn	30,4	30,0	30,6	30,5	30,4
Rzeszów	29,4	29,9	28,0	27,8	28,4

W 2008 r. w Kielcach zużyto 28,8 hm³ gazu z sieci, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca dało 140,3 m³. Przed pięcioma laty wielkości te były wyższe i ukształtowały się na poziomie: 29,9 hm³ i 142,4 m³. Spośród miast przyjętych do porównań, jedynie mieszkańcy Białegostoku wykazali się większą gospodarnością zużycia, tj. zużyli mniej gazu w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

ZUŻYCIE GAZU Z SIECI (W M³) W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok	101,1	102,6	105,4	95,2	99,5
Kielce	142,4	137,9	143,6	150,5	140,3
Lublin	145,2	133,7	154,4	160,7	151,0
Olsztyn	159,8	170,0	167,4	170,6	151,5
Rzeszów	164,2	176,4	187,6	156,1	163,6

Zmniejszyło się także zużycie gazu w przeliczeniu na 1 km sieci gazowej (z 105,8 do 98,7 m³). Zjawisko to obserwowano we wszystkich miastach przyjętych do porównań, a jego skala największa była w Rzeszowie i Olsztynie (tj. o 20,9 m³ oraz o 18,9 m³).

ZUŻYCIE GAZU Z SIECI (W M³) W PRZELICZENIU NA 1 KM SIECI GAZOWEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok	65,6	67,3	67,6	60,4	61,5
Kielce	105,8	101,4	102,8	106,8	98,7
Lublin	98,9	91,7	103,6	105,3	96,1
Olsztyn	113,0	111,8	108,6	108,0	94,1
Rzeszów	81,0	86,6	78,7	65,4	60,1

Drogi publiczne

Oceny stopnia zaawansowania infrastruktury drogowej można dokonać na podstawie analizy wskaźników zagęszczenia dróg o twardej nawierzchni oraz wskaźników charakteryzujących jakość sieci drogowej (zagęszczenie i udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej). *Analizie poddano dane za lata 2005-2009.*

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miasta Kielce, w ramach granic miasta przebiegało w analizowanym okresie 23,2 km dróg o statusie krajowym oraz 25,5 km – o wojewódzkim. Z 353,3 km do 353,6 km, a więc jedynie o 0,3 km zwiększyła się sieć dróg o charakterze lokalnym. Biorąc pod uwagę drogi powiatowe, to ich długość wzrosła o 3,1 km do 109,7 km, a gminnych - o 32,8 km do 151,9 km.

Kielce prezentują się bardzo korzystnie zarówno na tle województwa świętokrzyskiego, jak i miast wojewódzkich Regionu Wschodniego i Olsztyna jeśli chodzi o wyposażenie w infrastrukturę drogową.

DROGI KRAJOWE, WOJEWÓDZKIE, POWIATOWE, GMINNE I POZOSTAŁE O CHARAKTERZE LOKALNYM W GRANICACH MIASTA KIELCE. Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
Drogi (w km):					
krajowe ^a	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2
wojewódzkie ^a	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5
lokalne ^a	353,3	353,3	353,3	352,7	353,6
powiatowe ^b	106,6	106,8	107,5	107,5	109,7
gminne ^b	119,1	119,1	122,3	122,3	151,9

a Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce.

b Źródło: GUS.

Na przestrzeni analizowanego okresu sieć dróg powiatowych podlegała niewielkiej rozbudowie, zwiększyła się natomiast sieć dróg gminnych.

Kielce są liderem w województwie świętokrzyskim jeśli chodzi o zagęszczenie dróg powiatowych o twardej nawierzchni w przeliczeniu na 100 km² powierzchni. W mieście przypadło w 2009 r. na 100 km² powierzchni 99,7 km tego typu dróg, tj. o 1,9 więcej niż przed czterema laty. To jest ponad dwukrotnie więcej niż średnia wojewódzka, która osiągnęła 48,6 km. Wyższym wskaźnikiem w 2009 r. niż Kielce mógł się pochwalić spośród miast przyjętych do porównań jedynie Rzeszów (115,0 km).

DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI POWIATOWE (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM². Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	87,4	84,1	84,1	82,6	84,2
Kielce	97,8	97,1	97,7	97,7	99,7
Lublin	77,0	77,6	77,6	77,6	77,6
Olsztyn	14,8	14,8	15,9	15,9	15,9
Rzeszów	164,3	155,0	136,9	122,5	115,0

Kielce przodują w województwie również w kwestii standardu dróg. 98,3% dróg powiatowych stanowiły w 2009 r. drogi o ulepszonej nawierzchni. Dla porównania w województwie odsetek ten osiągnął 94,0%. W najlepszej sytuacji znalazły się Lublin i Olsztyn, gdzie 100% dróg posiadało ulepszoną nawierzchnię.

DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI ULEPSZONEJ POWIATOWE (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM². Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	87,4	83,6	83,6	81,6	83,2
Kielce	94,5	94,1	95,1	95,1	98,0
Lublin	77,0	77,6	77,6	77,6	77,6
Olsztyn	14,8	14,8	15,9	15,9	15,9
Rzeszów	162,8	153,8	135,8	120,1	112,8

Znacznie za to została rozbudowana sieć dróg gminnych. Zagęszczenie dróg tego typu wzrosło w naszym mieście ze 109,3 km do 138,1 km w omawianym okresie. Wskaźnik ten przekroczył na koniec 2009 r. niemal trzykrotnie średnią województwa świętokrzyskiego (46,6 km). Co prawda Białystok i Olsztyn posiadają ponad dwukrotnie gęściejszą sieć dróg gminnych niż Kielce, ale nie odnotowały tak silnych zmian jak nasze miasto.

DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI GMINNE (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM². Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	203,9	187,9	192,5	202,1	203,9
Kielce	109,3	108,3	111,2	111,2	138,1
Lublin	98,0	98,6	98,6	98,6	98,6
Olsztyn	193,2	193,2	196,8	200,2	213,2
Rzeszów	119,3	94,7	94,8	81,5	76,5

Niemal 94% dróg gminnych w Kielcach posiada ulepszoną nawierzchnię, podczas gdy przeciętnie w województwie jedynie nieco ponad 70%. Po Olsztynie i Białymstoku, nasze miasto może się poszczycić największym stopniem ich zagęszczenia.

DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI ULEPSZONEJ GMINNE (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM².

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
Białystok.....	183,4	169,0	173,5	183,1	200,2
Kielce	93,9	93,1	96,0	96,0	129,7
Lublin	98,0	98,6	98,6	98,6	98,6
Olsztyn	186,4	186,4	190,0	193,4	206,4
Rzeszów	99,4	79,0	79,6	68,8	73,6

Inwestycje w sieć drogową należą, do jednych z najkosztowniejszych. Rekordowy pod tym względem okazał się rok 2006, kiedy to pochłonęły one 50,9 mln zł. Równie wysokie są koszty utrzymania dróg. W tej kwestii bezprecedensowy był rok 2009 z wydaną kwotą 24,0 mln. Środki nieco mniejszego rzędu wielkości pochłaniają z kolei remonty dróg. Tu jak dotąd największą kwotę (21,4 mln zł) wydano w 2008 r.

NAKŁADY PONIESIONE NA INWESTYCJE, REMONTY, KOSZTY UTRZYMANIA DRÓG W GRANICACH MIASTA KIELCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nakłady (w zł) na:						
inwestycje	17471659	32584641	50854880	27873824	20866063	33410896
remonty	4333404	5944349	6523751	11744254	21406252	13662304
koszty utrzymania	19294087	18706933	20527411	18065264	18743017	23974378

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej został scharakteryzowany za pomocą zużycia energii elektrycznej o niskim napięciu w gospodarstwach domowych ogółem. Do analizy przyjęto dane za lata 2004-2008, ponieważ za 2009 r. w chwili oddania publikacji do druku nie był jeszcze dostępny pełen komplet informacji.

W 2008 r. w Kielcach zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na odbiorcę wyniosło 1596,9 kWh i było o 65,1 kWh (o 4,3%) wyższe niż w 2004 r. Wskaźniki te kształtowały się znacznie poniżej średniej w województwie, gdzie przeciętne zużycie wzrosło o 6,7% do 1632,8 kWh. W Regionie Wschodnim kieleckie gospodarstwa domowe, po białostockich odznaczają się najniższą energochłonnością. Liderem zużycia energii w grupie miast przyjętych do porównań był Olsztyn, w którym średnie zużycie w przeliczeniu na odbiorcę o blisko 20% przekroczyło w 2008 r. wartość osiągniętą w Kielcach.

ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (W KWH) W PRZELICZENIU NA 1 ODBIORCĘ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok	1407,8	1466,0	1536,5	1550,5	1535,7
Kielce	1531,7	1559,0	1580,1	1556,5	1596,9
Lublin	1735,1	1767,4	1797,8	1777,9	1782,9
Olsztyn	1846,5	1442,6	1909,5	1888,5	1909,7
Rzeszów	1554,8	1554,9	1575,8	1597,2	1639,2

a Do przeliczeń przyjęto przeciętną liczbę odbiorców w ciągu roku.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło w 2008 r. w Kielcach 600,7 kWh i było o 59,1 kWh, tj. o 10,9% wyższe niż w 2004 r. W skali województwa mieszkaniec zużył co prawda nieco mniej, bo 581,1 kWh, ale 52,5% więcej niż przed czterema laty. We wszystkich miastach Regionu Wschodniego obserwuje się z roku na rok wzrost zużycia energii elektrycznej per capita, a dynamika osiągnięta w Kielcach była najwyższa.

ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (W KWH) W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok	552,6	568,2	580,1	593,2	597,1
Kielce	541,6	558,3	577,0	577,1	600,7
Lublin	647,6	666,1	686,0	686,2	697,7
Olsztyn	671,4	530,1	709,7	713,5	735,2
Rzeszów	567,7	576,7	582,3	593,0	612,3

Wzrost wskaźników zużycia energii elektrycznej świadczy o wzroście dostępności do infrastruktury elektroenergetycznej, ale może oznaczać również wzrost energochłonności gospodarstw domowych, czy też brak skłonności do oszczędności. W Kielcach w analizowanym okresie liczba odbiorców wzrosła o 4,2%, a więc wykazała się dynamiką nieco niższą niż wskaźnik przeliczeniowy zużycia, natomiast liczba mieszkańców zmniejszyła się o 2,1%, a zużycie per capita znacznie wzrosło.

Ciepłownictwo

Do analizy rozwoju infrastruktury ogrzewnictwa w mieście wykorzystano wskaźniki charakteryzujące gęstość sieci ciepłej przesyłowej, stopień koncentracji sieci (przeciętna długość sieci ciepłej przypadająca na 1 kotłownię) oraz rozmiary energii ciepłej z przeznaczeniem na cele ogrzewania. *Do analizy przyjęto dane za lata 2004-2008. Informacje za 2009 r. w chwili oddania publikacji do druku nie były dostępne.*

W 2008 r. długość sieci ciepłej przesyłowej wynosiła w Kielcach 93,3 km, co oznacza jej zmniejszenie w stosunku do 2004 r. o 5,8 km. Warto jednak zauważyć, że to właśnie w Kielcach przebiegało ponad 28% całej sieci ciepłowniczej województwa świętokrzyskiego. Gęstość sieci była niższa o 6,1 km niż w 2004 r. i osiągnęła przeciętnie 84,8 km/100 km². Dla porównania – w województwie zagęszczenie sieci wyniosło 2,8 km (o 0,1 km mniej niż w 2004 r.). Pomimo tego, że nasze miasto przoduje w województwie w stopniu wyposażenia w ten rodzaj infrastruktury, to na tle pozostałych miast wojewódzkich Regionu Wschodniego oraz Olsztyna prezentuje się skromnie. Następne w kolejności miasto – Olsztyn – osiągnęło wynik o blisko 71% lepszy. Liderem w tej kwestii jest natomiast Rzeszów, który zakończył 2008 r. wynikiem 176,6 km/100 km².

SIEĆ CIEPŁOWNICZA PRZESYŁOWA (W KM) W PRZELICZENIU NA 100 KM². Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok.....	173,9	174,8	163,8	165,0	163,1
Kielce	90,9	91,0	92,3	90,9	84,8
Lublin	177,0	167,7	168,9	169,0	171,7
Olsztyn	129,8	130,7	137,7	144,5	144,7
Rzeszów	251,3	702,6	594,7	243,2	176,6

Na przestrzeni analizowanego okresu zmniejszył się także stopień koncentracji sieci – z 1,4 km do 1 km/1 kotłownię. Nasze miasto charakteryzuje się najmniejszym stopniem koncentracji sieci. Podobnie jak w przypadku gęstości sieci, tak w kwestii koncentracji przoduje w Regionie Wschodnim Rzeszów, w którym stopień koncentracji wzrósł w omawianym okresie z 4,1 km do 6,3 km/1 kotłownię.

PRZECIĘTNA DŁUGOŚĆ SIECI CIEPŁOWNICZEJ PRZESYŁOWEJ (W KM) PRZYPADAJĄCA NA 1 KOTŁOWNIĘ.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok.....	3,4	3,5	3,3	3,4	2,7
Kielce	1,4	1,4	1,4	0,9	1,0
Lublin	3,6	3,4	3,5	3,6	3,0
Olsztyn	1,8	1,9	1,9	1,6	1,4
Rzeszów	4,1	11,2	13,0	5,5	6,3

Biorąc pod uwagę, że nasze miasto posiada najmniej zagęszczoną i skoncentrowaną sieć ciepłą to również i sprzedaż energii ciepłej była tu najniższa ze względu na słabo rozwiniętą sieć dystrybucyjną (1608,3 TJ w 2008 r.). Nie mniej jednak z roku na rok obserwuje się tendencję do ograniczenia zużycia tego rodzaju energii, jest to bowiem ciepło komfortowe, ale jednocześnie drogie. Chcąc ograniczyć koszty utrzymania mieszkań, mieszkańcy próbują zmniejszyć ilość energii potrzebnej do ogrzania lokali.

SPRZEDAŻ ENERGII CIEPLNEJ W TJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Białystok	3588,5	3404,0	3619,8	3470,7	3487,7
Kielce	1804,5	1799,4	1715,3	1676,8	1608,3
Lublin	3623,5	3652,4	3596,2	3324,4	6152,6
Olsztyn	2201,5	1592,6	1570,9	1553,1	2184,5
Rzeszów	1893,0	1907,9	1827,2	1700,1	3400,8

Pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną (systemy sieciowe) Kielce niezaprzeczalnie przodują w województwie świętokrzyskim, gdzie istnieje jeszcze dużo „białych plam” jeśli chodzi o zaopatrzenie w wodociąg, gazociąg, kanalizację czy ciepło sieciowe. W grupie miast przyjętych do porównań Kielce plasują się przeważnie w połowie stawki. Mieszkańcy mają sporo powodów do zadowolenia, ale jednocześnie osiągnięte wyniki sugerują, że w naszym mieście jest jeszcze wiele inwestycji do zrealizowania tak, aby Kielce mogły rywalizować z najlepszymi ośrodkami miejskimi.

TRANSPORT

W latach 2005-2009 obserwowana była stopniowa rozbudowa sieci drogowej. Na koniec 2009 r. na terenie Kielc znajdowało się 262 km dróg o twardej nawierzchni, spośród których 110 km stanowiły drogi powiatowe, a 152 km – gminne. Zdecydowana większość z nich (95,8%) posiadała nawierzchnię ulepszoną. W porównaniu z 2004 r. sieć drogowa wydłużyła się o 41 km, w tym o nawierzchni ulepszonej o 51 km. Warto przy tym zwrócić uwagę, że wzrost ten dotyczył przede wszystkim dróg gminnych, podczas gdy długość powiatowych zmieniała się nieznacznie.

Zwiększające się szybko w ostatnich latach wydatki miasta na transport i łączność mogły być wynikiem nie tylko poszerzającej się sieci drogowej, ale również koniecznością dokonywania remontów już istniejących nawierzchni w związku z rosnącym natężeniem ruchu. Na koniec 2009r. liczba zarejestrowanych pojazdów samochodowych oraz ciągników przekraczała poziom sprzed 4 lat o 29,7%. Duże znaczenie miał tu wzrost liczby najliczniejszej zbiorowości – samochodów osobowych. Na przestrzeni 4 lat zwiększyła się ona o 30,6%. Również w pozostałych grupach pojazdów odnotowano znaczący wzrost, a szczególnie dynamiczny był on wśród samochodów specjalnych – o 40,4%.

O stopniu zmotoryzowania mieszkańców może świadczyć liczba zarejestrowanych samochodów osobowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Kształtowała się ona na niezbyt wysokim poziomie. Na koniec 2009 r. wyniosła 368,4. Spośród miast wojewódzkich przyjętych do porównań niższą wartością tego wskaźnika charakteryzował się jedynie Białystok. Nieco lepiej na tle innych miast kształtowała się liczba samochodów ciężarowych. W 2009 r. w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosła ona 83,0, co plasowało Kielce na 3 pozycji.

Niezbyt korzystnie zmieniała się sytuacja w zakresie struktury wieku samochodów osobowych zarejestrowanych w Kielcach. Najszybciej przybywało pojazdów mających powyżej 10 lat. Liczba samochodów w wieku 10–20 lat zwiększyła się na przestrzeni 4 lat o 61,1%, a w wieku 21 lat i więcej – o 54,5%. W rezultacie udział tych grup w łącznej liczbie samochodów osobowych zwiększył się odpowiednio do 42,2% i 17,4%. Pozytywem jest jedynie rosnący udział pojazdów najnowszych – do 2 lat. Ich liczba wzrosła o 46,1%. Stanowiły one jednak w dalszym ciągu tylko 7,6% ogółu.

SAMOCODY OSOBOWE WEDŁUG GRUP WIEKU. Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	57513	61174	66232	72498	75085
Do 2 lat.....	3923	3814	4102	5448	5732
3–5	6179	5665	6454	6889	6969
6–10	19278	19803	18829	18632	17619
11–20	19664	22392	26175	29574	31681
21 lat i więcej	8469	9500	10672	11955	13084

Liczba samochodów ciężarowych zwiększyła się o 23,9%. Przybywało przy tym pojazdów starszych (powyżej 5 lat). Liczba nowszych samochodów ciężarowych uległa natomiast obniżeniu. Ubytek pojazdów do 2 lat wyniósł 0,4%. Znacznie głębszy był spadek liczby samochodów ciężarowych w wieku 3-5 lat – o 27,5%. Więcej było pojazdów powyżej tej granicy. Liczba samochodów ciężarowych w wieku 11-20 lat zwiększyła się o 73,5% a powyżej 20 lat – o 41,5%. W rezultacie udział obu dwóch grup wzrósł z 37,5% do 48,1%.

SAMOCODY CIĘŻAROWE WEDŁUG GRUP WIEKU. Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	12930	13218	14197	15230	16021
Do 2 lat.....	1966	1252	1193	1449	1958
3–5	2421	2337	2497	2250	1755
6–10	3700	4277	4522	4691	4606
11–20	2658	3005	3446	4045	4611
21 lat i więcej	2185	2347	2539	2795	3091

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Problematyce związanej z bezpieczeństwem publicznym władze miasta Kielce nadają wysoką rangę. Corocznie na sesjach Rady Miasta zagadnienia z tego zakresu poddawane są merytorycznej ocenie w wyniku, której wypracowywane są określone zadania mające na celu poprawę stanu bezpieczeństwa.

Aktywizacja działań służb zajmujących się na co dzień prewencją oraz ściganiem sprawców przestępstw dała, szczególnie w ostatnich latach, bardzo dobre rezultaty. Ogólna liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, która w Kielcach w latach 2004 – 2006 wahała się od ponad 12 tys. do prawie 14 tys., w następnych trzech latach wyraźnie obniżyła się i wykazywała tendencje spadkowe. W jej strukturze na przestrzeni sześciu lat dominowały przestępstwa o charakterze kryminalnym, których udział kształtował się w granicach od prawie 60% do blisko 70%.

PRZESTĘPSTWA STwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w Kielcach

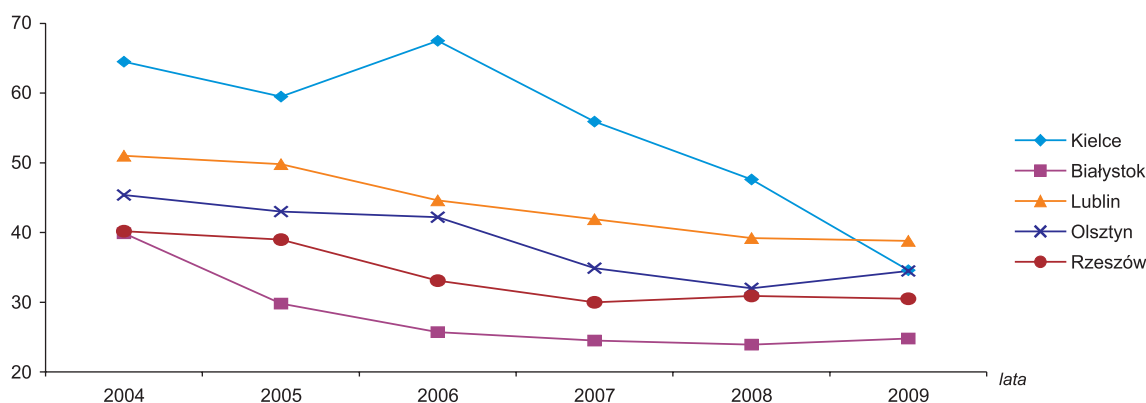
WYSZCZEGÓLNIENIE	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	w liczbach	struktura w %	w liczbach	struktura w %	w liczbach	struktura w %	w liczbach	struktura w %	w liczbach	struktura w %	w liczbach	struktura w %
Przestępstwa ogółem	13506	100,0	12390	100,0	13987	100,0	11518	100,0	9756	100,0	7094	100,0
w tym:												
o charakterze kryminalnym	8088	59,9	8296	67,0	8888	63,5	7455	64,7	6282	64,4	4882	68,8
o charakterze gospodarczym	4556	33,7	3193	25,8	4184	29,9	3170	27,5	2343	24,0	1155	16,3
drogowe	652	4,8	621	5,0	611	4,4	617	5,4	702	7,2	738	10,4
Inne	210	1,6	280	2,3	304	2,2	276	2,4	429	4,4	319	4,5
w tym:												
spowodowanie pożaru przez podpalenie	2	0,0	7	0,1	9	0,1	2	0,0	1	0,0	3	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Na drugiej pozycji pod względem ilości ułożyły się przestępstwa o charakterze gospodarczym, których odsetek począwszy od 2007 r. systematycznie i zdecydowanie obniżał się. W okresie objętym badaniem przeważał stopniowy wzrost udziału wypadków drogowych.

Miarą natężenia przestępczości jest wskaźnik przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców miasta. Jak on się kształtował w Kielcach w latach 2004 – 2009 na tle miast wojewódzkich Regionu Wschodniego i Olsztyna, przedstawia poniższy wykres. Wynika z niego, że Kielce wyróżniały się największym nasileniem przestępczości, w tym szczególnie w latach 2004 – 2006.

Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach na 1000 ludności

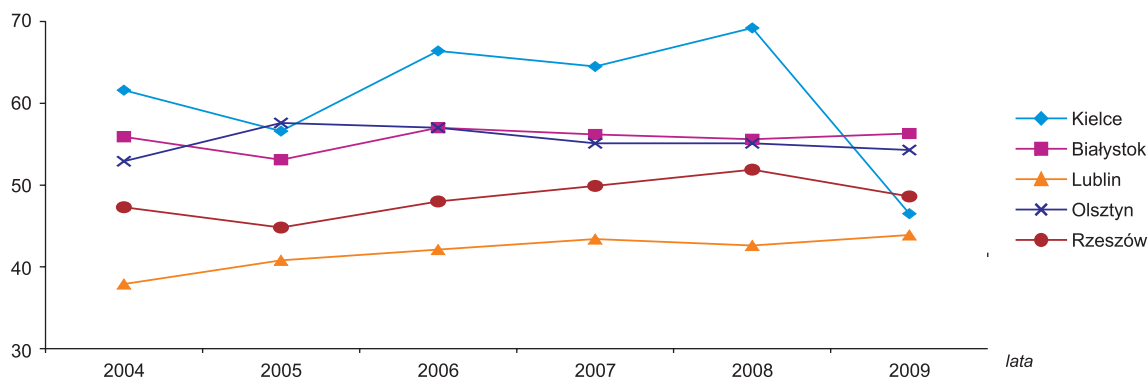

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Najmniejszą liczbę przestępstw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w Białymstoku.

Do najcięższych przestępstw o charakterze kryminalnym należy zaliczyć: zabójstwo, uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce i pobiciu, zgwałcenie oraz rozbój, kradzież z rozbojem, wymuszenie. Udział tych przestępstw w przestępstwach o charakterze kryminalnym ogółem w Kielcach wahał się od 11,0% w 2004 r. do 7,8% w 2006 r. Należy nadmienić, że ich liczba wykazywała tendencję malejącą i zmniejszyła się z 892 w 2004 r. do 387 w 2009 r. tj. ponad dwukrotnie. Spośród tej grupy przestępstw największa wykrywalność (ok. 80%) dotyczyła zabójstw i zgwałceń. Ogólnie najwyższymi wskaźnikami wykrywalności wyróżniały się przestępstwa drogowe i gospodarcze (średnio ok. 98%). Stosunkowo niskie wskaźniki wykrywalności utrzymywały się w grupie przestępstw związanych z kradzieżą. Na uwagę zasługuje zmniejszająca się w znacznym tempie (z roku na rok) kradzież samochodów. Liczba skradzionych samochodów w 2009 r. była ponad trzykrotnie mniejsza niż w 2004 r.

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw ogółem według miast wojewódzkich

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Odsetek przestępstw popełnionych przez kobiety wahał się od 2,4% w 2004r. do 4,7% w 2009 r. Niepokojącym zjawiskiem był stosunkowo wysoki udział przestępstw dokonanych przez osoby nieletnie. Kształtował się on w granicach od 3,4% w 2005 r. do 7,8% w 2008 r. Zdecydowana większość czynów karalnych, o które posądzeni byli nieletni miała charakter kryminalny.

Przez prawie wszystkie lata objęte analizą wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw ogółem były najwyższe w Kielcach, natomiast najniższe wskaźniki odnotowano w Lublinie.

WYPADKI DROGOWE WEDŁUG MIAST WOJEWÓDZKICH

MIASTA	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	Liczba wypadków drogowych					
Kielce	496	468	454	499	450	340
Białystok.....	372	335	355	396	259	249
Lublin	364	325	286	302	323	262
Olsztyn	322	296	206	328	276	170
Rzeszów	267	231	262	326	378	342

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.

W latach 2004 – 2009 liczba wypadków drogowych zarejestrowanych w Kielcach była największa spośród miast wojewódzkich przyjętych do porównań. Zastanawiające jest to, że znacznie więcej wypadków odnotowano w stosunku do dużo większego Lublina, jak i Białegostoku. Tak duża liczba wypadków to efekt na pewno nie tylko zwiększającej się bardzo liczby pojazdów samochodowych, ale przede wszystkim chyba nie nadążających za rozwojem motoryzacji w Kielcach, odpowiednich rozwiązań komunikacyjnych, a także niewłaściwych zachowań kierowców.

ZDARZENIA POŻAROWE W KIELCACH W LATACH 2004 – 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	W liczbach bezwzględnych					
Zdarzenia pożarowe	599	1073	775	666	724	740
w tym:						
pożary budynków mieszkalnych	149	191	167	152	148	159
pożary budynków niemieszkalnych	94	53	57	22	33	28
Ofiary śmiertelne.....	-	-	2	1	2	3
Ranni, poparzeni.....	3	8	11	9	29	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach.

Zagadnienia z zakresu ochrony przeciwpożarowej mają istotny wpływ na bezpieczeństwo publiczne. Należy i na bieżąco prowadzona prewencja mająca na celu zabezpieczenie przed powstaniem pożaru ma nieocenione znaczenie dla zabezpieczenia, zwłaszcza większych grup ludzi, przed tragicznymi w skutkach zdarzeniami. Sprawy te mają szczególną rangę w obiektach, w których przebywa dużo osób, np. w hipermarketach, halach sportowych, szpitalach, w placówkach prowadzących działalność kulturalną.

W ramach bezpieczeństwa publicznego należy zwrócić uwagę na problem popełnianych samobójstw, co przedstawia tabela poniżej.

POPEŁNIONE SAMOBÓJSTWA W KIELCACH W LATACH 2004 – 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba samobójstw	41	15	17	11	11	5
w tym:						
kobiety	8	3	5	1	3	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należy do zasadniczych zadań państwa. Podstawową rolę w tym względzie odgrywa policja, ale do skutecznego zabezpieczenia przed negatywnymi zjawiskami niezbędne jest zaktywizowanie i skoordynowanie działań społecznych. Wymierne korzyści można uzyskać wtedy, kiedy policja (a także inne instytucje odpowiedzialne za ład i bezpieczeństwo) oraz społeczeństwo będą stałymi partnerami w trosce o bezpieczeństwo publiczne.

OCHRONA ZDROWIA

Podstawową opiekę zdrowotną ludności świadczyły zakłady opieki zdrowotnej oraz służby medycyny pracy, czyli przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie, jak również lekarze prowadzący indywidualne i grupowe praktyki lekarskie i stomatologiczne. Na terenie miasta w końcu 2009 r. działało 126 zakładów i 72 praktyki lekarskie. Pięć lat temu było ich zdecydowanie mniej, odpowiednio o: 35 i 13. Rósł udział zakładów niepublicznych - o 10,3 pkt procentowe (do 89,0%).

Zwiększenie liczby placówek spowodowało spadek ich obciążenia. Na 1 zakład ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przypadało 1626 osoby (mniej niż w 2004 r. o ponad 29%), natomiast na praktykę lekarską – 2485 osób (mniej o blisko 1/5).

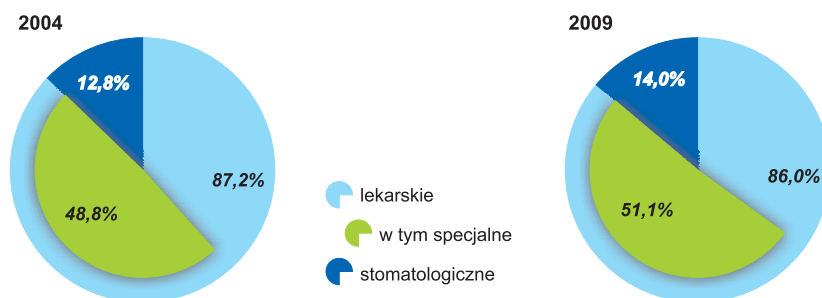
Liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej sięgała 2222,2 tys., z czego 86% stanowiły porady lekarskie. Kielczanie skorzystali przeciętnie z 11 wizyt u lekarza i prawie 2 wizyt u stomatologa. W izbach przyjęć szpitali ogólnych w ciągu roku udzielono 33,5 tys. porad ambulatoryjnych pacjentom nie hospitalizowanym.

AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA I SZPITALA OGÓLNE W KIELCACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zakłady opieki zdrowotnej ^a	91	99	85	125	117	126
Praktyki lekarskie ^a	59	39	57	51	49	72
Porady udzielone w tys.	2104,9	2019,7	1849,4	2066,5	2443,4	2222,1
Lekarskie.....	1836,2	1778,7	1622,2	1842,1	2186,9	1910,3
Stomatologiczne	268,7	241,0	227,2	224,4	256,5	311,8
Łóżka w szpitalach ogólnych ^a	1522	1481	1438	1438	1463	1638
2004=100						
Zakłady opieki zdrowotnej ^a	100,0	108,8	93,4	137,4	128,6	138,5
Praktyki lekarskie ^a	100,0	66,1	96,6	86,4	83,1	122,0
Porady udzielone w tys.	100,0	98,3	90,4	101,5	122,8	107,2
Lekarskie.....	100,0	96,9	88,3	100,3	119,1	104,0
Stomatologiczne	100,0	89,7	84,6	83,5	95,5	116,0
Łóżka w szpitalach ogólnych ^a	100,0	97,3	94,5	94,5	96,1	107,6

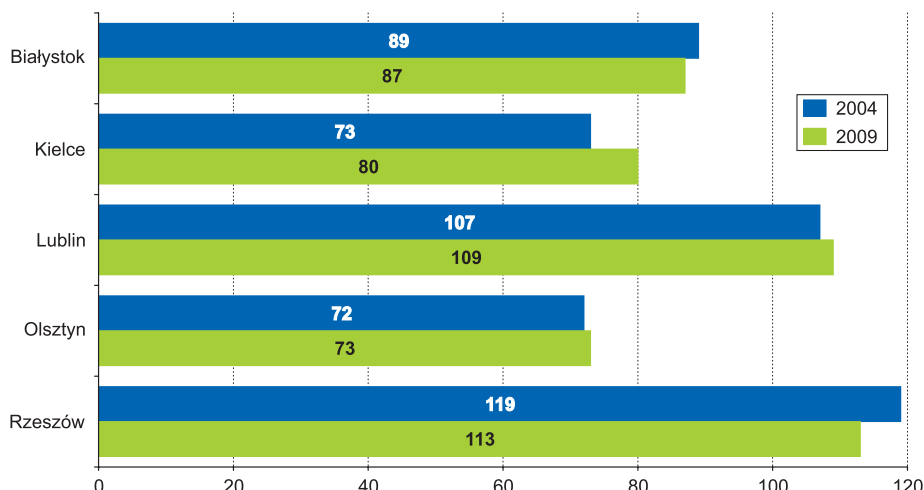
^a Stan w dniu 31.XII

PORADY UDZIELONE W RAMACH AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

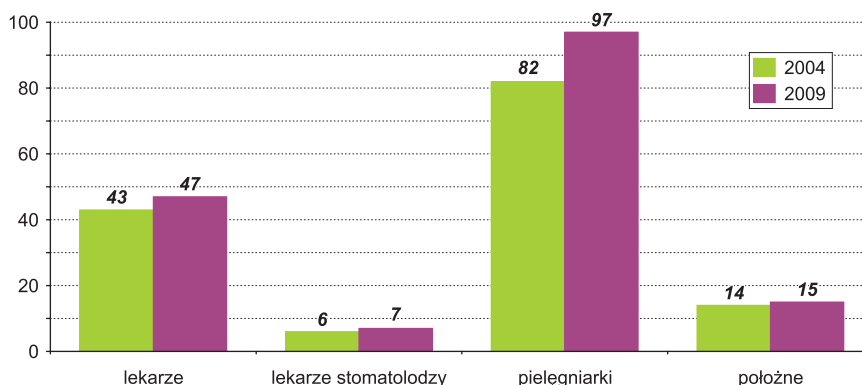
Pomoc medyczną można było uzyskać także w szpitalach ogólnych, które dysponowały łączną liczbą 1,6 tys. łóżek. Na 10 tys. ludności w mieście przypadało 80 łóżek (w 2004 r. – 73). W porównaniu z innymi miastami nie jest to wskaźnik wysoki i plasuje Kielce na przedostatnim miejscu.

ŁÓŻKA W SZPITALACH OGÓLNYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI

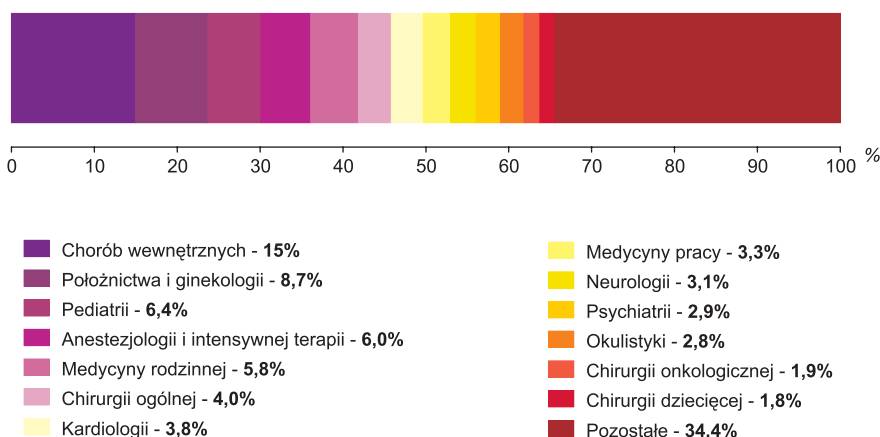
Powiększyła się kadra medyczna w stolicy. Według danych Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w końcu 2009 r. liczyła ona 960 lekarzy, 135 lekarzy stomatologów oraz 1992 pielęgniarek i 312 położnych. Zatrudnionych lekarzy i stomatologów było więcej o 6,6%, w tym specjalistów - o 12,2% (do 857 osób). Pielęgniarek i położnych przybyło o 14,5%, w tym specjalistów o 88,9% (do 34 osób). Przeciętnie na 1 lekarza przypadało 213 mieszkańców wobec 232 przed pięć laty.

PRACOWNICY MEDYCZNI NA 10 TYS. LUDNOŚCI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach

LEKARZE SPECJALIŚCI W KIELCACH W 2009 R.

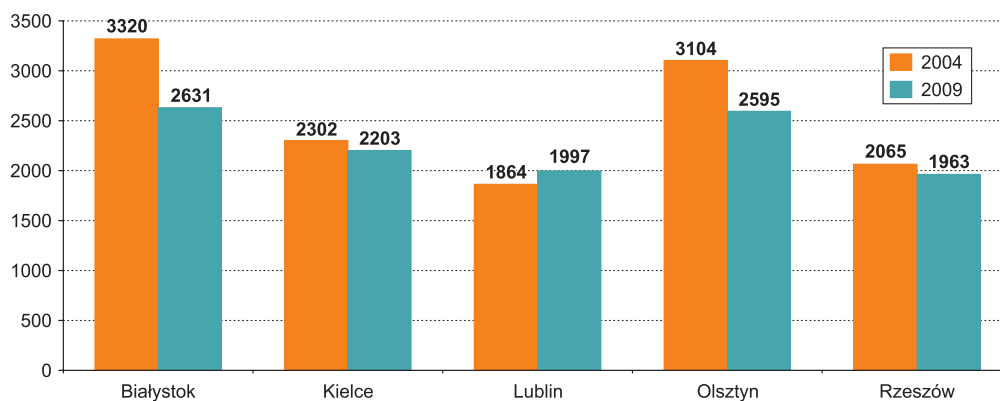
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach

W ramach ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej zespoły wyjazdowe dokonały w 2009 r. 30,4 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia. Wśród 30,5 tys. osób, które skorzystały z pomocy na miejscu 2,0 tys. osób to dzieci i młodzież do 18 roku życia. W ruchu uliczno-drogowym udzielono świadczeń 4,4% osób (w 2004 r. - 29,2%), w miejscu pracy – 1,5% (w 2004 r. – 2,6%), a w szkołach - 1,2% (w 2004 r. – 2,3%). Najwięcej (72,8%) osób uzyskało pomoc w domu (w 2004 r. – 27,5%). W trybie ambulatoryjnym świadczeń w nagłych wypadkach udzielono dla ponad 31,0 tys. osób, wśród których prawie 1,3 tys. to dzieci i młodzież.

Sieć placówek służby zdrowia uzupełniały apteki i punkty apteczne, przy czym ich liczba zmieniała się znacznie w kolejnych latach - od 81 w 2005 r. do 98 w następnym. W 2009 r. sprzedaż leków i środków medycznych prowadziło 93 placówek, co stanowiło o 2 więcej niż w roku bazowym. Nieco zmniejszyła się natomiast ich dostępność w porze nocnej. Pracowało wtedy 12 aptek (w tym 4 stałe), podczas gdy przed pięciu laty dyżury nocne pełniło 18 placówek (3 stałe).

Wzrost liczby aptek spowodował spadek przeciętnej liczby obsługiwanej przez nie ludności. Na 1 aptekę przypadało 2203 osób, tj. o 4,3% mniej niż przed pięciu laty. Spadek wskaźnika był najniższy wśród badanych miast i pozostawił Kielce w środku zestawienia. W największym stopniu zmniejszył się on w Białymstoku (o ponad 1/5), natomiast zwiększył tylko w Lublinie (o około 7%).

LICZBA LUDNOŚCI NA 1 APTEKĘ OGÓLNODOSTĘPNĄ

Znacznie zwiększyła się liczba pracujących w aptekach – o 48,9% (do 621 osób). Wśród personelu przybyło przede wszystkim techników farmaceutycznych – o 74,6% (do 323 osób), natomiast magistrów farmacji - o 27,7% (do 212 osób).

Działania na rzecz ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej podejmowały organizacje pozarządowe coraz aktywniej współpracując z władzami lokalnymi. Urząd Miasta Kielce corocznie zwiększał pulę wydatków na działalność prozdrowotną rozwijając współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz zakładami opieki zdrowotnej.

Liczba organizacji realizujących współfinansowane przez Urząd Miasta programy zwiększyła się z 26 do 42. Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wzrosły o 66,2%, narkomanii – na przestrzeni 3 lat prawie dwukrotnie, a na ochronę i promocję zdrowia – 3,5-krotnie.

WYDATKI URZĘDU MIASTA KIELCE NA WSPÓŁPRACĘ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w tys. zł						
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	477,0	457,7	466,0	535,0	503,3	793,0
Przeciwdziałanie narkomanii	-	-	50,0	47,0	50,0	95,0
Ochrona i promocja zdrowia	31,4	59,5	55,0	67,1	79,0	110,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce.

Stale poszerzał się zakres pomocy Urzędu Miasta dla Kielczan realizowany poprzez zakłady opieki zdrowotnej. Kwoty przeznaczane na szczepienia ochronne i profilaktykę rosły jednocześnie z liczbą korzystających z niej mieszkańców.

PROGRAMY PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ URZĘDU MIASTA KIELCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Szczepienia przeciwko grypie				
wydatki w tys. zł.....	205,6	229,2	353,9	399,0
uczestnicy.....	6854	7639	11797	13299
Profilaktyka zakażeń pneumokokowych				
wydatki w tys. zł.....	479,8	1060,9	1287,2	1380,8
uczestnicy.....	2120	4688	5447	5843
Profilaktyka zakażeń meningokokowych				
wydatki w tys. zł.....	-	-	328,0	439,8
uczestnicy.....	-	-	2523	3383

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce.

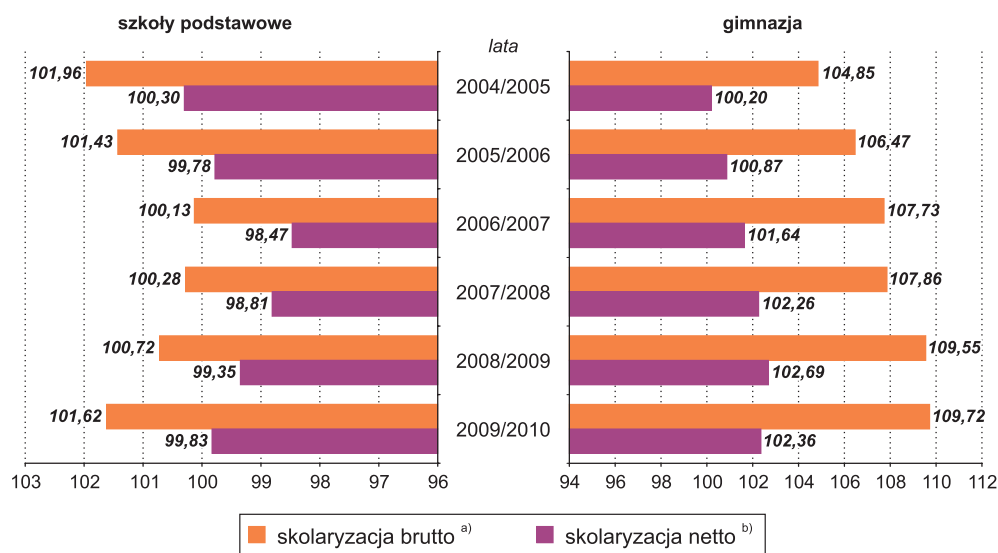
Przeprowadzono również zbiórki publiczne. Od 2006 r. Prezydent Miasta wydał zgodę na 101 zbiórek, z czego 26 na cele prozdrowotne. W kwestach uczestniczyło łącznie 450 wolontariuszy, a zebrano kwotę ponad 300 tys. zł.

EDUKACJA

System oświaty obejmuje bardzo szerokie spektrum zagadnień, szczebli kształcenia i różnorodnych form organizacyjnych, jak przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne, szkoły policealne, uczelnie wyższe, szkoły artystyczne, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, placówki artystyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, a także m. in. zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, czy też kolegia pracowników służb społecznych. W związku z bardzo obszernym zakresem zmiennych i kwestią ich dostępności na poziomie miasta zaprezentowano w publikacji wybrane aspekty funkcjonowania i zachodzących zmian w systemie edukacyjnym Kielc. Do analizy przyjęto przedział lat szkolnych 2004/2005 do 2009/2010.

Kielce są niekwestionowanym liderem zarówno gospodarczym, jak i edukacyjnym województwa świętokrzyskiego. System kształcenia zaspokaja nie tylko potrzeby edukacyjne mieszkańców miasta, ale i innych jednostek administracyjnych, o czym świadczą przekraczające 100% wskaźniki skolaryzacji, określające powszechność nauczania. Kielce nie są w tym przypadku wyjątkiem w Regionie Wschodnim. Podobne tendencje obserwuje się w Białymstoku, Lublinie i Rzeszowie, a także w Olsztynie należącym do Regionu Północnego.

SKOLARYZACJA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH ORAZ W GIMNAZJACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

a) Skolaryzacja brutto to relacja liczby osób uczących się (stan z początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

b) Skolaryzacja netto bada udział osób jedynie w danej grupie wiekowej na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w wieku odpowiadającym określönemu szczeblowi kształcenia.

Miasto oferuje możliwość kształcenia się na wszystkich szczeblach szkolnictwa i to na wysokim poziomie. W roku szkolnym 2009/2010 w Kielcach działały:

- 32 szkoły podstawowe, które objęły edukacją 9788 uczniów,
- 30 gimnazjów (6080 gimnazjalistów),
- 12 szkół zasadniczych zawodowych (1839 uczniów),
- 14 liceów ogólnokształcących (7381 licealistów),
- 2 licea profilowane (294 licealistów),
- 18 techników (7063 uczniów),
- 6 szkołach policealnych (457 uczniów),

W powyższym zestawieniu zasadnicze szkoły zawodowe podano łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, a technika łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe i technikami uzupełniającymi. Nie uwzględniono w nim szkół dla osób dorosłych.

Dorośli mieli natomiast możliwość kształcenia się w:

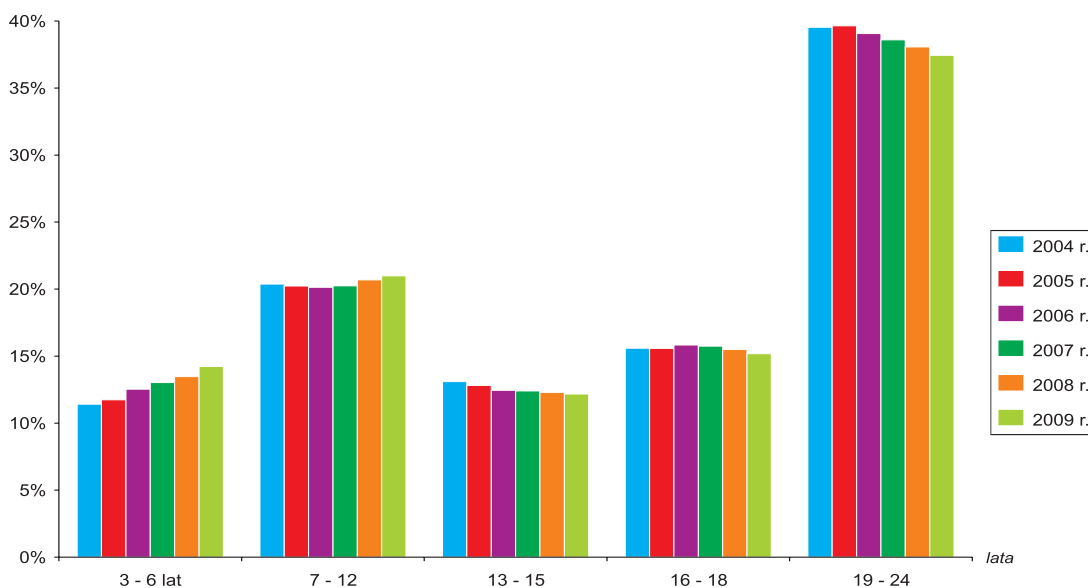
- 1 gimnazjum (48 gimnazjalistów),
- 21 liceach ogólnokształcących, włączając w to licea uzupełniające (1901 uczniów),
- 40 szkołach policealnych (4335 osób),
- 15 średnich szkołach zawodowych (łącznie z ponadgimnazjalnymi technikami, technikami uzupełniającymi, liceami profilowanymi oraz ponadpodstawowymi szkołami średnimi zawodowymi) – 1316 uczniów.

Kielce są także prężnie rozwijającym się centrum akademickim regionu świętokrzyskiego. Na 10 uczelniach, których miastem macierzystym są Kielce, w roku szkolnym 2009/2010 zdobywało wykształcenie ponad 50 tys. studentów.

Miasto w pełni wykorzystuje swój potencjał ekonomiczny, aby zapewnić dzieciom i młodzieży odpowiednią opiekę przedszkolną i edukację szkolną, a osobom dorosłym – możliwość uzupełnienia wykształcenia, kształcenia ustawicznego, a także zdobycie uprawnień zawodowych.

Wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2009/2010 objęto w 58 placówkach 5276 dzieci, w tym do 37 przedszkoli w Kielcach uczęszczało 4719 dzieci. Na przestrzeni ostatnich 5 lat przybyło w mieście 10 placówek wychowania przedszkolnego, ale w tym tylko 1 przedszkole. Nie mniej jednak przedszkola zwiększyły swój potencjał do 4579 miejsc, tj. o 17,1%. Warto podkreślić, że w Kielcach zlokalizowanych jest ponad ¼ ogółu przedszkoli w województwie. W analizowanym okresie obserwowano tendencję wzrostową liczby dzieci w placówkach przedszkolnych (o 19,8%), natomiast liczba dzieci w przedszkolach przypadająca na 100 miejsc zwiększyła się nieznacznie (ze 102 do 103 osób).

LUDNOŚĆ WEDŁUG EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU
Stan w dniu 31 XII

Podstawowy trend jaki jest obserwowany w systemie szkolnictwa w skali województwa to zmniejszanie się bazy dydaktycznej na pewnych poziomach kształcenia i liczby osób uczących się, a co za tym idzie również absolwentów. Nie mniej jednak w Kielcach, które mają bardzo silną pozycję zmiany te następują w niewielkim zakresie. Bardziej narażone na te negatywne zjawiska są gminy tworzące z miastem Kielecki Obszar Metropolitalny.

W omawianym okresie lat szkolnych 2004/2005 - 2009/2010 w naszym mieście liczebność szkół podstawowych oraz gimnazjów dla dzieci i młodzieży utrzymywała się na zbliżonym poziomie, natomiast liczba uczniów oraz absolwentów wykazywała tendencję spadkową (w podstawówkach o: 18,9% i 20,1%, natomiast w gimnazjach o: 23,5% i 14,6%). Z roku na rok zmniejszała się liczba uczniów przypadających na 1 placówkę (w przypadku szkół podstawowych – z 366 do 306, a w gimnazjach – z 95 do 75). Wyniki te są efektem niżu demograficznego. Przykładowo: udział osób w wieku 3-24 lat, tj. grupowanych według edukacyjnych grup wieku zmniejszył się na przestrzeni 5 lat o 5,3 pkt procentowego, do 22,4% w roku szkolnym 2009/2010. Migracje (w przypadku, gdy miasto opuszczały rodziny z dziećmi z obowiązkiem szkolnym) również wpłynęły na zmniejszenie populacji osób uczących się. Podobne tendencje zaobserwowano w grupie miast wojewódzkich Regionu Wschodniego oraz w Olsztynie. W Kielcach, podobnie jak w Białymstoku, ograniczenie populacji uczniów i absolwentów było najsilniejsze, natomiast w pozostałych miastach zmiany te miały mniejszy zakres (zwłaszcza w Olsztynie i Rzeszowie).

SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	33	32	32	32	32	32
Oddziały	493	476	455	452	444	444
Uczniowie.....	12071	11385	10687	10230	9968	9788
Absolwenci ^a	2406	2223	2134	1971	1871	1777

a Z poprzedniego roku szkolnego.

GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	30	31	31	32	32	30
Oddziały	307	297	275	267	263	253
Uczniowie.....	7951	7546	7084	6741	6444	6080
Absolwenci ^a	2851	2638	2557	2446	2506	2252

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że znacznie poprawiło się wyposażenie placówek w nowoczesny sprzęt komputerowy na poziomie kształcenia podstawowego i gimnazjalnego dzieci i młodzieży. Dostęp do najnowszych technologii pozwala na ciekawe prowadzenie zajęć. Z roku na rok wzrasta liczba komputerów w szkołach, w tym z dostępem do Internetu oraz przeznaczonych do użytku uczniów. Więcej jest również pracowni komputerowych. Jednocześnie maleje liczba uczniów przypadających na 1 komputer, co oznacza łatwiejszy dostęp do sprzętu.

KOMPUTERYZACJA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny	
	2004/2005	2009/2010
Szkoły podstawowe		
Komputery.....	451	889
Pracownie komputerowe.....	32	46
Uczniowie przypadający na 1 komputer	27	11
Gimnazja		
Komputery.....	416	618
Pracownie komputerowe.....	27	34
Uczniowie przypadający na 1 komputer	19	10

Poziom komputeryzacji w przypadku szkół podstawowych niewiele się różnił w miastach wojewódzkich Regionu Wschodniego oraz w Olsztynie. W przypadku szkół podstawowych oscylował wokół 11 uczniów przypadających na 1 komputer (jedynie w Lublinie był nieco wyższy – 10 osób). Większe zróżnicowanie miało miejsce w przypadku gimnazjów. Liderem było tu również miasto Lublin (7 osób/1 komputer), następnie Olsztyn (9 osób), w dalszej kolejności uplasowały się Białystok i Kielce (10 osób) oraz Rzeszów (12 osób).

Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (bez policealnych) największą popularnością cieszyły się licea ogólnokształcące oraz technika. Szkoły te wybierał największy odsetek młodzieży, tj. odpowiednio: prawie 45% oraz 43%. Na 1 liceum przypadało średnio 527 uczniów (w roku 2005/2006 – 563). Był to najwyższy wynik w grupie miast przyjętych do porównań. Baza dydaktyczna podlegała niewielkim wahaniom i liczba placówek utrzymała się na poziomie 14 szkół. Technika były mniej zagęszczone. Na 1 placówkę przypadało 392 uczniów w roku 2009/2010 wobec 330 w roku 2004/2005. Liczebność placówek dydaktycznych tego typu zwiększyła się w omawianym okresie z 11 do 20 w roku 2007/2008 i następnie została ograniczona do 18.

LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY (ŁĄCZNIE Z UZUPEŁNIAJĄCYMI LICEAMI OGÓLNOKSZTAŁCĄCYMI) PONADPODSTAWOWE I PONADGIMNAZJALNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	14	16	15	14	14	14
Oddziały	235	235	250	238	238	234
Uczniowie	7883	7750	7959	7694	7523	7381
Absolwenci ^a	2440	2585	2424	2533	2515	2537

a Z poprzedniego roku szkolnego.

PONADPODSTAWOWE ŚREDNIE SZKOŁY ZAWODOWE ORAZ PONADGIMNAZJALNE TECHNIKA DLA MŁODZIEŻY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	30	17	17	20	19	18
Oddziały	179	187	212	258	292	280
Uczniowie	5277	5192	5723	6823	7291	7063
Absolwenci ^b	2179	1463	925	1033	1235	1316

a Od roku szkolnego 2006/2007 dane dotyczą techników (łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe i technikami uzupełniającymi).

b Z poprzedniego roku szkolnego.

Poza technikami, młodzież mogła uczyć się zawodu również w zasadniczych szkołach zawodowych, których w roku 2009/2010 działało w Kielcach 12, łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy (przed pięcioma laty – 9). Tę ścieżkę rozwoju wybrało ponad 11% uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. W ostatnich latach zaobserwować można stabilny poziom zainteresowania szkołami umożliwiającymi naukę zawodu. Można to wiązać z utrzymującym się popytem na pracowników posiadających kwalifikacje w konkretnym zawodzie zarówno na krajowym rynku pracy, jak też na stopniowo poszerzającym się rynku pracy Unii Europejskiej. Istniała również możliwość kontynuowania nauki w liceum profilowanym, tj. trzyletniej szkole, kształcącej w profilach kształcenia ogólnozawodowego, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. Jednak licea profilowane z roku na rok cieszą się coraz mniejszym zainteresowaniem, dają one bowiem wykształcenie ogólne i jedynie orientację w zawodzie, ale bez żadnych uprawnień do jego wykonywania. W roku 2009/2010 w Kielcach działały tylko 2 tego typu szkoły, w których uczyły się 294 osoby (w roku 2004/2005 w 7 placówkach zdobywało wykształcenie 2321 uczniów). Zarówno w zasadniczych szkołach zawodowych, jak i w liceach profilowanych zdecydowanie zmniejszyło się zagęszczenie. W pierwszym przypadku z 216 do 153 osób i w drugim – z 332 do 147.

SZKOŁY ZASADNICZE ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (ŁĄCZNIE ZE SZKOŁAMI SPECJALNYMI PRZYSPOSABIAJĄCYMI DO PRACY)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	9	8	8	10	12	12
Oddziały	81	75	78	89	91	90
Uczniowie	1942	1787	1825	1896	1937	1839
Absolwenci ^a	180	620	597	550	474	611

a Z poprzedniego roku szkolnego.

LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	7	7	7	7	4	2
Oddziały	76	60	40	26	14	11
Uczniowie	2321	1841	1176	692	376	294
Absolwenci ^a	-	-	-	524	400	188

a Z poprzedniego roku szkolnego.

W Kielcach funkcjonują także szkoły policealne dla młodzieży. Na przestrzeni analizowanego okresu ich liczba wzrosła z 3 do 6, ale tą formę kształcenia wybiera stosunkowo mała grupa uczniów. Placówki te charakteryzują się też najniższym zagęszczeniem (76 osób wobec 80 w roku 2004/2005). Nie mniej jednak szkoły policealne cieszą się coraz większym zainteresowaniem wśród osób dorosłych, świadczy o tym rozwój sieci dydaktycznej. Liczba tego typu szkół wzrosła z 35 do 40, a zagęszczenie z 59 do 108 osób. Spośród 7600 osób dorosłych uczących się w roku 2009/2010 uczęszczało do nich ponad 57% ogółu. Sekwencja popularności kształcenia w poszczególnych typach szkół była taka sama, niezależnie od ich lokalizacji.

SZKOŁY POLICEALNE (BEZ SZKÓŁ SPECJALNYCH) DLA MŁODZIEŻY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	3	4	6	5	4	6
Oddziały	10	11	20	19	13	20
Uczniowie.....	240	280	484	469	225	457
Absolwenci ^a	159	143	172	183	112	186

a Z poprzedniego roku szkolnego.

SZKOŁY POLICEALNE (BEZ SZKÓŁ SPECJALNYCH) DLA DOROSŁYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	35	41	42	43	42	40
Oddziały	99	139	149	172	201	170
Uczniowie.....	2053	2703	3231	3608	4734	4335
Absolwenci ^a	598	559	838	869	1319	1092

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Szkoły dla dorosłych to przede wszystkim placówki nastawione głównie na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i uzupełnianie wiedzy. W Kielcach poza szkołami policealnymi największą popularnością cieszyły się licea ogólnokształcące oraz średnie szkoły zawodowe. W przypadku liceów dla dorosłych – wzrost liczby uczących się wynika z trudności w znalezieniu pracy przez osoby nieposiadające przynajmniej średniego wykształcenia. Baza dydaktyczna liceów ogólnokształcących jest najliczniejsza po szkołach policealnych i zwiększyła się o 4 placówki na przestrzeni 5 lat (z 17 do 21). Dzięki temu zagęszczenie utrzymało się na poziomie 91 osób. Z kolei sukcesywnie ubywa szkół zawodowych dla dorosłych, które cieszą się coraz mniejszym zainteresowaniem. W omawianym okresie ograniczono ich liczbę z 33 do 15, ponadto o blisko 54% zmniejszyła się liczba uczniów. Zagęszczenie w tego typu placówkach niewiele się zmieniło. Wzrosło jedynie o 2 osoby do 88 w roku szkolnym 2009/2010.

LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH (PONADPODSTAWOWE I PONADGIMNAZJALNE, ŁĄCZNIE Z UZUPEŁNIAJĄCYMI LICEAMI OGÓLNOKSZTAŁCĄCYMI)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	17	20	21	19	22	21
Oddziały	62	62	66	57	76	77
Uczniowie.....	1555	1337	1379	1246	1900	1901
Absolwenci ^a	694	530	451	334	315	425

a Z poprzedniego roku szkolnego.

SZKOŁY ŚREDNIE ZAWODOWE DLA DOROSŁYCH (ŁĄCZNIE Z PONADGIMNAZJALNYMI TECHNIKAMI, TECHNIKAMI UZUPEŁNIAJĄCYMI, LICEAMI PROFILOWANYMI ORAZ PONADPODSTAWOWYMI SZKOŁAMI ŚREDNIMI)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	33	34	23	21	18	15
Oddziały	114	102	81	91	75	63
Uczniowie.....	2841	2356	1741	1765	1599	1316
Absolwenci ^a	1034	890	1086	266	404	349

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Kielce oferowały również możliwość uzupełnienia wykształcenia osobom dorosłym na najniższym z poziomów, tj. gimnazjalnym. W roku 2009/2010, podobnie jak w roku 2004/2005 działało w mieście 1 gimnazjum, ale liczba osób które zdobywało wykształcenie wzrosła z 28 do 48.

GIMNAZJA DLA DOROSŁYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Szkoły	1	1	1	-	-	1
Oddziały	2	1	1	-	-	2
Uczniowie	28	22	26	-	-	48
Absolwenci ^a	14	12	16	7	-	16

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Miasto podejmowało szereg działań wzbogacających program edukacyjny, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Szerokim zasięgiem cechowały się inicjatywy Urzędu Miasta Kielce.

UCZESTNICZY ZAJĘĆ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY FINANSOWANYCH PRZEZ URZĄD MIASTA KIELCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nauka pływania	332	1429	1513	1473	1442	1498
Karta rowerowa	588	456	435	509	512	604
Nauka języka obcego	-	1799	2611	2502	2366	1967
Zajęcia z rytmiki w przedszkolach samorządowych	-	-	-	3946	4058	4298
Nauka języka angielskiego dla 5 i 6-latków	-	-	-	2011	2108	2225

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce

Od lat dla szczególnie uzdolnionych uczniów przyznawane są wyróżnienia i nagrody, również pieniężne. Do bardziej znanych należą „Nadzieja Kielc” – wręczana przez Prezydenta Miasta dla 10 osób rocznie oraz „Talenty Świętokrzyskie” – przyznawane przez Samorząd Województwa (dla ponad 90 kielczan w latach 2004-2009).

Poziom osiągnięć młodzieży kieleckiej był różny w zależności od szczebla edukacji. Udział laureatów konkursów dla uczniów szkół podstawowych zmniejszał się w pięcioleciu z 4,5 do 2,5%, natomiast laureatów olimpiad w szkołach średnich – był bardziej stabilny, ale nie przekraczał 2,0%.

UCZESTNICZY ORAZ LAUREACI OLIMPIAD PRZEDMIOTOWYCH I KONKURSÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Olimpiady (szkoły średnie)	35	32	34	36	41	36
uczestnicy	968	684	889	974	1076	864
uczestnicy szczebla najwyższego	81	65	44	66	58	57
laureaci	19	10	14	18	16	17
Konkursy (szkoły podstawowe)	27	31	23	28	38	22
uczestnicy	1297	1301	1496	1433	1456	2007
uczestnicy szczebla najwyższego	150	190	199	190	208	195
laureaci	58	79	50	51	53	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kielce

Zmienia się podejście społeczeństwa do problematyki kształcenia. Podstawowym jego celem pozostaje zwiększenie szans na rynku pracy, ale równie istotna stała się konieczność przystosowania do zmian ekonomicznych, naukowych, technicznych czy też kulturowych w realiach gospodarki globalnej. Coraz częściej mieszkańcy Kielc podejmowali działania na rzecz podniesienia kwalifikacji lub nabycia nowych umiejętności w formie samokształcenia, doskonalenia zawodowego oraz udziału w kursach, seminariach i szkoleniach.

Proces ten zobrazować można opierając się na sprawozdawczości wiodącej instytucji szkoleniowej w regionie, jaką jest Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach. Posiada on najszerszą ofertę edukacyjną.

Rosła rola kursów i seminariów w procesie dokształcania, a możliwość dofinansowania ze środków UE w znacznym stopniu przyczyniła się do poszerzenia oferty. Z roku na rok korzystało z niej więcej osób i na koniec okresu ich liczba się podwoiła.

KURSY I SEMINARIA ZDZ W KIELCACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w liczbach bezwzględnych						
Kursy	472	473	635	899	909	1188
w tym współfinansowane ze środków UE w%	19,5	18,0	39,8	37,4	23,0	36,0
uczestnicy	6174	6193	7527	10205	10186	13069
w tym współfinansowani ze środków UE w%	28,0	23,3	46,7	41,3	26,7	45,4
Seminaria	261	294	540	572	463	746
w tym współfinansowane ze środków UE w%	11,5	10,9	48,0	40,6	13,4	46,6
uczestnicy	5262	6862	9294	9557	7558	10305
w tym współfinansowani ze środków UE w%	11,0	9,0	35,6	32,5	9,9	46,5
2004=100						
Kursy	100,0	100,2	134,5	190,5	192,6	251,7
uczestnicy	100,0	100,3	121,9	165,3	165,0	211,7
Seminaria	100,0	112,6	206,9	219,2	177,4	285,8
uczestnicy	100,0	130,4	176,6	181,6	143,6	195,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach

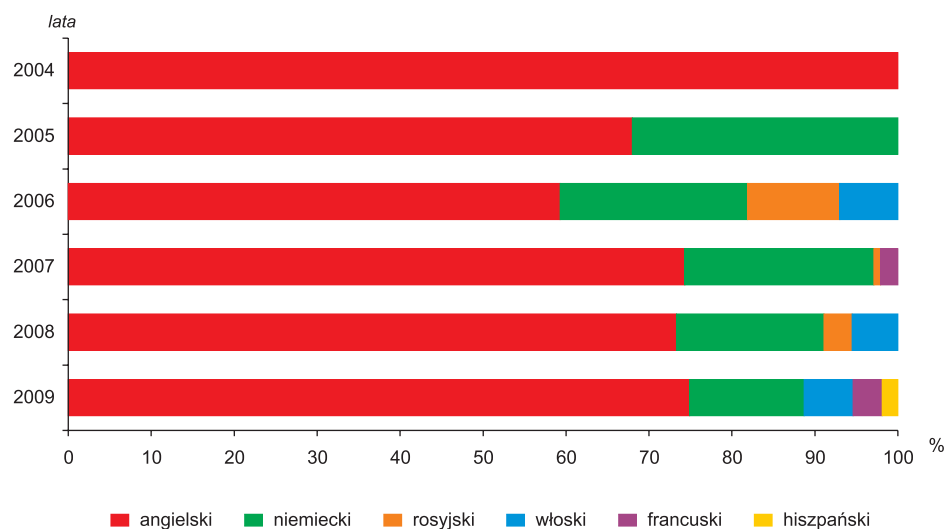
Ogromną popularnością cieszyły się kursy języków obcych. Również w tym przypadku w wysokim stopniu wykorzystywano współfinansowanie UE. Znajomość języka angielskiego to dzisiaj standard, stąd często spotykane było preferowanie tej formy kształcenia przez firmy.

KURSY JĘZYKÓW OBCYCH ZDZ W KIELCACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
w liczbach bezwzględnych						
Kursy	1	7	60	132	57	105
w tym współfinansowane ze środków UE w%	0,0	85,7	91,7	93,9	80,7	90,5
uczestnicy	19	75	632	1405	596	1135
2004=100						
Kursy	100,0	7-krotnie	60-krotnie	132-krotnie	57-krotnie	105-krotnie
uczestnicy	100,0	3,9-krotnie	33,3-krotnie	73,9-krotnie	31,4-krotnie	59,7-krotnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach

UCZESTNICY KURSÓW JĘZYKOWYCH ZDZ W KIELCACH

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach.

Nie do przecenienia jest wiodąca pozycja Kielc jako centrum akademickiego ziemi świętokrzyskiej. Kielce to duży ośrodek akademicki z bogatym zapleczem edukacyjnym zapewniającym wysoki poziom kształcenia dostosowany do standardów międzynarodowych. Poszczególne kieleckie uczelnie mają odmienną ofertę edukacyjną i ukierunkowane są na rozwój nowoczesnych dziedzin, spełniając tym samym wysokie wymagania potencjalnych pracodawców. Uczelnie umożliwiają naukę w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym (wieczorowo, zaocznie i eksternistycznie). Największe uczelnie w regionie to Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego oraz Politechnika Świętokrzyska wraz z unikalnym w skali kraju Centrum Laserowych Technologii Metali. W roku akademickim 2009/2010 Uniwersytet wybrało 41,6% studentów, a Politechnikę – 16,9%. Trzecią lokatę zajęła Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. Prof. Edwarda Lipińskiego z odsetkiem 11,4%.

SZKOLNICTWO WYŻSZE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok szkolny					
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Uczelnie.....	11	10	10	10	10	10
Studenci.....	61231	60180	57034	53198	51503	50059
Absolwenci.....	15376	14341	14225	12944	12612	.

^a Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Pomimo szerokiej oferty i wysokiego poziomu kształcenia z roku na rok zmniejsza się liczba studentów wybierających kieleckie uczelnie (o 18,2% na przestrzeni 5 lat), a co za tym idzie i liczba absolwentów (o 18,0%). Powodem zmniejszającej się liczby studentów jest przede wszystkim niż demograficzny, a w mniejszym stopniu fakt, że osoby chcące kontynuować naukę na wyższej uczelni wybierają inne ośrodki akademickie niż Kielce. Potwierdzeniem tego jest malejąca liczba studentów przypadających na 1000 mieszkańców Kielc (z 292 do 244 w omawianym okresie), ale w grupie wiekowej 19-24 lata odnotowano wzrost - z 2666 do 2914.

Powyższy przegląd wybranych zagadnień z zakresu analizy kieleckiego systemu oświatowego upoważnia do stwierdzenia, że miasto Kielce w wysoce satysfakcjonujący sposób zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie zdobywania i uzupełniania wykształcenia.

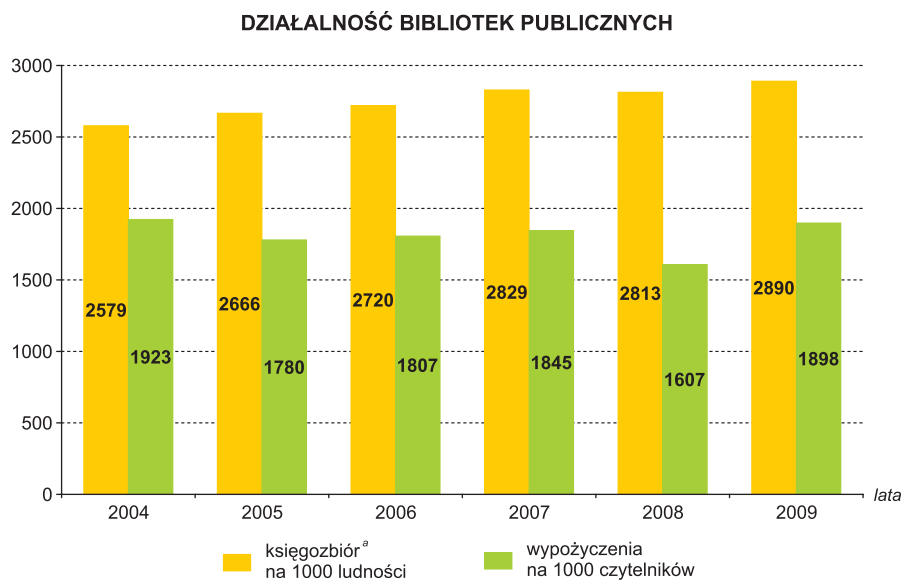
KULTURA I SPORT

Kultura jest istotnym składnikiem życia społecznego. Pełni ona również istotną rolę w przypadku mieszkańców Kielc. Ze względu na fakt, że stolica Świętokrzyskiego jest zdecydowanie największym centrum kulturalnym w województwie zlokalizowane tu instytucje pełnią przy tym istotną rolę w zaspokajaniu potrzeb nie tylko mieszkańców miasta ale również całego regionu.

W 2009 r. na terenie Kielc działało 15 bibliotek. W porównaniu z 2004 r. ich liczba nie uległa zmianie. Zdecydowanie poprawiło się natomiast przystosowanie placówek tego typu dla osób niepełnosprawnych. W 2009 r. liczba bibliotek przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich osiągnęła 12, podczas gdy 5 lat wcześniej było to jedynie 5. Sieć biblioteczna nie była zbyt rozbudowana. Przeciętnie 1 placówka obsługiwała 13656 osób. Spośród 5 miast wojewódzkich Polski Wschodniej większą liczbę ludności na 1 bibliotekę odnotowano jedynie w Białymstoku.

Pomimo utrzymywania się liczby bibliotek na niezmiennym poziomie przybywało ich pracowników. W latach 2004-2009 zwiększyła się ona o 25,8% osiągając 112. Przeciętnie w 1 placówce pracowało 7,5 osoby.

Kolejne lata przynosiły powiększanie się księgozbioru. W latach 2004–2009 liczba woluminów w dyspozycji bibliotek wzrosła o 9,6% – do 591,9 tys. Stanowiło to 13,3% zasobów województwa. Przeciętnie na 1000 mieszkańców przypadało w Kielcach 2890 woluminów. Wskaźnik ten kształtował się na niezbyt wysokim poziomie. Wśród 5 analizowanych miast wojewódzkich mniejszy księgozbiór w przeliczeniu na 1000 ludności występował jedynie w Lublinie.

a Stan w dniu 31 XII.

Pomimo stałej liczby bibliotek oraz coraz bogatszego księgozbioru w Kielcach obserwuje się spadek czytelnictwa. Na przestrzeni 5 lat liczba czytelników zmalała o 22,2%. Wyraźnie obniżyła się również jej wartość w przeliczeniu na 1000 ludności. W 2009 r. wyniosła 218 wobec 273 przed 5 laty. Pomimo tak znacznego spadku wskaźnik ten lokował Kielce na 3 miejscu wśród miast wojewódzkich Polski Wschodniej.

Liczba wypożyczeń w latach 2004-2008 ulegała również stopniowemu spadkowi. Dopiero w ostatnim roku nastąpiło jej zwiększenie. Pomimo tego wzrostu w Kielcach w 2009 r. wypożyczono o 23,2% mniej woluminów niż 5 lat wcześniej. Wskaźnik wypożyczeń mierzony ich liczbą na 100 czytelników podlegał w analizowanym okresie wahaniom. W 2009 r. wyniósł on 1898 i był nieco mniejszy niż w 2004 r., gdy kształtował się na poziomie 1923. Na tle pozostałych 4 miast wojewódzkich Polski Wschodniej jego wartość była stosunkowo wysoka. Więcej wypożyczali przeciętnie jedynie czytelnicy z Lublina.

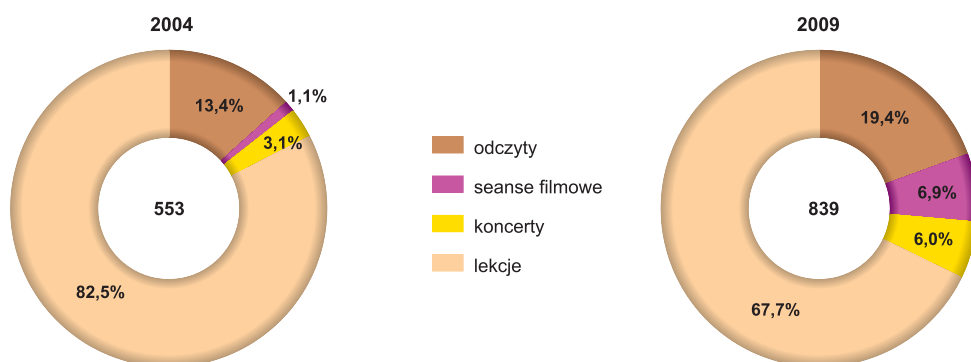
Według stanu na koniec grudnia 2009 r. na terenie Kielc działalność wystawienniczą prowadziło 7 muzeów i oddziałów muzealnych, co stanowiło 29,2% placówek tego typu w województwie. W porównaniu z 2004 r. przybył 1 taki obiekt. Jedynie 2 muzea przystosowane były do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Pomimo większej niż 5 lat wcześniej liczby muzeów i oddziałów muzealnych dysponowały one łącznie mniejszą liczbą muzealiów. Zaważył na tym znaczący spadek w 2006 r. Wprawdzie później liczba eksponatów stopniowo się zwiększała, to jednak w 2009 r. nadal była ona o 6,5% mniejsza niż 5 lat wcześniej.

Rośnie liczba wystaw czasowych organizowanych przez muzea i oddziały muzealne. W 2009 r. było ich już 63, spośród których 57 stanowiły wystawy własne (w 2004 r. – 34, w tym 20 własnych). Z każdym kolejnym rokiem przybywało także osób odwiedzających kieleckie placówki muzealne. W 2009 r. zwiedziło je 201,4 tys. osób, tj. o 70,3% więcej niż przed 5 laty.

Muzea prowadziły również działalność oświatową organizując odczyty, seanse filmowe, koncerty oraz lekcje i zajęcia. W 2009 r. w placówkach muzealnych odbyło się 839 imprez tego typu. W porównaniu z 2004 r. ich liczba zwiększyła się o 51,7%. Zdecydowanie najczęściej organizowano lekcje. Stanowiły one 67,7% wszystkich imprez oświatowych, które odbyły się w 2009 r. Ich udział wyraźnie jednak zmalał. Relatywnie więcej było odczytów. Znacząco wzrosła także liczba seansów filmowych. Szczególnie często organizowane były one w 2008 r., gdy odbyło się 399 takich imprez. W 2009 r. zrealizowano ich już wyraźnie mniej, choć nadal zdecydowanie więcej niż 5 lat wcześniej.

IMPREZY OŚWIATOWE W MUZEACH

Działalność wystawienniczą muzeów uzupełniały galerie sztuki. W Kielcach w 2009 r. funkcjonowało 6 jednostek tego typu. W ciągu ostatnich lat dokonano w tym zakresie znacznego postępu. Jeszcze 5 lat wcześniej na terenie Kielc działała jedynie 1 taka instytucja. W 2009 r. galerie sztuki zorganizowały 69 wystaw (wzrost o 15), które zaprezentowano w 69 ekspozycjach. Prowadzona była współpraca międzynarodowa. W jej ramach w całym okresie 2004-2009 zorganizowano w Kielcach 16 wystaw zagranicznych i 9 międzynarodowych. Kieleckie galerie prowadziły także działalność wystawienniczą poza Polską. W latach 2004-2009 poza granicami kraju zorganizowano 6 wystaw.

Pomimo wzrostu liczby galerii coraz mniej osób odwiedzało placówki tego typu. W 2009 r. wystawy zorganizowane przez kieleckie instytucje obejrzało 37,0 tys. osób, tj. o 41,0% mniej niż w 2004 r. Wynik ten w dalszym ciągu stanowił jednak blisko 2/3 wszystkich osób, które odwiedziły wystawy zorganizowane przez galerie z województwa świętokrzyskiego.

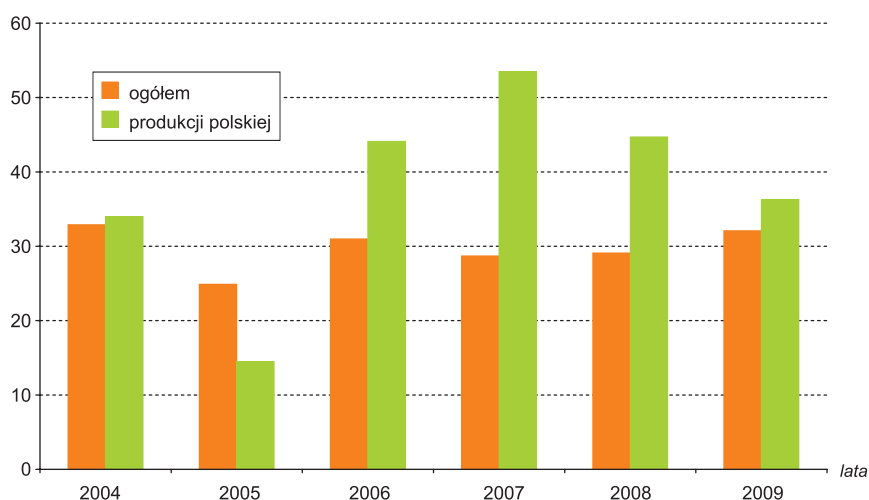
W 2009 r. w Kielcach, podobnie jak 5 lat wcześniej, działały 3 teatry i instytucje muzyczne (1 teatr dramatyczny, 1 teatr lalkowy i 1 filharmonia). Posiadały one łącznie 1242 miejsca na widowni w stałej sali, tj. o 7,0% więcej niż w 2004 r. Liczba przedstawień i koncertów zorganizowanych przez kieleckie teatry oraz filharmonię wyniosła 1259 i była o 38 mniejsza niż w 2004 r. Spośród nich 47,4% odbyło się w filharmonii, 35,1% zorganizował teatr lalkowy, a 17,5% teatr dramatyczny. Liczba odwiedzających podlegała wahaniom. W rezultacie tych zmian w 2009 r. z usług kieleckich teatrów i instytucji muzycznych skorzystało 247,3 tys. osób, tj. o 2,6% więcej niż w 2004 r. Największym powodzeniem cieszyła się filharmonia. Ten rodzaj rozrywki wybrało 57,6% odwiedzających teatry i instytucje muzyczne. Widzowie teatru lalkowego stanowili 24,1%, a dramatycznego – 18,3%. Na 1 przedstawienie przypadało średnio 196 widzów i słuchaczy.

WIDZOWIE I SŁUCHACZE TEATRÓW I INSTYTUCJI MUZYCZNYCH

W 2009 r. w Kielcach działały 3 kina stałe. W porównaniu z 2004 r. ich liczba zwiększyła się o 1. Wszystkie placówki kinowe przystosowane zostały dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Kina te posiadały 10 sal projekcyjnych i dysponowały 2552 miejscami na widowni, tj. o 493 więcej niż 5 lat wcześniej. Na 1000 mieszkańców przypadało 12,5 miejsca. Wielkość ta kształtowała się dość korzystnie na tle innych miast wojewódzkich Polski Wschodniej. Więcej miejsc na 1000 mieszkańców występowało jedynie w Białymstoku. W 2009 r. w kinach odbyło się 18,2 tys. seansów. Kieleckie placówki kinowe odwiedziło 582,4 tys. osób. W porównaniu z 2004 r. oznacza to wzrost o 14,7%. Szczególnie korzystny był przy tym rok 2009, w którym odnotowano znaczący wzrost korzystających z oferty kinowej. Na 1000 ludności przypadało w Kielcach 2842 widzów. Wśród miast wojewódzkich Polski Wschodniej wyższym wskaźnikiem frekwencji poszczycić się mogli Rzeszów i Olsztyn. Na 1 seans przypadało w Kielcach 32,1 osoby. Coraz chętniej wyświetlane są filmy polskie. O ile w 2004 r. stanowiły one 10,2% wszystkich seansów, to w 2009 r. odsetek ten sięgał już 20,6%. Oglądalność filmów polskich rosła przy tym znacznie szybciej niż produkcji zagranicznych. W ich przypadku liczba widzów zwiększyła się w latach 2004-2009 o 155,1%, a frekwencja w przeliczeniu na 1 seans osiągnęła 36,3 osoby.

LICZBA WIDZÓW NA 1 SEANS

Oprócz instytucji kultury oferujących ludności uczestnictwo w kulturze w charakterze widza i słuchacza w Kielcach działają także domy i ośrodki kultury oraz kluby propagujące aktywne formy uczestnictwa.

W 2009 r. w Kielcach funkcjonowało 14 instytucji tego typu (tyle samo co 4 lata wcześniej). Wśród nich 7 to kluby, 6 – domy kultury, a 1 – ośrodek kultury. Zorganizowały one łącznie 1033 imprezy (o 19,4% więcej niż w 2005 r.). Większa aktywność tych instytucji przełożyła się na wzrost liczby uczestników. Na koniec 2009 r. w imprezach wzięło udział 116,6 tys. osób. Liczba ta przekraczała poziom sprzed 4 lat o 45,8%. W domach i ośrodkach kultury oraz klubach działalność prowadziły 122 zespoły artystyczne, do których należało 2072 członków, w tym 47,1% to dzieci i młodzież poniżej 15 lat. Z kolei w 75 kołach i klubach uczestniczyły 1962 osoby, spośród których 518 to dzieci i młodzież do 15 roku życia. Zauważyć można przy tym coraz większą popularność obu tych form aktywności. Zarówno liczba członków zespołów artystycznych, jak również kół i klubów na przestrzeni 4 lat uległa zwiększeniu odpowiednio o: 37,9% i 10,6%. W 2009 r. instytucje kultury prowadziły ponadto 143 kursy. Ukończyły je 772 osoby, podczas gdy w 2005 r. było to 760 osób.

W 2008 r. w Kielcach funkcjonowały 52 kluby sportowe (o 10 więcej niż w 2004 r.). Pomimo tego wzrostu zmniejszyła się liczba działających sekcji – z 137 w 2004 r. do 94 cztery lata później. Niewielkiemu spadkowi uległa liczba członków klubów (o 0,7%) osiągając 5,1 tys. Mniej niż 4 lata wcześniej było również osób ćwiczących, a więc tych, które czynnie uprawiały dyscypliny sportowe. Ich liczba obniżyła się o 14,9% – do 3,7 tys. Ten wyraźny ubytek ćwiczących był głównie wynikiem spadku w grupie kobiet. Liczba pań ćwiczących w klubach sportowych obniżyła się w latach 2004-2008 o 35,8%, podczas gdy populacja męzczyzn zmniejszyła się jedynie o 3,3%. W efekcie udział kobiet w ogólnej liczbie ćwiczących zmalał z 35,5% w 2004 r. do 26,8% w 2008 r. Malą również liczbą dzieci i młodzieży uprawiających sport. W latach 2004-2008 zbiorowość ćwiczących do 18 lat obniżyła się o 12,8%. Osoby uprawiające sport w 2008 r. miały do dyspozycji 61 trenerów (7 mniej niż w 2004 r.). Kadre szkoleniową uzupełniało 94 instruktorów sportowych i 42 inne osoby prowadzące zajęcia sportowe.

Władze miejskie prowadziły w analizowanym okresie aktywną działalność w celu zapewnienia większego dostępu mieszkańcom do różnych form rekreacji. W badanym okresie wybudowano m. in. 3 boiska wielofunkcyjne (służące do gry w koszykówkę, siatkówkę i piłkę ręczną). Łącznie w 2009 r. na terenie miasta znajdowało się 16 boisk do piłki nożnej (2 mniej niż w 2004 r.), 29 do siatkówki (podobnie jak 5 lat wcześniej) oraz 30 do koszykówki (wzrost o 2).

W ramach wsparcia aktywnego wypoczynku tworzone były ścieżki rowerowe. W latach 2007-2008 Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta wytyczył 8 szlaków rowerowych o łącznej długości 61 km. Rok 2009 przyniósł jeszcze 1 inwestycję tego typu. Wybudowana ścieżka rowerowa biegnąca wzdłuż ulicy Klonowej–Osiedle Świętokrzyskie–ul. Warszawską miała długość 1,5 km. Na rok 2010 przewidziane jest oddanie do użytku jeszcze jednej ścieżki (na terenie Parku Dygasińskiego), której długość przewiduje się na 1,6 km. Obok tras realizowanych przez Urząd Miasta inwestycje tego typu prowadził również Miejski Zarząd Dróg. W latach 2004-2009 w ramach swych działań wytyczył on 11 odcinków ścieżek rowerowych o łącznej długości 13 km. Prowadzą one wzdłuż następujących ulic: od Jesionowej do Husarskiej, od Zalewu Kieleckiego do Witosa, Łódzkiej, Jesionowej, Bohaterów Warszawy, Tarnowskiej, Sikorskiego, Nowaka–Jeziorańskiego, Popieluszki, Sandomierskiej i Opielińskiej.

Korzystne położenie miasta sprawia, że na terenie Kielc możliwe jest również uprawianie sportów zimowych. W 2009 r. (podobnie jak 5 lat wcześniej) istniały 2 stoki, z których zjeżdżać mogą amatorzy narciarstwa.

Mieszkańcy miasta coraz chętniej korzystają z różnych form rekreacji. Można to prześledzić poprzez statystykę Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kielcach. Był on organizatorem szeregu imprez sportowych, w które angażowała się rosnąca rzesza Kielczan. Oferta imprez cyklicznych otwarta na różne potrzeby społeczeństwa dawała możliwość zarówno sportowej rywalizacji, jak i rozrywki wszystkim mieszkańcom bez względu na wiek.

UCZESTNICY IMPREZ CYKLICZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ MOSIR W KIELCACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem	1580	6219	6869	5489	6802	4868
2004=100.....	100,0	393,6	434,7	347,4	430,5	308,1
Sportowe ferie w Mieście.....	300	400	400	300	400	300
Ogólnopolski Turniej Piłki Siatkowej Kobiet i Mężczyzn.....	150	180	180	180	150	200
Wiosenny Turniej Koszykówki.....	-	-	-	130	90	120
Bieg uliczny o Grand Prix MOSiR , Integracyjny Bieg Przełajowy.....	250	250	300	400	110	160
Rodzinna Majówka Rowerowa.....	-	-	-	400	500	600
Święto Kielc.....	300	400	500	500	600	200
Sportowe Wakacje w mieście.....	-	800	500	200	350	400
Czwartki Lekkoatletyczne.....	-	2959	3729	2059	3482	1408
Jesienny Turniej Piłki Siatkowej Dziewcząt i Chłopców.....	330	430	370	610	770	770
Turniej Piłki Nożnej Halowej o Puchar „Czwartaków”.....	-	-	90	110	100	110
Spotkanie oplatkowe Sportowców i Przyjaciół Sportu.....	250	300	300	300	250	350
Amatorskie Mistrzostwa Polski Kross Family Cup.....	-	500	500	300	-	250

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kielcach

W minionym pięcioleciu przybывało też kibiców. Sprzyjały temu nowo powstające obiekty i większa liczba imprez. Od początku oblegany był nowoczesny stadion piłkarski oddany do użytku w 2006 r. Nie słabło zainteresowanie meczami piłki ręcznej – liczba oglądających na żywo mecze I ligi wzrosła 48-krotnie, natomiast wszystkich rozgrywek (młodzieżowych, drużyn poniżej I ligi, kobiecych i meczy międzynarodowych) – 9-krotnie.

UCZESTNICY IMPREZ ORGANIZOWANYCH NA OBIEKTACH SPORTOWYCH MOSIR W KIELCACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem	31,0	39,8	245,1	359,4	252,5	345,9
2004=100.....	100,0	128,5	8-krotnie	12-krotnie	8-krotnie	11-krotnie
Stadion piłkarski.....	-	-	166,6	187,4	112,1	166,1
Stadion lekkoatletyczny.....	0,5	2,6	2,7	2,2	2,1	1,4
Hale sportowe:						
sportowa.....	13,8	17,7	.	20,5	15,4	33,5
widowiskowo-sportowa.....	16,8	19,5	27,0	30,2	23,5	22,2
legionów.....	-	-	48,8	119,1	99,5	122,7
w tym Viva – mecze I ligi.....	1,5	1,5	24,0	60,0	70,0	72,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kielcach

TURYSTYKA

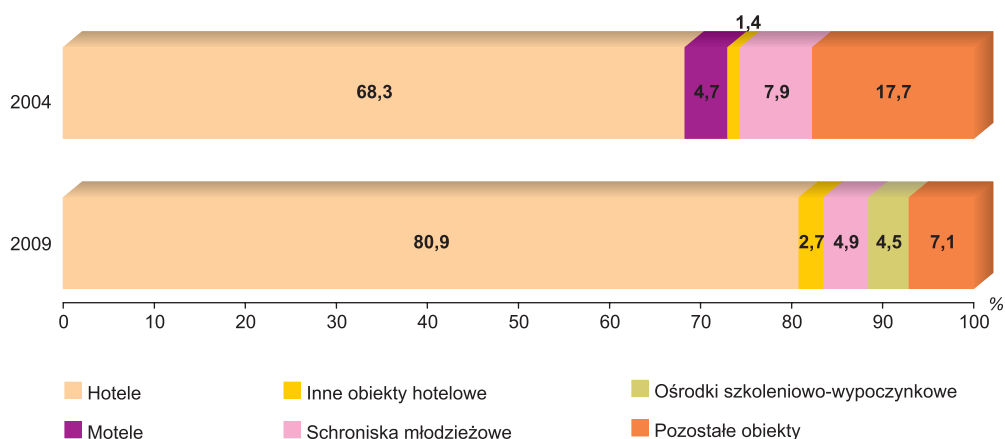
Kielce są miastem charakteryzującym się malowniczym położeniem. Bliskość Gór Świętokrzyskich powoduje, że stolica województwa stanowi doskonałą bazę wypadową dla osób odwiedzających tę krainę geograficzną. Turystów do Kielc przyciągają zabytki kultury materialnej zarówno sakralnej, jak i świeckiej, znajdujące się na terenie miasta oraz w jego okolicy. Miasto doskonale łączy tradycję z nowoczesnością. Przykładem może być znajdujący się tu Geopark stawiający sobie za cel stymulowanie wzrostu gospodarczego przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych Kielc. Obszarem jego działalności są w szczególności rezerваты geologiczne: Kadzielnia (łącznie z amfiteatrem), Wietrznia i Ślichowice. Rozwój Geoparku nakierowany jest na pełne wykorzystanie potencjału tych obiektów, w tym m. in. działalności rozrywkowej, sportowej czy turystycznej. Obecnie wraz z władzami miasta i Uniwersytetem Jana Kochanowskiego planuje się utworzenie ogrodu botanicznego. Miasto licznie odwiedzają ponadto uczestnicy odbywających się tu Targów. Wszystkie te cechy ułatwiają rozwój turystyki biznesowej i indywidualnej, zaś położenie miasta na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych i stopniowo poprawiająca się jakość wiodących do niego dróg sprawiają, że możliwy staje się rozwój turystyki tranzytowej.

Na koniec lipca 2009 r. baza noclegowa w Kielcach obejmowała 27 turystycznych obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania. Wszystkie działały przez cały rok. W porównaniu ze stanem sprzed 5 lat obserwuje się systematyczne poszerzanie oferty turystycznej. Liczba obiektów noclegowych zwiększyła się w tym okresie o 12. Największą część bazy noclegowej stanowiły hotele. Ich liczba zwiększyła się o 11 – do 20. Uzupełniały je 3 inne obiekty hotelowe, 2 schroniska młodzieżowe, 1 ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy i 1 pozostały obiekt niesklasyfikowany, tj. taki, który w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem lub w części, pełni funkcję obiektu noclegowego dla turystów.

O coraz szerszej bazie turystycznej świadczy również zwiększająca się liczba miejsc noclegowych. W 2009 r. obiekty dysponowały 2242 miejscami, tj. o 62,7% więcej niż 5 lat wcześniej. Tradycyjnie największą ofertę posiadały hotele, a w latach 2004-2009 znacznie się ona jeszcze powiększyła – o 92,7%. W rezultacie odsetek obiektów tego typu w podaży miejsc noclegowych w obiektach wzrósł i w 2009 r. wyniósł 80,9% ogółu. Pozostałe obiekty miały znacznie mniejsze znaczenie.

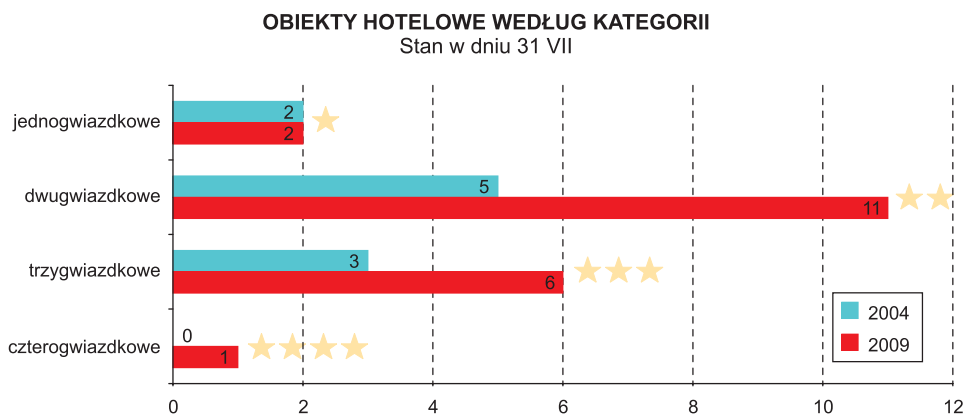
STRUKTURA MIEJSC NOCLEGOWYCH

Stan w dniu 31 VII

Liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła w Kielcach 109,4. Spośród 5 miast wojewódzkich Polski Wschodniej wyższym poziomem tego wskaźnika charakteryzował się jedynie Olsztyn.

Baza noclegowa poszerzała się nie tylko ilościowo. Poprawie ulegała również jakość kieleckich obiektów turystycznych. Świadczy o tym rosnąca liczba obiektów wyższej kategorii. W latach 2004-2009 pojawił się pierwszy hotel czterogwiazdkowy. Przybyły także trzy obiekty trzygwiazdkowe.

Miarą efektywności w sferze usług noclegowych jest liczba korzystających z noclegów i liczba udzielonych noclegów. W Kielcach w latach 2004-2009 rozbudowie bazy noclegowej towarzyszył wzrost obu tych mierników. W 2009 r. turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania przyjęły 109,9 tys. osób, tj. o 63,8% więcej niż 5 lat wcześniej. Pomimo tak znacznego wzrostu Kielce pod względem liczby turystów zajmowały dopiero 4 miejsce wśród 5 miast Polski Wschodniej.

Zdecydowana większość turystów zatrzymała się w hotelach – 90,4% ogółu. Najchętniej korzystano z hoteli dwugwiazdkowych. Tę kategorię obiektów w 2009 r. wybrało 35,4% gości hotelowych. Niewiele mniejsza grupa zdecydowała zatrzymać się w hotelach trzygwiazdkowych – 33,0%.

Wraz ze wzrostem liczby turystów przybywających do Kielc, zwiększała się liczba udzielonych noclegów. W 2009 r. było ich 188,4 tys., tj. o 45,2% więcej niż 5 lat wcześniej. Największą część z nich zrealizowano w hotelach. W obiektach tego typu udzielono 89,6% wszystkich noclegów.

Pomimo szybkiego wzrostu liczby udzielonych noclegów stopień wykorzystania miejsc uległ obniżeniu. W 2009 r. ukształtował się on na poziomie 26,7%, podczas gdy 5 lat wcześniej wyniósł 31,1%.

Średni czas pobytu był stosunkowo krótki. W 2009 r. turyści spędzali w Kielcach średnio 1,7 dni. Zbliżony wynik utrzymuje się od dłuższego czasu. Wartość ta kształtuje się na umiarkowanym poziomie. Spośród miast wojewódzkich Polski Wschodniej nieco wyższy poziom tego wskaźnika występuje w Olsztynie i Rzeszowie.

Na przestrzeni 5 lat przybyło turystów zagranicznych odwiedzających Kielce. Ich liczba w 2009 r. była większa niż w 2004 r. o 11,4%. Łącznie w latach 2004-2009 miasto odwiedziło 50,0 tys. turystów zagranicznych, którym udzielono 116,1 tys. noclegów. Goście z zagranicy spędzali w Kielcach przeciętnie więcej czasu niż Polacy. W latach 2004-2009 średnia długość pobytu wyniosła 2,3 dni.

Wśród odwiedzających Kielce dominują mieszkańcy Europy. W 2009 r. stanowili oni 88,7% ogółu turystów. Wśród nich najliczniejszą grupę tworzyli Niemcy – 23,7%. Mieszkańcy Włoch stanowili 12,6% przybyszów z Europy, Brytyjczycy – 7,3%, a Francuzi – 6,4%. Spośród pozostałych kontynentów wyróżniali się turyści z Azji stanowiący 7,2% ogółu turystów oraz mieszkańcy Ameryki Północnej – 3,0%.

FINANSE PUBLICZNE

Dochody budżetu miasta

Miasto Kielce realizuje określone prawem zadania. Aby je uzyskać musi posiadać odpowiednie dochody. Im wyższe są dochody tym szersze możliwości ma miasto do osiągnięcia swych celów. Ich wysokość decyduje także o tym, w jaki sposób zadania te będą wykonywane.

Lata 2004-2009 to okres systematycznego wzrostu dochodów miasta Kielce. W 2009 r. wyniosły one 806,9 mln zł i na przestrzeni 5 lat zwiększyły się o 80,8%. Jeszcze większy wzrost odnotowano w przypadku dochodów na 1 mieszkańca, które w 2009 r. przekraczały poziom sprzed 5 lat o 85,2% osiągając 3938,32 zł. Dynamika zwiększania dochodów lokowała Kielce na drugim (po Białymstoku) miejscu spośród 5 miast wojewódzkich Polski Wschodniej. W konsekwencji stolica Świętokrzyskiego charakteryzowała się najwyższym poziomem dochodów na 1 mieszkańca wśród tych 5 miast, podczas gdy jeszcze 5 lat wcześniej zajmowała 3 miejsce.

DOCHODY NA 1 MIESZKAŃCA

MIASTO	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w zł					
Białystok.....	1984,77	2260,55	2508,22	2878,08	3204,69	3788,70
Kielce	2125,95	2428,06	2794,11	3125,95	3625,82	3938,32
Lublin	2074,34	2208,25	2596,64	2867,90	3093,53	3349,43
Olsztyn	2483,29	2636,66	2916,26	3347,72	3577,74	3572,90
Rzeszów	2387,09	2694,80	3173,02	3463,53	3939,28	3622,65

Ważną cechą jest nie tylko wielkość, ale również struktura dochodów. W Kielcach najważniejsze źródło finansowania stanowiły dochody własne. W 2009 r. były one większe niż 5 lat wcześniej o 85,7%. Ich udział w dochodach ogółem może być miernikiem siły finansowej miasta. W Kielcach jego poziom podlegał wahaniom i w rezultacie w analizowanym okresie nie zmienił się w znaczący sposób. W 2009 r. dochody własne stanowiły 54,1% dochodów ogółem (wobec 52,7% w 2004 r.). Wysokość tego wskaźnika nie odbiegała przy tym istotnie od obserwowanego w pozostałych miastach wojewódzkich Polski Wschodniej i w 2009 r. sytuowała Kielce na 3 miejscu wśród nich.

Spośród dochodów własnych zdecydowanie najważniejszą pozycję stanowił udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. W 2009 r. z tego tytułu Kielce uzyskały o 72,3% większe środki niż 5 lat wcześniej. W efekcie stanowiły one 40,5% dochodów własnych (w 2004 r. – 43,7%). Znacznie wolniej rosły dochody z podatku od nieruchomości. Na przestrzeni 5 lat zwiększyły się one o 30,7%, a ich udział zmalał z 26,9% do 18,9% dochodów własnych. Szybko rosło natomiast znaczenie dochodów z majątku. O ile w 2004 r. stanowiły one tylko 5,2% dochodów własnych, to w 2009 r. było to już 13,1%.

Kolejnym, po dochodach własnych, źródłem środków finansowych były dotacje celowe z budżetu państwa. W porównaniu z 2004 r. zwiększyły się one o 87,8%. Ich znaczenie w strukturze dochodów zmieniło się jedynie nieznacznie. W 2009 r. pochodziło stamtąd 14,2% całkowitych dochodów miasta (w 2004 r. – 13,7%).

Trzeci podstawowy rodzaj dochodów stanowią subwencje ogólne. Odmienne niż w przypadku dochodów własnych i dotacji celowych ich pozycja w strukturze dochodów uległa zmniejszeniu – z 32,1% do 26,6%. Zdecydowanie najważniejszą rolę odgrywała tutaj subwencja oświatowa. Również ona stanowiła jednak coraz mniejszy odsetek dochodów Kielc. W 2009 r. jej udział w łącznych dochodach miasta wynosił 25,2% wobec 31,5% 5 lat wcześniej.

W strukturze działowej podstawowe znaczenie mają dochody od osób prawnych i od osób fizycznych, jednak ich znaczenie uległo zmniejszeniu. Wyraźny spadek roli tego źródła nastąpił w szczególności w ostatnim roku analizowanego okresu. W rezultacie w latach 2004-2009 jego udział zmniejszył się z 45,0% do 38,5%.

Odsetek dochodów uzyskiwanych z kolejnego ważnego działu, którym jest pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej utrzymywał się na stosunkowo stałym poziomie. W 2009 r. wyniósł on 12,3%, tj. 0,5 pkt procentowego wyższym niż w 2004 r.

Spośród pozostałych działów uwagę w ostatnich latach zwraca dynamiczny wzrost udziału transportu i łączności. W 2009 r. na dział ten przypadają 7,8% łącznych dochodów Kielc, podczas gdy 5 lat wcześniej było to jedynie 0,5%.

Wydatki budżetu miasta

Uzyskiwane dochody determinują w znacznym stopniu wielkość środków możliwych do wydatkowania przez jednostki samorządu terytorialnego. Ich wzrost w ostatnich latach pozwalał na zwiększanie wydatków. W 2009 r. zrealizowane wydatki przekroczyły poziom z 2004 r. o 102,7%. Tak wysoki wzrost plasował Kielce na 1 miejscu wśród stolic województw Polski Wschodniej. Z każdym rokiem zwiększały się także wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2009 r. na 1 mieszkańca Kielc przypadało 4338,53 zł, tj. o 107,7% więcej niż 5 lat wcześniej. Porównując poziom tego wskaźnika z innymi miastami wojewódzkimi ściany wschodniej można zauważyć, że w Kielcach w konsekwencji tak wysokiego wzrostu był on zdecydowanie najwyższy, podczas gdy jeszcze w 2004 r. wielkość wydatkowanych na 1 mieszkańca środków była tu najmniejsza wśród tych 5 miast.

WYDATKI NA 1 MIESZKAŃCA

MIASTO	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w zł					
Białystok	2110,27	2308,76	2511,20	2859,84	3243,63	4000,58
Kielce	2088,62	2621,81	3074,20	2925,04	3604,40	4338,53
Lublin	2102,16	2194,13	2641,25	3025,06	3460,09	3886,69
Olsztyn.....	2544,84	2607,16	2912,34	3203,58	3538,71	4041,82
Rzeszów	2454,29	2887,87	3203,58	3448,65	3734,58	4022,08

Największą pozycję w budżecie Kielc stanowią wydatki bieżące jednostek budżetowych. Tempo przyrostu było tu jednak nieco wolniejsze niż wydatków ogółem i w latach 2004-2009 wynosiło 88,0%. W rezultacie ich udział obniżył się na przestrzeni 5 lat z 66,8% do 62,0%. Spośród wydatków bieżących największe środki przeznaczane były na wynagrodzenia. Na ten cel w 2009 wydatkowano 30,6% środków z budżetu miasta (w 2004 r. było to zdecydowanie więcej – 39,7%). Odsetek ten kształtował się na umiarkowanym poziomie. Wśród 5 miast wojewódzkich Polski Wschodniej mniejszy był jedynie w Białymstoku oraz minimalnie w Olsztynie. Stosunkowo duże środki przeznaczano również na zakup materiałów i usług. Odmiennie niż w przypadku wynagrodzeń znaczenie tej pozycji w budżecie uległo w ostatnich latach zwiększeniu. W 2009 r. na ten przeznaczono 21,6% ogółu wydatkowanych środków, podczas gdy 5 lat wcześniej – 16,9%.

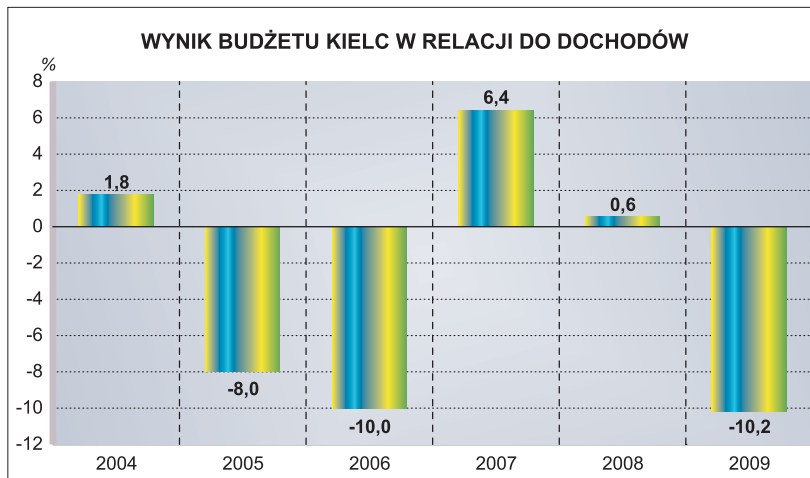
Drugą podstawową grupę wydatków stanowią wydatki majątkowe. W ostatnich latach zwiększały się one dynamicznie. W latach 2004-2009 wzrosły ponad trzyipółkrotnie. W rezultacie ich udział w wydatkach ogółem zwiększył się z 10,9% do 19,7%. Wśród nich najważniejszą pozycję stanowiły środki przeznaczone na inwestycje. Udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta Kielce podlegał wahaniom. Najwyższy poziom osiągnął w 2005 r. (21,0%). Relatywnie wysoki był on także rok później, a w kolejnych latach uległ zmniejszeniu. W 2009 r. wynosił on 18,6% i był najniższy spośród 5 miast wojewódzkich Polski Wschodniej.

UDZIAŁ WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH W WYDATKACH OGÓŁEM

MIASTO	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w %					
Białystok	13,6	13,1	13,8	18,5	22,0	26,2
Kielce	10,5	21,0	20,4	12,2	15,3	18,6
Lublin	12,5	12,1	21,6	18,6	22,8	19,8
Olsztyn.....	18,1	14,2	17,8	17,0	16,6	22,9
Rzeszów	13,4	20,3	23,1	24,2	20,7	18,9

Drugim podstawowym sposobem klasyfikowania wydatków jest podział według działów. Największe znaczenie miała oświata i wychowanie, jednak jej udział w wydatkach miasta znacząco się obniżył. O ile w 2004 r. na ten cel przeznaczano 40,3% wszystkich środków wydatkowanych z budżetu Kielc, to w 2009 r. było to już jedynie 28,5%. Nie zmienił się udział pomocy społecznej i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej. Podobnie jak 5 lat wcześniej w 2009 r. Kielce przeznaczyły na ten cel 19,0% swojego budżetu. Ponad dziesięcioprocentowy udział w wydatkach przypadał jeszcze na transport i łączność. Wydatki miasta na ten cel w ostatnich latach znacznie się zwiększyły – ponad trzykrotnie. W rezultacie w 2009 r. pozycja ta stanowiła 17,0% ogółu wydatków, podczas gdy w 2004 r. – 10,8%.

Różnica między dochodami i wydatkami to wynik budżetu. W latach 2004-2009 podlegał on dużym zmianom. Dla przykładu w 2007 r. odnotowano jego znaczną nadwyżkę sięgającą 6,4% dochodów, natomiast rok wcześniej wystąpił deficyt w wysokości 10,0% dochodów.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW I NAKŁADY INWESTYCYJNE

Zmiany jakie zaszły w Polskiej Klasyfikacji Działalności zakłóciły nieco porównywalność wyników finansowych przedsiębiorstw. Wynika to faktu, że dane według nowej PKD 2007 zostały przeliczone wstecz jedynie do 2007 r., a informacje za lata wcześniejsze dostępne są tylko na podstawie PKD 2004. Pomimo to możliwe jest uchwycenie pewnych ogólnych tendencji również w dłuższym okresie czasu.

Lata 2005-2007 to okres poprawy wyników finansowych. Odnotowano wyraźny wzrost przychodów z całokształtu działalności. Zgodnie z PKD 2004 w 2007 r. były one wyższe niż 3 lata wcześniej o 23,7%. W tym samym czasie koszty ich uzyskania wzrosły o 19,9%. Efektem stosunkowo szybkiego wzrostu przychodów w latach 2005-2007 była poprawa wyniku finansowego brutto. W 2007 r. wyniósł on 420,2 mln zł, podczas gdy trzy lata wcześniej notowano niewielką stratę w wysokości 1,0 mln zł. Również na poziomie netto odnotowano wyraźną poprawę. W 2007 r. przedsiębiorstwa wygenerowały tu dodatni wynik finansowy w kwocie 344,6 mln zł wobec straty 29,7 mln zł w 2004 r.

W latach 2004-2007 coraz lepsze były także podstawowe wskaźniki ekonomiczne. Rentowność sprzedaży zwiększyła się w tym okresie z 2,0% do 2,9%, a rentowność netto – z minus 0,3% do plus 2,5%. Znacząco poprawiła się w szczególności sytuacja w górnictwie oraz budownictwie. Rentowność obrotu netto w tych dwóch sekcjach w 2007 r. była większa niż 3 lata wcześniej odpowiednio o 11,3 i 16,4 pkt. Zwiększył się odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto. W 2007 r. wyniósł on 82,9%, podczas gdy w 2004 r. – 76,3%.

Sytuacja w zakresie płynności przedsiębiorstw obrazująca zdolność do spłaty bieżących zobowiązań była zróżnicowana. Z jednej strony wzrósł wskaźnik płynności I stopnia – z 21,8% do 27,7%, a z drugiej spadł wskaźnik II stopnia – z 89,5% do 79,0%.

Inaczej kształtowała się sytuacja w kolejnych latach. Rok 2008 przyniósł wprawdzie dalszą poprawę wyników, jednak już w 2009 r. uległy one pogorszeniu. Było to spowodowane przede wszystkim mniejszą dynamiką przychodów niż kosztów ich uzyskania. W 2009 r. przychody przekraczały poziom sprzed 2 lat o 6,6%, podczas gdy koszty w analogicznym okresie zwiększyły się o 6,9%. W rezultacie wynik finansowy brutto obniżył się w stosunku do 2007 r. o 18,7%. Mniejszy był również wynik finansowy netto – o 31,6%.

Sytuacja w zakresie podstawowych relacji ekonomicznych była zróżnicowana. Pozytywnym zjawiskiem był wzrost rentowności podstawowej działalności przedsiębiorstw. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży na przestrzeni 2 lat zwiększył się z 2,9% do 3,5%, choć również w tym przypadku w 2009 r. odnotowano już jego zmniejszenie. Negatywem było obniżenie rentowności netto – z 2,5% do 1,6%, przy czym szczególnie silne jej spadki notowano w górnictwie i wydobywaniu – o 10,1 pkt, edukacji – o 6,2 pkt oraz zakwaterowaniu i gastronomii – o 5,6 pkt. Mniejsza rentowność przedsiębiorstw znalazła swoje odbicie w rosnącym udziale przedsiębiorstw wykazujących straty. W 2009 r. odsetek przedsiębiorstw generujących zyski wyniósł 78,4%.

Poprawie uległa zdolność do spłaty bieżących zobowiązań. Wskaźnik płynności I stopnia ukształtował się na poziomie 37,9%, a II stopnia – 85,7%.

W latach 2004-2008 obserwowany był systematyczny wzrost nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, których siedzibę stanowiły Kielce. W tym okresie zwiększyły się one o 119,5%. Zmiana nastąpiła w 2009 r.. Kryzys gospodarczy, który się wówczas rozpoczął wyraźnie odbił się na wielkości inwestycji. W 2009 r. nakłady obniżyły się o 34,5% i w rezultacie przekraczały poziom sprzed 5 lat jedynie o 43,9%. Nieco bardziej wzrosła wartość nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca. W 2009 r. ukształtowała się na ona poziomie 15831 zł i była większa niż 5 lat wcześniej o 47,5%.

Większość inwestycji przypadła na podmioty sektora prywatnego. Ich udział w łącznych inwestycjach zrealizowanych na terenie Kielc wyniósł w 2009 r. 66,9%.

Wysoki wzrost nakładów w latach 2004-2008 odnotowano w większości głównych sekcji. Dla przykładu w przedsiębiorstwach prowadzących taką działalność, jak: przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawy, obsługa nieruchomości i firm czy budownictwo przekraczał on 100%. Spośród ważniejszych sekcji spadek nakładów w tym okresie odnotowano jedynie w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności.

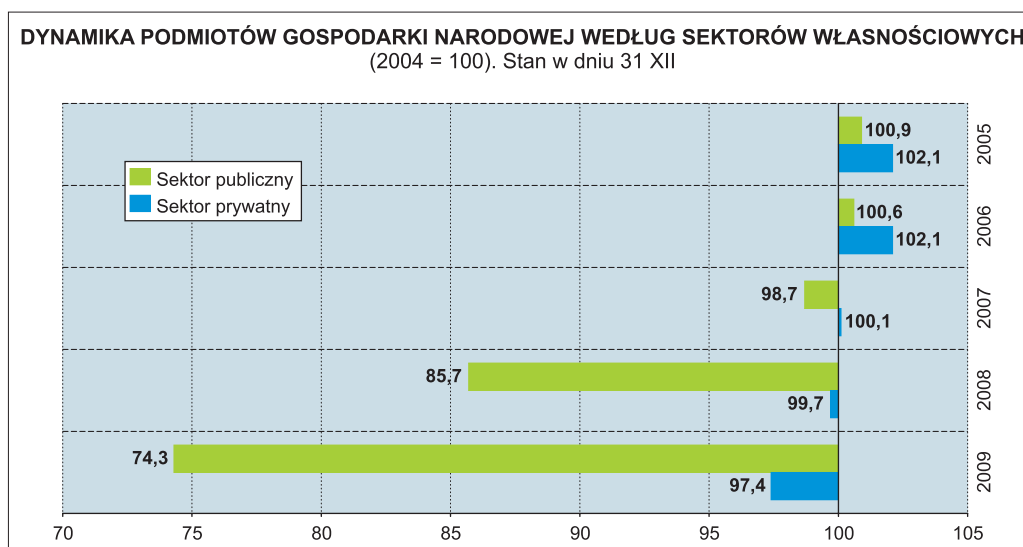
W 2009 r. w związku ze zmianą PKD wartość nakładów inwestycyjnych stała się nieporównywalna z danymi za lata wcześniejsze. W rezultacie można jedynie zaprezentować jej strukturę. Sekcją, na którą przypadła największa część nakładów był w 2009 r. handel; naprawa pojazdów samochodowych – 21,0% ogółu. Niewiele mniejszy był udział opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, który wynosił 19,9%. Na przetwórstwo przemysłowe przypadło 15,1% nakładów, a obsługa rynku nieruchomości – 10,0%.

Efektom zrealizowanych w latach 2004-2009 w Kielcach inwestycji były liczne obiekty powstałe w tym okresie. Zbudowana została znacząca liczba budynków biurowych oraz mieszkalnych. Powstawały nowe obiekty usługowe takie, jak: hotele, restauracje czy pawilony handlowe. Rozbudowana została baza wystawiennicza Targów Kielce. Widocznym efektem inwestycji stały się nowoczesne obiekty sportowe wśród, których wymienić można stadion piłkarski Arena Kielc, Hala Legionów, baseny czy tor do jazdy ekstremalnej w Parku Ślichowice. Zmodernizowano stadion lekkoatletyczny. Powstały nowe obiekty kulturalne takie, jak Muzeum Historyczne Miasta Kielce, siedziba główna Wojewódzkiej Biblioteki publicznej i Europejskie Centrum Zabaw i Zabawek. Inwestycje poczyniły świątokrzyskie uczelnie. Powstały nowe, a także dokonano rozbudowy już istniejących obiektów szpitalnych. Okres 2004-2009 to również czas prac wykonywanych przez Miejski Zarząd Dróg i związanych z budową nowych oraz przebudową i modernizacją starych ulic.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Analizując kierunki zmian liczby podmiotów gospodarki narodowej lata 2004-2009 podzielić można na dwa okresy. W pierwszym z nich (2004-2006) liczba jednostek lekko się zwiększała. Kolejne trzy lata przyniosły natomiast jej spadek. W jego konsekwencji liczba podmiotów gospodarki narodowej zmalała w stosunku do 2004 r. o 3,1% i osiągnęła 28009. Dynamika tych zmian sytuowała Kielce na 4 pozycji wśród miast wojewódzkich Polski Wschodniej (niższa była jedynie w Białymstoku).

Wśród podmiotów zarejestrowanych w Kielcach dominowały jednostki sektora prywatnego. Ubytek podmiotów publicznych był przy tym znacznie szybszy niż prywatnych, a szczególnie duży był on w latach 2008-2009. Łącznie liczba jednostek publicznych w 2009 r. była mniejsza niż 5 lat wcześniej o 25,7%, podczas gdy prywatnych zmalała jedynie o 2,6%. W konsekwencji tych zmian odsetek podmiotów prywatnych lekko się zwiększył. W 2009 r. stanowiły one 98,3% ogółu.

W przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba podmiotów w 2009 r. wyniosła 1367. Wartość ta pozytywnie wyróżniała Kielce na tle miast wojewódzkich przyjętych do porównań, świadcząc o wysokim poziomie przedsiębiorczości jego mieszkańców. We wszystkich pozostałych stolicach województw była ona wyraźnie niższa. Liczba podmiotów na 10 tys. ludności znacznie przekraczała w Kielcach również średnią wojewódzką. O wadze Kielc jako lokalnego centrum gospodarczego świadczy fakt, że skupiały one 26,5% wszystkich jednostek w województwie.

Największa grupa podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich liczba na przestrzeni 5 lat obniżyła się o 7,0%. Pomimo to na koniec 2009 r. stanowiły one 75,0% ogółu jednostek zarejestrowanych w Kielcach. Odsetek ten należał do stosunkowo wysokich. Spośród 5 miast Polski Wschodniej wyższy był on jedynie w Białymstoku. Wśród przedsiębiorstw osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą powoli rośnie udział podmiotów, których właścicielami są kobiety. Na koniec 2009 r. odsetek takich jednostek wyniósł 36,5%.

Kolejną pod względem liczebności grupę jednostek tworzyły spółki cywilne. Odwrotnie niż w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą ich liczba zwiększyła się na przestrzeni 5 lat – o 2,4%. Udział spółek cywilnych w łącznej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w 2009 r. wyniósł 9,1%.

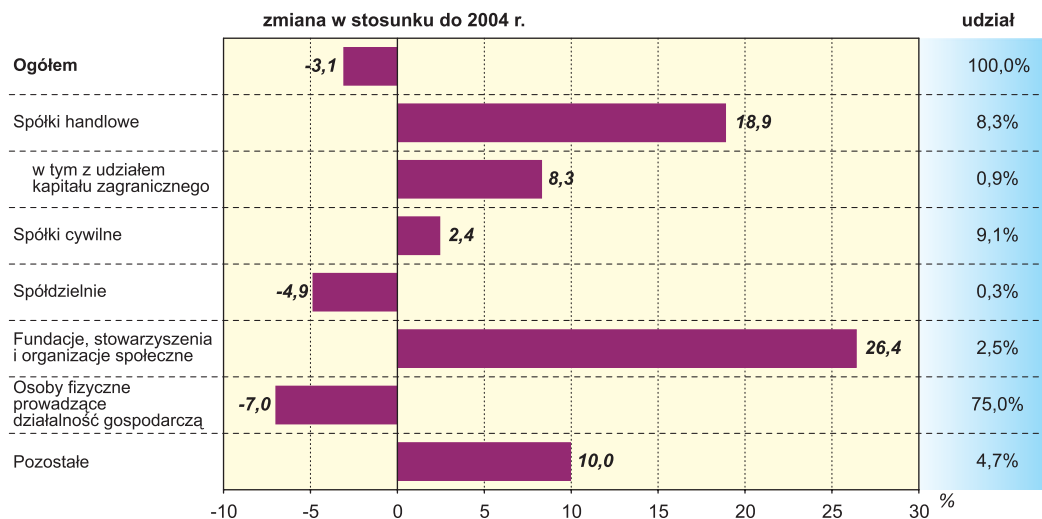
Znacznie szybciej zwiększała się liczba spółek handlowych. W latach 2004-2009 wzrosła ona o 18,9%. W konsekwencji ich odsetek w łącznej liczbie podmiotów gospodarki narodowej wzrósł do 8,3%. Wynik ten oznacza, że w Kielcach zarejestrowanych było 50,8% wszystkich spółek handlowych w województwie. Ich liczba w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 112,8. Spośród 5 miast przyjętych do porównań nieznacznie większą wartość tego wskaźnika występuje w Rzeszowie i Lublinie.

Wśród spółek handlowych 248 podmiotów stanowiły jednostki z udziałem kapitału zagranicznego. Ich liczba zwiększyła na przestrzeni 5 lat o 8,3%, co może świadczyć o rosnącej atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Podobnie jak w przypadku spółek krajowych Kielce skupiały znaczną część firm z kapitałem zagranicznym zarejestrowanych w województwie. Na koniec 2009 r. udział przedsiębiorstw kieleckich wśród ogółu przedsiębiorstw o tej formie prawnej wyniósł 44,8%. Pomimo wzrostu w ostatnich latach liczba spółek z kapitałem zagranicznym w przeliczeniu na 10 tys. ludności nie należała do najwyższych i wynosiła 12,1.

Rosnącą aktywność mieszkańców Kielc potwierdza także dynamicznie zwiększająca się, począwszy od 2005 r., liczba działających tu fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Na koniec 2009 r. w Kielcach zarejestrowane były 704 takie jednostki, tj. o 26,4% więcej niż 5 lat wcześniej. ‘

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG FORMY PRAWNEJ W 2009 R.

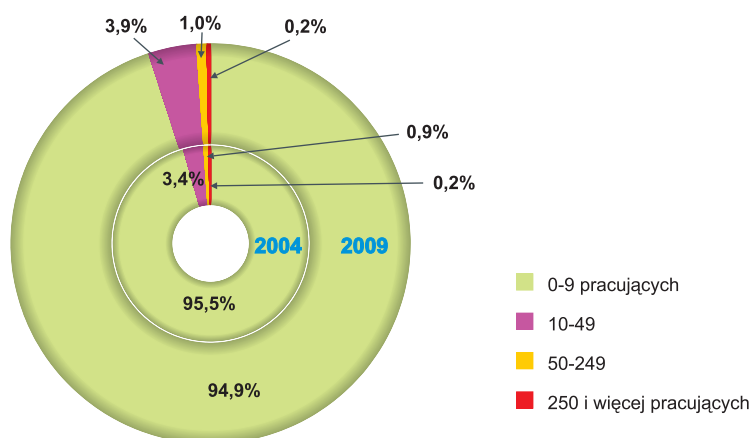
Stan w dniu 31 XII

W strukturze podmiotów według liczby pracujących nie zaszły poważniejsze zmiany. Udział jednostek małych, tj. takich, w których pracuje do 9 osób nieznacznie się obniżył, jednak w dalszym ciągu stanowiły one zdecydowaną większość – 94,9% ogółu. Nieco zwiększył się natomiast odsetek jednostek średnich. Tworzyły one 3,9% całej populacji. Pozostałe 1,2% to podmioty duże o liczbie pracujących 50 i więcej.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH

Stan w dniu 31 XII

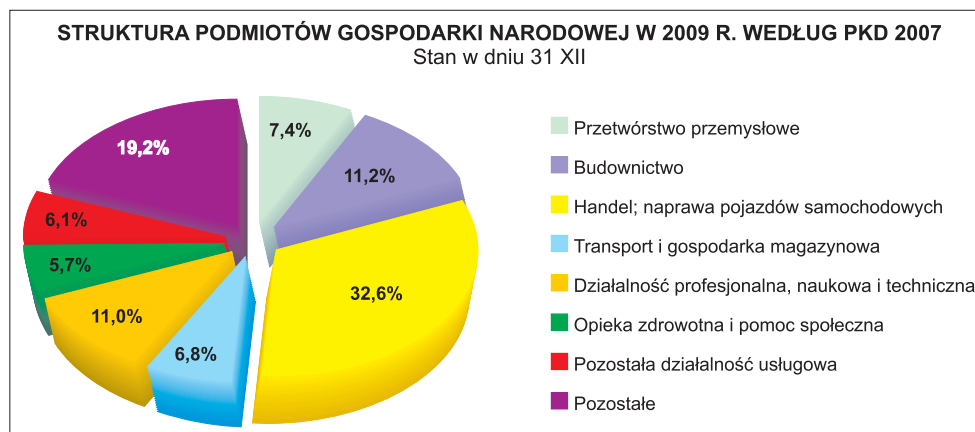
Największą grupę podmiotów gospodarki narodowej stanowią przedsiębiorstwa handlowe. W analizowanym okresie ich liczba uległa jednak dosyć wyraźnemu zmniejszeniu. Według PKD 2004 w latach 2004-2009 liczba podmiotów, których główny rodzaj działalności stanowiły handel i naprawy zmniejszyła się o 9,6%. W rezultacie udział tej sekcji obniżył się z 35,7% do 33,3%.

Drugą pod względem liczebności sekcję tworzyły podmioty zajmujące się obsługą nieruchomości i firm. Ich liczba, odwrotnie niż firm handlowych, podlegała niewielkiemu wzrostowi. Na przestrzeni 4 lat zwiększyła się ona o 0,9%, a udział tych przedsiębiorstw zwiększył się do 18,0%, tj. o 0,7 pkt.

Istotne znaczenie dla miasta miało budownictwo. W 2009 r. odsetek przedsiębiorstw prowadzących ten rodzaj działalności wyniósł 10,9% i podobnie jak firm z obsługi nieruchomości i firm w latach 2004-2009 wzrósł – o 0,4 pkt.

Analizując dynamikę zmian w poszczególnych sekcjach można zauważyć, że najszybciej przybywało firm w stosunkowo mało znaczącej sekcji – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo – o 29,8%. Dostyć duży wzrost liczby podmiotów wystąpił także w ochronie zdrowia i pomocy społecznej – o 12,1% oraz edukacji – o 12,0%. Na przeciwnym biegunie (obok handlu i napraw) znalazły się przetwórstwo przemysłowe oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność, w których ubyło odpowiednio 8,6% i 8,8% podmiotów.

W 2009 r. nastąpiła zmiana Polskiej Klasyfikacji Działalności. Dotychczasową PKD 2004 zastąpiła PKD 2007. Efektem były znaczne zmiany w strukturze podmiotów gospodarki narodowej. Pewne prawidłowości są jednak stałe. Przede wszystkim nie zmienił się fakt dominacji firm handlowych. Na koniec 2009 r. jednostki z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych stanowiły 32,6% ogółu. Istotnie zachowało również budownictwo, na które przypadało 11,2% wszystkich jednostek oraz przetwórstwo przemysłowe – 7,7%. Spośród sektora usług najliczniej reprezentowane były przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną – 11,0%, transportem i gospodarką magazynową – 6,8% oraz pozostałą działalnością usługową – 6,1%.

OŚRODKI WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Szczególnie ważnym zagadnieniem, które pragnęliśmy uwzględnić w naszym opracowaniu były efekty działalności instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości, a przez to również oddziaływujących na kielecki rynek pracy. Wiedza, jaką zdobywają przedsiębiorcy dzięki organizowanym szkoleniom dotyczącym np. nowych rozwiązań technologicznych, a także organizacyjnych, oferowanie możliwości nawiązywania kontaktów biznesowych, jak również tworzenie sieci powiązań przekładają się na korzystniejsze warunki gospodarowania firm, lepszą kondycję danej branży, a w dalszej kolejności również na poziom zatrudnienia. Rola jaką odgrywają w tym kontekście organizacje mające w profilu swej działalności wspieranie przedsiębiorców jest bezdyskusyjnie kluczowa. Ze względu na ograniczoną objętość publikacji, a także przyjęty okres analizy zaprezentowano tu jedynie skromny wycinek działalności instytucji wspierających rozwój kieleckiej i świętokrzyskiej przedsiębiorczości.

W Kielcach działa szereg instytucji otoczenia biznesu. Należy podkreślić, że zakres ich działania nie ogranicza się jedynie do miasta, ale korzystnie wpływa również na podmioty z całego regionu świętokrzyskiego. Największą tego typu organizacją w województwie jest niezaprzeczalnie **Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa** działająca na rynku od 1990 r. i zrzeszająca obecnie ponad 150 firm. Głównymi partnerami SIPH są: Krajowa Izba Gospodarcza (największa instytucja samorządu gospodarczego w Polsce zrzeszająca ponad 130 organizacji gospodarczych i ok. 300 tys. przedsiębiorstw), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorczości Komisji Europejskiej, Biuro ds. niemiecko-polskich kontaktów gospodarczych oraz Świętokrzyski Urząd Marszałkowski. Wymienieni partnerzy mają wpisane w swoje zadania m. in. wspieranie i pobudzanie aktywności gospodarczej. SIPH powstała w wyniku naturalnego dążenia przedsiębiorców do łączenia się w celu stworzenia przedstawicielstwa reprezentującego ich interesy.

SIPH świadczy usługi m.in. w obszarach: wywiadowni gospodarczej, kojarzenia partnerów, legalizacji dokumentów handlowych, doradztwa i szkoleń, informacji gospodarczej oraz działalności lobbingowej. Od 1996 roku Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa należy do Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw - sieci 130 regionalnych ośrodków wspierania biznesu, której celem jest podniesienie konkurencyjności polskich MŚP.

Działalność SIPH jest niezwykle ważna dla miasta i regionu, a przy tym bardzo owocna:

- w latach 2002–2004 Izba realizowała Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (3 edycje 2002,2003,2004), którego celem było umożliwienie firmom z regionu świętokrzyskiego zatrudnienia pracowników na bardzo preferencyjnych warunkach. W rezultacie projektu 507 osób znalazło stałe zatrudnienie;

- na przełomie lat 2003 i 2004 Staropolska Izba uczestniczyła w pracach nad Regionalną Strategią Innowacji (RSI) poprzez opracowanie „Oceny potencjału gospodarczego Województwa Świętokrzyskiego”;

- w marcu 2004 r. SIPH była realizatorem zamkniętego, 9-ciomiesięcznego projektu treningowego PLATO Staropolska, który stworzony był dla potrzeb małych i średnich firm i realizowany przy współpracy z Izbą Przemysłowo-Handlową z Belgii;

- w 2005 r. SIPH stała się Regionalnym Punktem Konsultacyjnym dla małych i średnich przedsiębiorstw a także uzyskała akredytację w Krajowym Systemie Usług w zakresie świadczenia usług: informacji gospodarczej, szkoleniowych, doradztwa ogólnego oraz doradztwa innowacyjnego;

- w latach 1999-2007 Izba realizowała projekt Komisji Europejskiej – **Centrum Euro Info**, który pełnił funkcję punktu pierwszego kontaktu dla przedsiębiorców poszukujących informacji i doradztwa związanego z problematyką zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w UE, funduszami strukturalnymi, innymi funduszami UE na prowadzenie działalności, informacjami prawnymi z zakresu ceł i podatków w UE oraz dyrektyw UE;

- efektem działalności Izby jest nawiązanie współpracy pomiędzy japońskimi i świętokrzyskimi przedsiębiorstwami, spotkania z przedstawicielami przedsiębiorców norweskich oraz stworzenie platformy współpracy handlowej z partnerami z Hongkongu.

W kieleckie otoczenie biznesu wpisują się również organizacje będące inkubatorami przedsiębiorczości.

Na pierwszym miejscu należy wymienić **Kielecki Park Technologiczny**. Został on utworzony dzięki wspólnym wysiłkom środowisk naukowych, biznesowych i samorządowych. Podjęte działania oraz świadomość konieczności zwiększenia konkurencyjności regionu spowodowała, że Miasto wystąpiło o finansowe wsparcie planowanej budowy infrastruktury Kieleckiego Inkubatora Technologicznego i Centrum Technologicznego w Kielcach z funduszy strukturalnych przeznaczonych dla Polski w latach 2007-2013 oraz budżetu państwa. Projekt pn. Kielecki Inkubator Technologiczny zrealizowano w okresie 01.01.2007 - 31.03.2008 r. i sfinansowano ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa w ramach Działania 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i Transfer Wiedzy. „Kielecki Inkubator Technologiczny” utworzony w 2008 r., który w 2009 r. zmienił nazwę na "Kielecki Park Technologiczny" od początku swego istnienia współpracuje z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami oraz samorządem lokalnym biorąc aktywny udział w działaniach na rzecz rozwoju miasta Kielce i regionu świętokrzyskiego. Park jest jednym z największych przedsięwzięć gospodarczych, realizowanych przez Miasto Kielce. Obecnie projekt finansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, Działanie 1.3. Wspieranie Innowacji.

Kielecki Park Technologiczny, powstał między innymi po to, aby wspierać funkcjonowanie nowo utworzonych, innowacyjnych firm. Głównym priorytetem Parku jest budowa trwałych systemów wsparcia przedsiębiorczości. Park dąży do ożywienia gospodarczego, aktywizacji i poprawy atrakcyjności inwestycyjnej województwa świętokrzyskiego poprzez kształtowanie klimatu innowacyjności oraz tworzenie warunków do efektywnego wspierania przedsiębiorstw zorientowanych na stosowanie nowoczesnych technologii. Stymuluje także współpracę ze środowiskiem naukowo-badawczym.

Dotychczasowe efekty działalności Parku są bardzo obiecujące:

- w okresie XI 2008–III 2009 realizacja projektu „BiznesStarter – I edycja konkursu na najlepszy biznesplan”. Podstawowym celem projektu było udzielenie pomocy w podejmowaniu działalności gospodarczej i promocja postaw przedsiębiorczych głównie wśród środowiska akademickiego i absolwentów szkół wyższych;

- w okresie VIII 2009–IV 2010 wdrożenie projektu „Perspektywy RSI świętokrzyskie (II etap)”, którego głównym celem było wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między badaczami naukowymi, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji oraz transferu technologii pomiędzy przedsiębiorcami, a instytucjami badawczo-rozwojowymi, uczelniami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym;

- na przestrzeni V 2009–II 2010 realizacja projektu „Astronom – w poszukiwaniu gwiazd przedsiębiorczości akademickiej”. Głównym celem projektu był transfer wiedzy z uczelni do przedsiębiorstw oraz wsparcie sektora nauki i biznesu w celu komercjalizacji wiedzy oraz umiejętności. „Astronom” zaowocował opracowaniem Regionalnego Modelu Funkcjonowania Przedsiębiorczości Akademickiej dla województwa świętokrzyskiego.

Omawiając zagadnienie wspierania rozwoju przedsiębiorczości nie można pominąć działalności **Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości** przy Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. AIP Kielce jest jedynym tego typu inkubatorem w regionie świętokrzyskim. Jego działalność została uroczystie zainaugurowana we wrześniu 2007 r. Stworzony został w ramach największej działającej w Europie sieci.

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości zostały stworzone w 2004 r. i są kontynuacją działalności Studenckiego Forum Business Centre Club powołanego w 2000 r. przy największej organizacji pracodawców, jaką jest Business Centre Club.

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości to największa inicjatywa akademicka ostatnich lat, mająca na celu rozwój przedsiębiorczości wśród młodych Polaków.

Działalność AIP w Kielcach szybko przyniosła wymierne efekty. Już w pierwszych miesiącach aktywności (XI-XII 2007 r.) powstało 6 nowych firm, na przestrzeni 2008 r. odnotowano ich 24 i w 2009 r. – 30. Ponadto AIP Kielce prowadzi intensywną działalność szkoleniową, informacyjną i promocyjną.

W miejscu tym warto wspomnieć o zaangażowaniu AIP Kielce wraz z ośrodkami akademickimi (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego, Politechnika Świętokrzyska), Business Centre Club (skupiającym 1500 przedsiębiorców), Urzędem Miasta Kielce, Wojewódzkim Urzędem Pracy oraz Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w realizację projektu „Przedsiębiorcze Kielce”. Projekt ten stanowi systemowy program kreowania przedsiębiorczości wśród młodych mieszkańców stolicy województwa świętokrzyskiego. Ideą programu jest stworzenie odpowiednich warunków do

kształtowania i rozwoju narodowej cechy, jaką jest „przedsiębiorczość”. Program przewiduje systemowe rozwiązania mające realny wpływ na sytuację gospodarczą Kielecczyny oraz tożsamość i perspektywy jej mieszkańców, w tym szczególnie ludzi młodych. „Przedsiębiorcze Kielce” stanowią pilotażowy projekt w Polsce - w przypadku jego powodzenia podobne projekty na jego podstawie będą wdrażane w innych największych polskich miastach (Przedsiębiorczy Lublin, Katowice, itp.). Program ten wpisuje się doskonale w założenia ogólnopolskiego programu Polska Przedsiębiorcza, a działania w ramach Przedsiębiorczych Kielc są komplementarne do założeń pakietu dla Polski - „Droga do Polski Przedsiębiorczej”. Głównym założeniem programu jest, aby praktycznie każda młoda osoba z Kielc spróbowała chociaż raz przetestować swój pomysł biznesowy. Następnie najlepsi, najbardziej innowacyjni trafialiby do kolejnych etapów inkubacji, otrzymując tam usługi o najwyższym potencjale, natomiast ci, którym by się nie udało byłiby kierowani do pracy etatowej jako osoby już z doświadczeniem.

Wśród organizacji wspierających lokalną przedsiębiorczość wymienić należy także **Stowarzyszenie Forum Pracodawców** w Kielcach. Forum prowadzi działalność na rzecz: aktywizacji osób bezrobotnych, zatrudnionych w różnych firmach i branżach, a także podejmuje działania w celu zaktywizowania i przesunięcia osób pracujących w rolnictwie do pracy zarobkowej poza rolnictwem lub w ramach podjęcia własnej działalności gospodarczej. W latach 2008-2009 Forum realizowało projekt pn. „Rolniku skorzystaj z szansy” – wzięło w nim udział 120 osób ze środowisk wiejskich. Prowadzono szkolenia w formie kursów przygotowujących do uzyskania nowego zawodu. Po zakończeniu kursów część osób podjęła pracę poza granicami kraju (Austria, Niemcy, Włochy). Stowarzyszenie poprzez własny ośrodek szkoleniowy prowadzi różnego rodzaju kursy komercyjne, które pozwalają na uzyskanie nowych zawodów umożliwiających podjęcie pracy lub zakładanie własnej firmy bądź podniesienie kwalifikacji.

Ponadto Forum organizuje dla swoich członków okresowe spotkania, na których omawiane są aktualne wydarzenia gospodarcze, a także szkoleniowe pod kątem korzystania ze środków UE. Spotkania te są cennym polem wymiany doświadczeń w rozwiązywaniu problemów gospodarczych.

Należy podkreślić, że na rzecz podnoszenia potencjału gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej miasta Kielce i jego okolic pracują nie tylko organizacje wspierające rozwój przedsiębiorczości, ale w procesie tym aktywnie uczestniczą zarówno Urząd Miasta Kielce, jak i Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.

W 2005 r. miasto Kielce podpisało z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych umowę partnerską o współpracy na rzecz gospodarczej promocji Kielc. Pierwsze sukcesy zainteresowały gminy ościenne możliwościami pozyskania kapitału zewnętrznego. Miasto Kielce rozciągnęło zatem obszar działania projektu na Kielecki Obszar Metropolitalny, zwany w skrócie KOM. W sąsiadujących z Miastem gminach powołano Partnerów Centrum Obsługi Inwestora, których celem jest nowoczesna i profesjonalna obsługa inwestycji zewnętrznych. Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Kielce stanowi miejsce pierwszego kontaktu dla zainteresowanych procesem inwestycyjnym w Kielcach i w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym. Centrum udziela wsparcia wszystkim zainteresowanym lokowaniem inwestycji na Kielecczyźnie, a także pomaga nawiązywać kontakty biznesowe z potencjalnymi partnerami. Urząd angażuje się także w świadczenie bezpłatnych usług informacyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Urząd Miasta przystąpił do szeregu projektów dofinansowanych ze środków UE, których realizacja wpłynie korzystnie na poziom aktywności gospodarczej nie tylko w mieście, ale i w regionie. Najlepszymi przykładami są tu:

- „Tworzenie i rozwój sieci współpracy Centrów Obsługi Inwestora” – na mocy umowy z dnia 29 XII 2009 r. pomiędzy Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych i Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (okres realizacji od 1 I 2010 r. do 30 VI 2015 r.), projekt jest komplementarny względem Projektu Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej,
- „Program Promocji Gospodarczej Polski Wschodniej” – okres realizacji lata 2009-2015, głównym celem Programu jest wzrost zainteresowania ofertą gospodarczą pięciu województw regionu wschodniego,
- "Rola miast w zintegrowanym rozwoju regionalnym" URBACT II – okres realizacji IV 2008 – IV 2011. Celem tego projektu jest opracowanie programów operacyjnych i politycznych rekomendacji usprawniających współpracę pomiędzy miastem, a otaczającymi je mniejszymi gminami.

Znakomitym przykładem aktywizacji mieszkańców, miasta i okolicznych gmin w ramach Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, była również realizacja projektu "Jestem przedsiębiorczy - mam firmę. Aktywizacja gospodarcza mieszkańców KOM". Projekt realizowano w okresie I 2009-IV 2010 r. W tym czasie uczestnicy odbyli szereg szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, przygotowali biznesplan swojej firmy, 32 osoby (w tym 17 z Kielc), które przygotowały najlepiej oceniane biznesplany otrzymało wsparcie na rozpoczęcie działalności w wysokości do 40 tys. zł, dokonali rejestracji firm, a także dodatkowo przez 6 do 12 miesięcy korzystali ze wsparcia pomostowego w postaci środków finansowych oraz usług doradczych świadczonych przez profesjonalnych doradców m. in. z dziedzin finansów, prawa i marketingu.

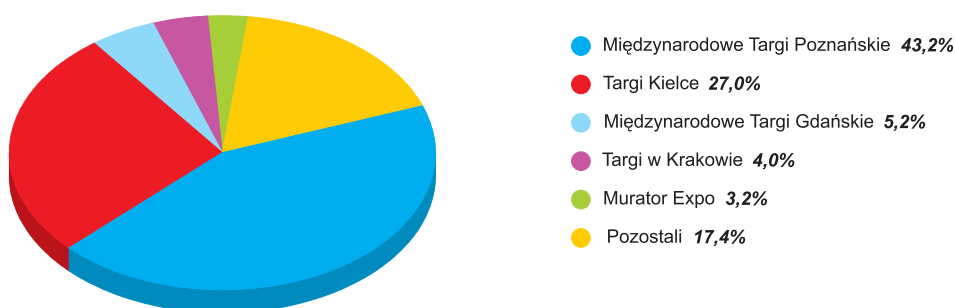
W 2007 r. została zawarta z kolei umowa pomiędzy Samorządem województwa świętokrzyskiego a Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, w której strony zobowiązały się do współdziałania na rzecz gospodarczej promocji województwa świętokrzyskiego, obejmującego w szczególności takie czynności, jak obsługa inwestorów zagranicznych potencjalnie zainteresowanych dokonaniem inwestycji na obszarze województwa świętokrzyskiego, bądź nawiązanie współpracy z przedsiębiorstwami z tego obszaru. Celem nadrzędnym współpracy podejmowanej na podstawie niniejszej umowy jest zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do województwa świętokrzyskiego. Biorąc pod uwagę, że Kielce są ośrodkiem dominującym w województwie, to umowa ta ma kluczowy wpływ i na kondycję gospodarczą miasta. Czynności z zakresu umowy wykonywane są przez Świętokrzyskie Centrum Obsługi Inwestora - Partnera PAIiIZ, działające w strukturze Urzędu Marszałkowskiego.

Zakres analizy i założona objętość publikacji nie pozwalają na szersze omówienie tematu wspierania rozwoju przedsiębiorczości. Nie mniej jednak już ten krótki i dość wybiórczy przegląd podejmowanych inicjatyw świadczy o tym, że kieleccy przedsiębiorcy nie są osamotnieni na rynku, a w proces świadczenia pomocy zarówno szkoleniowo-aktywizującej, jak i informacyjnej, która pomaga nawiązywać kontakty biznesowe zaangażowane są w Kielcach zarówno jednostki samorządowe, jak i organizacje sektora publicznego i prywatnego.

TARGI KIELCE

W budowie wizerunku naszego miasta szczególne znaczenie mają **Targi Kielce**, posiadające pozycję wicelidera na polskim rynku targowym, solidnie wypracowaną przez minione 18 lat działalności. Gmina Kielce posiada 99,815% akcji w kapitale zakładowym spółki, pozostałe 0,185% jest w posiadaniu osób fizycznych. Targi są miejscem spotkań przedsiębiorców z całej Europy. Każdego roku na imprezy wystawiennicze przyjeżdża blisko 200 tys. gości, którzy odwiedzają również miasto i region świętokrzyski. Imprezy wystawiennicze znacznie podnoszą atrakcyjność naszego regionu zarówno ekonomiczną, jak i turystyczną. Rozwój tak dynamicznego ośrodka wystawienniczego jakim są Targi Kielce ma kluczowe znaczenie dla koniunktury gospodarczej całego regionu świętokrzyskiego. Dzięki nim rozwija się branża hotelarska, gastronomiczna, instytucje kulturalno-rozrywkowe i oczywiście infrastruktura. Targi Kielce kształtują wizerunek naszego miasta i promują go zarówno w kraju, jak i za granicą.

UDZIAŁ NAJWIĘKSZYCH ORGANIZATORÓW W RYNKU IMPREZ TARGOWYCH W POLSCE WEDŁUG WIELKOŚCI POWIERZCHNI SPRZEDANEJ W 2009 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Targów Kielce S.A.

Targi Kielce są najdynamiczniej rozwijającym się ośrodkiem wystawienniczym w Polsce. Są nie tylko drugim co do wielkości wynajmowanej powierzchni wystawienniczej w kraju, ale również trzecim w Europie Środkowo-Wschodniej po BVV Targi Brno i MTP Poznań. Jeszcze w latach 90-tych odbywało się w Kielcach zaledwie kilka wystaw rocznie, natomiast w 2004 r. było ich już 25, a w 2009 r. – 46. Równie dynamicznie rosła liczba wystawców - z 3367 do 5311 na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Z roku na rok organizowane imprezy cieszą się również coraz większą popularnością wśród odwiedzających, których liczba wzrosła z 96640 osób do 169367 w omawianym okresie.

DZIAŁALNOŚĆ TARGÓW KIELCE S.A.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wystawy	25	30	28	36	43	46
Wystawcy.....	3367	3819	4000	4744	5455	5311
Odwiedzający	96640	207826	118934	182786	153757	169367

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Targów Kielce S.A.

Targi Kielce jako jedyne w Polsce posiadają specjalny teren pokazowy, na którym można zaprezentować w sposób dynamiczny ciężki sprzęt mechaniczny, nadając mu dowolny charakter: poligonu, placu budowy lub inny. Posiadają także nowoczesne Centrum Konferencyjne. Rocznie organizowanych jest w nim blisko 300 różnego rodzaju konferencji, seminariów, prezentacji, jak również wystaw o charakterze artystycznym. Przynależność do międzynarodowych organizacji targowych UFI i CENTREX potwierdza wysoką jakość świadczonych usług. Trzy wystawy – Międzynarodowe Targi Technologii dla Odlewnictwa METAL, Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych PLASTPOL oraz Międzynarodowy Salon Przemysłu Obronnego MSPO – należą do Międzynarodowego Stowarzyszenia Przemysłu Targowego UFI z siedzibą w Paryżu. Targi Kielce są drugim w historii polskim ośrodkiem targowym, który spełnił wysokie rygory i uwarunkowania uczestnictwa w tej światowej organizacji. Przynależność danej wystawy do UFI gwarantuje jej międzynarodowy poziom, standard organizacyjny i znaczenie.

W najbliższym czasie planowana jest dalsza rozbudowa Targów, która zakłada m.in. budowę nowych hal targowych i łącznika pomiędzy istniejącymi halami, rozbudowę centrum konferencyjnego i infrastruktury, jak np. nowoczesny system identyfikacji zwiedzających. Zrealizowanie planowanych zamierzeń inwestycyjnych umożliwi dalsze poszerzanie oferty, zwiększenie ilości organizowanych imprez oraz podniesienie poziomu świadczonych usług. Strategia rozwoju Targów Kielce zakłada umocnienie firmy na pozycji czołowego ośrodka wystawowego południowej części Polski oraz silnego regionalnego ośrodka targowego w Europie środkowo-wschodniej.

Targi Kielce zostały uhonorowane wieloma nagrodami i wyróżnieniami, z których najbardziej prestiżowe to Lider Polskiego Biznesu oraz otrzymany w 2006, 2007 i w 2008 r. Diament do Złotej Statuetki Lidera Polskiego Biznesu. Wyróżnienia te są przyznawane przez Business Centre Club. Firma otrzymała Złotą Statuetkę za skuteczną realizację stabilnej polityki rozwojowej, stałe wzbogacanie ofert swoich usług o niezmiernie wysokim poziomie, a także za szlachetną otwartość na wspieranie potrzebujących. Siedem imprez wystawienniczych zostało nagrodzonych Medalem Europejskim dla Usług, który przyznawany jest przez Urząd Komitetu Integracji Europejskiej i Business Centre Club.

Targi Kielce podnoszą koniunkturę gospodarczą regionu, dynamizują kontakty biznesowe i są atrakcyjną wizytówką całego Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego. Istnieje naturalna zależność pomiędzy rozwojem Targów Kielce a rozwojem świętokrzyskich przedsiębiorstw oraz powstawaniem nowych podmiotów w obszarze usług okołotargowych. Oczywistym faktem jest, że działalność Targów wymaga współpracy z wieloma podmiotami w sektorze usług, transportu i spedycji oraz zapewnia rozwój infrastruktury hotelarskiej i gastronomicznej. W efekcie wytworzył się silny klaster targowo-kongresowo-usługowy.

„Klaster to geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (na przykład uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych i stowarzyszeń branżowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale również współpracujących. Klustry osiągające masę krytyczną (niezbędna liczba firm i innych instytucji tworząca efekt aglomeracji) i odnoszące niezwykle sukcesy konkurencyjne w określonych dziedzinach działalności, są uderzającą cechą niemal każdej gospodarki narodowej, regionalnej, stanowej, a nawet wielkomiejskiej, głównie w krajach gospodarczo rozwiniętych.”

(definicja wg M.E. Portera (2001) „Porter o konkurencji”, PWE Warszawa)

Miasto Kielce zdecydowało się podjąć działania zmierzające do wzmocnienia powiązań pomiędzy podmiotami kooperującymi w ramach zidentyfikowanego klastra. W efekcie blisko 60 podmiotów gospodarczych z województwa świętokrzyskiego z inicjatywy Miasta i grupy inicjatywnej utworzyło Izbę Gospodarczą Grono Targowe Kielce o charakterze klastra. Podstawowym celem działania klastra jest podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw działających w obszarze organizacji i obsługi imprez targowo-kongresowych, wzmacnianie powiązań pomiędzy lokalnymi firmami, reprezentowanie interesów gospodarczych zrzeszonych firm oraz rozwój całego regionu. Korzyści z efektywnego funkcjonowania klastra jest wiele, a co najważniejsze – korzyści te odnoszą się nie tylko do jego uczestników. Każdy efektywnie działający klaster generuje szereg pozytywnych efektów zewnętrznych dla otoczenia, w którym funkcjonuje.

Klaster usługowy „Grono Targowe Kielce” dąży do stworzenia innowacyjnej sieci współpracy w regionie. Podjęta w 2009 r. działalność operacyjna okazała się owocna i dobrze rokuje. Izba zrealizowała projekt pn. „Rozwój sieci współpracy i wymiany innowacji w klastrze Grono Targowe Kielce”, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem niniejszego projektu było wspieranie powiązań sieciowych w klastrze GTK oraz promocja idei klasteringu wśród innych przedsiębiorstw świadczących usługi około targowe na rzecz imprez wystawienniczych odbywających się w kieleckim ośrodku targowym.

FUNDUSZE UNIJNE

Polska jako pełnoprawny członek Unii Europejskiej od pięciu lat ma możliwość ubiegania się o środki finansowe z funduszy strukturalnych UE. Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Polityka Strukturalna i Fundusze mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów.

Mechanizm ten dał niepowtarzalną szansę na zrealizowanie wielu przedsięwzięć, projektów infrastrukturalnych, zarówno z zakresu komunikacji (drogi, koleje), jak i ochrony środowiska (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków), a także przeprowadzono wiele inwestycji w sferze bazy edukacyjnej, sportowej, ochrony zdrowia, turystycznej, czy też kulturowej. Na szczególną uwagę zasługują też inwestycje w kapitał ludzki, który jest siłą napędową postępu. Bez odpowiednio wykształconych i kreatywnych mieszkańców, regiony nie mogą liczyć na rozwój i osiągnięcie sukcesu gospodarczego.

W pełni uzasadnione jest stwierdzenie, że dofinansowanie na realizowanie określonych projektów i niwelowanie różnic społecznych, jakie mogą otrzymać w ramach funduszy strukturalnych z UE jej państwa członkowskie umożliwiło im w wielu wypadkach dokonanie skoku cywilizacyjnego. Bez tej pomocy wiele regionów nie miałyby wielkiej szansy na rozwój i niwelowanie różnic w stosunku do krajów wysoko rozwiniętych.

Kielce w pełni wykorzystało szansę jaką dało Polsce członkostwo w Unii Europejskiej. W ciągu ostatnich lat, dzięki środkom unijnym, inwestowaniu w placówki kultury, pomoc społeczną, infrastrukturę techniczną i sportową stały się przyjazne dla swoich mieszkańców, przedsiębiorców, turystów, i osób niepełnosprawnych.

Ze względu na ograniczoną objętość publikacji oraz brak możliwości uzyskania pełnych informacji dotyczących projektów, których beneficjentami były wyłącznie podmioty zlokalizowane na terenie miasta Kielce, czy też wyłącznie mieszkańcy miasta, przedstawiono w niniejszym opracowaniu przede wszystkim informacje dotyczące konkretnych przedsięwzięć jakie udało się zrealizować dzięki dofinansowaniu z UE. W wielu wypadkach trudno jest dokonać jednoznacznego przypisania terytorialnego danego projektu i źródła finansowania, gdyż z jego budżetu mogła być realizowana inwestycja obejmująca swym zakresem obszar np. kilku gmin, lub w przypadku inwestycji w kapitał ludzki z określonych szkoleń mogli korzystać nie tylko mieszkańcy Kielc, a ponadto projekty w Kielcach mogły realizować firmy z siedzibą spoza miasta. Mając na uwadze powyższe ograniczenia skupiono się przede wszystkim na realnych korzyściach, jakie odniosło miasto i jego mieszkańcy dzięki projektom dofinansowanym z UE. Ze względu na wymienione ograniczenia w sposób wybiórczy potraktowano kwestie dofinansowania w ramach wsparcia kapitału ludzkiego.

W pierwszej kolejności miasto miało możliwość skorzystania z dofinansowania do projektów w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). ZPORR jest jednym z siedmiu programów operacyjnych, które posłużyły do realizacji Narodowego Planu Rozwoju (NPR) /Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006. Rozwój społeczno-gospodarczy całego regionu świętokrzyskiego był i jest ściśle powiązany z efektywnym wykorzystaniem tych środków. W Kielcach podjęto realizację wielu przedsięwzięć w ramach następujących priorytetów:

- I. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
- II. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
- III. Rozwój lokalny

PROJEKTY ZREALIZOWANE NA RZECZ MIASTA KIELCE W RAMACH ZPORR^a 2004-2006 W OKRESIE OD 2004 DO 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wartość dofinansowania w zł	110744	8482384	12699252	38119812	16208920	28069226
Liczba projektów	3	21	34	15	4	10

a Dotyczy Priorytetów 1, 2 i 3.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Według danych Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego łączna wartość dofinansowania do projektów w ramach ZPORR 2004-2006 dla miasta Kielce wyniosła 103690338 zł. Najważniejsze projekty zrealizowane w ramach ZPORR 2004-2006 w naszym mieście to:

1. budynek G Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Kochanowskiego w Kielcach – wartość dofinansowania 25299572 zł
2. adaptacja budynku przy ulicy Ściegiennego dla potrzeb Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach – 10393396 zł.
3. rewitalizacja śródmieścia Kielc: przebudowa ul. Sienkiewicza od ul. Żelaznej do PL. Moniuszki – 10545074 zł
4. MODIN – Modernizacja infrastruktury edukacyjnej Politechniki Świętokrzyskiej – 9888168 zł
5. budowa wielofunkcyjnej hali sportowej w Kielcach przy ul. Bocznej w Kielcach – 4051314 zł
6. modernizacja Zespołu Stadionu Piłkarskiego przy ul. Ściegiennego w Kielcach – 3834635zł
7. modernizacja Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach – 3619606 zł
8. zakup angiokardiografu dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach – 3284430 zł.

Ponadto w ramach ZPORR zrealizowano przebudowę wiaduktów na ul. Krakowskiej (droga nr 762) – wartość dofinansowania 10358490 zł (źródło: *Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego*).

W ramach priorytetu 2 - na działania 2.2 (Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne), 2.5 (Promocja przedsiębiorczości), 2.6 (Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy) oraz priorytetu 3 – działanie 3.4 (Mikroprzedsiębiorstwa) łączna kwota dofinansowania wyniosła 12375277 zł. Pozostała część 91315061 zł była przeznaczona na priorytet 1 oraz 3 z wyłączeniem działania 3.4, czyli na realizację inwestycji w infrastrukturę i rozwój lokalny.

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH W RAMACH ZPORR ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE		2004	2005	2006	2007	2008	2009
a - wartość dofinansowania (w zł)							
b – liczba projektów (w szt.)							
Beneficjenci							
Przedsiębiorcy	a	-	971634	1167012	853581	26960	-
	b	-	13	20	7	1	-
Uczelnie wyższe	a	-	720157	694698	-	-	-
	b	-	2	2	-	-	-
Gmina Kielce	a	110744	90972	1616164	-	-	1904368
	b	1	1	3	-	-	5
Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.....	a	-	1011994	637950	566802	-	865286
	b	-	1	1	1	-	4
Inne ^b	a	-	655710	481245	-	-	-
	b	-	1	1	-	-	-

a Dane obejmują działania 2.2, 2.5, 2.6 i 3.4.

b Projekt obejmuje wsparciem oprócz miasta Kielce również inne obszary województwa świętokrzyskiego.

Źródło: *opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.*

Projekty zrealizowane przy udziale funduszy UE w latach 2004-2006 służą rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i turystycznemu, a przy tym stanowią znakomitą wizytówkę Miasta i regionu. Ulica Sienkiewicza zdobyła I nagrodę za rewitalizację w kategorii na najładniejsze oświetlenie wybranej przestrzeni lub obiektu w ramach "Konkursu na najlepiej oświetloną gminę roku 2005". Stadion Piłkarski zdobył w 2006 r. nagrodę: Wojownik Roku – sportowa statuetka Stanleya 2005. Stadion Piłkarski otrzymał również nagrodę I stopnia w dziedzinie architektury przyznaną przez Ministerstwo Budownictwa. Spośród zgłoszonych do konkursu 38 wniosków z terenu całego kraju w dziedzinach architektury i budownictwa, planowania przestrzennego i urbanistyki oraz geodezji i kartografii nasz obiekt zdobył największe uznanie.

Od 2007 r. programy rozwojowe finansowane z funduszy unijnych wdrażane są w znacznym stopniu na poziomie regionalnym – każde województwo opracowało własny program regionalny. W przypadku naszego województwa jest to Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 (RPO WS), który w całości wdraża Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach. Wysokość środków UE przeznaczonych na jego realizację wynosi 725,8 mln €. Wszystkie decyzje o wyborze projektów realizowanych w ramach tego programu podejmuje Zarząd Województwa. W szczególności sposób traktowane są Kielce, bowiem nasze miasto ma ogromne znaczenie dla regionu świętokrzyskiego jako ważny ośrodek gospodarczy, naukowy, kulturowy i turystyczny.

Na działania w ramach I osi priorytetowej RPO WŚ (Rozwój przedsiębiorczości) oraz II (Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu) na lata 2007-2013 przeznaczono do tej pory 60899169 zł.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE		2008	2009
a - wartość dofinansowania (w zł)			
b - liczba projektów (w szt.)			
Beneficjenci			
Przedsiębiorcy.....	a	12664349	25874712
	b	13	27
Gmina Kielce.....	a	-	12810002
	b	-	1
Muzeum Wsi Kieleckiej.....	a	-	11635479
	b	-	1
Regionalna Organizacja Turystyczna ^a	a	-	8568976
	b	-	2
Kieleckie Centrum Kultury.....	a	-	2000000
	b	-	1

a Projekt obejmuje wsparciem oprócz miasta Kielce również inne obszary województwa świętokrzyskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

W ramach RPO WŚ podjęto realizację znaczących inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej, a mianowicie:

1. 26815310 zł pozyskano na dofinansowanie przebudowy drogi wojewódzkiej 762 (od granicy miasta do ul. Karczówkowskiej),
2. 73452163 zł przeznaczono na dofinansowanie:
 - a) rozbudowy ul.1 Maja wraz z budową Mostu Herbskiego oraz rozbudowy skrzyżowań i przyległych ulic,
 - b) budowę drogi gminnej - przecznicy ul. Kusocińskiego dla Oddziału WSZZ oraz Archiwum Państwowego w Kielcach,
 - c) przebudowy i rozbudowy ul. Chęcińskiej w Kielcach na odcinku od ul. Karczówkowskiej do ul. Krakowskiej,
 - d) budowy węzła drogowego u zbiegu ul. Armii Krajowej, Żelaznej, Grunwaldzkiej, Żytniej,
 - e) rozbudowę ulic usprawniających powiązania komunikacyjne miasta, tj.: ul. Zagórskiej (od ul. Szczecińskiej do ul. Prostej), ul. Wikaryjskiej (od drogi krajowej nr 74 do ul. Prostej).

Dofinansowanie z UE dało szansę rozwoju polskiej przedsiębiorczości. Znakomitym przykładem są tu podejmowane działania w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (2004-2006). SPO WKP, wykorzystując zasoby sfery naukowo-badawczej oraz korzyści związane ze stosowaniem nowoczesnych technologii, w tym technologii informacyjnych oraz technologii wspierających ochronę środowiska, określał cele, priorytety i działania dotyczące realizacji polityki w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności, ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP).

DZIAŁANIA W RAMACH PO WKP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007
2.1 Sektorowy Program Operacyjny "Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw poprzez doradztwo" (SPO WKP)				
Wartość dofinansowania w zł	-	32735	108210	95000
Liczba projektów	-	2	4	2
2.3 Sektorowy Program Operacyjny "Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw poprzez inwestycje" (SPO WKP)				
Wartość dofinansowania w zł	-	5412286	2937609	1305000
Liczba projektów	-	11	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej.

Na lata 2007-2013 przewidziano wsparcie poprzez działania podejmowane w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Celem głównym PO IG jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw
- Wzrost konkurencyjności polskiej nauki
- Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym
- Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym
- Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy
- Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce

Kielce wykorzystało swą szansę również w tym zakresie.

DZIAŁANIA W RAMACH PO IG

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
PO IG 1.4-4.1 - Wsparcie na prace badawcze i rozwojowe oraz wdrożenie wyników tych prac			
Wartość dofinansowania w zł.....	-	-	4391146
Liczba projektów	-	-	2
PO IG 4.4 - Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym			
Wartość dofinansowania w zł.....	-	7530179	-
Liczba projektów	-	1	-
PO IG 6.1 - Priorytet VI - Polska gospodarka na rynku międzynarodowym Działanie 6.1 Paszport do eksportu			
Wartość dofinansowania w zł.....	-	32400	507250
Liczba projektów	-	3	4
PO IG 8.1 - Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej			
Wartość dofinansowania w zł.....	-	-	9534563
Liczba projektów	-	-	15
PO IG 8.2 - Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B			
Wartość dofinansowania w zł.....	-	-	6446199
Liczba projektów	-	-	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej.

Szansę na rozwój, doszkadzanie i podnoszenie kwalifikacji zyskali również obywatele miasta. Głównym celem programów obejmujących swym działaniem kapitał ludzki jest budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy. Realizacja niniejszego celu aktywnie przyczynia się do rozwijania konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Dzięki ogromnym środkom i podejmowanym działaniom w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z okresem programowania 2007-2013 mieszkańcy Kielc i okolic otrzymali szansę rozwoju i doskonalenia umiejętności. Tylko w ramach jednego działania SPO RZL 2.3 a (Człowiek najlepsza inwestycja) kwota dofinansowania osiągnęła 5380184 zł; źródło: Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa.

Oprócz projektów wdrażanych z poziomu regionalnego, realizowanych jest i będzie w Kielcach w najbliższych latach szereg przedsięwzięć zarządzanych z poziomu centralnego.

PROJEKTY REALIZOWANE NA TERENIE MIASTA KIELCE, WDRAŻANE W RAMACH PROGRAMÓW KRAJOWYCH ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość projektu w mln zł	Wartość dofinansowania w mln zł	Okres realizacji	Podmiot realizujący
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIŚ)				
Kompleksowa ochrona wód podziemnych aglomeracji kieleckiej	629,76	390,52	2009-2013	Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.
Budowa Międzynarodowego Centrum Kultur w Kielcach	82,71	35,94	2009-2011	Filharmonia Świętokrzyska im. Oskara Kolberga w Kielcach
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG)				
Rozwój Bazy Badawczej Specjalistycznych Laboratoriów uczelni publicznych regionu świętokrzyskiego	89,84	76,36	2007-2013	Politechnika Świętokrzyska
Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny	34,90	23,37	2010-2011	Gmina Kielce
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej				
Rozbudowa infrastruktury dydaktycznej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach – II etap budowy Campusu Uczelnianego	160,02	135,53	2007-2013	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach
Modin II - modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjno-badawczej Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach	95,42	80,96	2008-2013	Politechnika Świętokrzyska w Kielcach
Budowa infrastruktury Kieleckiego Parku Technologicznego	85,80	54,94	2007-2012	Gmina Kielce
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Targów Kielce jako Międzynarodowego Ośrodka Wystawienniczo-Kongresowego	203,24	60,37	2009-2014	Targi Kielce S.A.
LABIN - Wsparcie aparaturowe innowacyjnych laboratoriów naukowo-badawczych Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach	24,61	20,91	2007-2013	Politechnika Świętokrzyska
Rozwój systemu komunikacji publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym	303,36	233,61	2009-2012	Gmina Miejska Kielce
Fundusz Spójności				
Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków "Sitkówka" dla miasta Kielce	113,06	63,31	2007-2010	Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

^a Projekty, których zarządzanie i wdrażanie powierzono instytucjom na szczeblu centralnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Podsumowanie

Lata 2004-2009 to okres intensywnych zmian w wielu dziedzinach życia Kielc. Przedstawione w publikacji dane potwierdziły, że stolica województwa jest głównym centrum społeczno-gospodarczym regionu wpływającym w znacznym stopniu na życie mieszkańców okolicznych terenów. Analiza wskazuje na znaczący postęp, który został dokonany w tym okresie, świadczący o stosunkowo wysokiej innowacyjności miasta. Zmiany, które zaszły są jednak w wielu miejscach niewystarczające, a przed Kielcami stoi jeszcze wiele nie w pełni rozwiązanych problemów.

Sytuacja społeczno-gospodarcza Kielc jest zróżnicowana. Są obszary, w których miasto odstaje od innych stolic województw Polski Wschodniej, jednak są też takie, w których pozytywnie się ono wyróżnia. Do pierwszych z nich niewątpliwie należy niekorzystna sytuacja demograficzna. Występujące w mieście procesy depopulacyjne związane były przy tym głównie z utrzymującym się ujemnym saldem migracji. Można przypuszczać, że jest to skutek niemożności znalezienia odpowiednich warunków pracy przez młodych mieszkańców miasta. Sytuacji tej nie poprawi w dłuższym okresie przyrost naturalny, który wprowadził w ostatnich latach uległ zwiększeniu i osiągnął wartości dodatnie, to jest to jedynie zjawisko przejściowe. Przewidywany w latach następnych ubytek ludności będzie postępować w Kielcach szybciej niż w innych miastach przyjętych do porównań. Zapobieżenie tym niekorzystnym zjawiskom stanowić będzie jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed lokalnymi władzami.

Relatywnie dobrze kształtowała się sytuacja na rynku pracy. Stosunkowo wysoka na tle pozostałych miast Polski Wschodniej była liczba pracujących w przeliczeniu 1000 mieszkańców. W latach 2004-2009 uległa ona jeszcze zwiększeniu. Ten korzystny proces związany był z coraz większym stopniem zaangażowania kobiet w proces pracy. Udział mieszkanki Kielc wśród ogółu pracujących systematycznie wzrastał. Do pozytywów na rynku pracy zaliczyć można również rosnący odsetek pracujących w przedsiębiorstwach prywatnych. Potwierdzeniem coraz bardziej nowoczesnego charakteru miasta jest zwiększający się udział pracujących w sektorze usługowym. Odzwierciedleniem poprawiającej się sytuacji na rynku pracy była malejąca liczba bezrobotnych. Spadek ten był największy spośród wszystkich miast przyjętych do porównań. Zdecydował o tym przede wszystkim rok 2009, w którym Kielce wykazały znaczną odporność na kryzys. Wzrost liczby bezrobotnych był wówczas znacznie mniejszy niż w pozostałych miastach. Efektem poprawiającej się sytuacji na rynku pracy był wzrost wynagrodzeń.

Zasoby mieszkaniowe znajdujące się w Kielcach są niewystarczające. Ich liczba w przeliczeniu na 1000 ludności była niższa jedynie w Rzeszowie. Podobnie jak w innych miastach zauważalny był jednak w tym zakresie postęp. Powoli rośnie również standard mieszkań. Świadczy o tym m. in. fakt, że w nowych zasobach mieszkaniowych właściwie nie ma mieszkań jednoizbowych, a do rzadkości należą dwuizbowe. Na coraz lepszą jakość wskazuje rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa. Problemem była relatywnie mała liczba mieszkań oddawanych do użytku, która w przeliczeniu na 1000 mieszkańców była mniejsza niż w porównywanych miastach. Coraz większe znaczenie ma przy tym budownictwo na sprzedaż lub wynajem oraz indywidualne, a coraz mniejsze spółdzielcze.

Znaczące inwestycje poczynione zostały w infrastrukturę komunalną. Efektem tego była lepsza dostępność do wodociągów i kanalizacji. Minimalnie obniżył się jedynie odsetek korzystających z gazu z sieci. Skromnie na tle innych miast prezentuje się także sieć ciepłownicza. Pomimo rozbudowy infrastruktury komunalnej w Kielcach nadal występują braki w tym zakresie.

Poniesione w latach 2004-2009 nakłady skutkowały znacząco rozbudową sieci drogowej. Zagęszczenie dróg rosło znacznie szybciej niż w innych miastach Polski Wschodniej.

Wyraźny postęp poczyniony został w sferze ochrony zdrowia. Zwiększyła się liczba zakładów opieki zdrowotnej świadczących usługi na terenie Kielc. Rezultatem wzrostu liczby placówek był wyraźny spadek ich obciążenia. Przybyło także lekarzy i pielęgniarek. Pomoc medyczną można było uzyskać także w szpitalach ogólnych. Liczba znajdujących się w nich łóżek w 2009 r. była wprawdzie nadal relatywnie niewysoka, jednak na przestrzeni 5 lat odnotowano jej wzrost. Oprócz działalności leczniczej istotną rolę odgrywa profilaktyka zdrowotna. Miasto prowadzi aktywną działalność w tym zakresie. Z każdym kolejnym rokiem rosną środki wydatkowane na ten cel. Coraz więcej przeznaczają się w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w takich obszarach jak, przeciwdziałanie alkoholizmowi czy narkomanii.

W celu dalszego rozwoju miasto musi zapewniać swym mieszkańcom odpowiedni poziom nauki. Przedstawione w publikacji dane świadczą, że Kielce są lokalnym centrum edukacyjnym. Widać to już na najniższym poziomie kształcenia. Wskaźnik skolaryzacji powyżej 100% na poziomie szkoły podstawowej czy gimnazjum świadczy o tym, że kieleckie szkoły przyciągają dzieci i młodzież z całej okolicy. Miasto w pełni wykorzystuje swój potencjał ekonomiczny, aby zapewnić dzieciom i młodzieży odpowiednią opiekę przedszkolną i edukację szkolną, a osobom dorosłym – możliwość uzupełnienia wykształcenia, kształcenia ustawicznego, a także zdobycie uprawnień zawodowych. Co ważne oferta nauki jest bardzo szeroka i wykracza poza szkołę średnią. Znajdujące się w Kielcach uczelnie wyższe pozwalają na rozwijanie

zainteresowań i pasji na najwyższym poziomie edukacji. Znaczny potencjał uczelni wyższych przyciąga do nich szerokie grono studentów. Niepokojący jest jednak spadek liczby studentów w ostatnich latach.

Kielce są również lokalnym centrum kulturalnym. Styl życia mieszkańców miasta w latach 2004-2009 podlegał w tej sferze zmianom. Z jednej strony malała liczba czytelników bibliotek czy odwiedzających galerie, a z drugiej coraz chętniej odwiedzano muzea, kina i nieznacznie teatry. Mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w organizowanych w Kielcach imprezach masowych. Oferta imprez cyklicznych otwarta na różne potrzeby społeczeństwa dawała możliwość zarówno sportowej rywalizacji, jak i rozrywki wszystkim mieszkańcom bez względu na wiek. Wsparcie wypoczynkowi na dwóch kółkach udzielały władze miejskie rozbudowując sieć ścieżek rowerowych.

Atrakcyjne położenie oraz zabytki kultury sakralnej i świeckiej przyciągają do Kielc coraz liczniejszą rzeszę turystów. Do przyjazdów do stolicy naszego województwa zachęca poprawiająca się jakość bazy turystycznej. Pomimo znacznej poprawy Kielce zajmowały jednak pod względem liczby korzystających z noclegów dopiero 4 miejsce wśród miast wojewódzkich Polski Wschodniej.

Obok atrakcyjności turystycznej miasta, rozwojowi turystyki sprzyjają organizowane tu targi. Targi Kielce posiadają pozycję wicelidera na rynku polskim. Rozwój tak dynamicznego ośrodka wystawienniczego cieszącego się coraz większą popularnością wśród zwiedzających ma kluczowe znaczenie dla koniunktury gospodarczej całego regionu świętokrzyskiego. Dzięki nim rozwija się branża hotelarska, gastronomiczna, instytucje kulturalno-rozrywkowe i infrastruktura.

Kielce pozytywnie wyróżnia wartość uzyskiwanych przez miasto dochodów. Na przestrzeni ostatnich lat podlegała ona systematycznemu wzrostowi i w przeliczeniu na 1 mieszkańca była najwyższa spośród 5 miast wojewódzkich przyjętych do porównań. Najwyższy był również poziom wydatków na 1 mieszkańca. Blisko 1/5 z nich to wydatki inwestycyjne.

O wadze Kielc jako znaczącego centrum gospodarczego w regionie świadczy odsetek działających tu podmiotów. Udział stolicy w łącznej liczbie podmiotów województwie przekraczał 1/4. W ostatnich latach liczba podmiotów uległa spadkowi, a niższą dynamikę spośród 5 miast wojewódzkich notowano jedynie w Białymstoku. Pomimo to aktywność mieszkańców pozostaje w Kielcach nadal wysoka, na co wskazuje liczba podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. ludności, która w 2009 r. była zdecydowanie najwyższa wśród 5 porównywanych miast.

Istotną rolę w gospodarce regionu odgrywają działające w Kielcach ośrodki wspierania przedsiębiorczości. Świadczą one usługi doradcze dla przedsiębiorstw, inicjują współpracę pomiędzy firmami regionu, jak również spoza niego, organizują spotkania czy też pomagając przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej. Szczególne znaczenie dla stworzenia z Kielc nowoczesnego miasta ma utworzony tu Kielecki Park Technologiczny służący wspieraniu przedsiębiorstw zorientowanych na stosowanie nowoczesnych technologii oraz stymulować ich współpracę ze środowiskiem naukowo-badawczym.

Na koniec warto wspomnieć o wielkiej szansie, którą dla miasta stanowią fundusze z Unii Europejskiej. Dane za lata 2004-2009 świadczą o tym, że Kielce już w tym okresie w pełni wykorzystywały możliwości, które ta pomoc stwarza. W ciągu ostatnich lat, dzięki środkom unijnym, inwestowaniu w placówki kultury, pomoc społeczną, infrastrukturę techniczną i sportową stały się przyjazne dla swoich mieszkańców, przedsiębiorców, turystów i osób niepełnosprawnych.

TABL. 1 LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM						
OGÓŁEM	209455	208193	207188	205902	205094	204835
0-2 lata	4890	4882	4967	5123	5476	5861
3-6	6629	6513	6647	6565	6442	6527
7-12	11839	11225	10673	10201	9897	9632
13-15	7610	7108	6600	6250	5882	5585
16-18	9055	8640	8392	7935	7413	6965
19-24	22966	21990	20708	19452	18209	17181
25-29	18490	18606	18688	18679	18795	18631
30-34	15084	15797	16447	16836	17344	17771
35-39	12404	12617	12939	13574	13871	14517
40-44	13753	13010	12599	12197	12052	11919
45-49	17546	16622	15642	14744	13812	13204
50-54	18231	18281	18028	17708	17293	16658
55-59	14945	16104	16624	16780	16987	17057
60-64	9071	9202	10166	11501	12776	13858
65-69	9251	9178	8930	8463	8285	8268
70-74	7803	7922	8028	8158	8224	8289
75-79	5373	5 542	5 842	6 130	6 305	6 500
80 lat i więcej	4515	4 954	5 268	5 606	6 031	6 412
w tym MĘŻCZYŹNI						
RAZEM	99510	98842	98252	97545	96957	96681
0-2 lata	2569	2567	2584	2673	2792	2966
3-6	3448	3412	3488	3471	3384	3394
7-12	6026	5713	5463	5193	5074	4976
13-15	3838	3640	3368	3232	3018	2857
16-18	4559	4311	4163	3944	3724	3496
19-24	11529	11080	10569	10026	9389	8820
25-29	9348	9305	9225	9071	9099	9036
30-34	7725	8091	8338	8493	8737	8932
35-39	6243	6397	6575	6906	7088	7368
40-44	6570	6268	6147	6021	5942	5950
45-49	8073	7676	7255	6882	6512	6245
50-54	8224	8257	8154	8023	7807	7586
55-59	6776	7255	7424	7411	7517	7524
60-64	4020	4123	4566	5184	5662	6102
65-69	3876	3791	3649	3463	3499	3502
70-74	3315	3365	3392	3378	3308	3266
75-79	2060	2127	2307	2474	2516	2616
80 lat i więcej	1311	1464	1585	1700	1889	2045

TABL. 2 LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM . Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM.....	209455	208193	207188	205902	205094	204835
W wieku przedprodukcyjnym	36817	35464	34354	33291	32460	32116
Mężczyźni	18822	18182	17600	17139	16674	16464
Kobiety	17995	17282	16754	16152	15786	15652
W wieku produkcyjnym ^a	140645	140054	139166	137937	136675	135494
w tym w wieku 18-44 lata.....	85903	84924	84306	83521	82921	82473
Mężczyźni	70126	69913	69719	69391	69071	68788
Kobiety	70519	70141	69447	68546	67604	66706
W wieku poprodukcyjnym	31993	32675	33668	34674	35959	37225
Mężczyźni	10562	10747	10933	11015	11212	11429
Kobiety	21431	21928	22735	23659	24747	25796
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	49	49	49	49	50	51
Mężczyźni	42	41	41	41	40	41
Kobiety	56	56	57	58	60	62
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.....	87	92	98	104	111	116
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	23	23	24	25	26	27

a W wieku zdolności do pracy: mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

TABL. 3 URODZENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	1699	1650	1700	1756	1907	2042
Urodzenia żywe.....	1696	1645	1695	1747	1900	2037
Mażeńskie.....	1472	1423	1477	1499	1629	1717
Pozamażeńskie.....	224	222	218	248	271	320
Urodzenia martwe.....	3	5	5	9	7	5
Żywe w % ogółu urodzeń.....	99,8	99,7	99,7	99,5	99,6	99,8
Mażeńskie w % ogółu urodzeń żywych.....	86,8	86,5	87,1	85,8	85,7	84,3

TABL. 4 RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH						
Małżeństwa zawarte.....	1088	1072	1204	1318	1335	1343
Rozwody.....	51	200	211	267	310	277
Urodzenia żywe.....	1696	1645	1695	1747	1900	2037
Zgony:						
ogółem.....	1787	1704	1717	1748	1754	1802
w tym niemowląt.....	11	13	4	12	12	11
Przyrost naturalny.....	-91	-59	-22	-1	146	235
NA 1000 LUDNOŚCI						
Małżeństwa zawarte.....	5,2	5,1	5,8	6,4	6,5	6,6
Rozwody.....						
Urodzenia żywe.....	8,1	7,9	8,2	8,5	9,3	10,0
Zgony:						
ogółem.....	8,5	8,2	8,3	8,5	8,6	8,8
w tym niemowląt ^a	6,5	7,9	2,4	6,9	6,3	5,4
Przyrost naturalny.....	-0,4	-0,3	-0,1	0,0	0,7	1,2

^a W przypadku zgonów niemowląt przyjęto odniesienie do 1000 urodzeń żywych.

TABL. 5 PROGNOZA LUDNOŚCI. Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030
OGÓŁEM				
OGÓŁEM	197354	188383	177418	164967
0-2 lata	4221	3628	2880	2297
3-6	5597	5219	4329	3394
7-12	8777	8196	7545	6269
13-15	4771	4292	3998	3691
16-18	5217	4646	4307	4086
19-24	12764	10178	8979	8268
0-17	26773	24401	21604	18366
18-59/64	124087	111527	101330	92759
18-44	76979	67162	55125	43765
45-59/64	47108	44365	46205	48994
60+/65+	46494	52455	54484	53842
MĘZCZYŹNI				
RAZEM	92867	88414	83142	77226
0-2 lata	2175	1866	1483	1179
3-6	2868	2670	2219	1740
7-12	4477	4186	3848	3203
13-15	2473	2177	2034	1881
16-18	2607	2347	2167	2027
19-24	6468	5168	4617	4219
0-17	13721	12440	11028	9350
18-59/64	64598	58605	53096	48799
18-44	38511	33523	27639	22186
45-59/64	26087	25082	25457	26613
60+/65+	14548	17369	19018	19077
KOBIETY				
RAZEM	104487	99969	94276	87741
0-2 lata	2046	1762	1397	1118
3-6	2729	2549	2110	1654
7-12	4300	4010	3697	3066
13-15	2298	2115	1964	1810
16-18	2610	2299	2140	2059
19-24	6296	5010	4362	4049
0-17	13052	11961	10576	9016
18-59/64	59489	52922	48234	43960
18-44	38468	33639	27486	21579
45-59/64	21021	19283	20748	22381
60+/65+	31946	35086	35466	34765

TABL. 6 PRACUJĄCY WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH (PKD 2007) I PŁCI W OSOBACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM	68582	68614	71385	73655	73203
mężczyźni	35246	35204	36617	37252	36758
kobiety.....	33336	33410	34768	36403	36445
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	711	728	744	690	542
mężczyźni	441	455	464	418	318
kobiety.....	270	273	280	272	224
Przemysł i budownictwo.....	20770	20628	21858	21525	21416
mężczyźni	15462	15545	16449	16174	16127
kobiety.....	5308	5083	5409	5351	5289
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja	16800	17299	17733	19446	18156
mężczyźni	9009	9224	9183	9703	9234
kobiety.....	7791	8075	8550	9743	8922
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3237	3172	3328	3720	3243
mężczyźni	1274	1271	1327	1468	1241
kobiety.....	1963	1901	2001	2252	2002
Pozostałe usługi.....	27064	26787	27722	28274	29846
mężczyźni	9060	8709	9194	9489	9838
kobiety.....	18004	18078	18528	18785	20008

a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z osobami pracującymi w fundacjach, stowarzyszeniach, partiach politycznych, organizacjach społecznych, organizacjach pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Z wyłączeniem pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

TABL. 7 PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a WEDŁUG SEKCJI PKD 2007 W OSOBACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok				
	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM^b	61834	61587	64085	70307	67059
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	33	31	58	58	62
Górnictwo i wydobywanie	591	608	675	704	693
Przetwórstwo przemysłowe	12044	11737	11976	12195	11220
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	555	538	527	522	495
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	825	847	865	903	1214
Budownictwo	3685	3789	4600	5320	5930
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	9980	11090	12509	13153	13435
Transport i gospodarka magazynowa	3494	2227	1967	5528	1058
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	548	542	598	705	938
Informacja i komunikacja	1085	735	588	685	739
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1803	1570	1598	1844	1390
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1239	1209	1154	1118	1342
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	827	880	975	982	995
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1190	1571	1569	1869	1638
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7173	7389	7460	7648	8404
Edukacja	8718	8610	8585	8560	8725
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6972	7159	7293	7375	7584
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	989	1007	1039	1080	1146
Pozostała działalność usługowa	83	48	49	58	55

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. ^b Ze względu na zaokrąglenia, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”

TABL. 8 **BEZROBOCIE REJESTROWANE.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM						
OGÓŁEM	16727	15355	12687	10741	10469	11285
w tym:						
Według wieku						
18-24	3301	2754	1779	1337	1478	1683
25-34	4783	4440	3576	2964	2969	3416
35-44	3481	3078	2630	2155	1952	2079
45-54	4355	4135	3661	3204	2871	2749
55-59	707	828	882	904	1018	1134
60-64 lata	100	120	159	177	181	224
Według poziomu wykształcenia						
wyższe.....	2323	2329	1900	1685	1926	2272
Policealne i średnie zawodowe	4787	4309	3441	2901	2811	2831
Średnie ogólnokształcące ..	1603	1508	1288	1199	1258	1342
Zasadnicze zawodowe	4569	4010	3257	2627	2336	2542
Podstawowe i niepełne podstawowe	3445	3199	2801	2329	2138	2298
Według stażu pracy						
Do 1 roku.....	2075	2081	1822	1646	1641	1739
1-5	2868	2534	2128	1842	1804	2203
5-10	2269	1981	1651	1427	1325	1426
10-20	2474	2215	1856	1566	1472	1559
20-30	2285	1978	1732	1378	1248	1333
30 lat i więcej.....	340	371	359	344	324	414
Bez stażu.....	4416	4195	3139	2538	2655	2611
Według czasu pozostawania bez pracy						
Do 1 miesiąca.....	1328	1030	996	1109	833	1147
1-3	2213	2451	1789	1560	1928	2433
3-6	2215	2142	1720	1465	1320	1938
6-12	3074	2243	1694	1554	1462	2300
12-24	2961	2689	2152	1516	2050	1380
Powyżej 24 miesięcy	4936	4800	4336	3537	2876	2087

TABL. 9 **BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI ZAREJESTROWANI.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM						
OGÓŁEM	632	604	560	554	709	820
w tym:						
Według wieku						
18-24.....	48	43	28	31	31	35
25-34.....	102	98	76	70	75	80
35-44.....	117	106	89	88	108	129
45-54.....	299	275	275	272	338	370
55-59.....	59	77	84	81	134	169
60-64 lata.....	7	5	8	12	23	37
Według poziomu wykształcenia						
wyższe.....	31	29	30	42	56	58
Policealne i średnie zawodowe.....	172	161	147	141	178	184
Średnie ogólnokształcące.....	53	46	48	53	58	70
Zasadnicze zawodowe.....	193	190	163	155	223	276
Gimnazjalne.....	0	2	0	2	3	4
Podstawowe i niepełne podstawowe.....	183	176	169	157	191	228
Według stażu pracy						
Do 1 roku.....	48	71	63	73	102	105
1-5.....	95	81	87	92	101	131
5-10.....	77	62	48	50	75	98
10-20.....	119	122	113	113	142	160
20-30.....	150	145	133	118	152	179
30 lat i więcej.....	19	21	25	22	31	40
Bez stażu.....	124	102	88	82	106	107
Według czasu pozostawania bez pracy						
Do 1 miesiąca.....	48	33	31	44	49	69
1-3.....	78	99	66	88	141	119
3-6.....	84	69	83	77	99	91
6-12.....	114	70	82	67	93	166
12-24.....	118	120	88	87	115	158
Powyżej 24 miesięcy.....	190	213	207	187	212	217

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.

TABL. 10 **DROGI PUBLICZNE.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w km					
O twardej nawierzchni:						
powiatowe	109,8	106,6	106,8	107,5	107,5	109,7
gminne	110,9	119,1	119,1	122,3	122,3	151,9
w tym o nawierzchni ulepszonej:						
powiatowe	105,9	103,0	103,5	104,6	104,6	107,8
gminne	93,8	102,4	102,4	105,6	105,6	142,7

TABL. 11 **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	74360	78477	84851	92612	96422
Motocykle.....	1555	1629	1783	2033	2276
Samochody osobowe.....	57513	61174	66232	72498	75085
Autobusy	529	522	529	558	567
Samochody ciężarowe.....	12930	13218	14197	15230	16021
Ciągniki samochodowe	683	742	843	923	898
Samochody specjalne.....	569	614	648	712	799
Ciągniki rolnicze.....	581	578	619	658	776

TABL. 12 BIBLIOTEKI PUBLICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem ^a	15	15	15	15	15	15
w tym przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	5	6	6	7	11	12
Pracownicy bibliotek ^a	89	92	92	98	106	112
Księgozbiór ^a w tys. wol.	540,2	555,1	563,5	582,4	577,0	591,9
Czytelnicy w tys.	57,4	55,7	49,4	46,1	43,3	44,7
Wypożyczenia w tys. wol.	1104,1	990,9	891,7	851,1	696,2	847,9

a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 13 MUZEA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem ^a	6	6	6	7	8	7
Muzealia ^a	64566	64701	54936	55664	57742	60358
Wystawy czasowe:						
własne ^b	20	14	24	31	42	57
obce ^c	14	5	6	9	6	6
Zwiedzający w tys.	118,3	120,2	133,4	176,5	198,2	201,4
w tym młodzież szkolna ^d	49,6	42,1	58,7	77,9	79,7	76,5
Imprezy oświatowe	553	643	378	731	1217	839

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca w zorganizowanych grupach.

TABL. 14 GALERIE SZTUKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem^a	1	1	2	4	6	6
Wystawy ^b	54	59	67	76	78	69
Ekspozycje ^b	62	70	77	84	79	69
Zwiedzający w tys. ^b	62,7	76,2	64,1	40,4	42,5	37,0

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju.

TABL. 15 TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem^a	3	3	3	3	3	3
Miejsca na widowni w stałej sali ^a	1161	1241	1241	1241	1242	1242
Przedstawienia i koncerty ^b	1297	1290	1316	1320	1299	1259
Widzowie i słuchacze ^b w tys.	241,1	268,9	250,5	238,6	243,5	247,3

a Stan w dniu 31 XII. b Według siedziby.

TABL. 16 KINA STAŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem^a	2	2	2	2	2	3
Sale ^a	9	9	9	9	9	10
Miejsca na widowni ^a	2059	2063	2063	2063	2063	2552
Seanse	15428	14716	16125	17033	17202	18152
w tym filmy produkcji polskiej	1568	999	1903	2693	3401	3746
Widzowie w tys.	507,7	366,4	499,3	488,6	500,7	582,4
w tym na filmach produkcji polskiej	53,3	14,5	84,0	144,0	152,0	135,9

a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 17 **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2009
Ogółem	14	14	14
domy kultury.....	5	5	6
ośrodki kultury.....	2	2	1
kluby	7	7	7
Imprezy	865	1063	1033
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	80,0	142,2	116,6
Kursy (w ciągu roku).....	38	24	143
Absolwenci kursów (w ciągu roku).....	760	412	772
Zespoły artystyczne	97	105	122
Członkowie zespołów artystycznych.....	1503	1535	2072
Koła (kluby).....	82	83	75
Członkowie kół (klubów)	1774	1899	1962

TABL. 18 **KLUBY SPORTOWE.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2006	2008
Kluby.....	42	51	52
Sekcje sportowe	137	123	94
Członkowie	5131	5710	5096
Ćwiczący.....	4318	4 923	3675
w tym kobiety	1535	1729	985
w tym do lat 18	3018	3370	2633
Trenerzy.....	68	70	61
Instruktorzy sportowi.....	120	128	94
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe.....	48	53	42

TABL. 19 TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Obiekty^a	15	18	20	23	23	27
w tym całoroczne.....	15	18	20	23	23	27
Hotele.....	9	11	14	17	17	20
Motele	1	1	-	-	-	-
Inne obiekty hotelowe	2	2	3	3	3	3
Schroniska młodzieżowe	2	2	1	2	2	2
Szkolne schroniska młodzieżowe.....	-	-	1	-	-	-
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	-	-	-	-	-	1
Pozostałe obiekty nieskasyfikowane.....	1	2	1	1	1	1
Miejsca noclegowe^a	1378	1544	1589	1855	1681	2242
w tym całoroczne.....	1156	1322	1369	1635	1681	2222
Hotele.....	941	1045	1180	1446	1474	1813
Motele	65	65	-	-	-	-
Inne obiekty hotelowe	19	20	57	57	57	60
Schroniska młodzieżowe	109	109	44	109	109	109
Szkolne schroniska młodzieżowe.....	-	-	65	-	-	-
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	-	-	-	-	-	100
Pozostałe obiekty nieskasyfikowane.....	244	305	243	243	41	160

^a Stan w dniu 31 VII.

TABL. 19 TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Korzystający.....	67093	74836	85790	96388	88070	109916
w tym turyści zagraniczni	7836	7730	7589	9292	8851	8733
Hotele	47253	45866	67062	85010	77297	99315
Motele	9929	13529	8086	-	-	-
Inne obiekty hotelowe	1573	2560	3089	4641	3246	3869
Schroniska młodzieżowe	3740	3707	3070	4397	4108	4269
Szkolne schroniska młodzieżowe	-	-	1143			22
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	-	-	-	-	-	861
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	4598	9174	3340	2340	3419	1580
Udzielone noclegi	129750	128463	143512	156904	158605	188375
w tym turystom zagranicznym	20236	16891	16159	21916	20913	20030
Hotele	103687	93368	116918	138936	140205	168875
Motele	9929	13529	8086	-	-	-
Inne obiekty hotelowe	2727	4042	5578	5884	5917	6536
Schroniska młodzieżowe	6485	6607	5076	7919	7650	7868
Szkolne schroniska młodzieżowe	-	-	2585	-	-	88
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	-	-	-	-	-	2305
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	6922	10917	5269	4165	4833	2703

TABL. 20 **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG PKD 2004.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	28899	29492	29494	28908	28723	28009
w tym sektor prywatny	28262	28849	28853	28279	28177	27536
w tym:						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo.....	104	112	112	119	124	135
Przemysł	2481	2472	2440	2353	2314	2290
w tym przetwórstwo przemysłowe	2456	2442	2405	2314	2274	2246
Budownictwo.....	3031	3016	3027	2998	3072	3043
Handel i naprawy ^Δ	10312	10687	10477	10134	9824	9324
Hotele i restauracje	661	691	695	668	663	664
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2134	2136	2060	2025	2002	1947
Pośrednictwo finansowe	1208	1217	1245	1246	1242	1135
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	5000	5047	5148	5058	5072	5044
Edukacja	557	595	630	623	622	624
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1474	1525	1576	1606	1670	1653
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała ...	1862	1911	2005	2001	2039	2069

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABL. 21 **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2009 R. WEDŁUG PKD 2007.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009
Ogółem	28009
w tym sektor prywatny	27536
w tym:	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	94
Przemysł	2157
w tym przetwórstwo przemysłowe	2069
Budownictwo	3130
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	9132
Transport i gospodarka magazynowa	1913
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	664
Informacja i komunikacja	649
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1136
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1021
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3075
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	493
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	76
Edukacja	681
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1599
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	474
Pozostała działalność usługowa	1712

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABL. 22 **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG PRZEWIDYWANEJ LICZBY PRACUJĄCYCH**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	28899	29492	29494	28908	28723	28009
0-9.....	27604	28166	28160	27561	27328	26587
10-49.....	981	1008	1014	1030	1076	1098
50-249.....	263	268	271	268	269	268
250 i więcej.....	51	50	49	49	50	56

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABL. 23 **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG FORMY PRAWNEJ.** Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem.....	28899	29492	29494	28908	28723	28009
w tym:						
Spółki handlowe.....	1944	1999	2063	2163	2255	2311
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	229	226	232	239	239	248
Spółki cywilne.....	2501	2520	2554	2601	2561	2562
Spółdzielnie.....	103	103	102	104	101	98
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne.....	557	599	638	660	671	704
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	22599	23038	22878	22104	21840	21020

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABL. 24 WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW ^a WEDŁUG PKD 2004

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007
w mln zł				
Przychody z całokształtu działalności.....	11191,4	10867,0	12426,9	13840,9
w tym przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	10924,8	10542,6	12047,2	13328,9
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności.....	11196,7	10629,9	12149,9	13422,2
w tym koszt własny sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów	10707,6	10327,7	11827,7	12945,4
Wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów	217,2	214,9	219,5	383,5
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	-65,8	42,9	93,5	71,5
Wynik na działalności finansowej	-156,7	-20,7	-36,1	-36,3
Wynik finansowy brutto.....	-1,0	238,8	277,2	420,2
Wynik finansowy netto	-29,7	192,1	215,9	344,6
w %				
Wskaźnik poziomu kosztów	100,0	97,8	98,6	97,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.....	2,0	2,0	1,6	2,9
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	0,0	2,2	1,4	3,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	-0,3	1,8	1,0	2,5
Wskaźnik płynności I stopnia	21,8	20,3	22,8	27,7
Wskaźnik płynności II stopnia.....	89,5	76,2	78,8	79,0

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

TABL. 25 WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW^a WEDŁUG PKD 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
w mln zł			
Przychody z całokształtu działalności	13854,5	14569,2	14769,2
w tym przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	13342,3	14018,4	14013,5
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	13435,3	14108,9	14359,9
w tym koszt własny sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów	12958,3	13469,6	13519,1
Wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów	384,0	548,8	494,4
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	71,5	90,0	125,1
Wynik na działalności finansowej	-36,3	-178,5	-210,2
Wynik finansowy brutto	420,7	471,0	341,9
Wynik finansowy netto	345,0	388,3	235,8
w %			
Wskaźnik poziomu kosztów	97,0	96,8	97,2
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2,9	3,9	3,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	3,0	3,2	2,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	2,5	2,7	1,6
Wskaźnik płynności I stopnia	27,7	33,7	37,9
Wskaźnik płynności II stopnia	79,0	86,0	85,7

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

TABL. 26 DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w tys. zł					
Ogółem	446369,1	507603,2	580387,6	646434,9	745667,9	806926,7
w tym:						
Dochody własne	235071,1	264108,0	295870,4	356486,8	429906,6	436532,8
w tym:						
udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa — w podatku dochodowym						
od osób fizycznych	102643,6	125161,0	139845,5	171019,8	185760,2	176894,0
od osób prawnych	8666,8	12245,9	11077,1	17230,3	16656,1	16662,3
podatek od nieruchomości	63191,9	65502,9	66714,4	70454,6	83862,5	82563,1
podatek od środków transportowych	4458,5	4518,7	4636,8	5214,5	5726,5	5668,3
podatek od czynności cywilnoprawnych	7197,0	6185,9	9933,0	15568,3	16497,0	10284,3
opłata skarbowa	5823,7	5658,7	4966,3	5804,3	6644,0	5125,3
dochody z majątku	12207,1	11930,7	22372,0	25717,1	26720,7	57084,6
Dotacje celowe z budżetu państwa	61218,7	72785,5	89968,9	100508,6	115391,7	114970,3
Dotacje otrzymane z funduszy celowych	595,0	1438,2	366,6	1363,5	854,2	699,6
Pozostałe dotacje	2204,2	6774,6	7811,2	8658,0	7276,8	40193,0
Subwencje ogólne	143442,4	151918,7	158726,7	172725,1	192238,7	214531,1
w tym na zadania oświatowe	140513,0	148042,1	153207,2	164011,7	181716,7	203080,6

TABL. 27 DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w tys. zł					
Ogółem.....	446369,1	507603,2	580387,6	646434,9	745667,9	806926,7
w tym:						
Transport i łączność.....	2356,2	7408,6	17109,3	20069,8	44484,5	62737,5
Gospodarka mieszkaniowa.....	17763,2	18167,7	27770,3	32145,8	39611,1	64455,2
Działalność usługowa.....	690,0	822,3	696,5	2149,6	1261,3	4373,9
Administracja publiczna.....	8134,7	8081,8	7335,1	8785,3	3174,7	2661,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	9533,8	11260,8	11895,6	12208,4	17776,0	21231,6
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych.....	200912,2	228629,7	247112,8	296650,6	330467,1	310989,9
Oświata i wychowanie.....	2622,5	2590,1	2994,4	3568,2	4467,6	2728,0
Ochrona zdrowia.....	268,8	230,3	308,6	554,8	651,1	10400,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	52762,3	65822,0	80652,1	89834,7	103126,5	99519,1
Edukacyjna opieka wychowawcza.....	1498,5	3050,7	3314,8	2374,3	1982,3	1320,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	4664,7	3811,9	1888,1	1449,2	1735,5	2543,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	62,0	308,6	521,6	79,4	162,2	28,9
Kultura fizyczna i sport.....	278,4	2934,5	18716,3	2072,2	1781,6	2801,2

TABL. 28 WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w tys. zł					
Ogółem	438531,5	548107,0	638566,1	604886,8	741262,5	888925,3
w tym:						
Dotacje.....	44203,1	47804,0	58257,4	66566,4	59065,2	66138,8
w tym dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych	15183,3	16781,6	21650,6	23888,3	8165,3	5519,4
Świadczenia na rzecz osób fizycznych.....	49322,4	64252,5	77683,1	84720,1	85187,8	86939,2
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	293066,4	309954,6	332985,5	364428,4	621206,9	550827,8
w tym:						
wynagrodzenia	174186,9	184408,1	197632,6	215136,6	241119,3	272172,7
składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy.....	32033,5	34693,7	35834,6	38491,9	39120,7	44131,7
zakup materiałów i usług.....	74042,7	74387,6	84436,7	92619,8	160178,3	191774,3
Obsługa długu publicznego	1670,6	1340,1	2582,2	4871,8	5389,6	4747,1
Wydatki majątkowe.....	47689,6	116567,1	159418,8	76417,1	120055,7	174801,1
w tym inwestycyjne ^a	45892,1	115334,1	130468,8	73667,1	113065,7	165601,0

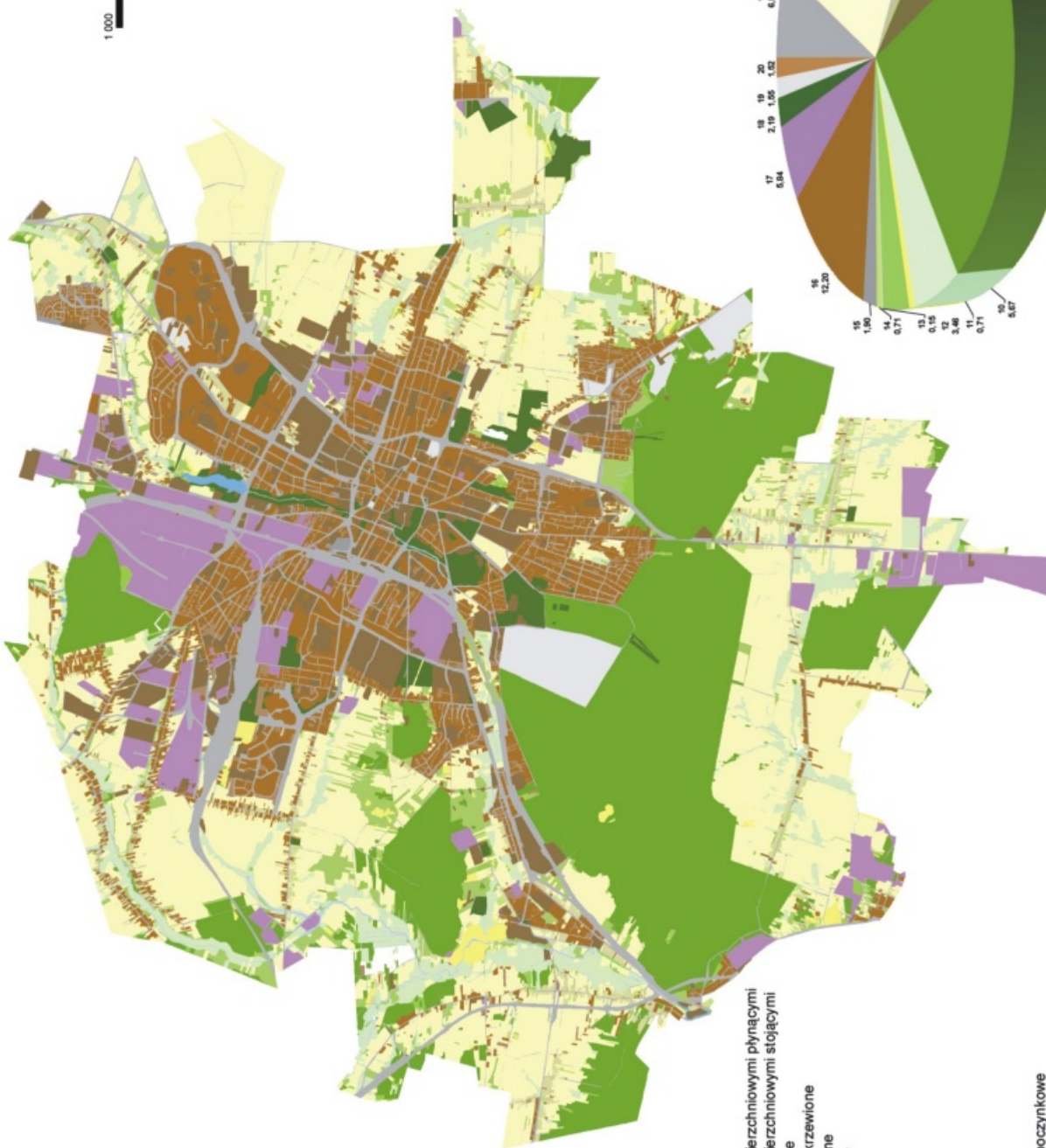
a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych

TABL. 29 WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	w tys. zł					
Ogółem	438531,5	548107,0	638566,1	604886,8	741262,5	888925,3
w tym:						
Transport i łączność.....	47368,0	66814,9	101547,6	83284,9	118844,7	151265,5
Gospodarka mieszkaniowa.....	6237,1	9366,8	13665,7	11171,7	28539,0	56972,7
Działalność usługowa.....	2750,5	2656,5	28908,1	2913,4	5471,6	13172,2
Administracja publiczna.....	30085,0	34736,3	37016,8	44193,9	50848,6	53891,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa.....	13695,5	17053,8	15879,8	16795,1	23370,9	29757,2
Obsługa długu publicznego ^a	1670,6	1340,1	2582,2	5722,0	8144,3	5632,5
Oświata i wychowanie.....	176742,6	183529,9	203402,8	205495,4	230739,5	253171,8
Ochrona zdrowia.....	5196,2	6963,8	8388,7	6750,4	7949,8	19146,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	83162,0	104292,4	126113,8	142858,3	160114,5	169076,8
Edukacyjna opieka wychowawcza..	19092,4	21474,0	23672,0	25857,9	23925,1	26082,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	26057,5	28946,8	27561,0	22315,7	36955,4	32843,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	12200,8	17961,8	15109,4	17829,8	17842,1	19595,9
Kultura fizyczna i sport.....	10471,6	49074,0	31245,6	12990,8	23667,2	46337,2

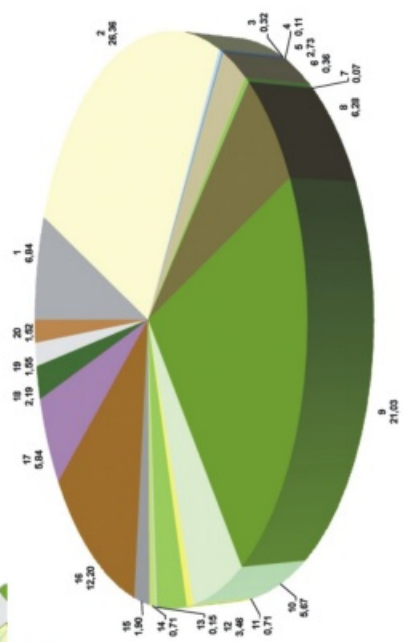
^a Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

UŻYTKOWANIE TERENU

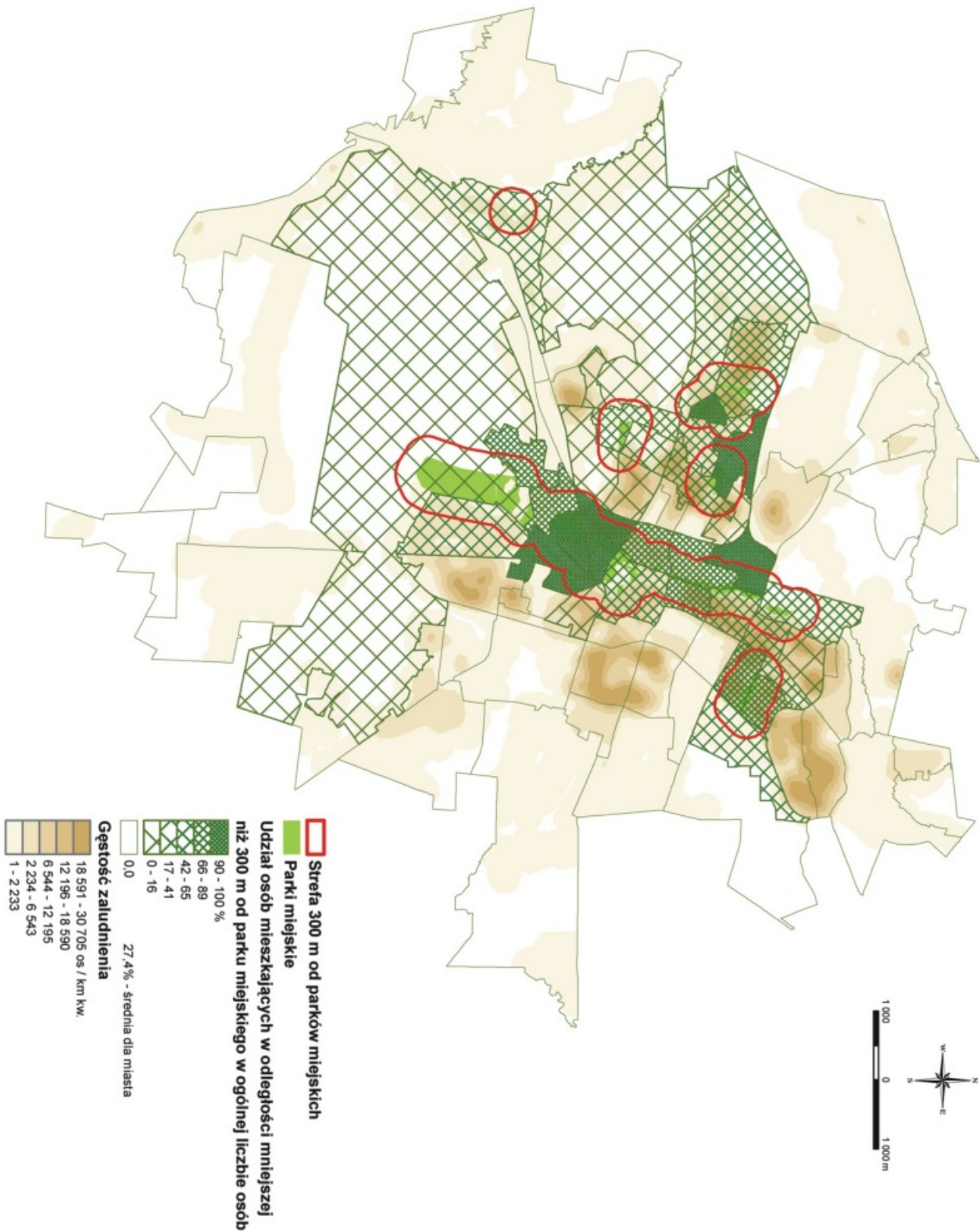

Użytkowanie terenu

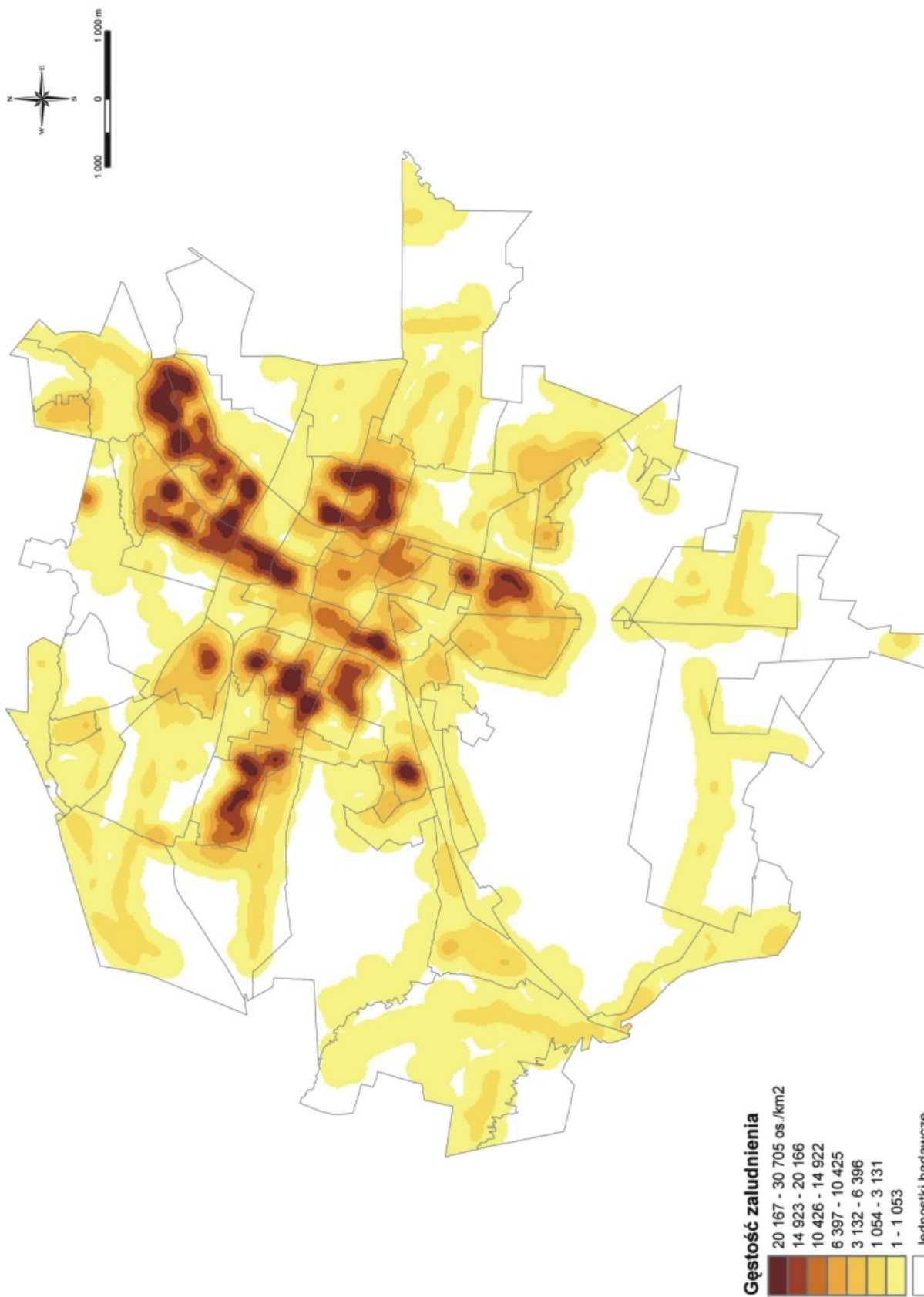
- 1 - Drogi
- 2 - Grunty orne
- 3 - Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi
- 4 - Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi
- 5 - Grunty rolne zabudowane
- 6 - Grunty zadrzewione i zakrzewione
- 7 - Inne tereny komunikacyjne
- 8 - Inne tereny zabudowane
- 9 - Lasy
- 10 - Łąki trwałe
- 11 - Nieużytki
- 12 - Pastwiska trwałe
- 13 - Rowy
- 14 - Sady
- 15 - Tereny kolejowe
- 16 - Tereny mieszkaniowe
- 17 - Tereny przemysłowe
- 18 - Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
- 19 - Tereny różne
- 20 - Zurbanizowane tereny niezabudowane

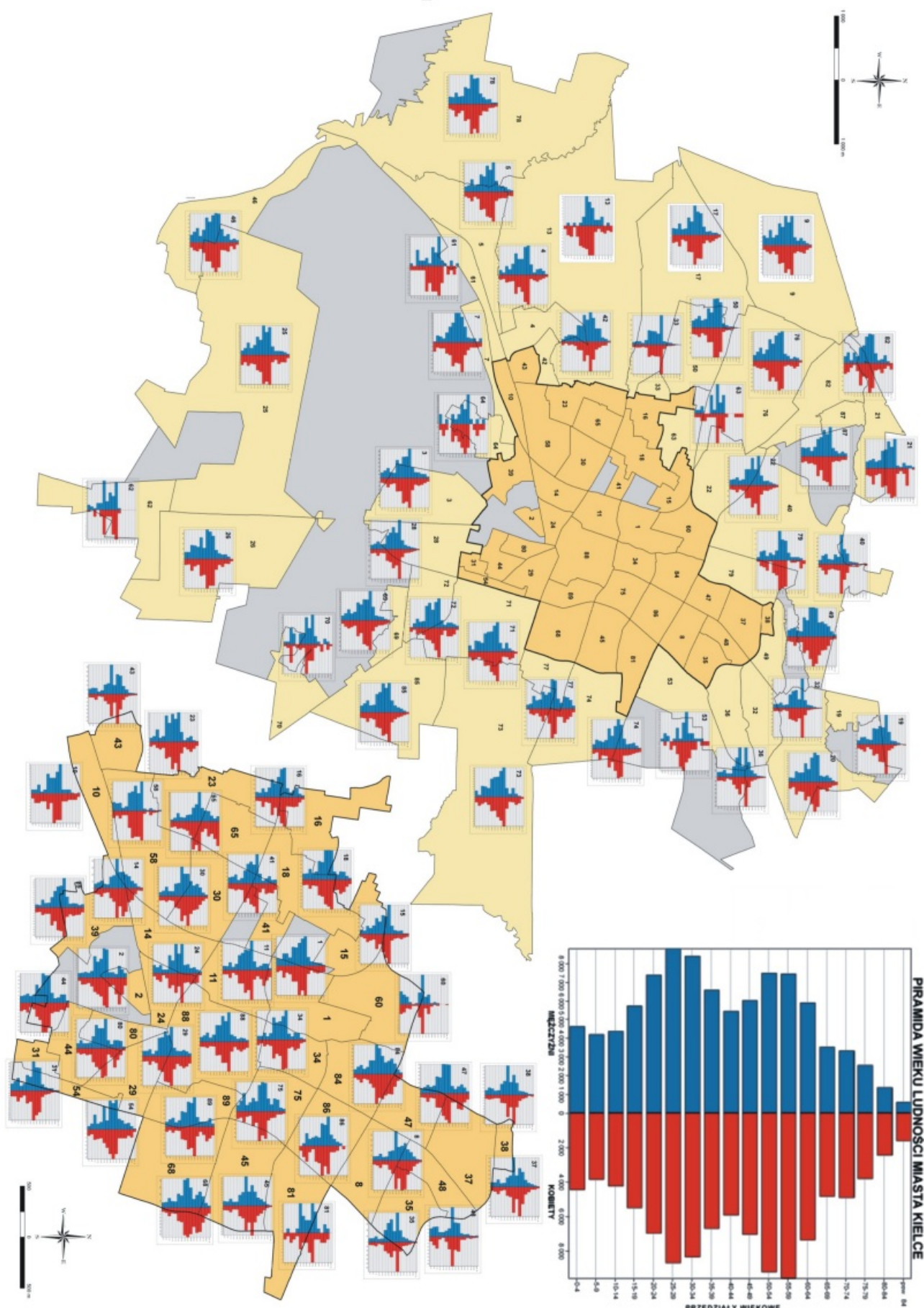
**UDZIAŁ OSÓB MIESZKAJĄCYCH W ODLEGŁOŚCI MNIEJSZEJ NIŻ 300M
OD PARKU MIEJSKIEGO W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI**

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

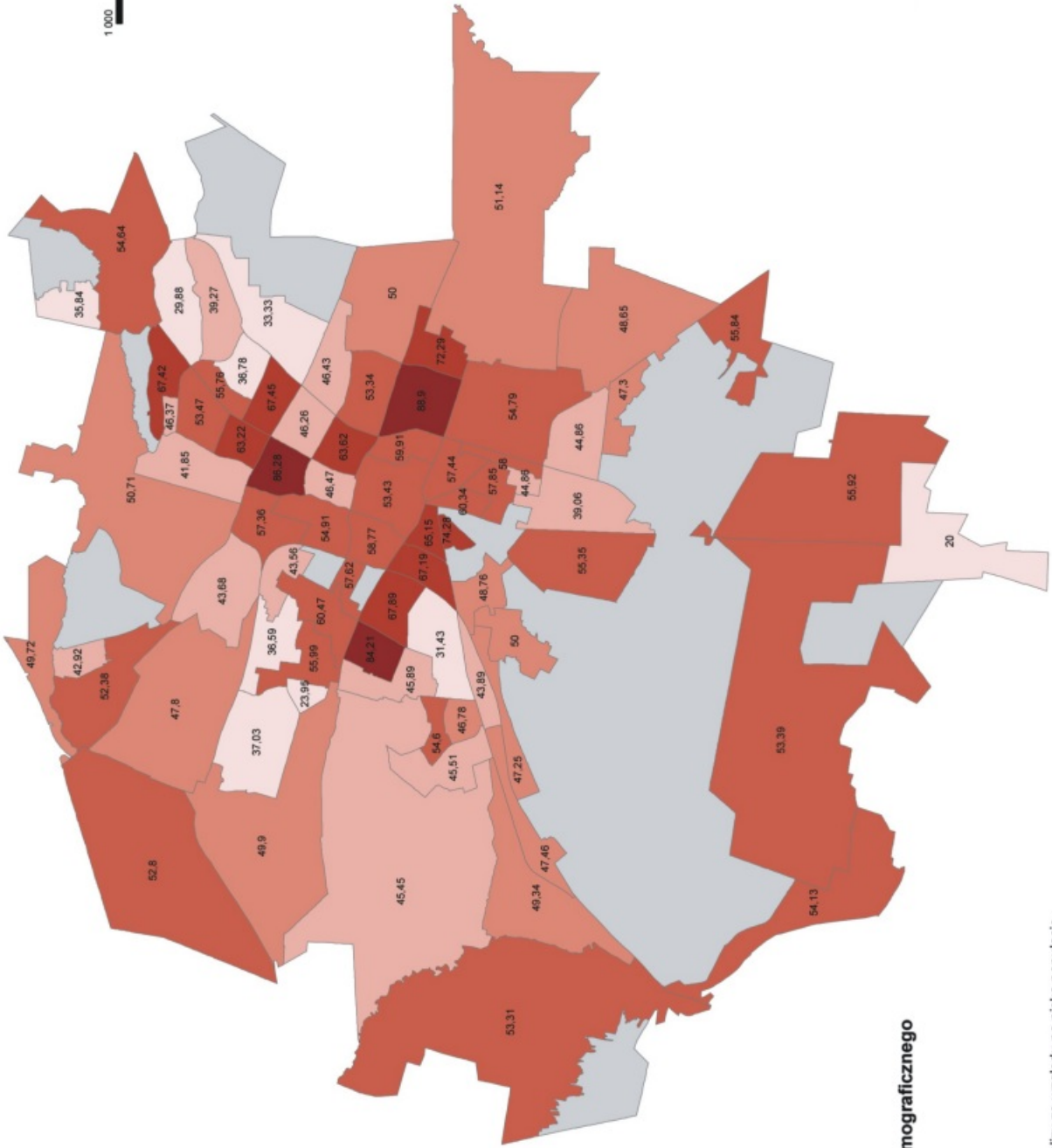

STRUKTURA PŁCI I WIEKU MIESZKAŃCÓW

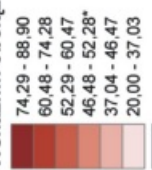

Opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu Miasta w Kielcach przez firmę 24GIS s.c.

WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO

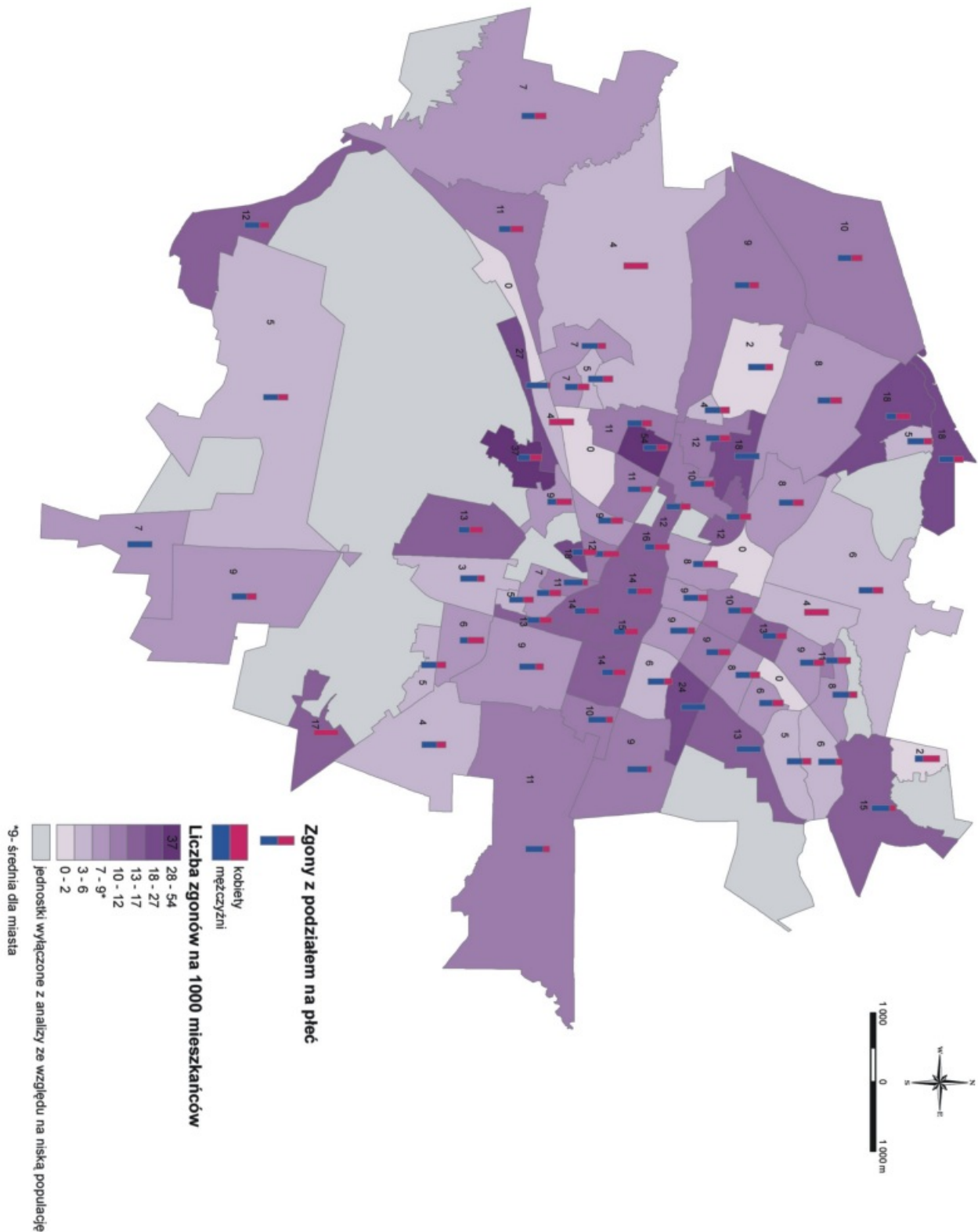

Wskaźnik obciążenia demograficznego

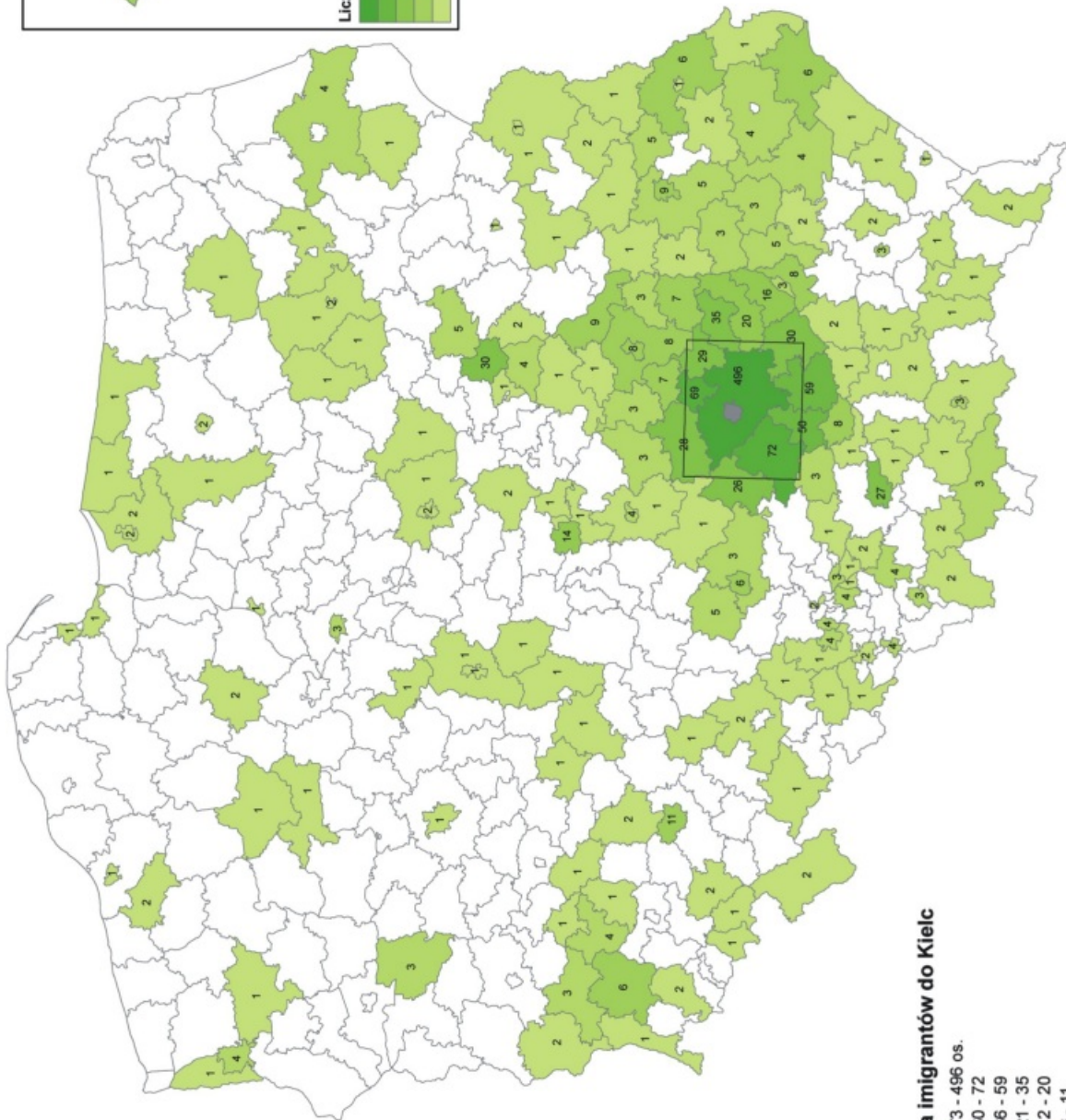
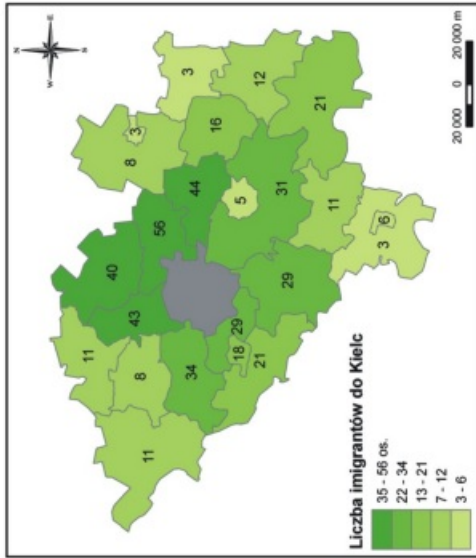

Legend symbols:
 Light Blue: jednostki wyłączone z analizy ze względu na niską populację
 *52.28 - średnia dla miasta

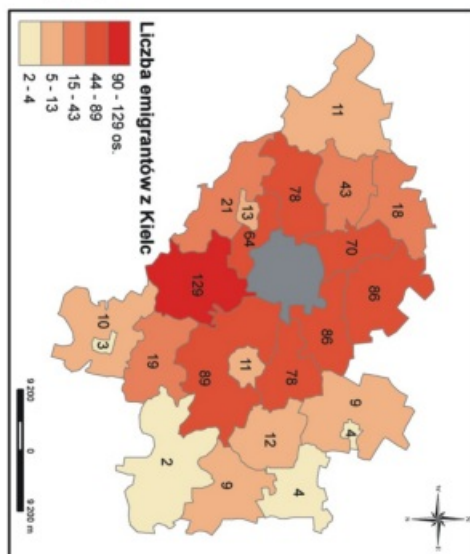
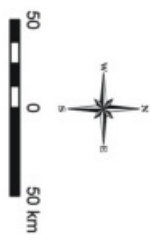
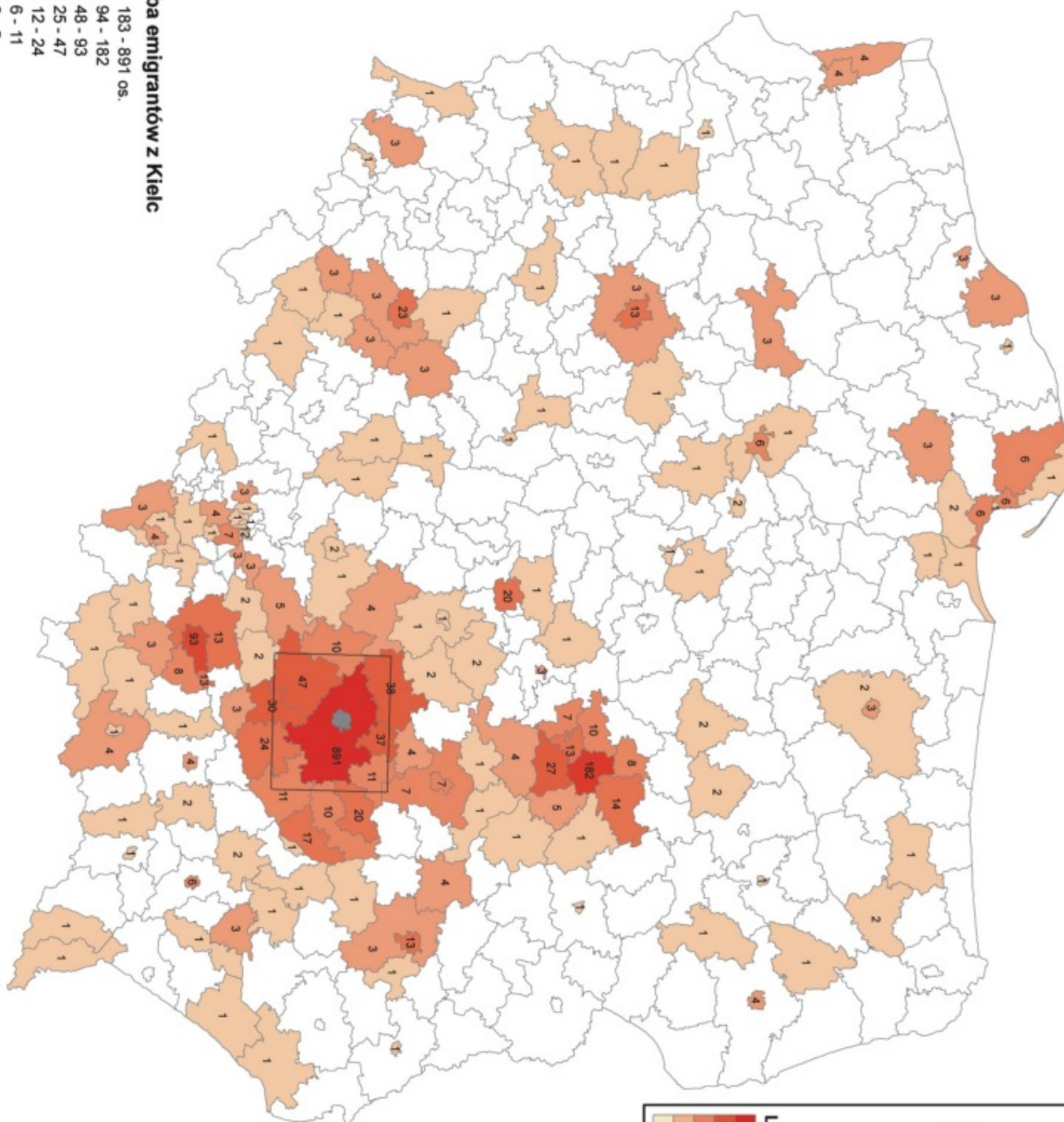
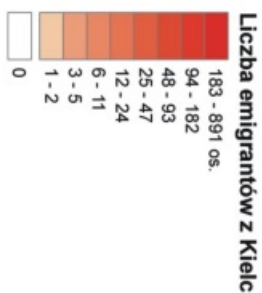
LICZBA ZGONÓW W ROKU NA 1000 MIESZKAŃCÓW

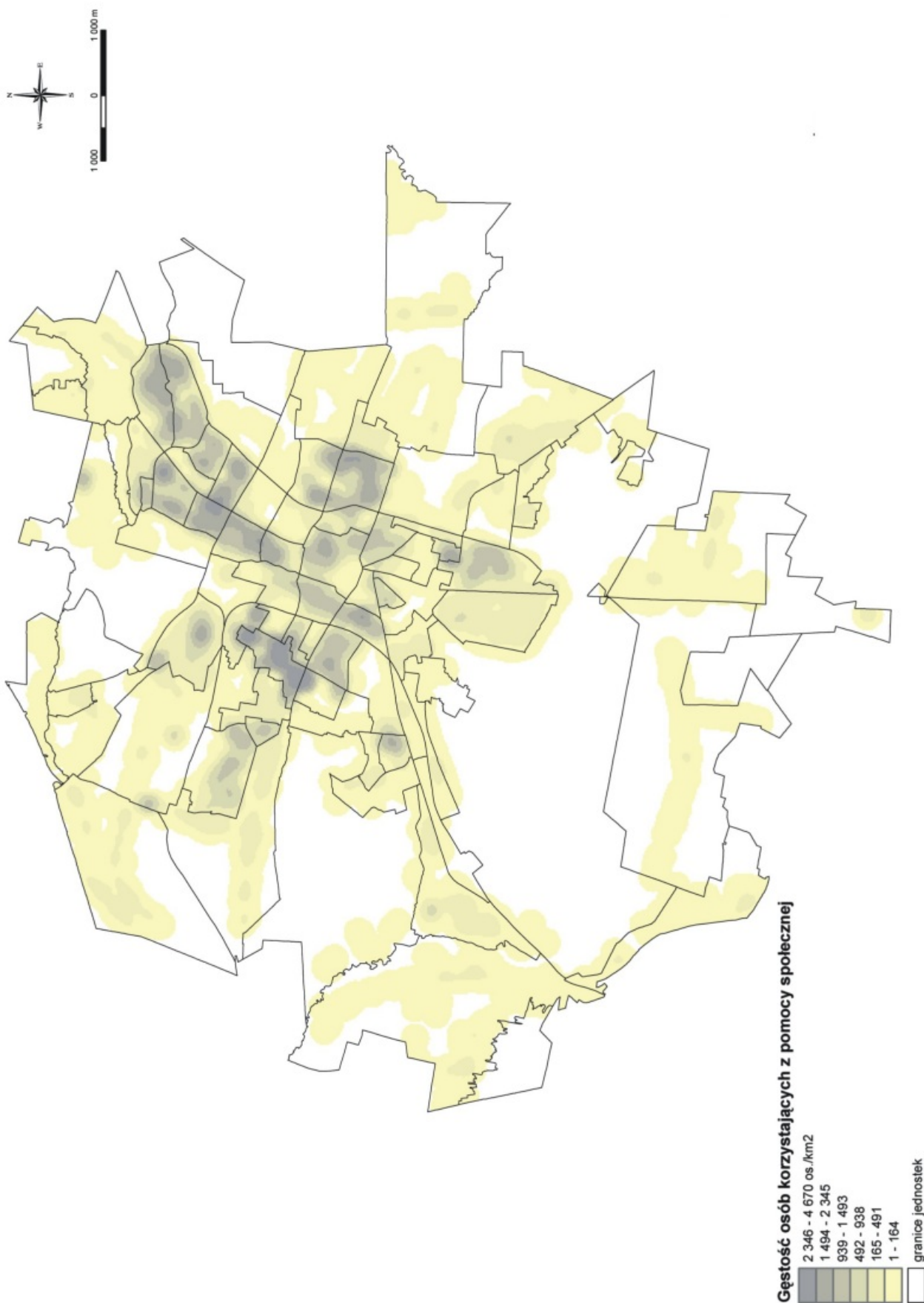
NAPŁYW LUDNOŚCI WG POPRZEDNIEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (POLSKA)

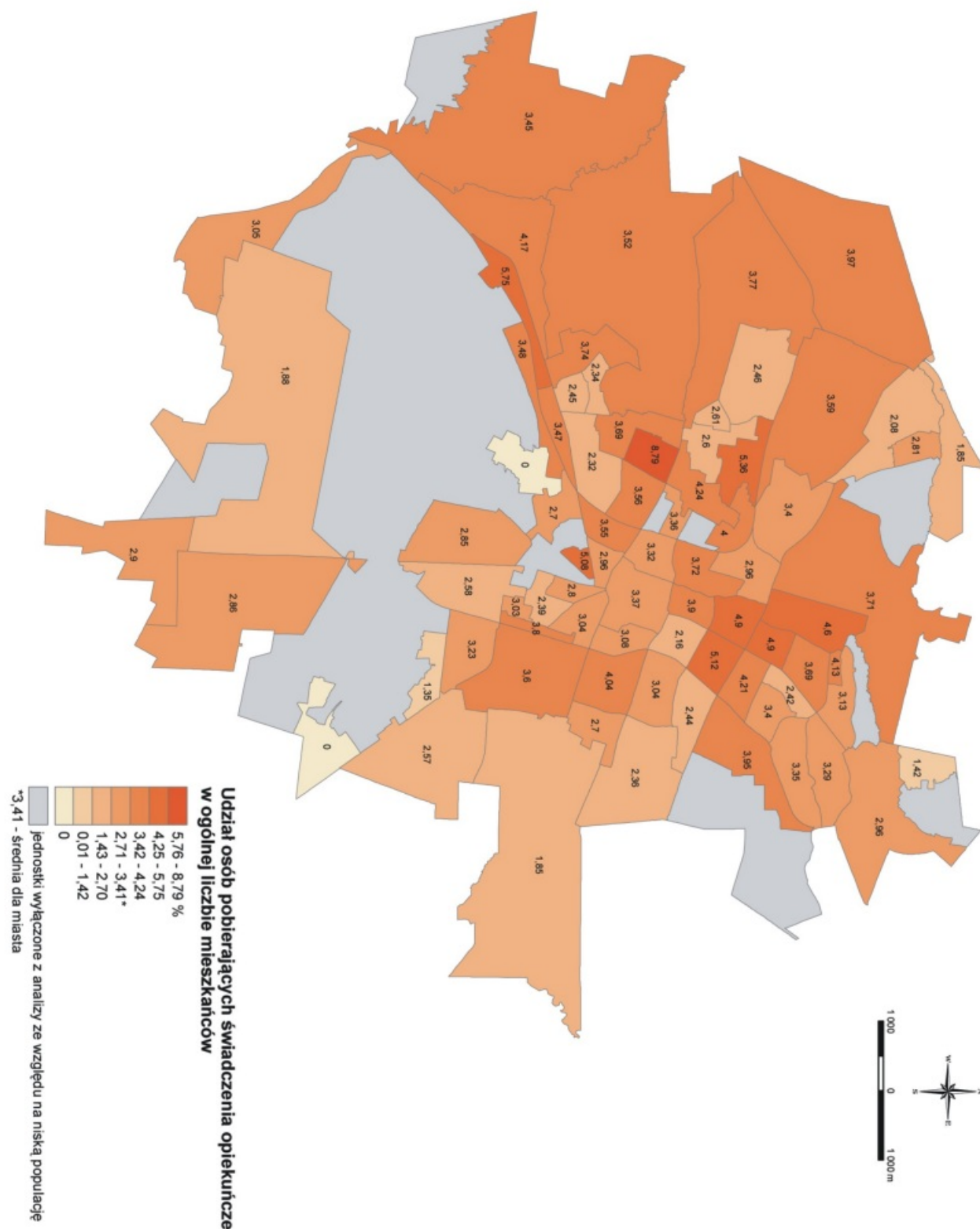
ODPŁYW LUDNOŚCI WG NOWEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (POLSKA)

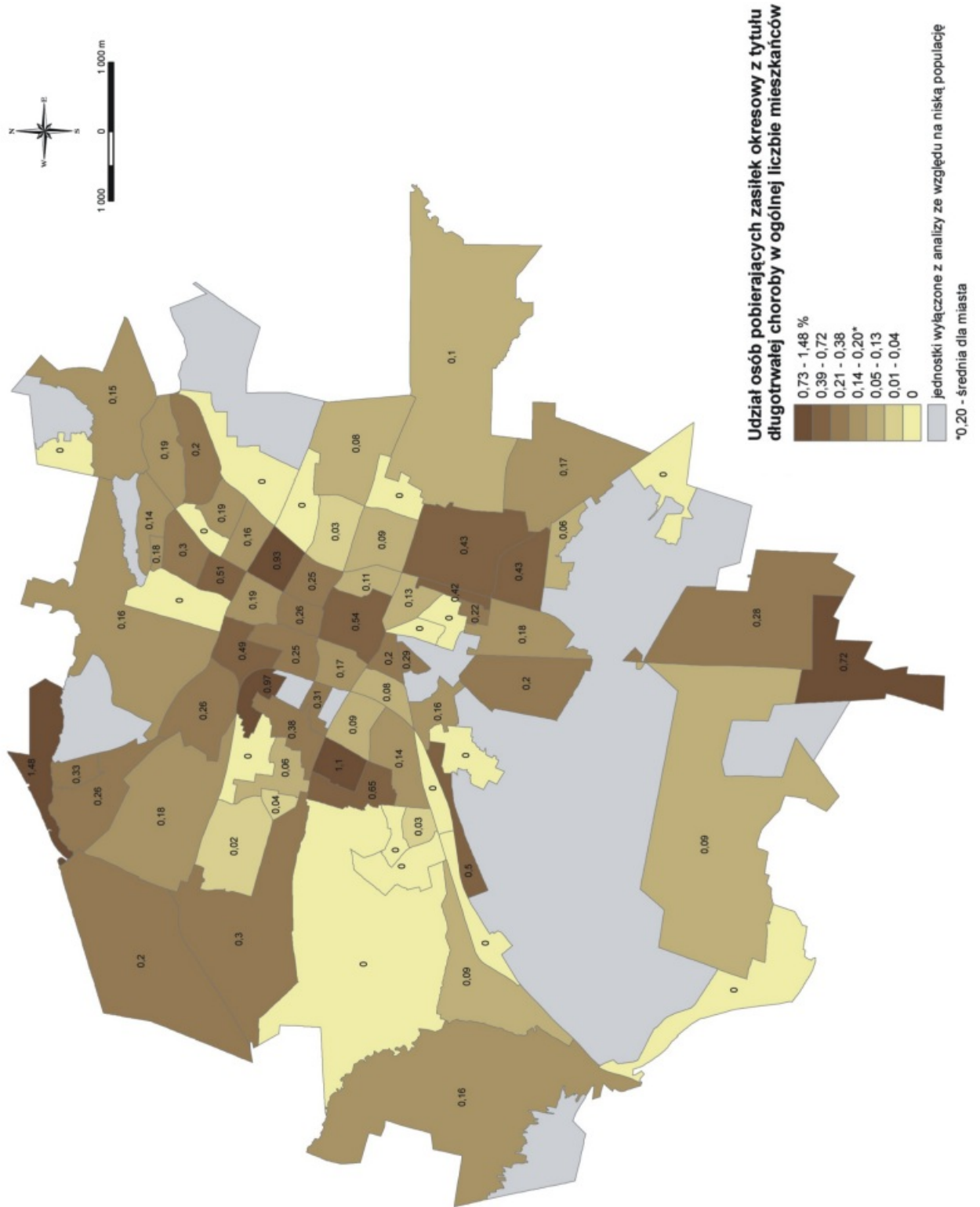
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

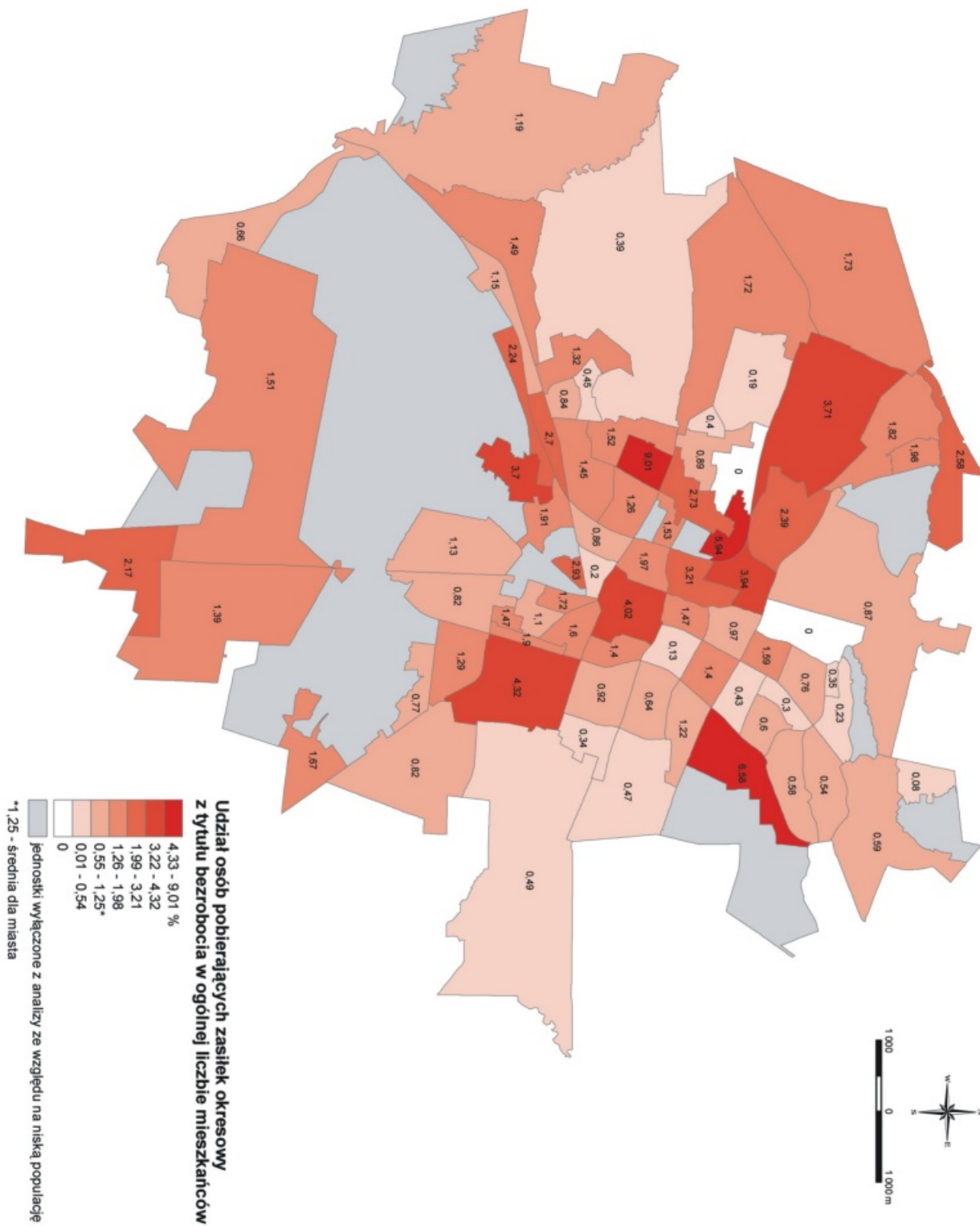
UDZIAŁ OSÓB POBIERAJĄCYCH ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI

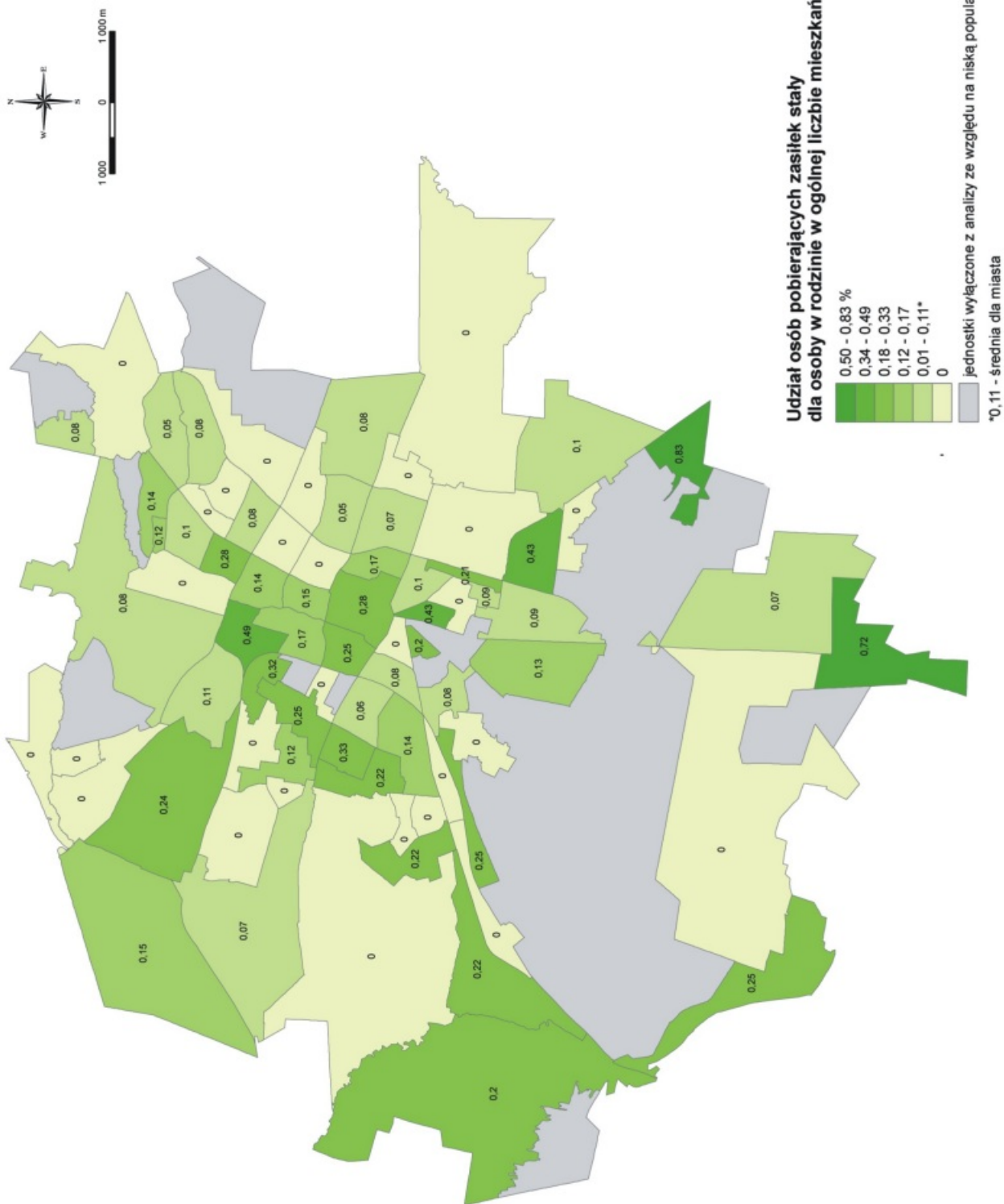
UDZIAŁ OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK OKRESOWY Z TYTUŁU DŁUGOTRWALEJ CHOROBY W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI

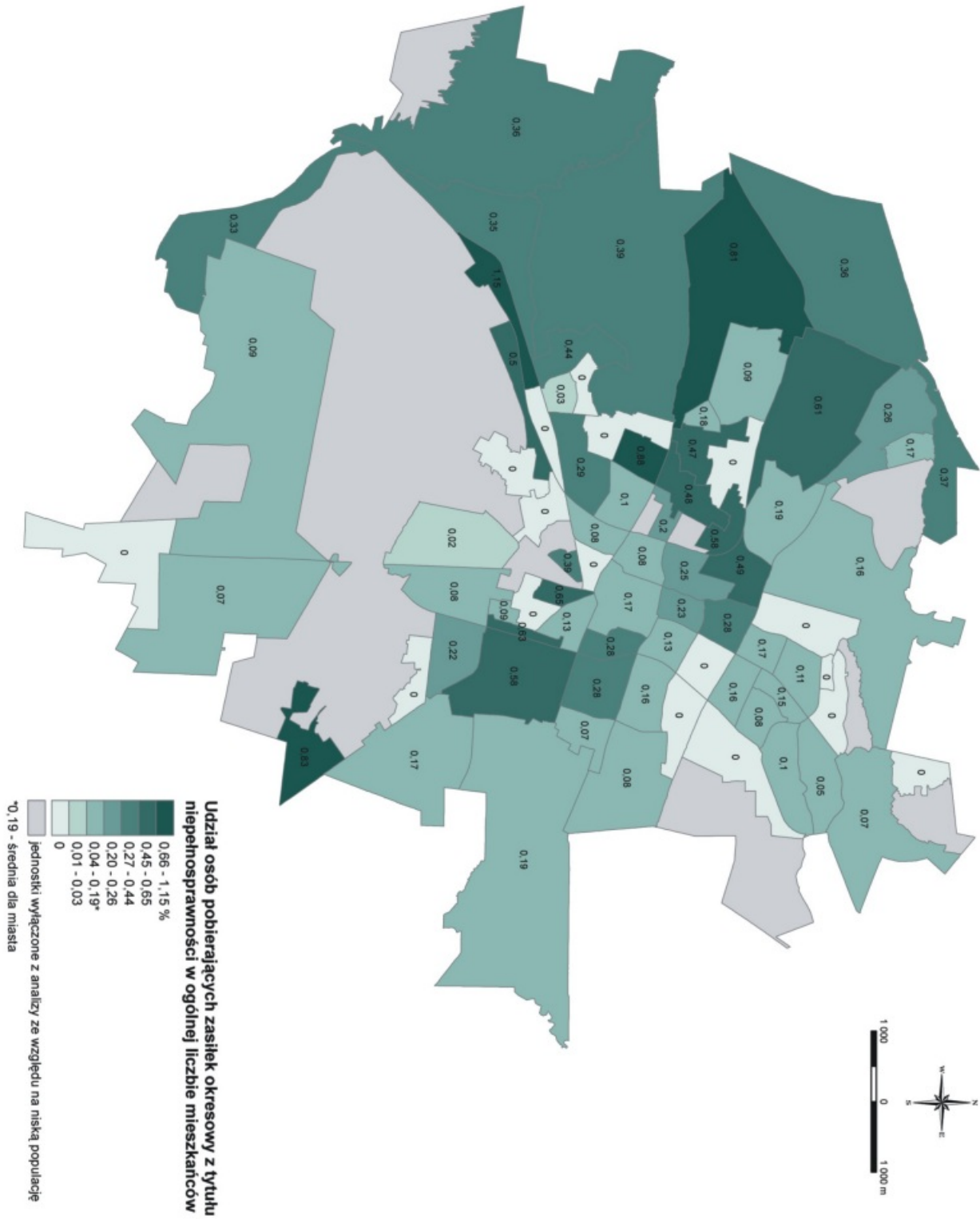
UDZIAŁ OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK OKRESOWY Z TYTUŁU BEZROBOCIA W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI

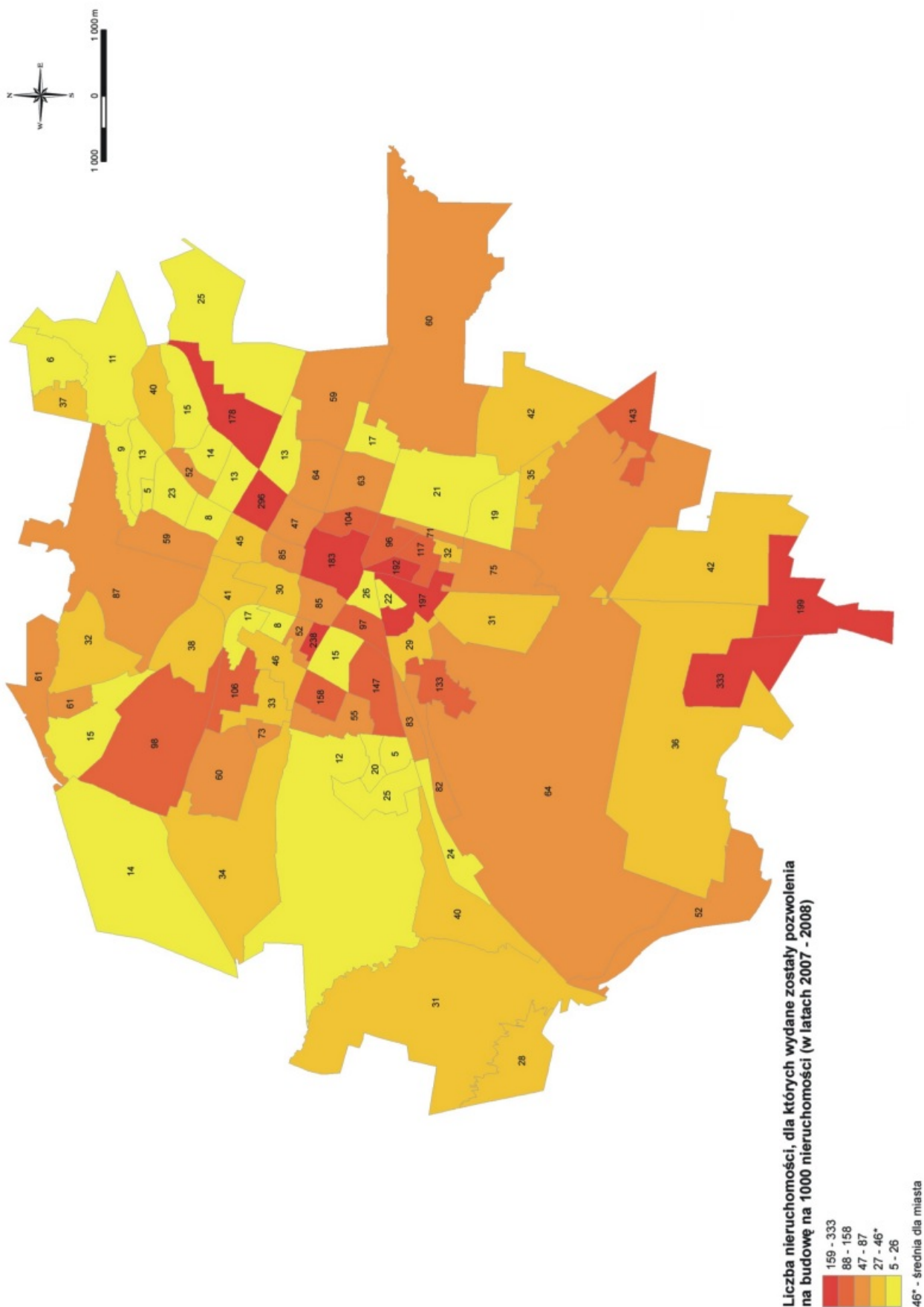
UDZIAŁ OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK STAŁY DLA OSOBY W RODZINIE W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI

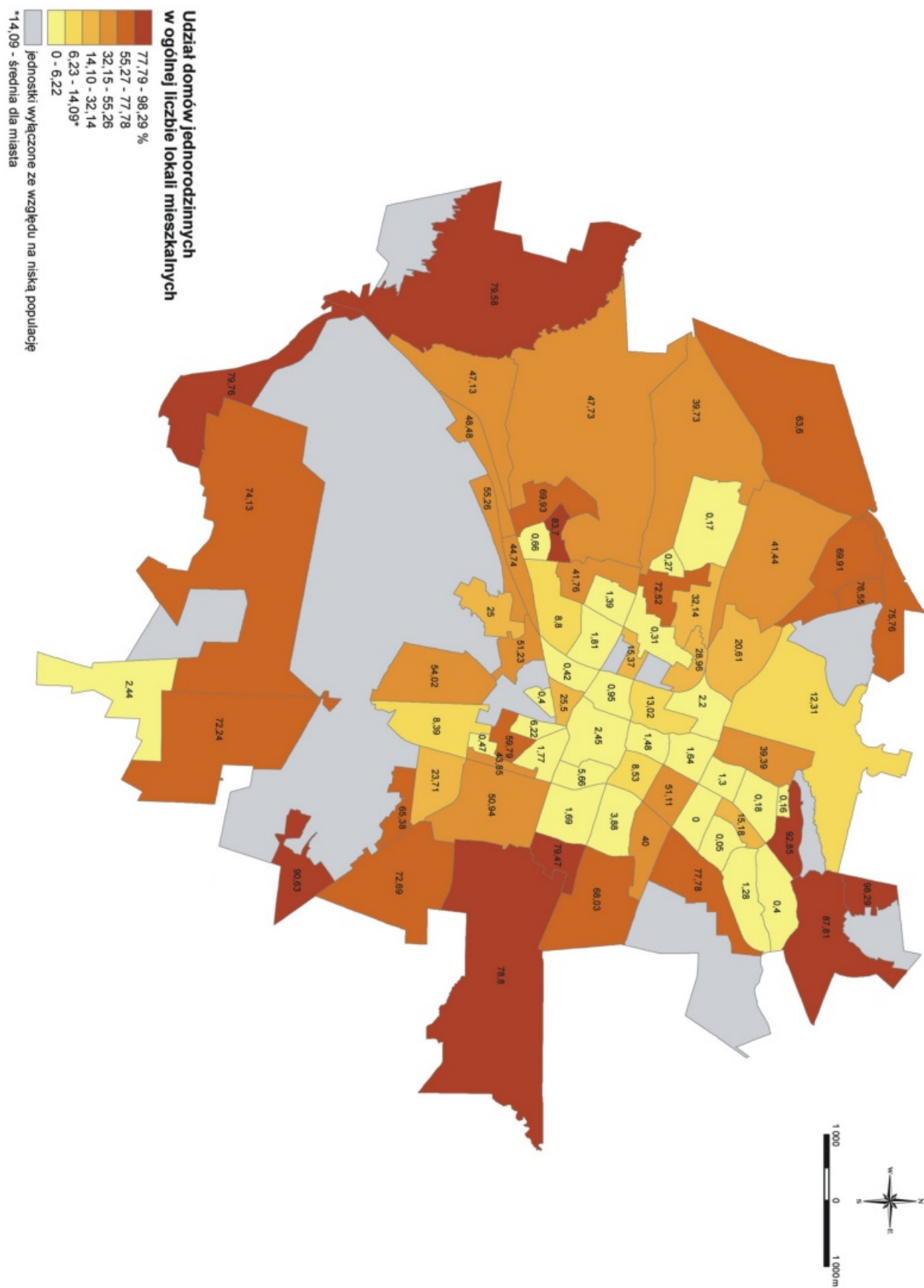
UDZIAŁ OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK OKRESOWY Z TYTUŁU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI

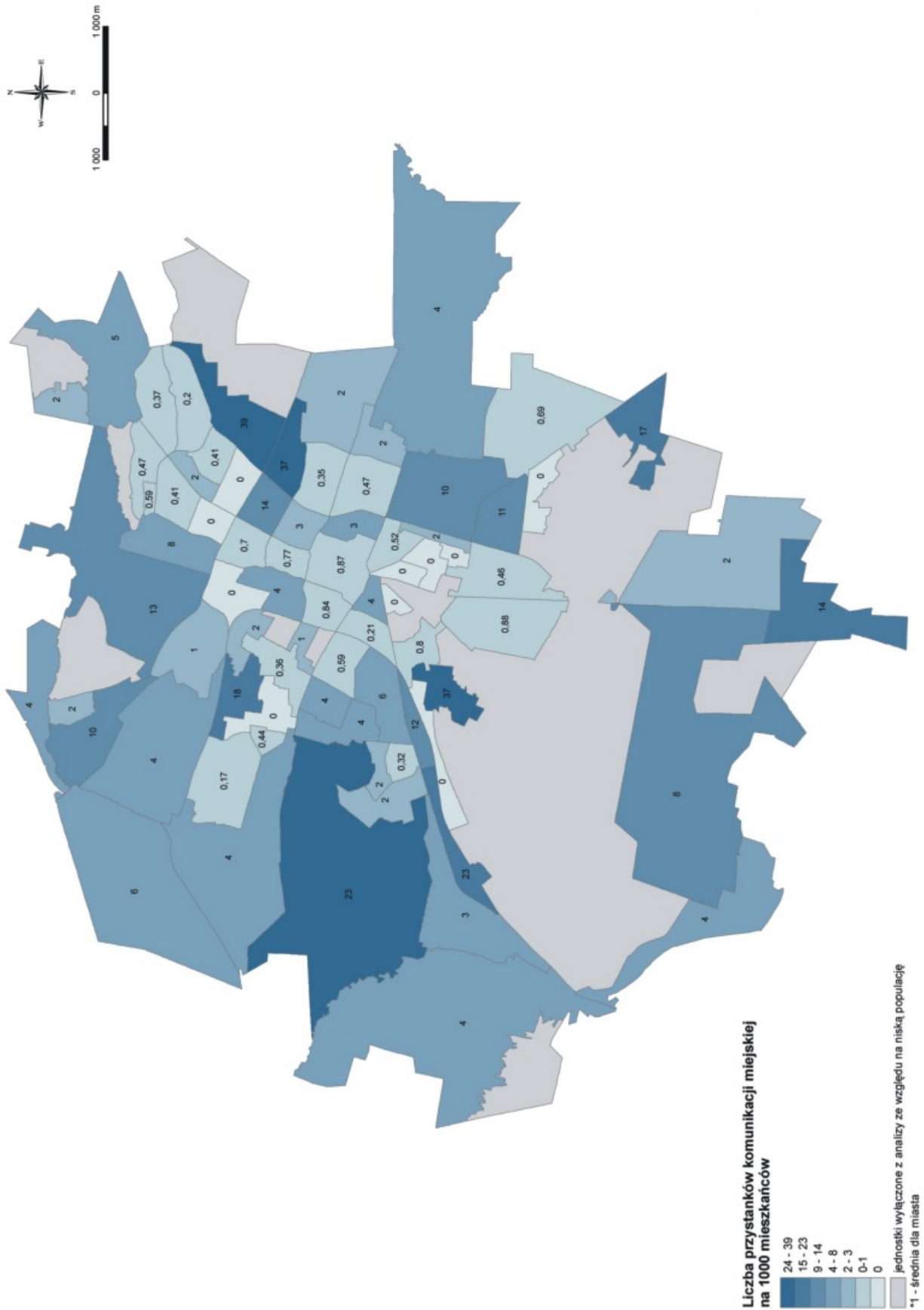
LICZBA NIERUCHOMOŚCI, DLA KTÓRYCH WYDANE ZOSTAŁY POZWOLENIA NA BUDOWĘ NA 1000 NIERUCHOMOŚCI (w latach 2007-2008)

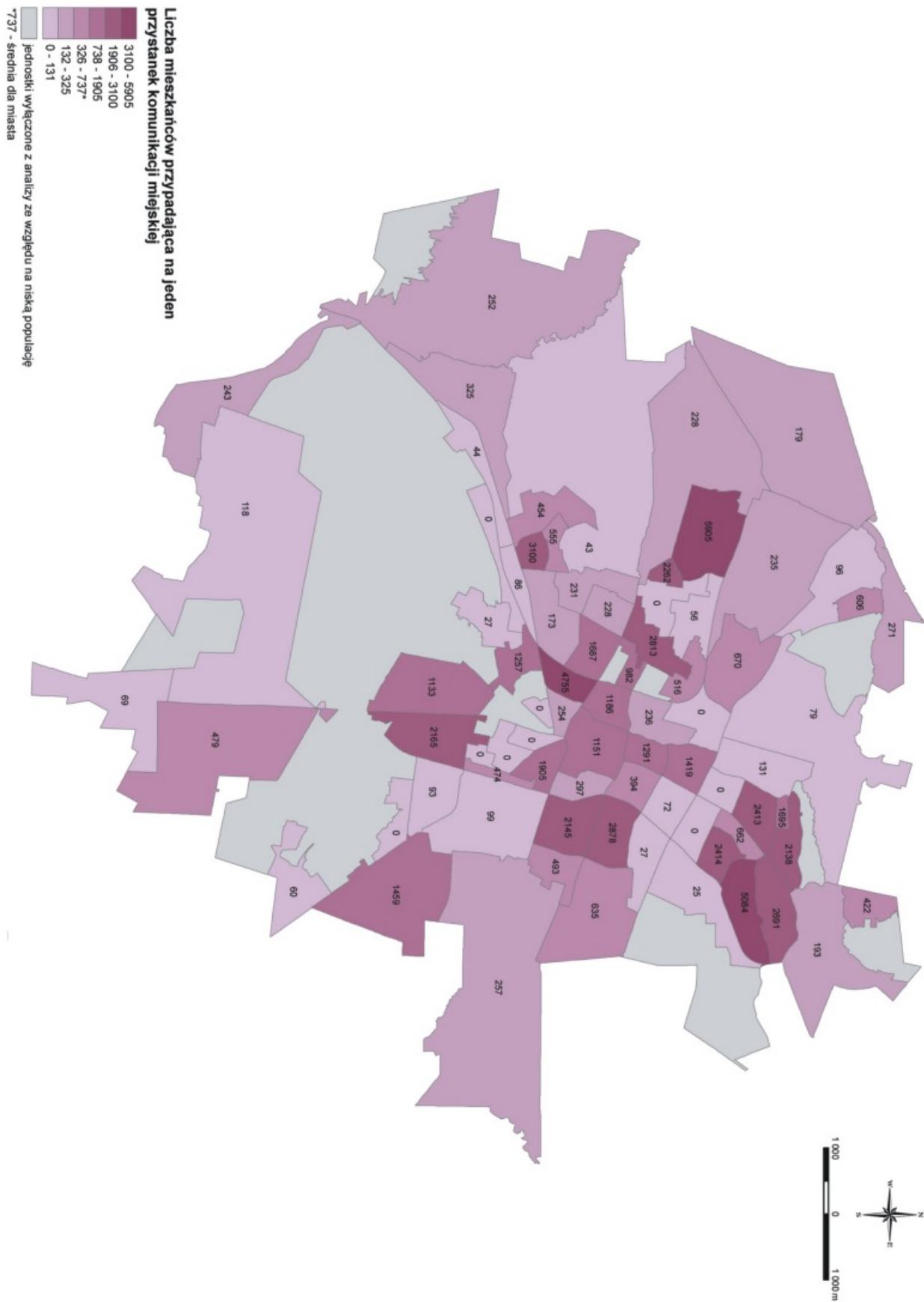
UDZIAŁ DOMÓW JEDNORODZINNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE LOKALI MIESZKALNYCH

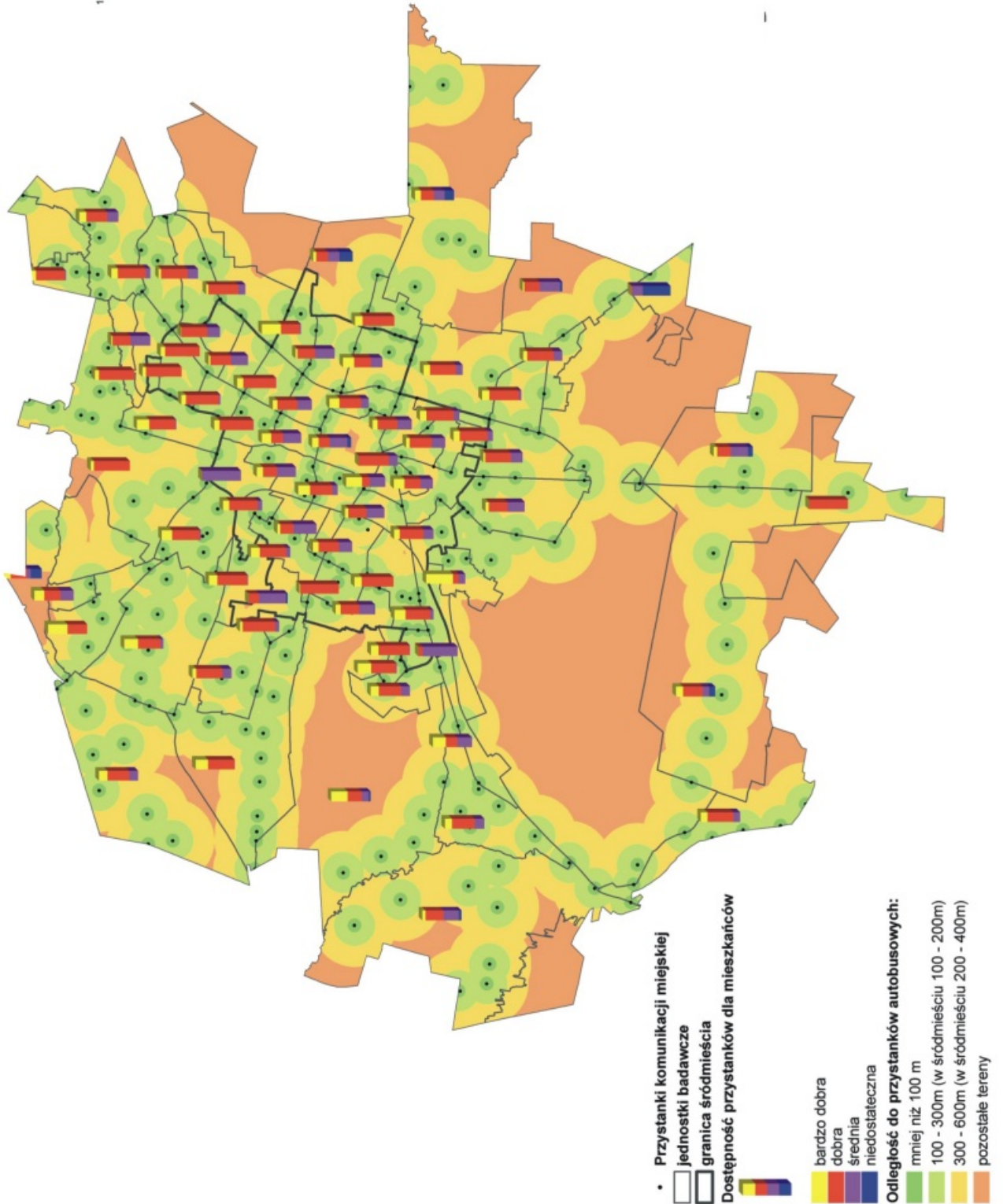
LICZBA PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW

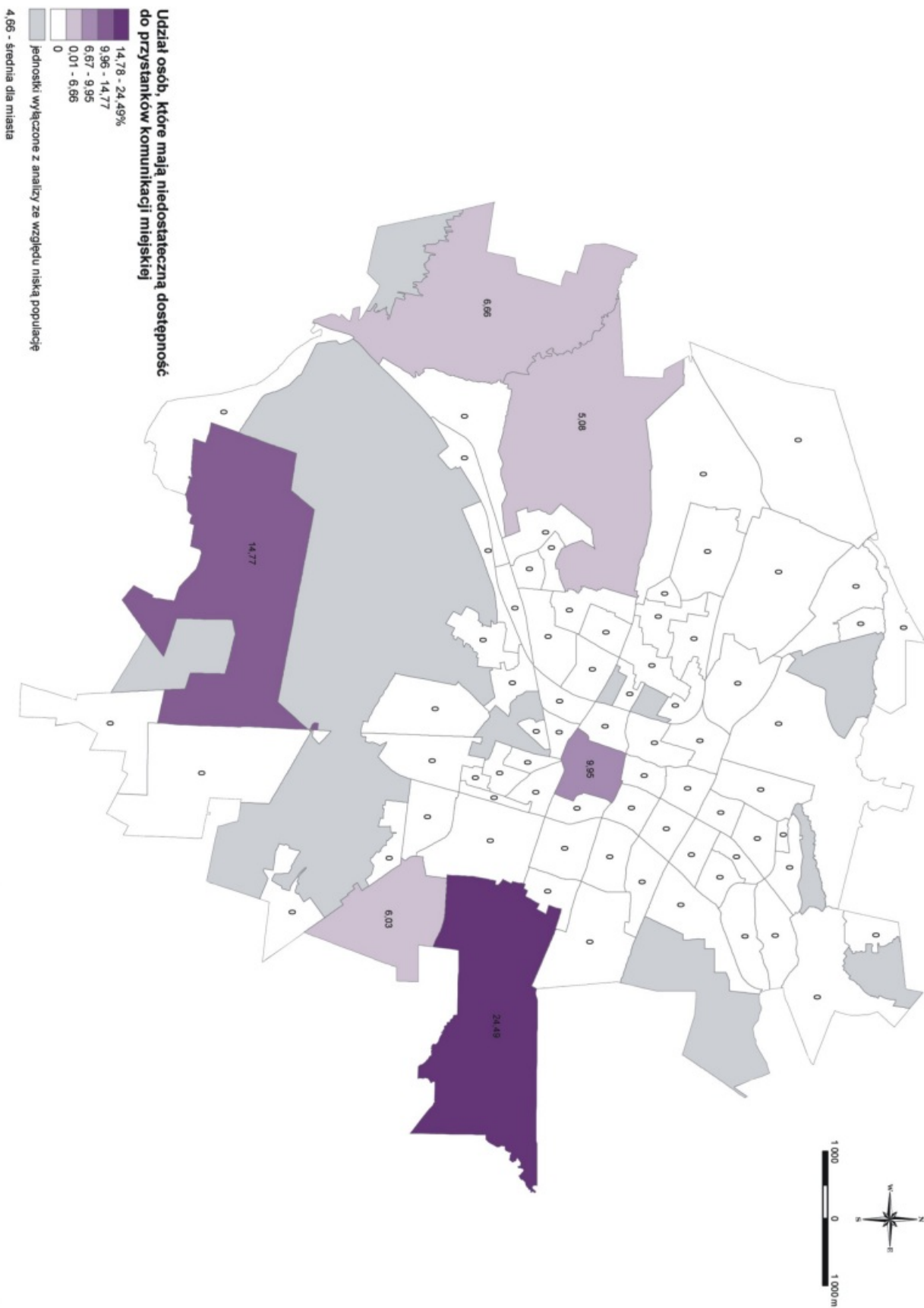
LICZBA MIESZKAŃCÓW PRZYPADAJĄCYCH NA JEDEN PRZYSTANEK KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

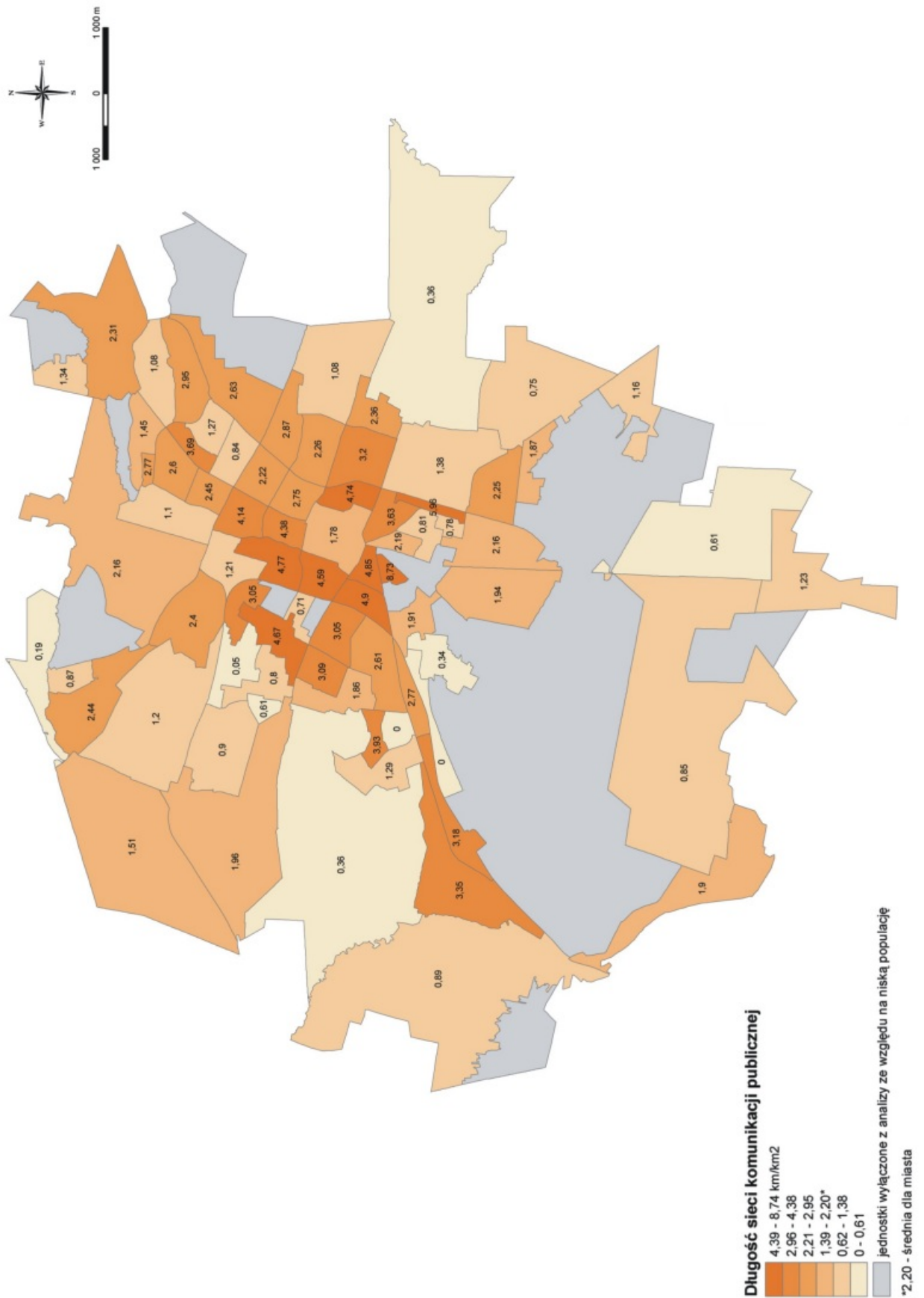
DOSTĘPNOŚĆ PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

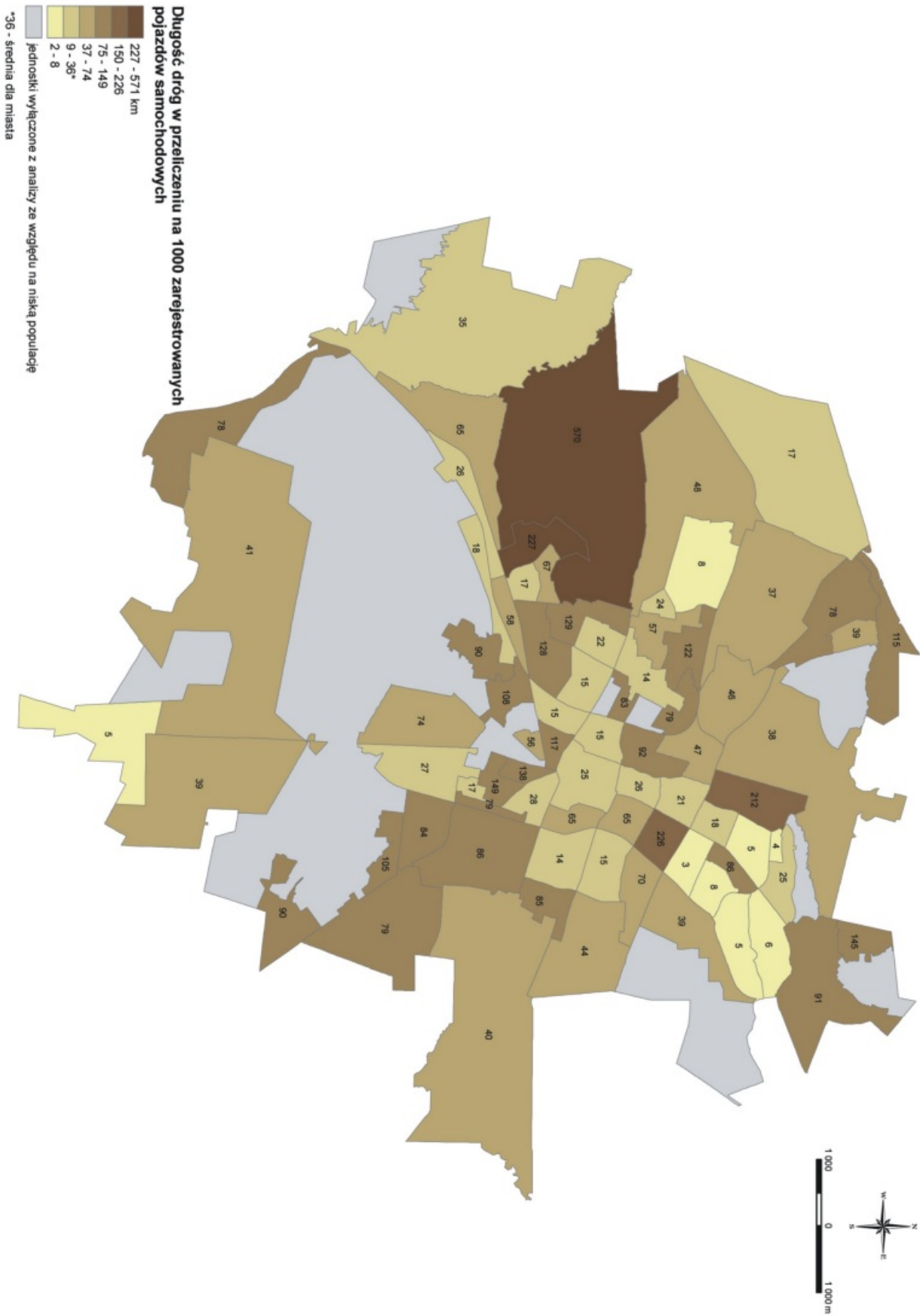
UDZIAŁ OSÓB, KTÓRE MAJĄ NIEDOSTATECZNĄ DOSTĘPNOŚĆ DO PRZYSTANKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

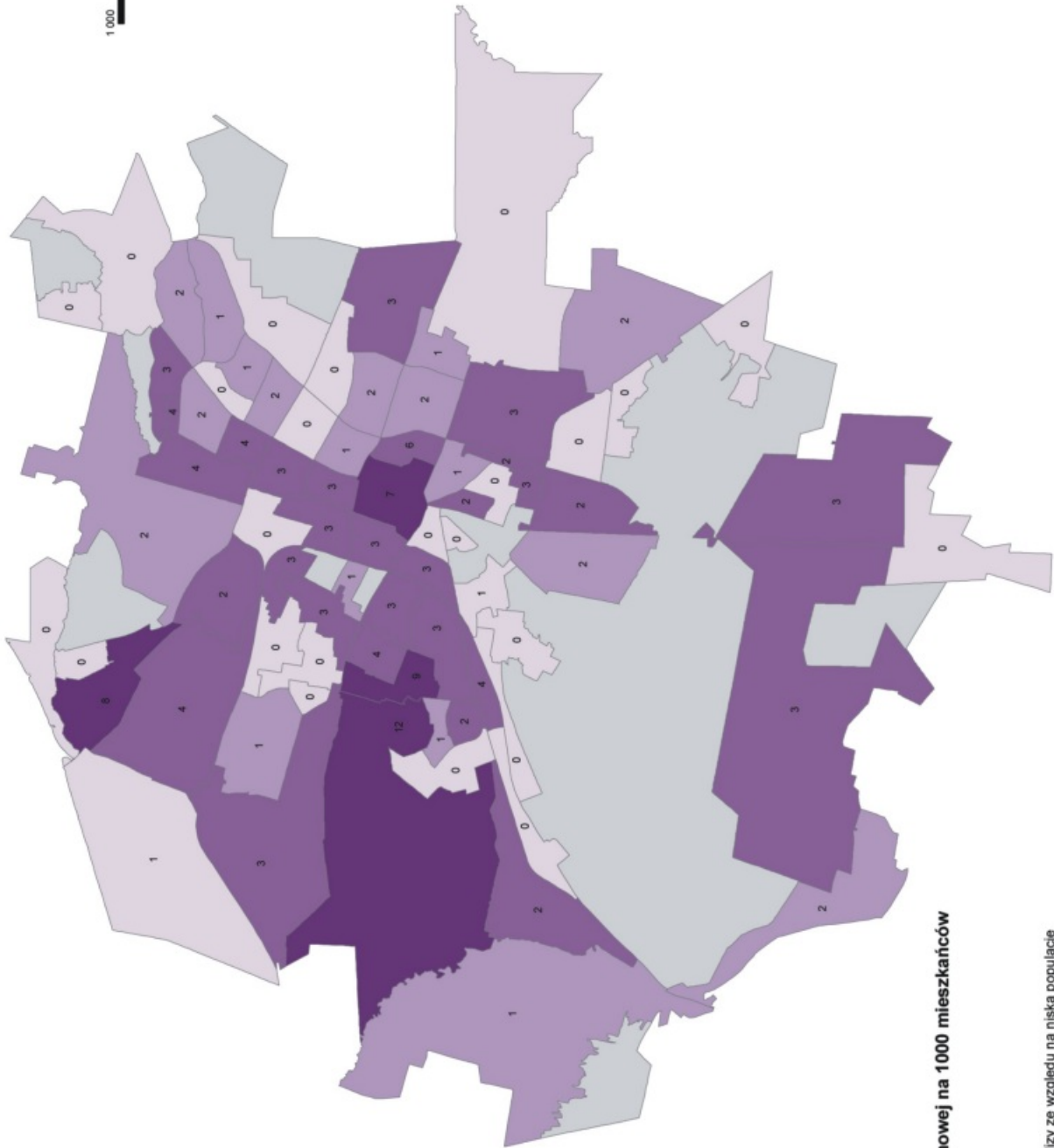
DŁUGOŚĆ SIECI KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

DŁUGOŚĆ DRÓG W PRZELICZENIU NA 1000 ZAREJESTROWANYCH POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH

LICZBA PRZYPADKÓW PRZEMOCY W RODZINIE NA 1000 MIESZKAŃCÓW

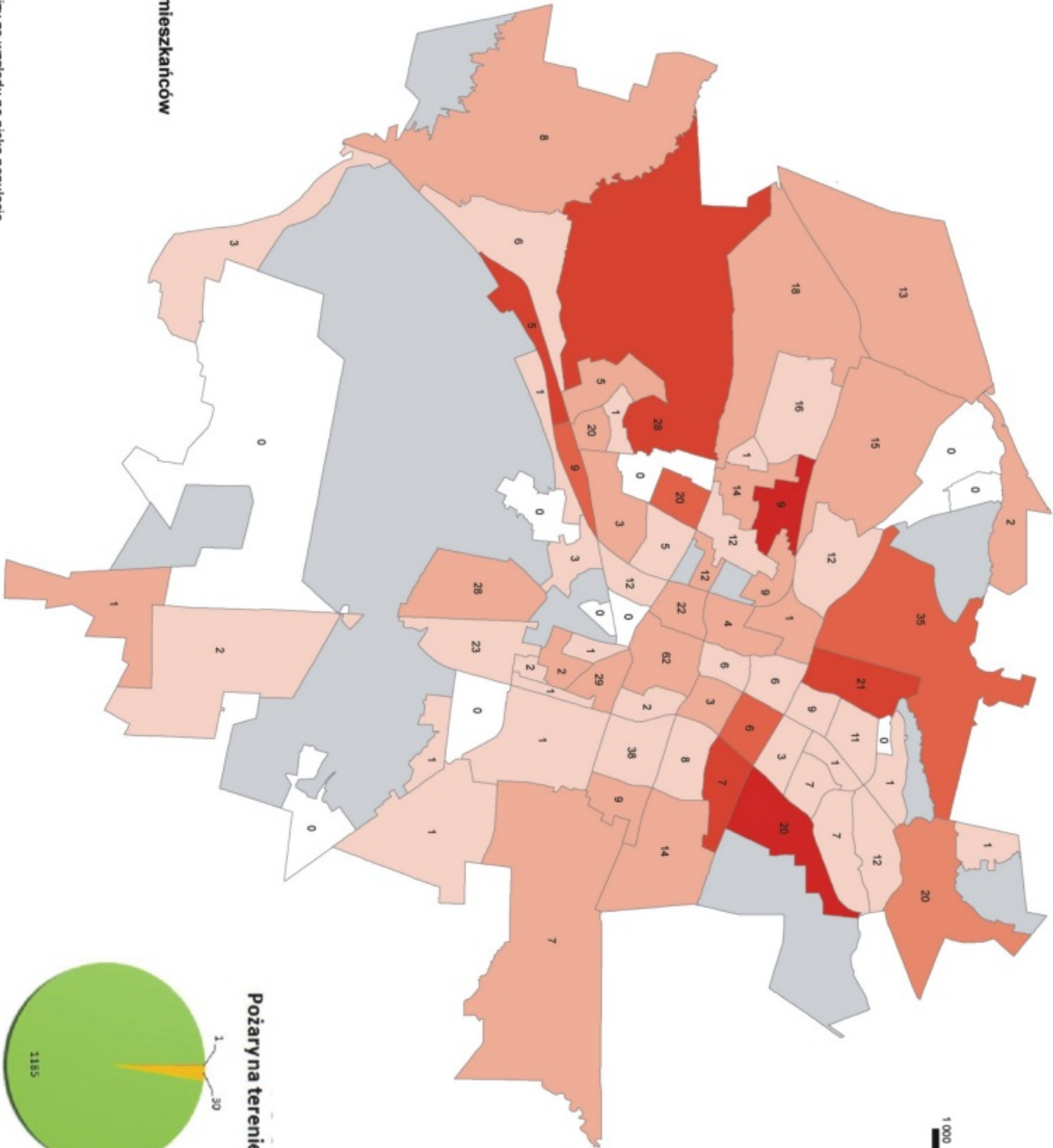
Przypadki przemocy domowej na 1000 mieszkańców

- 7 - 12
- 3 - 6
- 2*
- 0 - 1

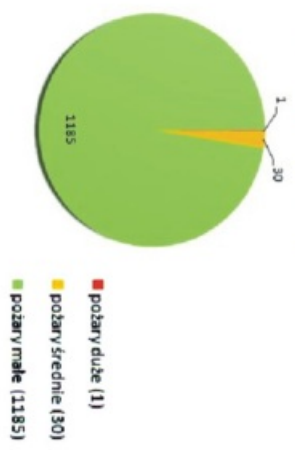
jednostki wyłączone z analizy ze względu na niską populację

*2 - średnia dla miasta

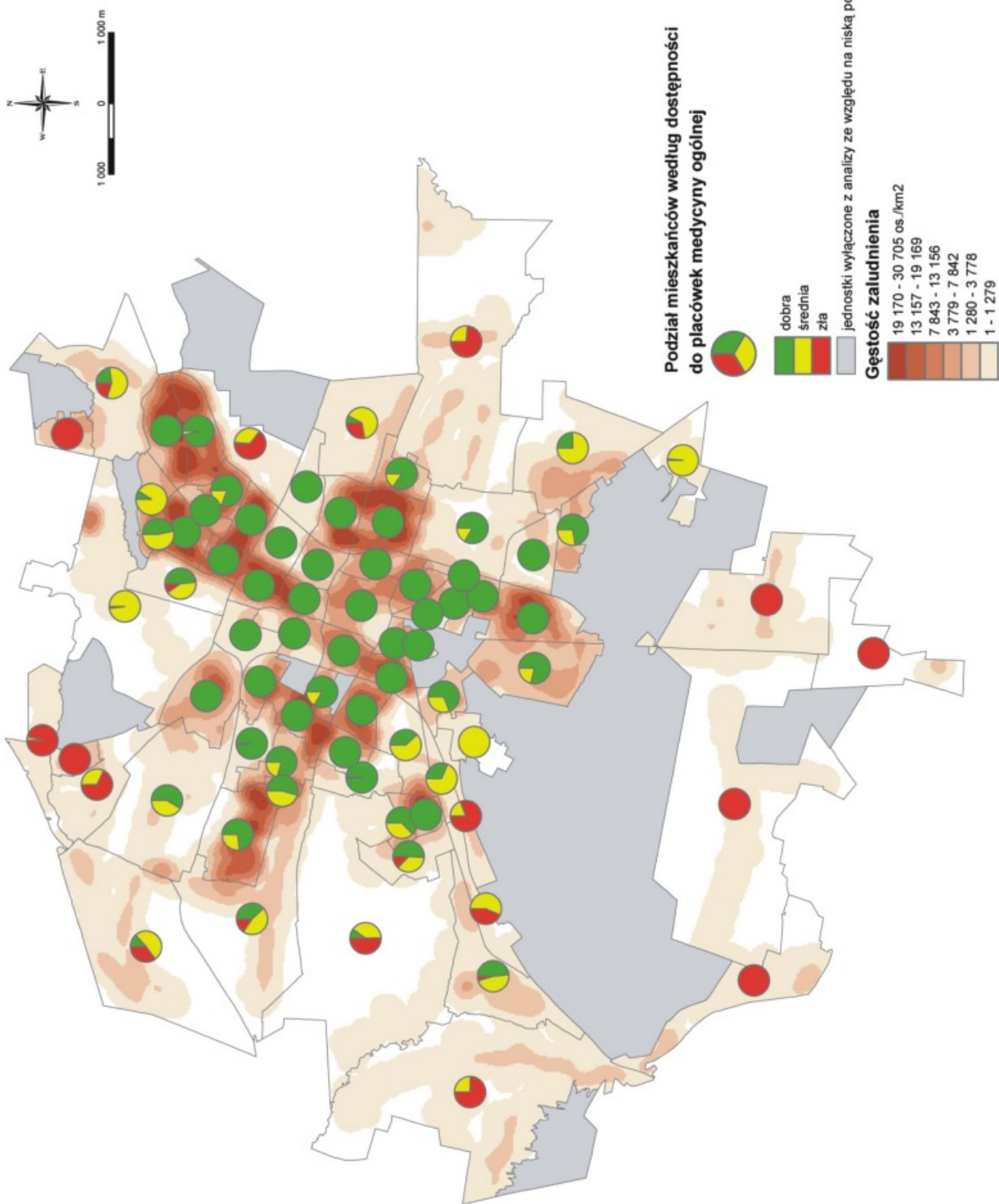
LICZBA POŻARÓW NA 1000 MIESZKAŃCÓW

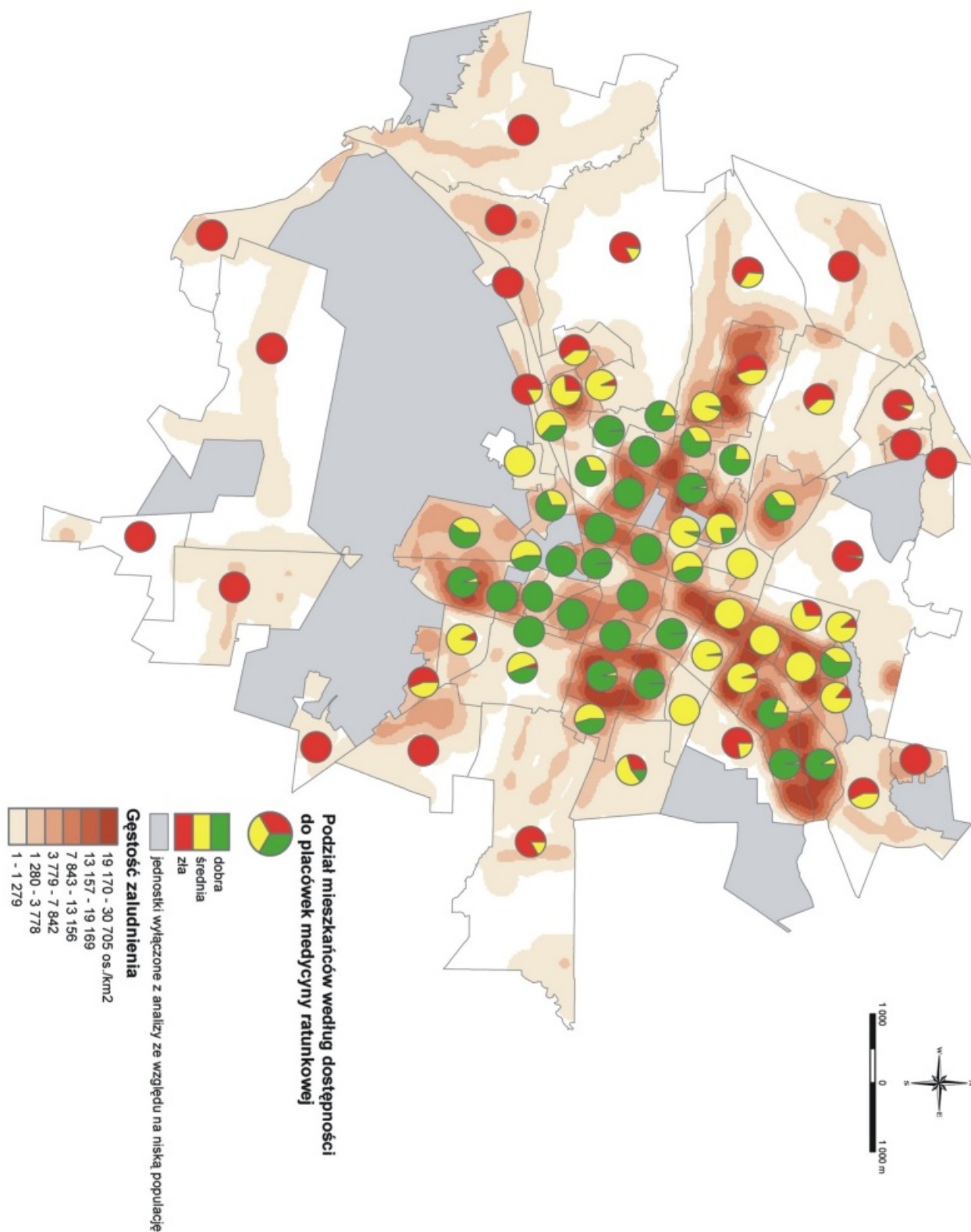
Požary na terenie miasta Kielce

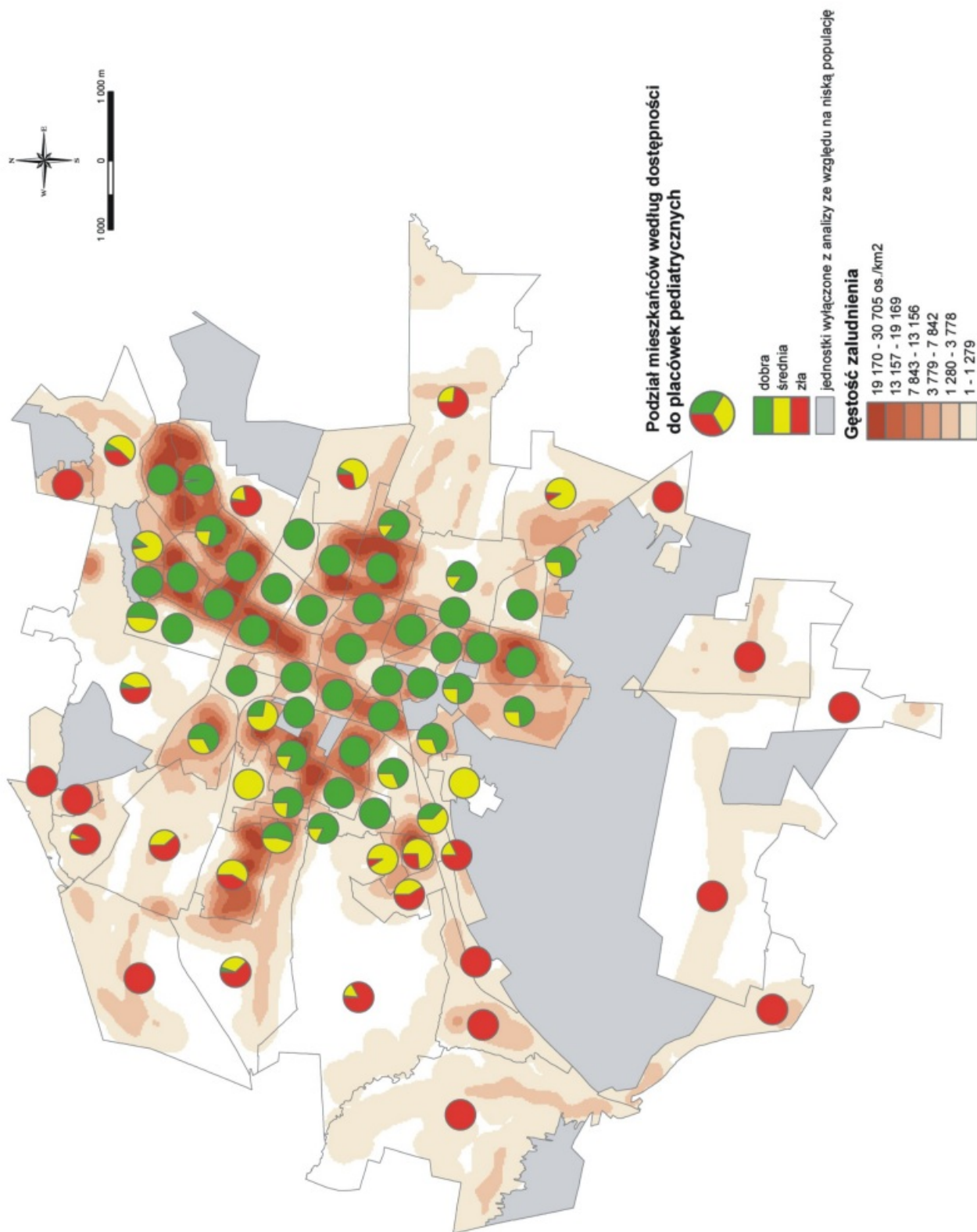
DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWEK MEDYCyny OGÓLNEJ

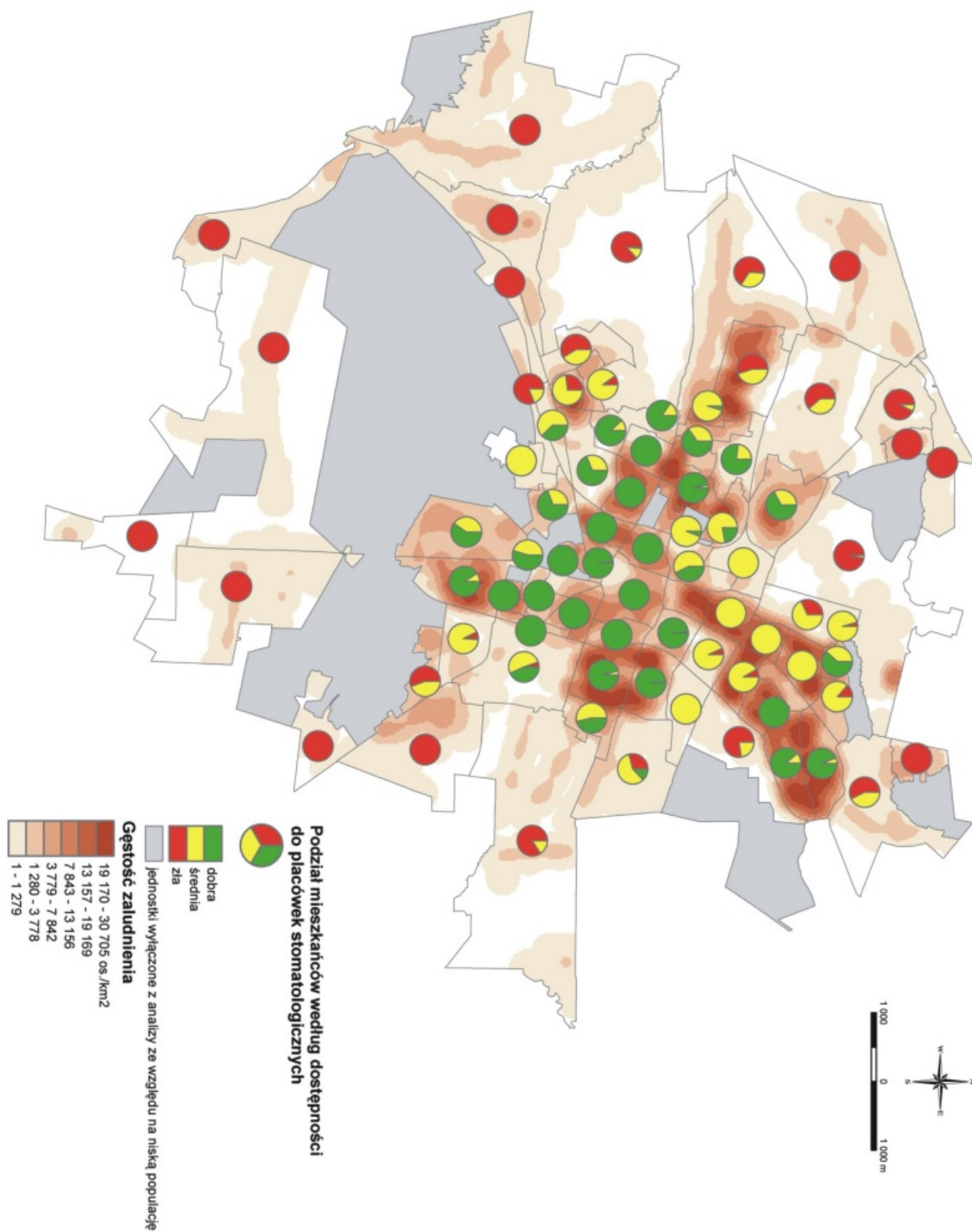
DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWEK MEDYCYNY RATUNKOWEJ

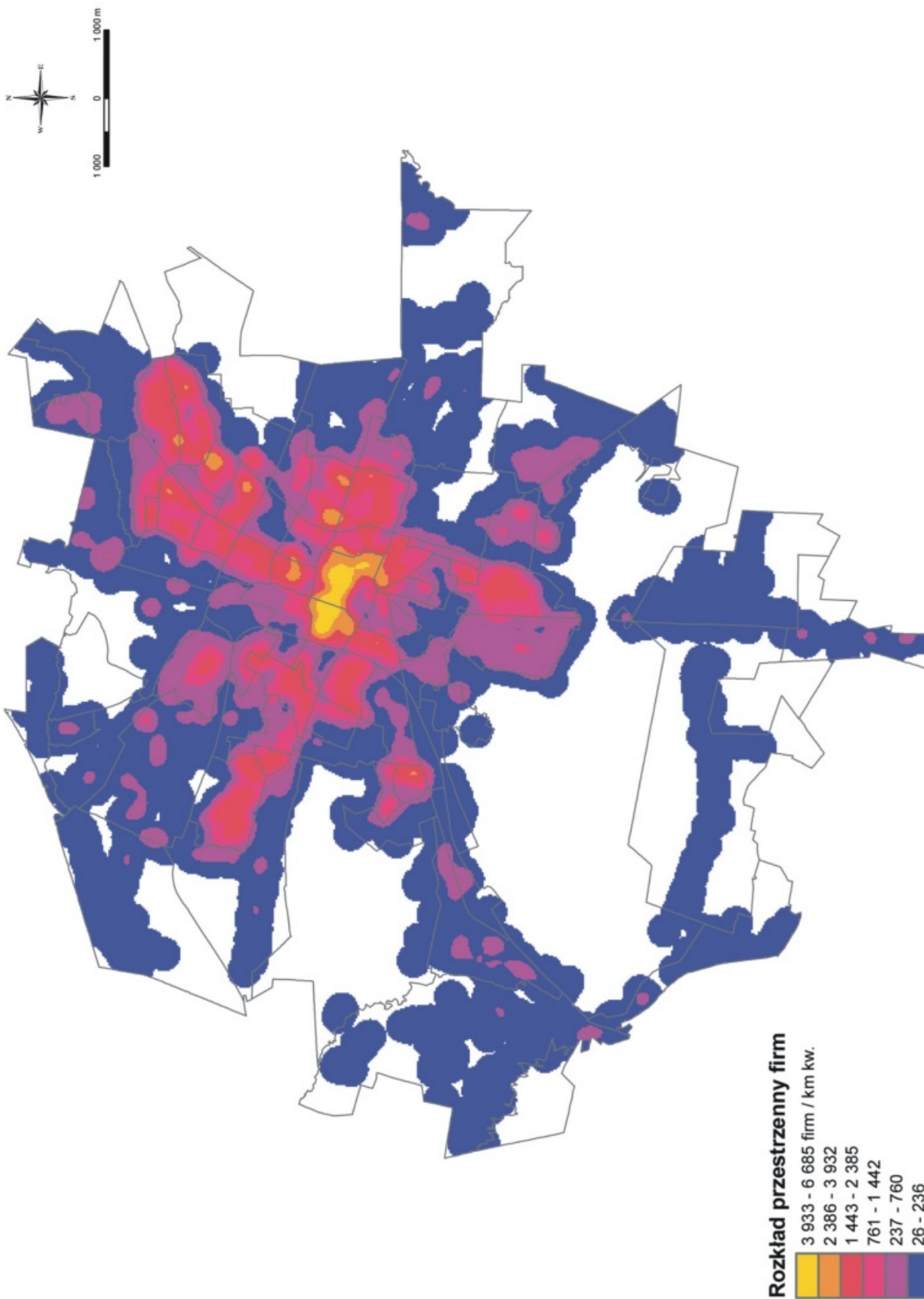
DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWEK PEDIATRYCZNYCH

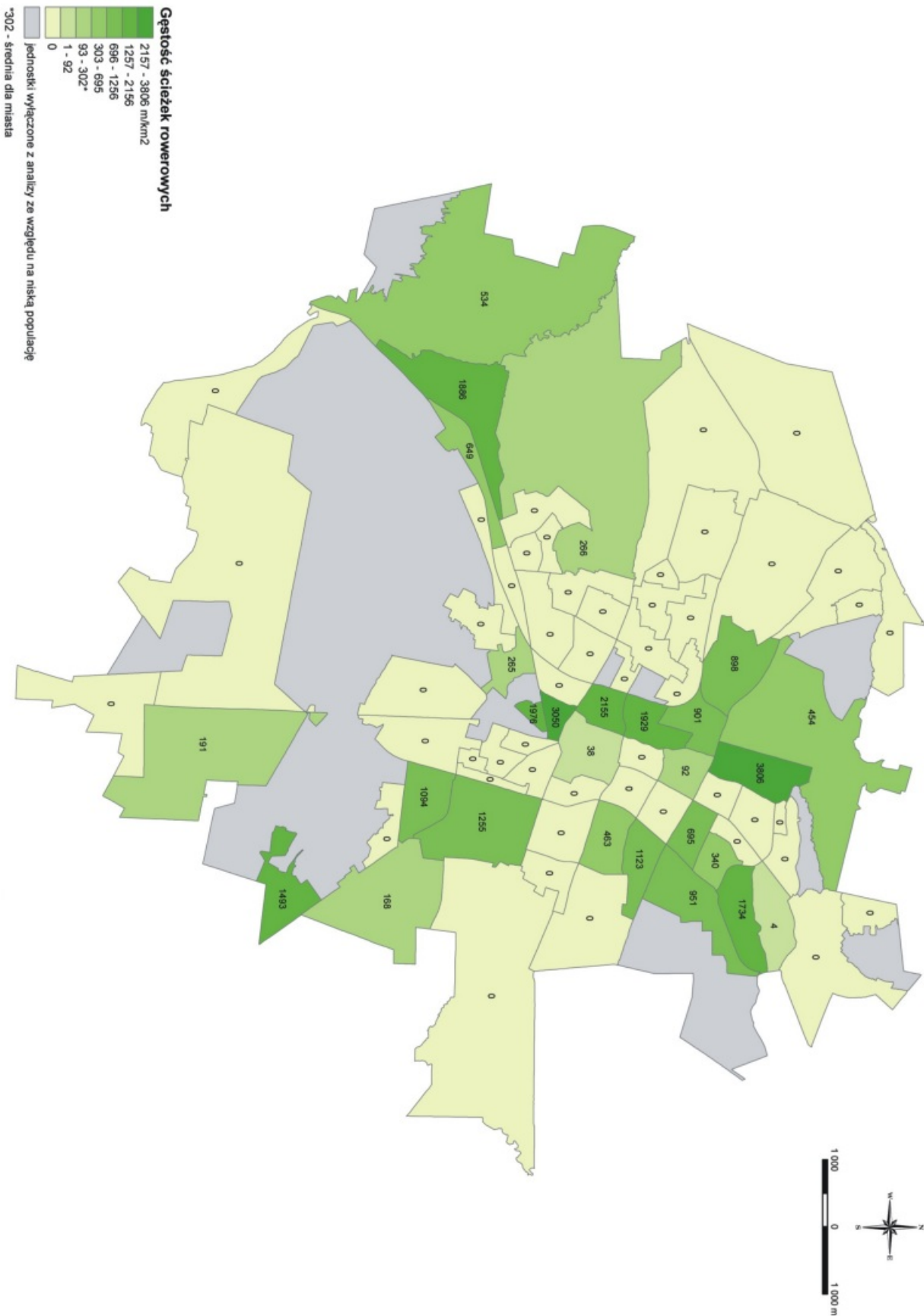
DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWEK STOMATOLOGICZNYCH

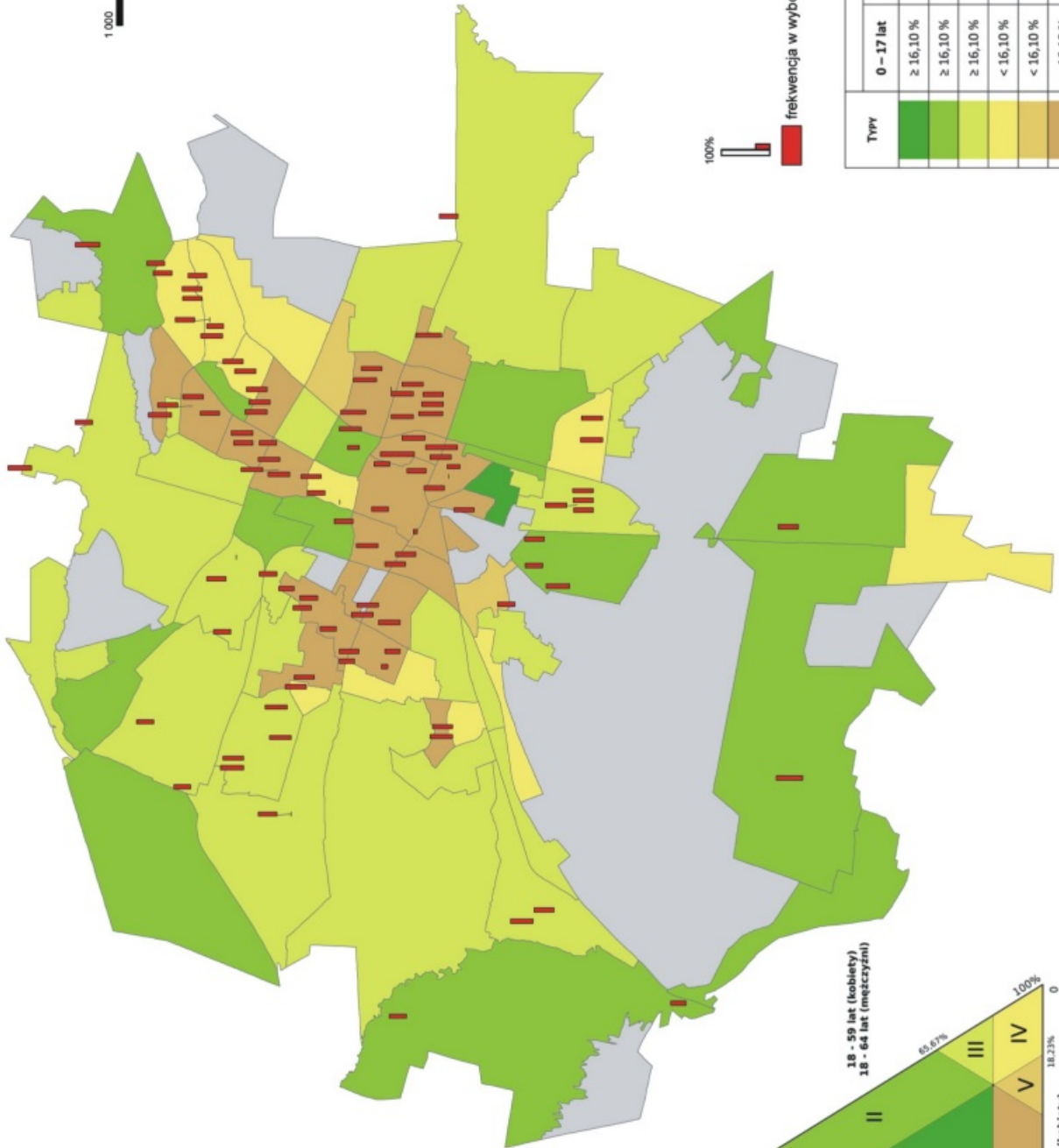
ROZKŁAD PRZESTRZENNY FIRM

GĘSTOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH

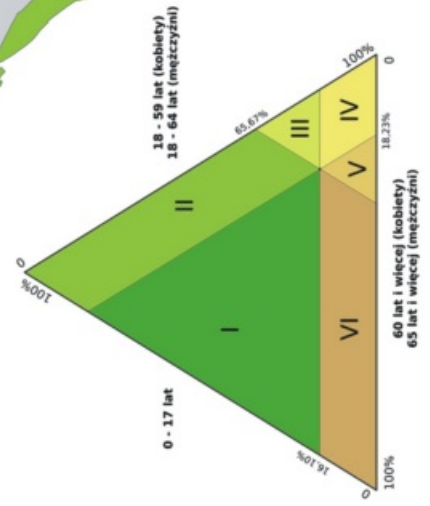

FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH W ROKU 2006

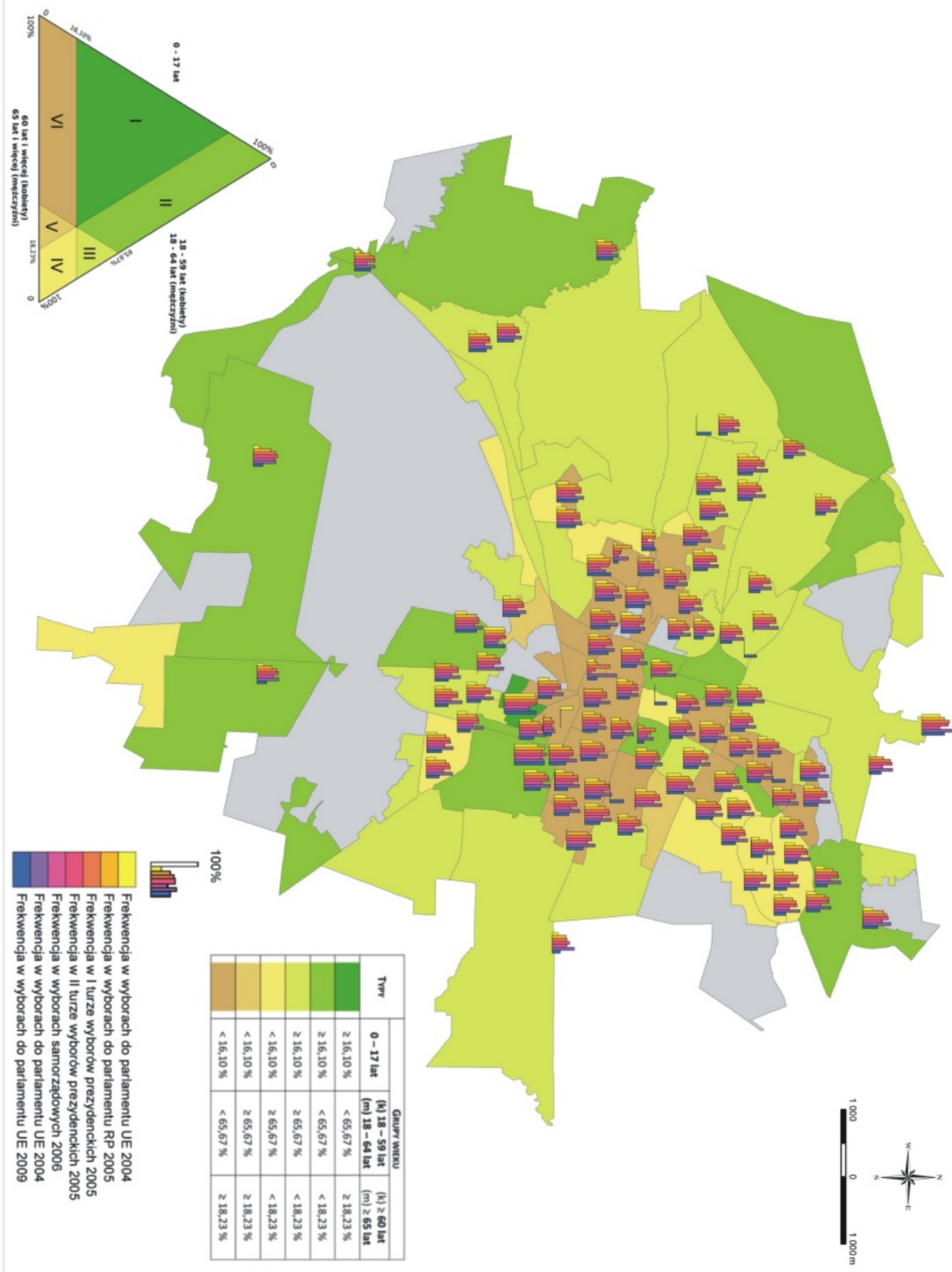

100%
frekwencja w wyborach samorządowych

Typy	GRUPY WIEKU	
	0 - 17 lat	(k) 18 - 59 lat (m) 18 - 64 lat
	≥ 16,10 %	(k) ≥ 60 lat (m) ≥ 65 lat
	≥ 16,10 %	≥ 18,23 %
	≥ 16,10 %	< 18,23 %
	< 16,10 %	≥ 18,23 %
	< 16,10 %	< 18,23 %
	< 16,10 %	≥ 18,23 %
	< 16,10 %	< 18,23 %

FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH PREZYDENCKICH, SAMORZĄDOWYCH ORAZ PARLAMENTU RP I UE NA PRZESTRZENI LAT 2004-2009

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Pałac Tomasza Zielińskiego w Kielcach

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Rezerwat Przyrody Kadzielnia

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Rezerwat skalny im. Jana Czarnockiego (Ślichowice)

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Centrum Onkologii w Kielcach

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Szpital Kielecki im. Świętego Aleksandra

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Parking wielopoziomy przy Urzędzie Miasta w Kielcach

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Ulica Sienkiewicza w Kielcach

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Amfiteatr Kadzielnia

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Kieleckie Centrum Kultury

Autor: Andrzej Borys

Stadion Miejski - Arena Kielc (Stadion Korony Kielce)

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Hala Legionów

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Targi Kielce

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Nowa hala wystawiennicza Targi Kielce

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Budowa nowej siedziby Filharmonii Świętokrzyskiej

Autor: Urząd Miejski w Kielcach

Przebudowa Rynku w Kielcach